כ"ו בחשון תשמ"ד, 2.11.83 מיספר 2409

העולם הזה

שנה 48 המחיר 130 שקלים (כולל מע"מ)

ההכנות בצמרת המערך

האיומים של הליכוד

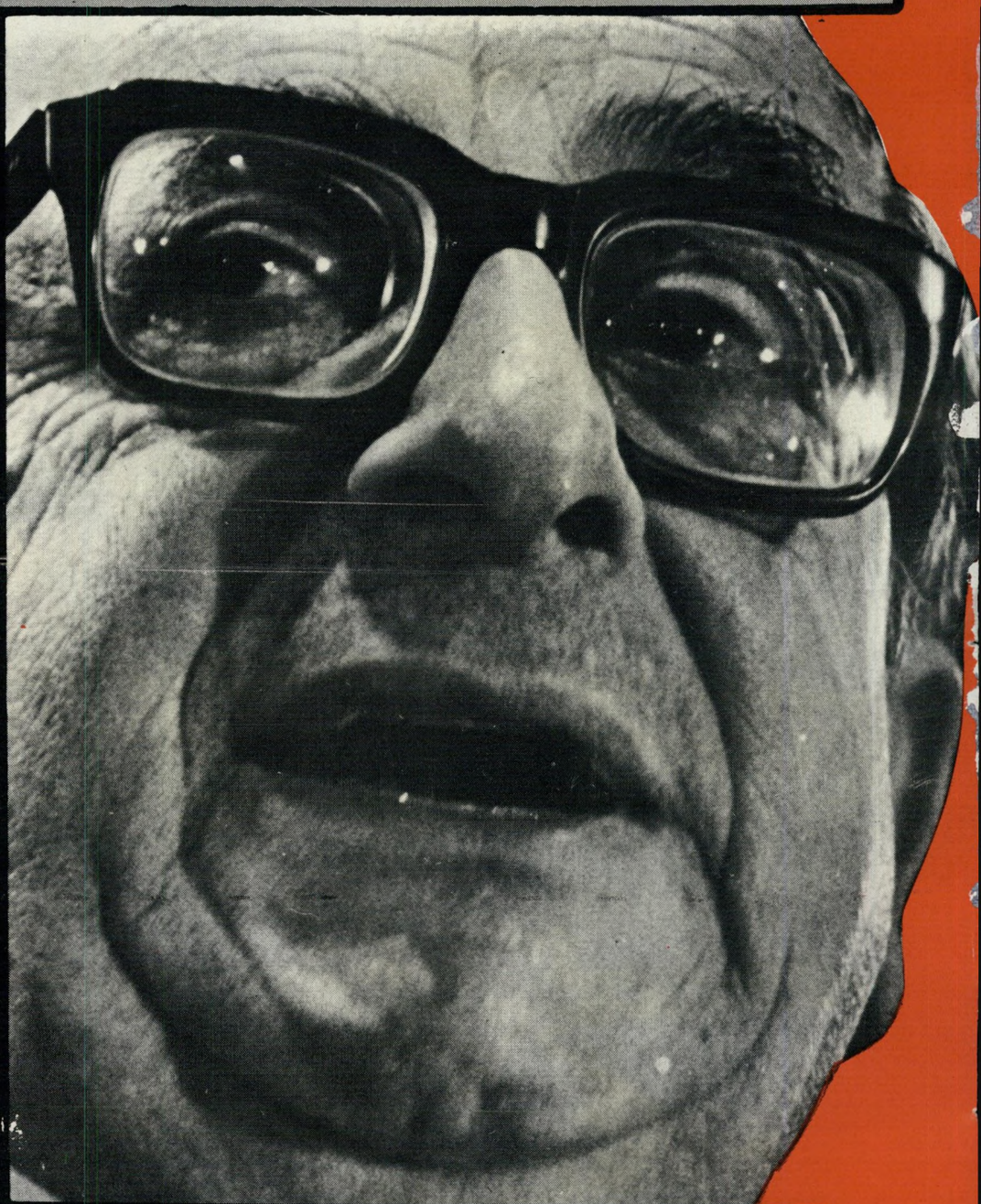

כך יגיע נתן לשילטון

BROADWAY 80

בבדיקה של MONDE SELECTION המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1982 על איכותה המעולה.

טעם אמריקאי. תערובת אמריקאית.

מתאים לי.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

מכתבים

משקה ארזים

הקורא, שהוא יועץ הנשיא לענייני ערבים, מבקש להעיר:

בגליון העולם הזה (19 באוקטובר) צוטט בשמי, כאילו אמרתי בערב־ראיונות עם יעקב אגמון בבית ליסין בתל־אביב ש„השר שרון אהב לשתות ערק אצל הפלאנגות והשר ארנס אהב לשתות קפה אצל הדרוזים."

בתשובה לשאלת המראיין אמרתי: „אפשר לשתות קפה אצל הדרוזים בלבנון וערק אצל הפלאנגות." לא הזכרתי בכל הראיון מה שיוחס לי.

כמאל מנצור, עוספיה

● ● ●

„העולם הזה" תצא תורה

השבועון לעזרת הממשלה.

בישיבת נשיאות המיפלגה, שדנה במשבר הכלכלי ובתוכניות הדולריזציה, ביקש אחד הנוכחים, שר בממשלה, שיביאו לו גליון של העולם הזה. הוא הסביר, כי ברצונו לראות „מה כתבו על הנושא."

אירוע זה הוא תעודת־כבוד לשבועון, שממנו תצא תורה אפילו לשרים הכלכליים, האמורים — כך לפחות מקובל לחשוב — להיות מומחים בתחומי־המשק.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

שרים מיובאים

השר יצחק מודעי התלונן על גובה משכורתו, ואיים כי „אם לא ישלמו לשרים ולח"כים יותר, נצטרך לייבא מיניסטרים מחו"ל."

שר־מתנחל בהן־אוריג
לעבור את הגבול

כמה מוזר. כשהשמיע את דבריו, הוא שכח כי לצידו, ליד שולחן הממשלה, יושב אדם המתגורר מעבר לגבולות ישראל. שר־האוצר הטרי עובר בכל בוקר את הגבול, עוסק בישראל בענייני פרנסתו, וחוזר לעת ערב לחווילתו שבתחום ממלכת־ירדן (על־פי החוק הבינלאומי) או בתחומי הרפובליקה הפלסטינית (על־פי חוקי הצדק וההיגיון).

אלכסנדר נוי, תל־אביב

● ● ●

אז מה אם הוא נמוך?

קומתו הנמוכה של יצחק שמיר אינה צריכה להרשם לגנותו, כמו שקומתו הגבוהה של יורם אריזור לא הועילה לו.

בזמן האחרון יש מודה בארץ: להמציא בדיחות על קומתו של שמיר. זה נורא מצחיק, אבל זה פשוט לא רלוונטי. אפשר לומר עליו הכל: שהוא ימני קיצוני, שהוא טרוריסט מיקצועי, שהיה שותף לרצח ולחבלות וכו' וכו'. אבל מה עניין גובהו לכל זה — אילו היה גבוה, היה פחות פאשיסט?

הנה, יורם אריזור, שר האוצר לשעבר, היה משיכמו ומעלה מכל חברי הממשלה הקודמת והנוכחית. זה עשה אותו לארם יותר או פחות טוב? זה עזר לו במשהו בתפקידו? כך או כך, למרות (או בגלל) גובהו, הוביל את כלכלת המדינה לאבדון.

מיכל בהן, ירושלים

כתבת השער הקידמי:

האיום על נבון

הנשיא החמישי יצחק נבון עדיין מהסס לזנק לבריכת הברישים של הפוליטיקה הישראלית. אם יחליט להתמודד על תפקיד מועמד המערך לראשות־הממשלה, הוא חושש, יעשה הליכוד הכל כדי להשמיץ אותו ואת מישפחתו. אך במיפלגתו כבר מתארגנת שיירה חזקה של ח"כים בני 40־50, המשתוקקים לבוא במיסדרונות השילטון, והסבורים שרק הפופולאריות שלו תחלץ אותם מישיבה איכה באופוזיציה.

14

כתבת השער האחורי:

אשת־החברה, המאהב והשערורייה

„הבאתי רק סכין, לא בקבוק חומצה." מתוודה ברוריה צורן, המספרת כיצד השפיל אותה המאהב שלה, איך עלבה בה אשתו, למה פרצה לדירתו ומדוע השליכה דרך החלון מכשירי טלוויזיה ווידיאו, כלי־בדולח, כלי בית ומיטה, ואפילו מיסמכים. „אילו השוטרים לא היו עוצרים אותי אחרי זה," היא מתייפחת, „הייתי מתאבדת!"

54

שומר, שופט ונאוי

„אם אמצא אותו יום אחד במיטה עם אשה אחרת, אהיה בטוחה שהציע לה מקום לישון מפני שלא היה לה לאן ללכת," אומרת **ברוריה נאווי** על בעלה **אליהו** (בתמונה) העומד בימים אלה לפני הסיבוב השני של הבחירות לראשות עיריית באר־שבע, אחרי שכיהן במשך 20 שנה רצופות בתפקיד ראש־העיריה.

10

המיתון שייגמר במילחמה

התוכניות של שר־האוצר החדש מזכירות את הכישלון הכלכלי של שנות ה־60. כמו אז, גם הפעם מדובר בצימצום הגירעון ובמעבר מהשרותים לייצור. התוצאה אז היתה קיפאון, שהמשק נחלץ ממנו רק בעזרת מילחמה. אין כל אפשרות שגם המיתון המתוכנן הפעם יסתיים אחרת.

16

מיבחן של"ג

שרי־הממשלה מחזרים במרץ אחרי תושבי קריית־שמונה, מנסים לשכנע אותם להצביע בעד **פרוספר אזרן**, נציג הליכוד, שיתמודד בסיבוב השני מול איש־המערך **אברהם אלוני**. על כף־המאזניים מונחת לא רק מישרה לעס־קן זוטר, אלא הצידוק הכמעט יחידי למילחמה הבלתי־גמורה בלבנון.

12

נאצר רצה שלום!

אגב ויכוח בין שני עיתונאים מצריים, המתקיים מעל דפי עיתוני קאהיר רוז אל יוסוף ואוקטובר, אושר סופית כי המגעים בין נחום גולדמן, נתן לין־מיר ואהוד אבנרי עם אנשי־ציבור מצריים, בשיאה של מילחמת־ההתשה, נעשו בבירכתו של הנשיא גמאל עבד אל־נאצר, שהיה מוכן לתהליך של שלום עם מדינת ישראל.

60

רצח הזקן

שוב נרצח קשיש בידי שודדיו. המישטרה אינה פוסלת את האפשרות כי את הפשע הזה, ורבים אחרים מסוגו, ביצעה אותה הכנופיה ששדדה גם את נערת הזוהר סנינה רזנזבלום.

53

כאן נרצחה כרמלה

נציגי המישטרה, הפרקליטות ועיריית־חדין של הנאשמים ברצח כרמלה בלאס יצאו לאיזור בית־זית, כדי לבקר בשדה שבו נמצאה גופתה החרוכה. לכפריים מהסביבה, שצפו בחבורה הי מוזרה, הצי טרף צוות העולם הזה.

57

רעב בכלא

„אנשים שאינם יודעים לי־הידחק, יכולים למות בכלא מרעב." טוען אסיר ששלח מיכתב לאילנה אלון. „אפילו הקצינים לא מתבישים לג־נוב מהמיצרכים שמגיעים לכלא. בעיקר מהבשר. כש־המנות מגיעות לאסירים, הן אינן יכולות להשביע אפילו ילד קטן. לכן אשתי מבריחה לי מזון בכל ביקור שלה."

65

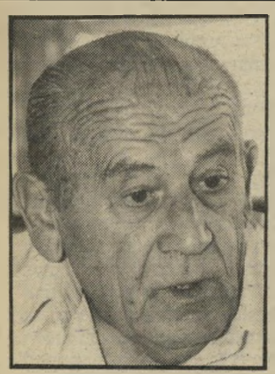

איש־חיפה

האיש שהיה מזכיר מועצת פועלי־חיפה, שר בממשלת ישראל, יו"ר הנהלת הסוכנות וכמעט מועמד לתפקיד ראש־הממשלה, האיש שהיה תמיד בלב החיים הפולי־טיים בארץ יוסף אלמוגי מעדיף לנהל את חייו בשקט ובנחת. כך הוא מוצא גם זמן לספר על פרשות סוע־רות שהיה מעורב בהן ועל קשריו עם אי־שים כבן־גוריון, משה דיין, גול־דה, פרס, ובגין.

27

זהות שאולה

אלי קימאריטי, שהיה עד־התביעה בניישפט הרצח הסנסציוני של המאפיה הישראלית, חזר לארץ אחרי שהאף־בי־אי שינה את קלס־תר פניו על־ידי ניתוח פלאסטי, והעניק לו שם בדוי וזהות חדשה.

22

בעקבות אבא

היא מתמודדת עם העובדה שהיא מתפרסמת בזכות היותה הבת של חיים טופול, אך כשלמדה בבית־הספר למישחק בלונדון, הציג הכוכב הישראלי כ„אבא של ענת". בהצגה טנזי ניתנה לענת טופול (בתמונה למעלה) ההזדמנות להוכיח כי היא שחקנית בזכות עצמה, ולא בזכות אביה המפורסם יותר.

44

האימפריה של רפי מכה שנית

הוא הראשון שפתח בארץ דיסקוטק, הראשון שפתח מיסעדה סינית בתל־אביב, הראשון שפתח מועדון־חברים בישראל. באחרונה מלחשים שהאימפריה שלו, הכוללת יותר מ־15 מיסעדות ומועדונים בארץ, עומדת להתמוטט אך **רפי שאולי** אינו מתרגש. הוא כבר מכין את המיתקפה הבאה שלו על שוק הבילויים התל־אביבי

32

מיכאל נגש את רפאל

איש־חרות **רפאל קוטלוביץ**, ראש מחלקת העלייה בסוכנות היהודית, פוטר בגלל טיפשותו "חוסר־יעילותו". במסורת הפוליטית הישראלית, אלה אינן סיבות רציניות לפיטורין, והעסקן פנה מייד לאיש המישפחה הלוחמת **יצחק („מיכאל") שמיר**. אך ראש־הממשלה הוכיח, כי הוא בז גם לחובבנות, והתנער מקוטלוביץ'.

9

ספיחס

לא עוד השתלת־שיער — לא עוד פיאות־נוכריות. ל־תל־אביב הגיעה אופנה חדשה: רא־שים גלוחים. מי שקשה לו להיפרד משיער ראשו — הספרים מציעים לו קרחת חלקית. המהדרין צובעים את הקווצות הנותרות בצבעים: כחול, אדום, ירוק, סגול...

62

המדורים הקבועים:

מיבתבים	3
קורא יקר	4
במדינה	6
הנדן	7
תשקיף	8
יומן אישי	18
אנשים	19
מה הם אומרים – שמואל מחרובסקי, אילי גורליצקי, מירי פביאן, אייל גושן, צבי וילדר, וסל ואן־דייק	24
שידור	30
תמליין – שידורי הטלוויזיה הישראלית והירדנית	31
לילות ישראל	34
רחל מרחלת על כל העולם	36
זה וגם זה	38
נמר של נייר – ש"י עגנון, היינריך בֶּל וינגין יונסקו	40
תשבצמן	42
מוסיקה	43
קולנוע – ארגנטינה	46
אנשים בעולם	48
עולם קטן – דרום־אפריקה, צרפת וגרנאדה	51
הוריזקום – מזל עקרב	58
אתה והשקל	59
ספירט	64
זה היה „העולם הזה" שהיה	66

יקי,

בעיני תמימים. השלום הישראלי־מצרי נפל מן השמיים, יש מאין. באחד הימים התחשק לו לאנואר אל־סאדאת לבוא לירושלים, ומשם התגלגלו הדברים מעצמם.

המציאות היתה, כמובן, הרבה יותר מורכבת. במשך כמעט עשר שנים התנהלו מגעים חשאיים מסוגים שונים בין ישראלים ומצרים, לפני שהוכשרה הקרקע ליוזמה זו. על חלק חשוב ממסכת זו הוטל עתה אור בוויכוח מרתק המתנהל בקאהיר (ראה עמודים 1 -62). מכיוון ששני המתווכחים מסתמכים עלי, כמי שניהל חלק מן המגעים האלה, אני רוצה לומר על כך כמה מילים.

באוקטובר 1967, בשבוע שבו טובעה אח"י אילת, פירסם העולם הזה (1573) כתבה, שנשאה את הכותרת „ערוך העולם הזה מדווח על פגישה עם פקיד מצרי בכיר באירופה — בעיני האוייב." כיום מותר לגלות כי הפקיד היה תחסין בשיר, כיום שגריר מצריים בקנדה, שהיה אז יועץ בכיר מאוד של גמאל עבד־אל־נאצר, ולאחר מכן של אנוור אל־סאדאת. הפגישה לא התקיימה באירופה, אלא בניו־יורק. הפרט הכוזב בא כדי לטשטש את העיקבות.

פקיד בכיר מאוד

ישבתי אז בניו־יורק וכתבתי את סיפרי מילחמת היום השביעי, כאשר פנה אלי מכר אמריקאי־יהודי ושאל אותי אם אני מוכן להיפגש עם פקיד מצרי, איש הליגה הערבית, שהיה רוצה להכירני. הפגישה היתה אמורה להתקיים ברירתו הפרטית של המכר, תוך הסכמה הדדית לשמור על סודיות טוטאלית.

מובן שהסכמתי. היה ברור לי שפגישה כזאת לא יכלה להתקיים בלי הסכמתו של נשיא־מצריים, ועל כן לא הופתעתי השבוע מן הגילוי שעבד־אל־נאצר עצמו הטיל אז על כמה אישים מצריים ליצור מגע עם אישים ישראליים.

אולי מעניין לקרוא עתה, לאור הפירסומים החדשים, את הדיווח שמסרתי לפני 16 שנה על פגישה זו.

הנה כמה קטעים:

בבוקר הודיעו העתונים כי שוב התחלפה אש מעל לתעלת־סואץ, וכי היו אבידות בקרב המצרים והישראלים.

בערב פגשתי, בביתו של ידיד משותף אי־שם באירופה, פקיד מצרי בכיר.

האיש הגיע כמה דקות אחרי, התנצל על האיחור, לחץ את ידי בחמימות. המארח הגיש לנו ויסקי עם קרח, ובמשך זמן מה קלחה השיחה על הא ועל דא. היינו צריכים להתרגל, קודם כל, לעצם חוויית הפגישה — הראשונה מסוג זה שהיתה לי מאז המילחמה.

איך רואה ערבי משכיל, בעל נסיון, את ישראל כיום? מהי דמות המדינה בעיניו?

בעיקבות מיבצע־סיני, התגבשה דמותה של ישראל, בעיני הערבים, כבת־בריתו של האימפריאליזם, הסוכנת הראשית של הקולוניאליזם שבמרחב.

בעיקבות מלחמת ששת־הימים, מתגבשת עתה תמונתה של ישראל בעיניהם כמדינה המתפשטת בכוח הנשק, ושתוסיף להתפשט כל עוד יעמוד לה כוחה.

„בהתחלה הם דיברו על החזרת הפליטים. הם אפילו חתמו על פרוטוקול של ועדת התיווך בלוזאן, בו התחייבו להחזירם. (פרשה זו, שאינה ידועה כלל בישראל, כבר הועלתה באוזני פעמים רבות על־ידי דוברים ערביים.) אך ברגע שהצליחה ישראל להתקבל כחברה באו"ם, היא התכחשה להתחייבות זו.

„ב־1956, בעזרת הצרפתים והבריטים, כבשו הישראלים את עזה ואת סיני. הם היו מספחים אותן למדינה, לולא הוכרחו על־ידי המעצמות הגדולות להיסוג.

„הם המתינו עשר שנים, בנו את כוחם הצבאי, ובקיץ 1967 פתחו בהתקפה שהנחילה להם את עזה, סיני, הגדה והרמה הסורית.

„אין ספק שהם רוצים לספח את כל השטחים האלה למדינתם.

„לכן התעלמו הישראלים מהצעת־הפשרה שהציע נשיא מצריים בסוף חודש מאי, כדי למנוע את המילחמה. ישראל אינה חולמה לעשות שלום.

„יתכן שהישראלים יחכו עכשיו כמה שנים. עד שיספיקו לעכל את הכיבושים החדשים. הם רוצים להביא מיליוני יהודים למדינתם המוגדלת.

„אחרי שיתחזקו די צורכם, הם יתקיפו מחדש, בתירוץ זה או אחר, ויכבשו שטחים ערביים נוספים."

בן־שיחי ראה את הדבר כבלתי־נמנע. ישראל עולה על הערבים בכושרה הצבאי. כך זה יהיה גם מחר ומחרתיים. כל עוד יימשך מצב זה, תתפשט ישראל בכוח.

אם זה נכון, האם אין הערבים מתנהגים עכשיו בטיפשות רבה? אם ישראל אינה מעוניינת בשלום, אלא רוצה לנצל כל הזדמנות כדי להתפשט בכוח — האם לא היו דווקא הערבים צריכים להיות מעוניינים עכשיו בשלום?

האם לא היה כדאי להם להציע הצעת־שלום סבירה, כדי לשים מחסום בפני התפשטות נוספת, ולמנוע את סיפוח השטחים שנכבשו לאחרונה?

בן־שיחי משך בכתפיים. ישראל אינה רוצה בשלום. לכן היא מסרבת לבוא בדברים עם מתווכים, לדון בחשאי על ההצעות השונות שגובשו במחנה הערבי. ישראל דורשת שהערבים יכנסו עימה למשא־ומתן גלוי וישיר, פנים אל פנים, מבלי להתחייב לשום דבר מראש.

„זה באמת תכסיס מחוכם," אמר בן־שיחי בהערצה מסויימת.

„מה אתם רוצים מאיתנו? שנכיר בקיום המדינה שלכם, שנבוא עימה ביחסים תקינים, שגוותר על עמדתנו העקרונית והמסורתית שישראל היא מדינה בלתי־חוקית על אדמה ערבית.

„ובכן, אתם אומרים לנו — שבו איתנו ליד שולחן המשא־ומתן.

„מה זאת אומרת? על־ידי עצם הסכמתנו לשבת איתכם ליד השולחן ולדבר על שלום, היינו נותנים לכם את כל אשר אתם רוצים — את ההכרה. ברגע שנסכים לכך, כבר השגתם את הכל.

„מה אתם מוכנים להבטיח תמורת זאת? שום דבר לא.

„אתם פשוט תשבו ליד השולחן, ותגידו: 'איננו נותנים כלום. לא את השטחים שכבשנו, לא את ירושלים, לא את החזרת הפליטים.'

„אשכול יודע, כמובן, ששום ערבי אינו יכול להסכים לזה. אילו הייתם במקומנו, גם אתם לא הייתם מסכימים. כי זוהי כניעה ללא תנאי וללא תמורה.

„אילו אשכול רצה בשלום, היה הולך בדרך ההפוכה. באמצעות מתווכים, בשקט, היה מגיע עימנו לידי הסכם על התנאים, על פרטי הסכם־השלום. אחרי שהיינו מגיעים לידי הסכם חשאי כזה, על כל הפרטים, היינו יכולים לפתוח במשא־ומתן גלוי ורישמי.

„לדרך זו אתם מתנגדים."

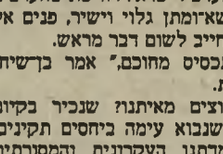

מכתבים

כתובת על הקיר

במקום שבו שותק תייר מגרמניה – היועץ המישפטי לממשלה אינו יכול לשתוק.

הסעתי השבוע אורח מגרמניה לנמל־התעופה. ברמזור של רחוב קיבוץ־גלויות הוא שאל מה פשר הכתובת על הקיר.

על הקיר היתה רשומה סיסמה גזענית של תגועת כך.

עניתי לו בשפתו: ארבן ראוס.

עד נמל־התעופה הוא לא הוציא מילה מהפה. אני יכול להבין למה. רק קשה לי להבין למה שותק גם היועץ המישפטי לממשלה.

אנדרה יפה, תל־אביב

● *הקורא שלח למערכת תצלום של הכתובת המסיתה, המופיע בעמוד זה.*

● ● ●

דמה של ילדה

נקמת דם ילד קטן עוד לא ברא השטן – לכן נשאר רק לכאוב.

על סיפורה של הילדה הבדווית, שנדרסה על־ידי עולה מארצות־הברית (העולם הזה 12 באוקטובר), שמעתי וקראתי בעתונים, ובמיוחד והיסטוריונים מיקצועיים — מאמרו של אבנרי מציג את הניתוח המבריק ביותר ואת הסיכום הטוב ביותר של הנושא, על מורכבותו. השאלות מנוסחות באופן נכון — דבר חשוב אך נדיר ביותר, לכל הדיעות — והתשובות עליהן הן נכונות.

המאמר גם מסביר ניגודים שונים רבים. הטמונים בעצם מהותה של תקופת שילטונו של מנחם בגין.

בנוסף לצד האינטלקטואלי המצוין, המאמר גם מצטיין בטון הריגשי המתאים, ובאווירה

אלכסנדר בגין
אווירה עצובה

העצובה שהוא משרה. בביקורתו נגד הפשטנים למיניהם. הוא גם מוכיח אומץ־לב.

לא בכל יום מוצאים כל זאת במאמר אחד, שכן

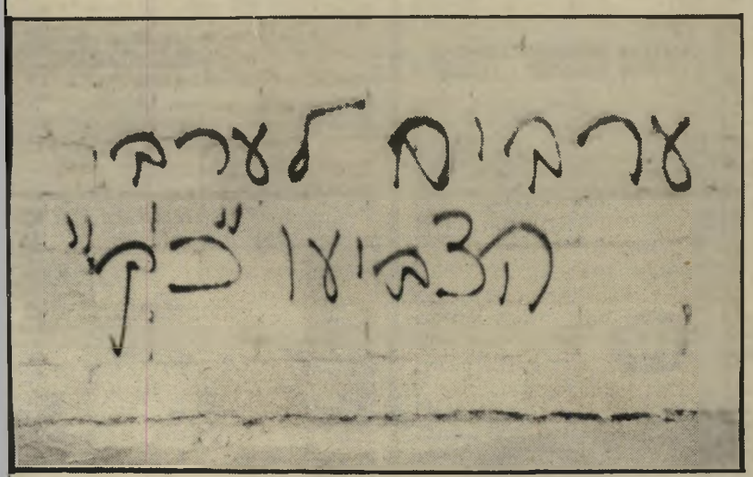

כתובת־נאצה בתל־אביב
למי יאה השתיקה?

בשבועונכם. זה כאב לי מאוד, כמו לכל קורא אחר, ובמיוחד אחרי ששמענו את סיפור ההתערבות של יושב־ראש הקואליציה, ח"כ אברהם שפירא, לטובת הנהג הדרוסן.

סלימאן אלשאסעי, כפר־רהט

● ● ●

מתנות נטושות

יו"ר אגודת צער בעלי חיים מציעה פיתרון לגורים בלתי־רצויים.

בכניסה לתערוכת הכלבים הבינלאומית, אשר התקיימה ב־15 באוקטובר בגני־התערוכה, הבחנתי בכמה אנשים אשר נתנו את גוריהם כ„מתנה", כדי להיפטר מהם.

היינו מעוניינים להביא לידיעת האנשים האלה את העובדה, שאגודת צער בעלי חיים, אשר היתה מיוצגת בתערוכה, „מצאה" שלושה גורים נטושים, מאותם אשר חולקו במתנה: החידוש שבמתנה פג מהר מאוד, שכן הגורים נגטשו שנית.

לטובת הגורים, היה נכון יותר למוסרם לאגודת צער בעלי חיים. כמו כן, יש להביא לידיעת אנשים אלה, כי אילו כלבתם היתה עוברת תהליך עיקור, הגורים הבלתי־רצויים האלה לא היו כלל נולדים.

הילדה פרידשטיין, תל־אביב

● *כתובתה של האגודה: דרך שלמה 30, תל־אביב. 68111. טלפון: 827621.*

● ● ●

האם יש לבגין מנחם?

שתי דיעות על ראש־הממשלה הפורש.

לאורי אבנרי מגיעה כל הערכה על מאמרו „אריה זקן" (העולם הזה, 20 בספטמבר.) מכל המאמרים שהופיעו לאחרונה על האיש בגין ותקופתו — ביניהם מאמרים של סופרים בעולמנו הרוחני שולטים ביד רמה העצלות המחשבתית, הבינוניות, הפשטנות והקונפורמיזם. קריאת המאמר היתה חוויה של ממש.

אסתר אלכסנדר, ירושלים

מאז פרש מר בגין מתפקידו החלה מכונת הסברה משומנת, בעיקר בצהרונים, להציג את הפרישה כהתפתחות טראגית — פרי לבטים מוסריים מעמיקים ותוצאה של מות אשתו.

קשה לי לקנות את ההסבר. אני אף חושד שחרושת־השמועות היא מגמתית, וכל מטרתה ליצור הילה סביב פרישתו של בגין, לצורך קביעת דמותו בהיסטוריה של המדינה.

מעיון בתולדותיו לא מצאתי את בגין כאיש מוסר מתייסר וכבעל מצפון עדין ורגיש. התכונו הבולטת שאני מוצא בבגין היא היותו דמגוג, ארגז

דילוג המשק

פשהכריזו על הדולאריזאציה של המשק, חשבתי על מלה עברית לדולאריזאציה זו ומצאתי: דילוג. אריזור תחליט לדלג את השקל ולעשות את המשק מדולר. עוד מעט קט ואנחנו מדינה מדולרת. לא הספקתי להציע את חידושי למדלרים והפגיעה נתפקעה.

„אל תתייאש, ראובן," אמר לי פקיד גבוה (180 ס"מ) באוצר. „עוד נצטרך לדילוג הזה, לא יאדכו הימים ותוכל להוציא את המלה החדשה שלך מן המקרר. בעצם, אפשר כבר עכשיו להשתמש בה. פשמסקפרים על מה שנעשה בהונג־קונג למשל."

ראובן סיזון, ירושלים

היודע לסחוף המונים, ובמידה מסויימת אף נוט להיסחף אחריהם. אם כן, למה פרש?

קרוב לוודאי שהרגיש בחושיו, שהמדיו נכנסת לשלב שבו כל מי שיעמוד בראשו

מודעות בטלפון

לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.

שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

קריקטורה של זאב ב."הארץ"
חיסכון של 119 משכורות

הליכוד לא יהיה פופולארי — עקב בעיות כלכלה, השלום הקר עם מצריים וההסתבכות בלבנון. הוא עשה את הצעד ההגיוני והסתלק.

ההיגיינה הציבורית מחייבת, שהסתלקות זו לא תשמש לו מיפלט מאחריות למעשים שנעשו על־ידיו ועל־ידי עוזריו, דוגמת ה„כלכלה הנכונה". צעדים שנתן להם יד ואף נהנה מהם מבחינה פוליטית.

הוא־הוא האשם העיקרי בהידרדרות המרינה, ואיננו יכול להתחבא מאחרי זקנו הבלתי־מגולח. ההיסטוריה תשפוט אותו בחומרה.

אלי סיינר, גבעתיים

● ● ●

שבתון במחלוקת

הדמוקרטיה עולה הרבה יותר ממי־שטר עריצות.

מדוע זקוקים אזרחי ישראל לשבות ממלאכתם ביום שבו הם בוחרים לעיריות — זה באמת לא מובן.

אבל הבזבזנות שבהחלטת הכנסת היא הרבה פחות מפחידה מהתגובה הציבורית העצבנית נגד השבתון. „זה עולה מיליוני דולארים על חשבוננו," התרעם החנוני, „מי צריך את זה," רטן מוכר העיתונים, „הפרנו את החוק, כדי שלא להצטרף להתנהגות חסרת־האחריות של הפוליטיקאים," התפאר התעשיין.

אם זה ימשיך כך, יאמר מחר הסנדלר כי „משכורות ל־120 חברי־כנסת זה באמת יותר מדי", והעיתונאי ישבח את העריץ שיבטל את הדמוקרטיה. „משום שהוא חסכן ומסתפק במשכורת צנועה." אין ספק, היה בכך חיסכון של 119 משכורות מקופת־המדינה.

גבריאל נאור, חיפה

מבוקש: יוסף

מר ארמין דויטש מברלין נפטר ב־1979 בדורטרדאם. בזמן האחרון נמצא נספח לצוואה שלו, שבו הוא ממנה את ידידו, אחד יוסף מתל־אביב או סביבתה, כיורשו. ומצווה לו 500.000 גילדרינים הולנדיים.

אותו מר יוסף מתבקש לפנות אלי ולשלוח הוכחות רציניות, מדוייקות ומפורטות על זהותו.

עורך־דין יוסף ישראל בן־גל,
נויס, גרמניה

● כתובתו של המבקש:
Josef Israel Ben Gal
Post Office Box 225
D — 4040 Neuss 1
West Germany

דת העירייה
ודת הפועלים

המשא־ומתן הקואליציוני בתל־אביב מעורר הירחורים נוגים בליבו של הקורא.

מקובל לחשוב, כי הסיעות הדתיות בכנסת ובעיריות מנצלות את מעמדן כלשון־מאזניים וסוחטות מסיעות הרוב ויתורים בענייני־הדת. לכן שמחו כה רבים מתושבי תל־אביב כששמעו, ששתי הסיעות הגדולות, הליכוד והמערך, מנהלות משא־ומתן להקמת קואליציה, שתהיה משוחררת מלחצי החזית־הדתית.

שימחה זו היתה רק נחלתם של אותם שלא עקבו בקפדנות אחרי מערכת הבחירות העירונית

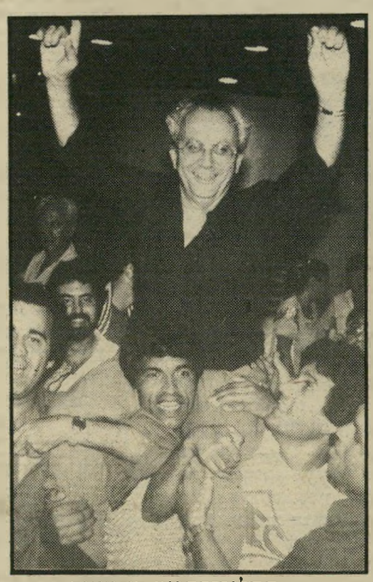

תחליף־דתיים בן־מאיר
עשרה מנדטים - ללא תחבורה

והתעמולה של ראש סיעת־המערך, דב בן־מאיר. הח"כ הפעלתן, מזכיר מועצת פועלי תל־אביב התחנף במשך כל החודש שעבר לציבור הבוחרים הדתי, התקיף את שלמה להט על שאינו מונע תחבורה ציבורית לים בשבת, דרש אפילו לשלול ממנו את ההשתתפות בהקפות בשימחת־התורה.

עם מצע עירוני כזה, לא קל לנחש מה יהיו צעדיו הראשונים של בן־מאיר כסגן־ראש־העירייה. סיעתו בת עשרת המנדטים תסחוט מצ"ץ' ויתורי־דת מפליגים הרבה יותר משהצליחו לעשות ארבעת הדתיים עד כה.

אם כן, עדיפה קואליציה עם הדתיים — ועם תחבורה בשבת, על קואליציה עם תנועת־הפועלים — וללא תחבורה בשבת.

משה שביט, תל־אביב

לידיעת הקוראים

מיכתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים. מודפסים במכונת־כתיבה. שצורפה אליהם תמונת הכותב. מיכתבים בעי־לום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

עצמאי — מנהל מפעל

באם אתה מחזיק כלי־רכב אחד או יותר לצורכי עסקים, תוכל לקבל הצעות מעניינות ומיוחדות.

ב„רולי השכרת רכב"
בעיקבות החוק האינפלציוני ויוקר המימון, גדלה כדאיות השכרת הרכב.

טלפון ל„רולי השכרת רכב":
03—709577, 03—708601

איש המכירות שלנו ישמח לפגוש בך במשרדך למסירת אינפורמציה מדוייקת.

ב„רולי השכרת רכב"
מכוניות פרטיות ומסחריות
מהמודלים האחרונים.

זקוק דחוף למודעה?

מודעפון

לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ הכנת כלות
* מחירים עממיים * שרות מעולה

1983

ת"א, דיזנגוף 190 (יחפת 4) 226066, 229388

העם

ימינה – פנהו

ריח השילטון עולה בנחירי המערך — ולשם כך הוא צועד ימינה.

בניגוד למיבחן הממשי בקלפיות הבחירות העירוניות, שבהן שלטה „מגמה מערכת", מתפרסמות לאחרונה, עיתים לבקרים, תוצאות של מישאלי דעת־קהל, המעניקים למערך יתרון גדול על פני הליכוד.

אילו ניתן היה להפוך את תוצאות הסקרים האלה לתוצאות הבחירות, מבלי לעבור את התהליך המכאיב והרה־האפתעות של בחירות אמיתיות, היה המערך חוזר עתה לשילטון.

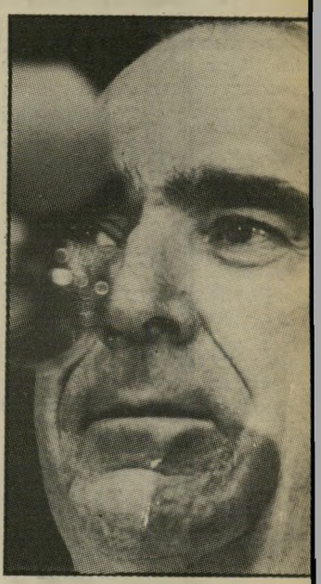

מייסד־תנועה איתן
תחייה? ליכוד? מערך!

איזה מערך?

מים ורעל. רוגמה קטנה אחת לטיבו של המערך ניתנה השבוע, כאשר קיים אירגון נעמת — שהוא, למעשה, סניף של המערך — צעדה לעידוד היישובים בביקעת־הירדן. בראש התהלוכה פסע נתן אלמוזלינו, מראשי ההסתדרות ובעלה של ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו, מס' 2 ברשימת המערך לכנסת העשירית.

היישובים בביקעת־הירדן אינם אלא התנחלויות, היושבות על אדמת הגדה המערבית. תחילה הוקמו לאורך הנהר, מפני ששם מצויים מים. וגם מיבנה־השטח מתאים לשיטות־העבודה של החקלאות הישראלית. לאחר־מכן, עור בימי המערך, זחלה ההתנחלות מערבה, בעליית ההר. פה ושם הרעילה ממשלת גולדה מאיר את שורות הערבים, על־ידי ריסוסם מן האוויר בחומרים רעילים. כדי לסלק משם את עובדי־האדמה הקודמים.

המערך של 1983 קורא לעידוד ההתנחלויות האלה, שהתרוקנו למחצה, בעודו מתיימר להיות נגד „התנחלויות בלתי־ביטחוניות".

זה מזכיר את הסיפור על הצעירה, שקולה נשמע בחשכת המיקלט כשהיא צועקת: „היי, תוריד את הידיים! לא אתה — את־ה!"

שרון שני. בשולי המערך קרה השבוע עוד משהו, המקדיר את שמימיו.

כפי שניבא העולם הזה מזמן, הקים רפאל („רפול") איתן סוף־סוף את תנועתו העצמאית. הוא קרא לה „צומת". כל כלי־התיקשורת בישראל, שהעלימו את הקמתה של מיפלגה מתקדמת ושוחרת־שלום יום לפני כן (ראה להלן), יצאו בתופים ובחצוצרות כדי לפרסם עובדה מרעישה זו.

התנועה של רפול היתה נקראת בכל ארץ מערבית בשם „ניאו־פאשיסטית", אך בישראל זכתה בציון של „שוחרת ארץ־ישראל השלמה".

העובדה הקובעת: האנשים שהתכנסו לקריאת רפול באו ברובם דווקא מן המושבים והקיבוצים של מיפלגת־העבודה.

רפול הוא אדם פרימיטיבי, אך לא טיפש. יש לו הערמומיות של איכר מיזרח־אירופי. הוא יודע כי אין לו עתיד בתנועת־התחייה הקטנה, הרוגלת ברעיונות זהים. הוא יכול להצטרף בכל עת לחרות, אך גם שם אין קאריירה מזהירה ממתינה לו. לחרות יש אריאל שרון אחד, המבקש לעלות לשילטון תחת אותו הדגל. אין צורך בשרון שני.

לעומת זאת יש מקום לרפול במערך. אין ספק שהוא פוזל לכיוון זה. ואילו ראשי המערך, המבקשים למשוך לצידם את הציבור המאוכזב של בוחרי־הליכוד, עשויים לקדם בברכה את בואו של רפול ואנשיו.

לעבר רפול. במערך נטוש עתה — לפחות מתחת לפני השטח — מאבק על המנהיגות (ראה עמודים 14 – 15). אך שום שינוי אמיתי לטובה אינו מתחולל בה.

אם המיפלגה צועדת בכלל, היא צועדת בכיוון שבו צעדו המשתתפים במיצעד נעמת – לעבר רפול.

הכנסת

פחות יפאני מיפאני

הנורמה שנקבעה על־ידי אהרון אבו־חצירא התקבלה עתה ביפאן.

המדינה כולה ראתה אותו ביום הבחירות. אהרון אבו־חצירא, האסיר מס' 1 במדינת־ישראל, שהותר לו לרצות את עונשו בעבודת־חוץ במיתקן מישטרתי, ניהל את מערכת מיפלגתו.

אבו־חצירא, שנדון על־ידי בית־המישפט הגבוה ביותר של המדינה לעונש־מאסר על עבירה שיש עימה קלון, לא זה בילבד שלא התפטר מן הכנסת, אלא שהוא מתפקד כמנהיג־מיפלגה לכל דבר. אין זה מפריע לחסידיו ולבוחריו, וגם לא לעמיתיו במיפלגתו ובמיפלגות האחרות.

כך נקבעה נורמה חדשה במדינת־ישראל.

לא חאראקירי. אילו היה אבו־חצירא יפאני לפני דור, הוא היה מבצע חאראקירי ביום פסק־הדין, ומתאבד על־ידי חיתוך ביטנו. אילו היה בריטי, היה לפחות מתפטר.

אולם נראה כי ישראל משמשת — לפחות בשטח זה — אור לגויים. הנורמות שנקבעו אצלו מתקבלות גם על־ידי אחרים. ובראש ובראשונה — רווקא ביפאן.

השבוע התחוללה סערה פוליטית סביב אישיותו של חבר הפרלמנט היפאני, ראש־הממשלה לשעבר קאקואי טאנאקה. איש זה נתפס בקבלת שוחד בסך 2.2 מיליון דולארים מחברת־המטוסים האמריקאית לוקהיד. לפני שבועיים נידון לארבע שנות־מאסר, ולקנס בסך 2.2 מיליון דולר, בסכום השוחד. הוא הגיש עירעור.

אחרי מתן פסק־הדין תבעו רבים מטאנאקה להתפטר מחברותו בפרלמנט. אולם אין הוא חולם על כך. גם יורשו ובן־חסותו, ראש־הממשלה הנוכחי יאסוהירו נאקאסונה, לא הצליח לשדלו לכך.

הסברו של טאנאקה יכול היה להיות תרגום מתוחכם יותר של דיברי אבו־חצירא: „ההתפטרות כמוה כמוות פוליטי," אמר האיש שסירב לבצע חאראקירי, „בשעה טרופה זו אני אנהג בהתאפקות, מול פני ציפיות העם היפאני."

כלומר: לכו לעזאזל.

ביטחון

להתגעגע לבגין

הפרקליט הערבי שוחרר ונשלח למעצר־בית. עיתונאי ערבי נחקר ואור אדום נדלק במערכת.

מה היתה הסיבה האמיתית למעצרו של הפרקליט הערבי מוחמד מיארי?

תחילה השמיעה התביעה באוזני שופט־השלום הדרוזי טענה מרעישה: מיארי נפגש עם ראשי אש"ף. השופט עיין בחומר „חסוי" ושלח את עורך־הדין למעצר בן שמונה ימים. הוא נרעש עד כדי כך, שאסר עליו גם להיפגש עם פרקליטיו.

חיש־מהר התברר כי כל האישום נגד מיארי הוא שנפגש עם אנשי אש"ף בוועידה מטעם האו"ם לדיון בשאלת פלסטין, שנערכה בז'נבה (העולם הזה 31 ביולי והלאה). מיארי וסטודנט ערבי, שנעצר יחד עימו, הוזמנו לשם כנציגיו של גוף ערבי־ישראל המטפל בעצירים. הוא נמנה עם עשרים ישראלים, יהודים וערבים, שהוזמנו לוועידה. כולם נפגשו עם אנשי אש"ף. כשם שנציג ישראל באו"ם נפגש עם נציג אש"ף בדיונים השונים.

נראה כי ההר הוליד עכבר. תחילה הסכים השופט להרשות למיארי להיפגש עם פרקליטיו, עורכי־הדין אמנון זיכרוני והאשם אל־ח'טיב. אחר־כך ביקשה המישטרה עצמה לשחררו ממעצרו, מכיוון שלא הצליחה לגייס ראיות חדשות.

עונש בלי מישפט. באותו רגע התחיל פרק ב'.

אך שוחרר מיארי ממעצרו המישפטי, הוטל עליו מעצר אחר. בחתימת המפקד הצבאי, הוטל עליו מעצר־בית, יחד עם החובה להתייצב פעמים ביום במישטרה. פירוש הדבר: חיסול יכולתו לעבוד.

פקודה כזאת מטעם אלוף־הפיקוד ניתנת, בדרך כלל, על פי בקשת שרות־הבטחון־הכללי. חתימת האלוף היא פורמאלית בלבד.

אחרי שלא הובאו נגד מיארי ראיות בבית־המישפט, אין מעצר־בית כזה יכול להתפרש אלא כאמצעי של הטרדה וענישה — ללא־מישפט. המטרה הסבירה: להפחיד את הציבור הערבי בישראל ולהרתיע אותו מפני פעילות פוליטית.

התוצאה בעבר ובהווה: מסירת המונופול על הפעולה הפוליטית הערבית בישראל בידי רק"ח. קו זה נקבע עוד בימי דויד בן־גוריון. הוא נחלש בשנים האחרונות. עכשיו התחזק לפתע מחדש.

שאלות לעיתונאי. מדוע? מדוע דווקא עכשיו?

יתכן שהתשובה לכך טמונה בפרשה, שאינה קשורה כלל במיארי ובוועידת־ז'נבה.

בירושלים נעצר לחקירה איבראהים קרעין, עיתונאי ממיזרח העיר, המנהל את מישרד־העיתונות המפורסם של ריימונדה טוויל. המישרד מפרסם בילטין יומי על המתרחש בגדה, המיועד בעיקר לעיתונאים זרים, וגם שבועון בשם אל־עוודה („השיבה").

כמו כל העיתונים והשבועונים במיזרח־ירושלים, גם ביטאונים אלה כתובים ברוח של אהדה ליאסר ערפאת ולמהגיגות המתונה של אש"ף. איבראהים נחקר על כך, במטרה להאשימו על־פי החוק הנתעב המכונה בפי־כל על שם האיש שהמציא אותו: שר־המישפטים לשעבר שמואל תמיר. „חוק־תמיר" הדרוסני מאפשר לשלוח לכלא כל אדם „המזדהה" עם אש"ף על־ידי החזקת הדגל הפלסטיני, השמעת שיר לאומי פלסטיני וכתיבת חומר שניתן לפרשו כאוהד לאש"ף. כלומר: כמעט כל פלסטיני באשר הוא.

כאשר שוחרר איבראהים קרעין בערבות, היה ברור שקרה משהו. מעולם לא הואשם עיתונאי ערבי על פי חוק זה, כשם שמעולם לא נאסר איש־ציבור יהודי או ערבי בישראל בגלל פגישות פוליטיות עם אנשי אש"ף.

להיפך: ביום שנעצר מיארי, החליט בית־המישפט העליון שהיועץ המישפטי לממשלה צדק כאשר לא חקר ולא העמיד לדין את האלוף (מיל') מתי פלד, בגלל הופעתו המשותפת עם עיצאם סרטאווי המנוח במסיבת־עיתונאים. השופטים לא הסתפקו בכך, אלא חייבו את בעל־העתירה, העסקן ה„ליברלי" הכושל ידידיה בארי, לשלם סכומים גבוהים כשכר־טירחה לעורכי־הדין של המדינה ושל פלד. גם את פלד ייצג אמנון זיכרוני.

ההלצה התאמתה. האם קרה משהו? תיתכן רק תשובה אחת: עם עלייתו של יצחק שמיר לשילטון, הונהגה מייד מדיניות חדשה.

בכל רחבי המערכת הדמוקרטית נדלקו אורות אדומים. נראה כי שמיר, שהכריז בשעתו פומבית שפגישותיהם של אבנרי, פלד ויעקוב ארנון עם יאסר ערפאת הן „תחתית השיפלות האנושית," אינו מתכוון להסתפק במילים.

המדינה עולה על דרך חדשה. שאימתה במהרה את ההלצה שאמרה, לפני שנה: „עוד נתגעגע בחזרה ל־מנחם בגין!"

עסקן־המערך אלמוזלינו בצעדת־הירדן
„היי, תוריד את הידיים!"

בגין: דיכאון מוחלט

חודשיים אחרי הודעתו על התפטרותו, מנחם בגין כמעט שנשכח. קצב־החיים המסחרר בישראל כבר הפך את האיש לנחלת העבר הרחוק.

אולם מנחם בגין חי וקיים. השאלה היא: איך?

לאחרונה פשטו שמועות הטוענות כי בגין איבד את השליטה על גופו. שאינו מסוגל לתפקד גם במישור הגופני הפשוט ביותר, ועוד. לעומת זאת סיפרו אנשים, שהצליחו לטלפן לביתו, שהוא עונה ככל האדם. לפי אחת הגירסות, אין הוא סובל אלא ממחלת־העור.

התיאור העובדתי המוסמך הוא זה:

מנחם בגין מתפקד בהחלט במישור הגופני. הוא יכול לטפל בעצמו, לדבר עם בני־אדם המטלפנים אליו, בריאותו הגופנית תקינה.

אולם במרבית שעות היממה שרוע בגין על מיטתו, כשזקנו מגודל והוא מוקף בערבוביה של עיתונים וספרים. הוא מבלה שעות על גבי שעות כשהוא בוהה באוויר ואינו עושה דבר.

זהו מצב של דיכאון עמוק, כמעט טוטאלי. יש המקווים שהוא יצליח לצאת ממנו באחד הימים, ויש שהתייאשו סופית. המאמינים כי זהו מצב ללא־תקנה.

בגין מקבל רק את בנו ושתי בנותיו, את מזכירו יחיאל קדישאי ואת מזכיר־הממשלה, דן מרידור, המקורב אליו מאוד. הללו משתדלים ככל יכולתם להוציא אותו מן הדיכאון. הם מנסים, למשל, לשדל אותו להיפגש עם אישי־המדינה. לפי שעה – ללא הצלחה.

גרנאדה ואפגניסתאן: מצא את ההבדל!

הבדל הטנקי

ך **אב ז'בוטינסקי** הישווה פעם את בריטניה לגיבורו של הסיפור המפורסם על פיצול־האישיות, ד"ר ג'ייקל ומיסטר הייד.

ז'בוטינסקי, שהיה אנגלופיל מושבע, שאל את עצמו: איך זה מתנהג הבריטי במולדתו כג'נטלמן מושלם, שוחר־חרות ורודף־צדק, בעוד שבמושבותיו הוא מתנהג כמדכא ברוטלי, הרומס את זכויות־האדם?

עד כמה שאני זוכר, לא השיב ז'בוטינסקי על שאלתו. הדבר נשאר בעיניו כתעלומה.

■ ■ ■

ת **עלומה דומה** קיימת עכשיו לגבי ארצות־הברית.

ארצות־הברית היא מדינה דמוקרטית. יש בה חוקה, המבטיחה את זכויות־האדם של תושביה, ובניגוד לחוקות רבות אחרות בעולם, לזאת יש שיניים. היא מתגשמת בפועל, בחיי המדינה ובחיי יום־יום.

יש עגמים רבים בדמוקרטיה האמריקאית, אך הוא הדין גם בדמוקרטיות אחרות, כגון הדמוקרטיה הבריטית והישראלית (ליהודים בלבד).

כל דמוקרט אמיתי בעולם רוחש כבוד לאבות המישטר האמריקאי, אנשים כמו תומאס ג'פרסון ואברהם לינקולן. המשמעות של מעשיהם ודיבריהם חורגת בהרבה מעבר לגבולות ארצות־הברית.

מבחינה זו, כל דמוקרט בעולם הוא בעל זיקה בלשהי למישטר של ארצות־הברית. זהו הדגם שאפשר לחקותו, הדוגמה שאפשר ללמוד ממנה.

■ ■ ■

ך **מוקרטיה סירושה**, בין השאר, כיבוד זכויות האדם. כיבוד זכותו של הזולת לדיעה אחרת. כיבוד זכותו של מיעוט להטיף להשקפות שאינן מקובלות על הרוב, ואף השנואות עליו.

מבאן ההנחה שמדינה דמוקרטית תנהג גם ביחסי החוץ שלה בצורה אחרת מאשר מדינה שבה שולט מישטר של דיכוי.

מדינה המכבדת את זכויות־האדם של אזרחיה, המכירה בשילטון־המישפט ובשוויון בין חזק וחלש מול פני החוק — מדינה כזאת, אפשר היה להניח, תפעל על פי עקרונות אלה גם ביחסיה עם עמים אחרים.

היא תכבד — כך אפשר היה להניח — את זכויות־האדם של בני־עמים אחרים. את זכותם לקבוע בעצמם את צורת המישטר בארצם ולבחור במנהיגיהם. היא תפעל בהתאם לחוק הבינלאומי ולמוסר האנושי. היא לא תפעיל כוח בלתי־חוקי נגד חלש, לא תדכא את חסר־המגן, לא תחליף את כוח־המישפט במישפט־הכוח.

זוהי ההנחה. להנחה זו אין על מה לסמוך.

אין היא אלא אשלייה מסוכנת.

נכון ההיפך הגמור.

■ ■ ■

א **ין שמץ** של אמת בהנחה כי המתוקנת שבמדינות־העולם תנהג ביחסי־החוץ שלה אחרת מאשר האכזרית שבמדינות־הדיכוי הדורסניות.

יתכן שזה ישתנה בעוד דור או בעוד מאה דורות. יתכן שבאחד הימים תקום ממשלת־העולם, ולצידה בית־מישפט עולמי ומישטרה עולמית.

יתכן. כיום זהו חזון לימים אחרים.

פעם אמרו: „אדם לאדם זאב". כל אדם לעצמו. כל אדם מוכן לתקוף את זולתו ולקרוע אותו לגזרים.

(האימרה עצמה מבוססת על טעות אתולוגית. הזאבים תוקפים את טרפם וקורעים אותו לגזרים, אך בינם לבין עצמם הם מקיימים מישטר־חוק מושלם. אין הם הורגים איש את רעהו, הם מקיימים ביניהם יחסים של רעות ואחווה, והכל מקבלים עליהם כללים ברורים של התנהגות חברתית.)

בינתיים התפתח המין האנושי במיקצת. קמו מדינות־חוק. במדינות המתוקנות התגשמה דרישת הנביא אליהו: „דירשו מישפט, אשרו חמוץ, שיפטו יתום, ריבו אלמנה." עשירים ועניים, חזקים וחלשים אמורים להיות שווים לפני החוק. בית־המישפט והמישטרה דואגים להגשים עיקרון זה. כל אדם מבוגר משתתף בעיצוב פני השילטון ובבחירת מנהליו, בלי הבדל של מין, דת וגזע.

אולם הגשמת כל העקרונות הנעלים האלה נעצרת על הגבול.

מה שנכון בתוך המדינה פנימה, אינו נכון במרחק של צעד אחד מעבר לגבול.

מדינה למדינה — זאבה.

מחוץ לגבול מותר לדרוס, לדכא, לנצל, להרעיב יתומים ואלמנות. וחוץ מכמה אנשי־מוסר ויפי־נפש, זה מקובל על הרוב הגדול של האזרחים בכל אחת מן המדינות הדמוקרטיות.

זהו המצב בעולמנו. הוא תואם, כנראה, את ההתפתחות הנפשית והמוסרית של המין האנושי ברור הזה.

■ ■ ■

ך **ודי הסיבה** לתופעה, המדהימה בכל פעם מחדש את האנשים התמימים:

למרות ההבדל העצום שבין המישטרים הקיימים בשתי מעצמות־העל, שתיהן מתנהגות ביחסי־החוץ שלהן בדיוק באותה הצורה.

אמריקה הדמוקרטית, המתוקנת, ההומאניסטית, הליברלית, מתנהגת ב ד י ו ק כמו ברית־המועצות הדיקטטורית, הטוטאליטרית, הקולקטיביסטית.

הפלישה האמריקאית לאי גרנאדה אינה אלא הוכחה קטנה אחת נוספת למצב שכבר מזמן אינו זקוק לכל הוכחה.

אין שמץ של הבדל בין הפלישה האמריקאית לגרנאדה ובין הפלישה הסובייטית לאפגניסתאן.

אין שמץ של הבדל בין נסיונותיה של ארצות־הברית להפיל את המישטר המתקדם, שקם בעיקבות המהפכה בניקאראגואה, ובין

(ציור של ג'ורג' קוצ'אר ב„ניו־יורק טיימס")

נסיונותיה של ברית־המועצות להרוס את האגודות המיקצועיות החופשיות שקמו בפולין.

אין שמץ של הבדל בין פעולות מוסד־הביון האמריקאי, ששם קץ ל„אביב של צ'ילה" והשליט שם במקום איינדה רודן רצחני ומאוס, ובין פלישת הטאנקים הסובייטיים, ששמו קץ ל„אביב של פראג", ושהשליטו שם במקום דובצ'ק דיקטטורה מדכאת ודורסנית.

בעולם משתוללים שני ביריונים. יתכן שלאחד מהם יש לב של זהב ולשני לב של אבן, אבל ההבדל הזה אינו מתבטא בהתנהגותם.

■ ■ ■

כ **ל אחד** משני הבריונים טוען כי רעהו־יריבו זומם להשתלט על העולם כולו, וכי עליו לחמוס ולרצוח, לפלוש ולחתור, לנצל ולדכא, כדי לשים לאל מזימה חשוכה זו.

למעשה קיים בין שני הבריונים שיתוף־פעולה מלא. כל אחד מהם זקוק לתדמית המאיימת של השני, כדי לדכא שלישי ורביעי.

כדי להתגונן מפני המזימה האימפריאליסטית של ארצות־הברית, נאלצת ברית־המועצות להקיף את עצמה בשרשרת של מדינות משועבדות, המגינות על גבולה. הפלישה לאפגניסתאן תורצה בתירוץ זה. ההחלטה הנחושה להחזיק בפולין בכל מחיר מתבססת גם היא על אמתלה זו.

ארצות־הברית, לעומת זאת, עומדת על נפשה, מול המזימה הקומוניסטית השטנית לחתור תחת אשיות העולם החופשי. לשם כך עליה לקיים דיקטטורות נתעבות בצ'ילה ובאל־סלוואדור, לפעול נגד שאיפת־החופש של כל עמי אמריקה הלאטינית, לחתור תחת המישטרים הקיימים בקובה ובניקאראגואה, ועכשיו להשתלט על אי קטנטן של 100 אלף תושבים.

הסובייטים חוקקו את „דוקטרינת ברז'נייב" — המקנה להם את הזכות להתערב בכוח הנשק בענייניה הפנימיים של כל מדינה קומוניסטית אחרת ולמנוע בה רפורמה ליברלית.

האמריקאים חוקקו זמן רב לפני־כן את „דוקטרינת מונרו", המקנה להם את הזכות למנוע בכוח־הנשק חדירת מעצמה זרה לכל ארץ שהיא ביבשת הכפולה הענקית, מדרום צ'ילה ועד צפון קנדה.

כמו שני חוליגנים שיכורים, משתוללים שני הבריונים האלה על פני כל כדור־הארץ, ובעודם מתקוטטים זה עם זה הם יורים בעוברי־אורח, הוסכים את השולחנות בכל ארץ, הורגים בהיסח־הדעת על ימין ועל שמאל ותובעים מכל האנשים להיכנע לאחד משניהם.

הם פועלים על פי שתי מהדורות של תסריט אחד. במהדורה האמריקאית, זהו מערבון שבו הברנש הטוב הוא השריף האמריקאי, והברנש הרע הוא האקדוחן הסובייטי. המהדורה הרוסית היא סובייטון, שבו הקומוניסט הוא האיש הטוב, הגואל והמשחרר, ואילו האמריקאי הוא הפאראזיט האנטי־סוציאלי, שיש לחסלו.

בשני התסריטים סובלים, בעיקר, האנשים הקטנים שמסביב. הם נהרגים. הם נרמסים, הם מנוצלים, הם חיים בעוני ובבערות תחת המגף של בריון א' או בריון ב'.

■ ■ ■

ל **מען הצדק** וההגינות יש לציין כי הבריונים הגדולים אינם שונים מן הבריונים הקטנים. אלא בכוחם וביכולתם. כל מדינה בעולם, שיש בידה קמצוץ של כוח, מתנהגת בדיוק באותה הצורה.

גם מדינתנו, כמובן.

יש דמיון מוזר — אך לא מפתיע — בין הפלישה הישראלית ללבנון והפלישה האמריקאית לגרנאדה.

ממשלת ישראל ריכזה כוח כביר (גם במושגים בינלאומיים) כדי לפלוש לארץ שכנה קטנה וחסרת־ישע. ממשלת ארצות־הברית ריכזה כוח כביר (יחסית) כדי לפלוש לאי זעיר. בשני המיקרים יחסי־הכוחות הם גרוטסקיים.

ממשלת ישראל יצאה להציל את העם הלבנוני מידי „המחבלים" הרעים. ממשלת ארצות־הברית יצאה להציל את גרנאדה המיסכנה מידי הקומוניסטים הרשעים.

בשני המיקרים השתנו האמתלות מדי יום, ובמעט מדי שעה.

ממשלת ישראל יצאה תחילה להבטיח את „שלום הגליל". אחר־כך הודיעה שהיא באה „לחסל את תשתית המחבלים" — שנמצאת, במיקרה, בעיר־הבירה של לבנון. אחר־כך נזכרה שהיא רוצה גם לגרש את הסורים מלבנון. לבסוף החליטה שהמטרה האמיתית היא לכונן „סדר חדש" בארץ־הארזים.

ממשלת ארצות־הברית התחילה באמתלה המגוחכת שהיא באה להציל כמה מאות

(המשך בעמוד 12)

תשקיף

מילחמה עם סוריה?

משקיפים מדיניים סבורים, שמילחמה ישראלית־סורית היא במעט בלתי־נמנעת. המשקיפים מצביעים על כך ש„בעלי־הבית" של ישראל וסוריה מעוניינים במילחמה כזאת, שתסכל את מאמצי־הסיום בלבנון, ותנציח את חלוקתה של המדינה בין הגושים, באשר חלקה של כל מעצמה ייקבע על־פי ההישגים של הגרורה שלה במילחמה.

פיחות גדול בקרוב

בתוך זמן קצר צפוי פיחות גדול, בסדר־גודל דומה לפיחות שבוצע לפני שנה מחדש. בעיקבות צעד זה יהיה מחירו של דולר אחד יותר ממאה שקל.

מפנים את בגין

בשבוע האחרון התחילו לפנות כמה מחפציו הפרטיים של ראש־הממשלה לשעבר מנחם בגין. החפצים — ביניהם ספרים — מועברים מדירת־השרד שברחוב בלפור לדירתו החדשה של בגין בירושלים.

„בנק ישראל" — בעל עניין בבנקים

באמצעות החברה הממשלתית החדשה, הרוכשת את מניות הבנקים, הוסכם האוצר ו„בנק ישראל" בהדרגה לבעלי־עניין בבנקים הישראליים הגדולים.

שווי השוק של מניות־הבנקים היה לפני המפולת שיבעה מיליארד דולר. היום מתקרב השווי הדולארי של המניות האלה לארבעה מיליארד דולר. החברה הממשלתית רכשה ער כה מניות בנקים ביותר מ־300 מיליון דולר, וכסל שנמשכות המכירות, גדל חלקה בבנקים.

כלכלנים מעריכים, שהיום מחזיקה הממשלה ב־7.5% ממניות הבנקים, וכאשר יהיו בידה 10% היא תהסוך ל„בעלת עניין" — כלומר, תוכל לתבוע שותפות בניהול הבנקים.

יחודשו המגעים לאחדות לאומית

במיפלגת־העבודה מעריכים, כי אחרי בחירתו של שר־אוצר מטעם הליכוד יחודשו המגעים להקמת ממשלת־אחדות־לאומית.

על־פי הערכות אלה, היתה תביעתו של הח"כ גד יעקבי לקבל את תיק־האוצר אחד המיכשולים העיקריים לחקמת ממשלת ליכוד־מערך, ועתה הוסר מיכשול זה.

איחוד תמ"י — צעירי המפד"ל?

תסריט אפשרי להפלת ממשלת הליכוד: איחוד בין תמ"י וצעירי המפד"ל, בהנהגת זבולון המר, ופרישת הגוף המאוחד מן הקואליציה עם הליכוד. המר הגיע למסקנה כי בקואליציה הנוכחית הוא מאבד את הציבור שלו לטובת התחייה, בעוד שבקואליציה אחרת, בהנהגת המערך, הוא יהווה את הסמן הימני.

במיקרה זה יפוצה יהודה בן־מאיר, מס' 2 בצעירי המפד"ל, בתפקיד ראש מישלחת ישראל באו"ם, במקומו של יהודה בלום.

שפייזר מאחורי הקואליציה

מאחורי כינון הקואליציה בין המערך והליכוד בתל־אביב עומד ח"כ אליהו שפייזר.

בעוד שיו"ר העבודה, שימעון פרס, מקווה שקואליציה זאת תסלול את הדרך לממשלת־אחדות לאומית, סבור שפייזר כי הקואליציה העירונית בתל־אביב תקל על שיכנועם של ארבעת הליברלים „המורדים" להצטרף לקואליציה ממשלתית בראשות המערך.

הח"כ הליברלי יצחק ברמן, מ„כנופיית הארבעה", תומך במגעים עם שפייזר.

שרון — יו"ר המזכירות?

השר־ללא־תיק אריאל שרון מתכוון להתמודד על תפקיד יושב־ראש מזכירות תנועת־החרות, במקומו של יורם ארידור, שפרש.

מולו יתייצב ח"כ איתן ליבני, ממלא־מקום יו"ר־המזכירות הנוכחי.

שגריר יפאני חדש

השגריר היפאני בישראל יוחלף בקרוב. ביפאן כבר נעשות ההכנות לכך, והשגריר המיועד מקיים פגישות עם גורמים ישראליים בטוקיו.

גילויים על המוסד

מי שהיה הממונה על שירותי־הביטחון, איסר הראל, עומד לפרסם בקרוב ספר חדש, שבו גילויים חדשים על סעילות השירותים החשאיים של ישראל בשנות ה־50' וה־60'.

מישפטנים בודקים אזהרת הרמטכ"ל

אחרי שהרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, הזהיר קצינים בכירים, שפרשו לאחרונה מצה"ל שלא יעניקו ראיונות לכלי־התיקשורת, סנה אחד מהמוזהרים למישפטנים כדי שיבדקו את התוקף החוקי של ההוראה.

תוחזר הגניבה ממוסיאון האיסלאם?

בסודי־סודות מתנהל משא־ומתן בין המישטרה ועבריינים מסויימים על החזרת השעונים ושכיות־החמדה שנגנבו בשעתו ממוסיאון־האיסלאם בירושלים.

בפריצה הנועזת נגנב רכוש במיליוני דולארים ומעריכים כי זוהי הגניבה הגדולה ביותר בתולדות המדינה. המישטרה מצאה קצה־חוט המוביל אל העבריינים, ומנסה לסיים את המגעים ולקבל את הרכוש בחזרה. הדבר יוסיף ליוקרתה ויהווה הצלחה גדולה.

לעומת זאת מעריכה הפרקליטות קשיים. מסתבר כי המחיר שנדרש עבור השעונים הוא גבוה, ואינו נראה לפרקליטות מבחינה מוסרית וציבורית.

מחסור בציוד

חיילי־מילואים, המאיישים קו בחזית הלבנונית, עומדים לפנות לשר־הביטחון אחרי שיחזרום ולהביא לפניו שורת תקלות חמורות, שהיו עדים להם בתקופת־המילואים.

המדובר הוא במחסור בציוד לחורף, אישי ויחידתי, מחסור במזון בנקודות שונות בקו.

התארגנות צעירים בליכוד

צעירי חרות והליברלים החליטו על שיתוף־פעולה אירגוני. מעתה הם יפעלו בגוף אחד, „הדור הצעיר של הליכוד."

עסקני חרות הם שיתנו את הטון בגוף החדש.

אירגוני־הצרכנים רבים

היחסים בין הרשות־לצרכנות, שבראשה עומדת נוזהת קצב, והמועצה הישראלית לצרכנות, שבראשה עומדת עדה לבנון, עומדים על סף משבר.

המועצה, שהיא גוף עצמאי, טוענת שהרשות — שהיא גוף הסתדרותי — עושה שימוש חוזר בסקרים שלה, ובמידע שהיא מעבירה לציבור.

תעלומת החלפנים בירושלים

תעלומה מיוחדת־במינה מטרידה כלכלנים ישראליים. כמה עשרות חלפנים, הפועלים במיזרח־ירושלים, מוכרים מדי יום ללקוחותיהם הישראליים סכומים המוערכים בחמישה עד עשרה מיליון דולר ליום — ובסך הכל מדובר בכמה מאות מיליון דולר שנמכרו בימים האחרונים.

החלפנים מקבלים תמורת הדולארים שקלים, שהם אינם יכולים להחזיק בהם. ידוע שהחלפנים אינם משקיעים בבורסה הישראלית, והתעלומה המטרידה את הכלכלנים היא: מה עושים החלפנים במיזרח־ירושלים בשקלים שלהם — וכיצד הם „ממחזרים" אותם, דהיינו — הוסכים אותם מדייום לדולארים, השבים ונמכרים.

אחת ההשערות היא שהחלפנים במזרח־ירושלים זוכים בגיבויו השקט של „בנק ישראל", הקולט מהם את השקלים ומספק להם דולארים.

בירושלים — קואליציה מצומצמת

ראשי המערך בירושלים מתנגדים להקמת קואליציה עירונית רחבה בהשתתפות הליכוד, בדומה לקואליציה שהוקמה בתל־אביב.

עסקני־המערך בבירה מבקשים לטפח את הסיעה החרדית־ספרדית ש"ס, בתיקווה שהיא תהפוך כוח פוליטי, שיפגע בעיקר בכוחם של הליכוד ושל תמ"י בירושלים.

סיעה זאת תזכה בהישגים קואליציוניים חשובים בירושלים.

לנדאו — במיעוט במועצה

ראש־העירייה החדש של הרצליה, אלי לנדאו, עשוי למצוא את עצמו במצב מביך במועצת־העיר. המערך מנסה לשכנע את אחד משני הנבחרים הדתיים שלא להצטרף לקואליציה של הליכוד.

במצב זה תהיה לאופוזיציה עדיפות של חבר אחד במועצה.

לנדאו — בהנהלת „מודיעין"

ראש העירייה החדש של הרצליה, אלי לנדאו, הודיע כי ישמור בידו את מקומו בהנהלת חברת המו"לות מודיעין, שהיא בעלת הצהרון מעריב. לנדאו יבקש להבטיח את המשך שיתוף־הפעולה של מעריב איתו.

עיתונאים ב„מעריב", שתמך בצורה גלויה בלנדאו, ועיתונאים ב„ידיעות אחרונות", שתמך בצורה גלויה בבחב־הצהרון יחזקאל אדירם, שהיה מועמד בבחירות בחולון, עשויים לפנות לוועדת האתיקה של העיתונות בתלונות נגד הנהלות העיתונים שלהם, שעמדו מאחורי התמיכה.

מיפלגות
לא עוד גלות פנימית

האופוזיציה היא אלטרנטיבה לשילטון. אך היכן האלטרנטיבה לאופוזיציה?

מזה זמן רב לא ראתה הארץ מאורע כזה. באולם תל־אביבי קטן, שבו נדחסו 300 איש ואשה מכל רחבי הארץ, הוחלט על הקמתה של מיפלגה חדשה. לא „תנועה", לא גוף בלתי־מוגדר, אלא בפירוש „מיפלגה".

לא היה זה הדבר החריג היחידי בכינוס זה. מייסדי מיפלגת־האלטרנטיבה ויתרו מראש על כל סממן פיקאנטי או תעלול פירסומת, שהיה עשוי למשוך את כלי־התיקשורת. לא היו הכרזות מפוצצות, לא השמצות ותקנות הסותרים את עקרונות הדמוקרטיה.

● **האלוף (מיל') מתיתיהו פלד:** „צה"ל עלול להפוך לאיום על המישטר הדמוקרטי." לדבריו, דחסו האמריקאים כל־כך הרבה אמצעי־לחימה אל תוך ישראל, עד כי הצבא תפח מעבר לכל יחס לצורכי־ההגנה האמיתיים של ישראל. התוצאה: הממשלה יכולה היום לפתוח במילחמה גדולה מבלי שתזדקק לגייס מילואים בממדים גדולים. משום־כך אינה נזקקת עוד להסכמה לאומית.

● **הפסיכיאטרית רוחמה מרטון** הסבירה את התהליך הפסיכולוגי שהפך את העם היהודי מעם מדוכא לעם מדכא. היא הישוותה אותו לילד הגדל בביתו באווירה של פחד ודיכוי, כך שעם התבגרותו אינו מכיר שפה אחרת. מכיוון שהוא מחקה את הוריו, הוא הופך בעצמו תוקפני ומדכא. לעומת זאת, ילד הגדל באווירה של אהבה, גם כשהוא קטן וחסר־ישע, לומד להכיר ולרכן את עצמו.

● **הסוציולוג אורי רם,** ששוחרר לא מכבר מן הכלא הצבאי אחרי שסירב, כסגן־מילואים, לשרת בלבנון, הציע לאנשי־מילואים לבקש כי לא יישלחו לשרות בלבנון ובשטחים הכבושים.

● **אורי אבנרי,** תבע להעביר את השליטה בבנקים לידי בעלי־המניות, ואם הדבר אינו ניתן — להלאים את הבנקים, כדי לאלצם לשרת את האינטרס הציבורי.

● **חיים ברעם,** בנו של שר מטעם המערך ואחיו של ח"כ המערך, טען שלא נותר כמעט שום הבדל בין הליכוד והמערך. כדוגמה לכך הביא את מפת ההתנחלות, שבה נותר רק פער קטן בין תוכנית־אלון ובין תוכנית־הליכוד.

● **הרופא־הבימאי יהודה („ג'אד") נאמן,** טען כי ישראלים רבים חיים עכשיו ב„גלות פנימית" ושאל גם הוא: „מי שמחפש אלטרנטיבה למיפלגת־השילטון יכול להצביע בעד האופוזיציה. אך מה יעשה מי שמחפש אלטרנטיבה לאופוזיציה?"

נאמנות למלך. שאלה זו הידהדה בדברי כל הדוברים. היה מנוי וגמור עימם לשים קץ למצב, שבו אין אלטרנטיבה אמיתית למי שמואס במיפלגות „הקונסנזוס הלאומי".

כיצד תפעל המיפלגה החדשה? בשלב הראשון מתכוננים היוזמים להכין את ועידת־היסוד הרישמית, שתתכנס בתוך שלושה חודשים. בו־זמנית אמורה המיפלגה־בדרך לפעול ברחוב, ליזום פעולות ציבוריות, להתכונן לבחירות, ובעיקר — לפעול בקרב הנוער.

המיספר הרב של הצעירים, שהשתתפו בכינוס, היווה עידוד לכך. היעד: תלמידי כיתות י', י"א וי"ב. כדברי אחד המשתתפים: „הם עדיין לא מקולקלים. אפשר לדבר א תם על בעיות־היסוד של המדינה והחברה הישראלית."

כינוס אלטרנטיבה בתל־אביב*
הימנון ישן מדי?

אלוף פלד בכינוס
צבא גדול מדי

הדדיות, ולא הבטחות לניצחונות מהירים.

הנוכחים ידעו שהם יוצאים לדרך קשה וארוכה. הסיגנון היה שקט ועניני. רבים מן הנוכחים היו לוחמים ותיקים — אנשי תנועות־המחאה, מייסדי של"י, פעילי תנועות־השלום השונות. לא היו להם אשליות.

ילד מדוכא. גם נאומי־הפתיחה לא דמו לנאומים הרגילים באסיפות מיפלגתיות. הם נגעו בשאלות ובנושאים, שאין להם מקום במיפלגות ישראליות מימסדיות.

בין השאר:

● **ההיסטוריון אבי גלזרמן:** „תחת לאמץ לעצמה את הדולר האמריקאי, מוטב שמדינת־ישראל תאמץ לעצמה את עקרונות החוקה האמריקאית." הוא הציע את חקיקתה של חוקה כתובה ומשוריינת, שתתבסס על החוקה האמריקאית, כך שבית־המישפט העליון יוסמך לבטל חוקים שיר מיושן ואינו משקף את המציאות הישראלית הנוכחית, השיב לו הד"ר יעקב ארנון, יליד הולנד: „ההימנון ההולנדי הוא כל־כך מיושן, שהוא מדבר על הנאמנות למלך הצרפתי!"

לא חסרו בכינוס רגעים של הומור. כאשר הציע אורי רם להחליף את ההימנון הלאומי, מכיוון שהתיקווה

* *מימין, בשורה הראשונה: ד"ר יהודה נאמן, עורך־הדין יוסי ברד.*

מודח קוטלוביץ (עם רפאל איתן)
מישרות לחצי־מטורפים

מעשה היסטורי: עסקן בכיר פוטר רק מפני שהוא טיפש ובלתי־יעיל!

ב תחילת השבוע עסקו העיתונים בעיקר בפרשת פיטוריו של ראש מחלקת־העליה בסוכנות היהודית, אישׁ־חרות רפאל קוטלוביץ.

יש בהחלט היבט פיקאנטי ומעניין בפרשה הזאת.

לשמיר לא איכפת!

קוטלוביץ הוא העסקן הראשון בתולדות מדינת־ישראל, שפוטר רק מכיוון שהוא איש טיפש ובלתי־יעיל.

אין לדעת אם „טיפשות" היא עילה מספקת לפיטורין, לפי דיני־העבודה במדינת־ישראל. אלא שקוטלוביץ איננו פקיד, אלא נבחר־ציבור, כביכול. פנייתו לערכאות מישפטיות, כדי למנוע את השלכתו בחרפה מהתפקיד, עשתה אותו ללעג ולקלס.

הפיקציה של „נבחר ציבור" אינה אלא בדיחה בלתי־מוצלחת. איש מישראל איננו בוחר, כמובן, בעסקני הסוכנות או ההסתדרות הציונית, והבחירות ב„גולה" אינן אלא תרגיל־ענק בהונאת הציבור.

איש כמו קוטלוביץ, עסקן ותיק בברית־חרות־הצה"ר, פשוט תפס טרמפ על הג'וב מס' 1 שמיפלגה ציונית יכולה להעניק לחבריה. תפקיד יוקרתי, רב־עוצמה, (מכיוון שהוא מאפשר לחלק מישרות וטובות־הנאה לאנ"ש), עשרות נסיעות לחו"ל, חשבון־הוצאות נדיב, מעמד של שר.

לרוע המזל היה קוטלוביץ חסר תבונה מינימלית, וכל צעדיו ומינויו במחלקת־העליה נעשו בחוסר־טאקט בוטה. קוטלוביץ הוא לאומן היסטרי, בנוסח התחייה, והוא הציף את מחלקתו בעשרות אנשי־חרות, בדרך־כלל נעדרי כישורים כלשהם. המנכ"ל שלו, יהודה דומניץ, איש האגף המתון במפד"ל, הוא איש מנוסה, בעל כישורים ויכולת בלתי־רגילה להפעיל אנשים בדרכי־נועם. המנכ"ל הקודם של המחלקה, עוזי נרקיס, הנהיג בה סדר, וערך רפורמות אירגוניות חשובות.

קוטלוביץ לא התעניין במיוחד במינהל תקין או בעליה. בין כה וכה אין למחלקה השפעה רבה על מיספר העולים, אלא רק באיוש מישרות בכירות בלאומנים מטורפים־למחצה, או בעולים מרוסיה המקורבים בעולמם הרוחני והפוליטי ל„רב" מאיר כהנא.

הוא הצליח להרגיז את עסקני־המגבית כשאירגן אימונים צבאיים בישראל לסטודנטים יהודיים בארצות־הברית, רובם שובי־ניסטים וקנאי־דת, הקרובים לליגה להגנה יהודית של כהנא.

אנשים כאלה מהווים איום כמעט פיסי על מנהיגי יהדות ארצות־הברית. אלה תמיד תיעבו את קוטלוביץ, תמכו בהתלהבות במנכ"ל דומיניץ. השבוע הצליחו, סוף־סוף, להדיח את אישׁ־אמונו של מנחם בגין מתפקידו.

הגילוי של רבין

ב בעיצומן של ה־סערות המיפלגתיות סביב קוטלוביץ, או הקו־אליציה ליכוד־מערך ב־עיריית תל־אביב, כתב ח"כ יצחק רבין מאמר בצהרון ידיעות אחרונות. המאמר היה אפור למדי, כמו כל הניתוחים האנא־ליטיים של רבין, וה־מסקנות היו, כרגיל, שיג־רתיות וחסרות מעוף מדיני.

רבין פשוט מציע להת־בצר מאחורי קווי סעד חד־אד.

בכל זאת הכילה הרשימה ידיעה מעניינת במיוחד.

רבין כותב במפורש שידידו הנרי קיסינג'ר מנסה לדחוף את ישר־אל למילחמה בסוריה, כדי לקדם אינטרסים אמריקאיים. גם ח"כ אבא אבן השמיע רמז עבה לכיוון הזה.

זוהי שיטה ישנה של קיסינג'ר. שהוא, לדברי רוב הפרשנים הרציניים, היוזם האמיתי של מיל־חמת יום־הכיפורים.

כאן קיימת, לפחות, אזהרה מראש. ארצות־הברית תקועה בלבנון, לא להקיא ולא לבלוע. היא רואה בישראל אחראית בילעדית למצוקתה הנוכ־חית בחלק זה של העולם. אנשים מסוגו של קיסינ־ג'ר מאמינים בהפעלת כוח צבאי מאסיבי, בעי־קר כשצריך לרסן את חוצפתן של מדינות לא־אירופיות.

קיימת שוב סכנה מוחשית, שצה"ל יופעל למען אינטרסים זרים.

היבט זה של הדחת קוטלוביץ הוא מעניין במיוחד. בצר לו פנה ראש מחלקת־העליה לשעבר לראש הממשלה, יצחק שמיר, והתחנן בפניו לסייע, לפנות לאמריקאים ולהשיג עבורו חנינה כלשהי.

שמיר, כדרכו, הבטיח לעזור, ועשה זאת כלאחר־יד, מבלי להת־אמץ יתר על המידה.

ראש־הממשלה שוחח אומנם עם האמריקאים אבל נמנע באורח בולט מלהטיל את כובד־משקלו על המאז־ניים למען העסקן הברשל, שהבישׁור היחיד שלו הוא קירבתו לבגין החולה, המ־חוסל פוליטית.

יש כאן בהחלט סימן לבאות. בדרך כלל מייחסים לשמיר מנ־טליות של איש המישפחה הלו־חמת, ונוטים לשכוח את השנים שאותן הוא בילה כעובד־מדינה, אישׁ־מוסד בכיר, תחת שילטון מפ"אי.

לעובדה זאת יש חשיבות מכרעת. בשנות החמישים העניק דויד בן־גוריון מעין חנינה ורהביליטציה לאנשי־לח"י, בהש־פעת ידידו משדה־בוקר, ה„ט־רוריסט" הוותיק יהושע כהן. יחס סלחני זה לא הוענק לבוגרי־אצ"ל, שהוחרמו מכל וכל, ושלא זכו כמעט בשום תפקיד במנגנון המדינה הבכיר.

שמיר, שעבד במוסד תחת איסר הראל, סיגל לעצמו הרבה מהמנטליות הביצועיסטית, שאיפ־יינה את מאות הרפ"יסטים, שאיי־שו את מישרד־הביטחון על כל שלוחותיו.

ראש־הממשלה החדש בז לחובבנות ולחוסר־יעילות. מבאן מינויו של יגאל כהן־אורגד, אישׁ־מיקצוע, לתפ־קיד שר־האוצר, ומכאן גם אדישותו הבולטת של ש־מיר למצוקותיו של רפאל קוטלוביץ.

ראש־המחלקה המודח, הוא בעצם המוצר הרוויזיוניסטי המוש־לם. הוא מדבר גבוהה, חסר כושר־ביצוע מינמלי, מנותק מהמציאות.

שמיר, לעומתו, הוא סינ־תזה בין הבנגוריוניזם ובין הרוויזיוניזם.

מי שיזלזל בשמיר, וביכולתו להוציא לפועל מדיניות — טובה או הרת אסון — ישלם על כך ביוקר, במוקדם או במאוחר.

חיים ברעם ■

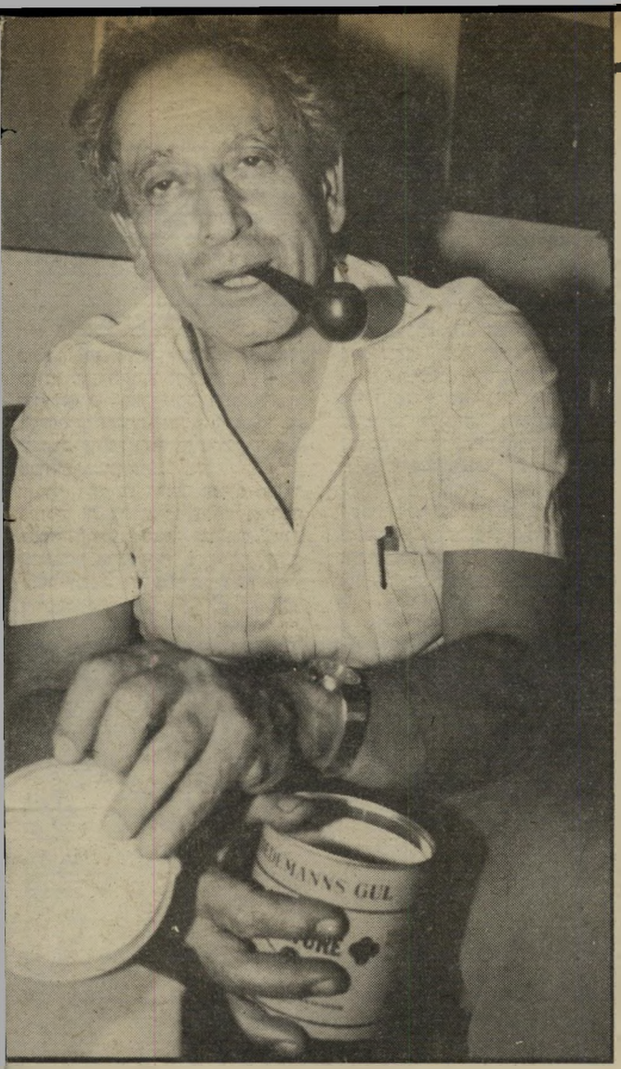

באר־שבע: המערך לוחם במערך, ומול נאווי העיראקי (משמאל) מתייצב סבאג המארוקאי

בשעת אסיפת־מורים, · והודיעו שנהרגתי בתאונת־דרכים!"

זוהי הקרנציה החמישית שעליה מתמודד נאווי, אחרי 20 שנות־כהונה כראש עיריית באר־שבע. 14 רשימות התמודדו הפעם בבחירות והם דאגו לאסוף חומר מפוצץ וציטטות, שנועדו לשכנע את הציבור שלא לבחור מועמד זה או אחר.

כך, למשל, כותב ארם בשם שלמה גבעון: „כשנאווי אומר ‚לא' למיפלגה, למה הוא מתכוון?"; „שבעת מדורי צביעות וזוהמה"; „העכברים עוזבים את הספינה"; „גורמים במערך חוששים כי נאווי יעשה צרות".

שמח בבאר־שבע. מערכת־הבחירות שם לא הסתיימה, שכן איש מן המועמדים לא זכה ב־40 אחוז מקולות הבוחרים. בסיבוב הנוסף יצטרך נאווי להתמודד שנית באורי סבאג, נציג המערך. נראה שהמערכה היום לוהטת יותר מתמיד.

נאווי טוען שרוני מילוא הגיע במוצאי־שבת ואחרי חצות ניסה לחזור על התרגיל התל־אביבי — קואליציה

אין נאווי בעירו?

„בחירות האחרונות טענו נגדי שאני אלכוהוליסט ונר־קומן. הפעם ציפיתי שיאמרו שאני סוטה־מין. למרבה ההפתעה הטיחו בי שאני זקן ועייף," מגחך אליהו נאווי, וממשיך: „הצעתי לכל אחד מהמתמודדים להתחרות איתי בהורדת־ידיים, אך כמו שהגשש אמרו: אף אחד לא קם: עוד הוסיפו הפעם שדרסתי ילד וברחתי, והסתבר שהייתי שיכור." הוא מושך בכתפיו. „לך ותענה לכל שטות!"

ברוריה נאווי משלימה: „הפיצו בעיר שמועה שהוא שתיין, ושהכניס בחורה בת 23 להריון." גם היא מגחכת. „אם אמצא אותו יום אחד במיטה עם אשה אחרת, אהיה בטוחה שהציע לה מקום לישון מפני שלא היה לה לאן ללכת." אך היא גם כועסת. "יום אחד צילצלו לבית־הספר שבו אני מלמדת בין המערך והליכוד. שידוך בין אורי סבאג מהמערך ובלפור קוויתי מהליכוד. סבאג טוען שכלל לא נפגש עם רוני מילוא ושאינו יודע במה המדובר. נאווי טוען, שהפגישה נערכה עם בנצי כרמל, הבוחש העיקרי של המערך מאחרי הקלעים.

סבאג נוטה לתאר את עצמו כקורבן לדרישות התנועה. הוא, כידוע, ח"כ, „הייתי ונשארתי הג'נטלמן הישר ביותר," הוא טוען. את נאווי היה שולח למצריים להיות שם שגריר, או ממנה אותו נשיא, או מבקר־המדינה. נראה שהעיר באר־שבע קטנה עליו." ברוב נדיבותו היה סבאג, בוודאי עוזר לו גם בהוצאות הנסיעה.

בנאווי דבק הכינוי שניתן לו עוד לפני שקמה המדינה, הכינוי המחתרתי ואחר־כך הסיפרותי — ראוד אל נטור או בעברית: דוד השומר.

„את השם" הוא אומר, „בחר אורי אבנרי למעני."

באותם הימים שידר במחתרת בקול־ההגנה בשפה הערבית. אחרי קום המדינה שידר בקול ישראל בשפה הערבית. סיפוריו ומשליו בערבית ספרותית, זכו לקהל ענק של מאזינים בכל רחבי המיזרח־התיכון. בצעירותו עסק פעם בשמירה. הוא היה חבר באירגון־השומרים ואף נפצע מדקירת

האב הגא ח"כ אורי סבג גאה מאוד בבנו, המשרת כקצין בצנחנים, ובבתו העובדת הסוציאלית. „אני איש שבא מהמעברות, ועד היום כולם קוראים לי אורי כשאני הולך לקניות בשוק." לנאווי בן ה־62 יש חברים מעטים בלבד.

היום המאושר היום שבו הגיע סאדאת לביקור בבאר־שבע. בביתו של נאווי תלויה התמונה שבה העתק של החתימות של כל המשתתפים במיפגש המרגש. ביניהם: יצחק נבון ומנחם בגין. סבאג רוצה לשלוח את נאווי למצריים.

סכין על־ידי ערבים שארבו לו ליד גשר שלוש בתל־אביב. כשנפצע נאלץ להפסיק את השמירה עצמה והפך מזכיר אגודת־השומרים.

כשנשא לאשה את ברוריה, לפני 35 שנה, נערכו הנישואים פעמיים: פעם ברבנות, ויומיים אחרי כן בטקס ברדווי. הימים היו ימי ועדת החקירה הבין־לאומית, שמונתה על־ידי האו"ם לחקור את מערכת־היחסים בין היהודים והערבים לפני תום המנדט הבריטי. הסוכנות רצתה להרשים את החוקרים וערכה את הטקס, כדי להוכיח לוועדה כי בין היהודים והערבים מתקיימים יחסים טובים.

הכינו כרה גדולה עם שמונה כבשים טבוחים, במקום שבו שוכן היום כפר־הנוער הדסים. שם, בטקס ברדווי אותנטי, נערכה לעיני הוועדה הגירסה השניה לחתונת אליהו וברוריה נאווי.

שתי עצות ליתום

את השפה הערבית והאווירה המיזרחית ספג נאווי בבית הוריו. אביו, יליד עיראק, גר בעיר העתיקה בירושלים והתפרנס מחנות־אריגים ברחוב היהודים. שם גר עם

אבא בצבא אביה של ברוריה (ראשון משמאל) היה קצין בצבאו של הקיסר וילהלם השני, ואילו אביו של נאווי

היה גבר גאה, שהלך כל חייו בתלבושות ערביות וחינך את ילדיו להופעה מסודרת ומכובדת, כדי שלעולם לא יבושו, גם כשמצבם הכלכלי היה ירוד.

בבחירות הקודמות ניסתה ברוריה להניא את נאווי מלרוץ שוב לראשות העיריה. „נמאס לי לעשות שמיניות, כדי לגמור את החודש. רציתי פעם שיהיה לנו גם כסף," היא טוענת.

ברוריה באה ממישפחה מסורתית. היא שומרת מיצוות, אם כי בשבת אינה מתנגדת לנסוע לטיולים. היא נוטה להתלבש בשמרנות, מתוך עיקרון. „פקידה שבאה בבגד שקוף לעבודה, באה כדי להתעסק עם הבוס," אומרת ברוריה.

לנאווי בן ה־62 חברים מעטים, אולי חמישה או שישה מהחיים הפוליטיים, ומלבדם כ־30 איש, הנקראים הוותיקן של באר־שבע. זהו דור המייסדים, שאליהם מרגיש נאווי שייכות וקשר.

הוא גאה בתיכנון העיר, שזכה בפרס ריינולדס הבין־לאומי לאדריכלות־ערים. אין עוד עיר בארץ, שיש בה מערכת־כבישים כזאת. אפשר לעבור מקצה העיר לקצה השני בחמש דקות.

לחו"ל הוא נוסע פעמיים בשנה, ברוך־כלל לכינוסים בין־לאומיים.

לפני הבחירות צילצלו ליו"ר ועדת־הבחירות בחצות הלילה והודיעו, כי אליהו נאווי אושפז בשל התקף־לב. אך נאווי, הנוהג לרוץ עם כלבו שישה קילומטרים ברחובות העיר, אינו מתרגש מכך, ובחיוך הוא מצטט מדברי

ברית עיראקית־גרמנית „הוא מאחר. אני דייקנית. כל דבר אצלו מטובל בסיפור מתמשך, אני תכליתית. הוא לא רוצה לשנות אותי, אך מפריע לו שאני בוטה. לא רציתי להיות אשתו של שגריר במצריים. מה אני אעשה שם חוץ מלגרש זבובים?" אומרת ברוריה. היא מספרת שאימו של נאווי חינכה אותו להיות נסיך. בתמונה מימין: השניים לפני 35 שנה, בטקס הנישואין. משמאל: בביתם. כשברקע תמונה היסטורית של הכרזת הקמת העיר באר־שבע.

שתי נשותיו. אשתו הראשונה לא יכלה ללדת, ואחרי שנים של ציפיה נשא על פניה את אמו של אליהו. כשהכיר אותה היה בן 53 והיא בת 16. אחרי שנתיים נשא אותה לאשה, ואליהו היה הבכור בין ששת אחיו.

האב, ספוג תרבות המיזרח, היה למדן גדול. תמיד הקפיד על לבושו, שהיה גלביה הדורה. את ילדיו חינך להופעה מסודרת ומכובדת, כדי שלעולם לא יבושו, גם כאשר היה מצבם הכלכלי ירוד בשל מאורעות־הדמים ושריפת החנות. שנים נאלצו לחיות מתכשיטיה של האם, שנמכרו טיפין טיפין.

נאווי טוען שהאם נשארה בישנית, ושעד היום, בשעת מבוכה היא מסמיקה. אך בעצות טובות ומעשיות טרחה לצייד אותו לכשגבר. ערב החתונה הסבירה לו, שמאחר שהוא יתום, היא מייעצת לו שתי עצות טובות: מכיוון שנהג לבלות שבועות עם הבדווים, שם לא יכול היה להתרחק, ביקשה שלעולם לא יחזור לביתו, מבלי לעבור קודם אצל אחותה ברחובות, שם יתרחץ ויחליף בגדים. שכן, היא כאמו מוכנה לקבל אותו גם עם הכינים, אך האשה לא. ועצה שניה — עליו להקפיד לגזוז את ציפורני רגליו, כי זה דוקר.

עד היום מעריך נאווי להאזין למוזיקה מיזרחית. עד שאשתו מתחילה למחות. היא מעריפה מוסיקה קלאסית — לא פלא, היא ממוצא יקי.

לקונצרטים היא הולכת לבד. הוא מצטרף לפעמים, בעיקר כשמופיעה ידידתו פנינה ולצמן, אבל רק לסוף, כדי ללחוץ את ידה. אבל לאט לאט התרגל גם הוא לצליל האירופאי. הוא גם הקים את התיזמורת הסימפונית של באר־שבע, שקצרה שבחים רבים.

אשתו טוענת שהניגוד שבין התרבות המיזרחית שלו והתרבות המערבית שלה רווקא יוצר השלמה. אך בשעת ריתחה קורה שנשכחים המיזוג והתרבות ואז, אומרת ברוריה, צריך לתפוס ממנו מרחק. „הוא אדם נוח, אבל כעסן נוראי."

„אליהו גנטל'מן לא רגיל," מספרת ברוריה, „אך בנוסח מיזרחי. תמיד ינהג באריכות ובסבלנות וישמח לארח. אבל לדייק הוא לא יודע. אני דייקנית וקפדנית. לבשל גם אינו יודע, וכשהכין פעם ארוחת־בוקר, זה היה עם 500 צלחות ובלגן לא נורמלי. אמו חינכה אותו להיות נסיך. לאכול הוא אוהב. לצד גבינות צרפתיות מסריחות, אוכל מיזרחי, אירופאי וסיני."

אליהו אינו מקבל את התואר ג'נטלמן. הג'נטלמן הוא כינוי לאנגלי האריב והמנומס, ואילו הוא בן־המיזרח, וכבן־המיזרח הוא מתייחס לאנשים.

עוד מבית אבא הוא נושא את האהבה למקורות ולחוכמת היהדות. בכל יום הוא מעיין בתנ"ך ובתלמוד, שמהם אינו חדל לצטט.

יש דמיון־מה בינו ובין יצחק נבון. שיחותיהם מתנהלות תמיד בערבית. כשביקר סאדאת בבאר־שבע, שוחחו נבון, סאדאת ונאווי בערבית. את הימים האלה הוא זוכר כמרגשים מאוד.

נאווי מרבה להזכיר את ג'עברי, לשעבר ראש עיריית חברון, כאיש חכם, שממנו למד רבות.

על הבחירות אין נאווי מרבה לדבר.

„אמרו שאני אלכוהוליסט ונרקומן. חשבתי שהפעם יגידו שאני סומה־מין!"

הוא מאוכזב, כמובן, מהתוצאות. הוא טוען שהאחוז הנמוך של המצביעים — 48 — היה בערוכין, מה עוד שיותר מ־10 אחוז של קולות נפסלו בגלל סיבות טכניות.

לא יורה מהמותן

לבאר־שבע הגיע נאווי, כדי לכהן כשופט. ארבע שנים כשופט־שלום ושנתיים כשופט־מחוזי זמני. היה זה סמוך למאורעות של ואדי־סאליב. או נבחר נאווי לראשות העיריה.

מספר נאווי, „כשהייתי נער, אחרי שהייתי תלמיד מצטיין בעממי, נשלחתי ללמוד בסמינר דתי למורים. היועץ הפדגוגי היה ד"ר אנוך, שהחליט שאני לא מתאים, מפני שאני לא מספיק אינטליגנטי, וסילק אותי מהסמינר. שנים סבלתי מכך. חמש שנים סירבתי לקחת ביד ספר, כמחאה. אחרי שנים פגשתי ברחוב, בלכתי עם ברוריה, את ד"ר אנוך. הוא זכר אותי והתעניין במה אני עוסק. השבתי לו שאני מנהל מוסך. הוא זרח מאושר. הייתי אז שופט צבאי, ונשיא בית־מישפט."

ברוריה, ילידת חבל הסאר, שאביה היה קצין בצבא גרמניה במילחמת־העולם הראשונה. גם היא למדה בסמינר. לדבריה אליהו נאווי לא השתנה מאז אותם הימים. הוא לא טיפוס נמרץ, אלא שקול ומתון, אינו שולף מהמותן ויורה, כהגדרתה. אך הוא טיפוס אינטלקטואלי, שבגיל 17 כבר עבד למחייתו ותמך באמו.

48 שעות אחרי שהכירו בשדרות רוטשילד באספת־בחירות, החליטו להינשא. בהתחלה גרו ברחוב וולפסון בתל־אביב, בדירת שלושה חדרים עם עוד שתי מישפחות. השירותים היו משותפים לכולם. מכיוון שלא הירשו לברוריה להיכנס למיטבח המשותף, בישלה בחדר. במשך השנים נולדו להם שלוש בנות, כיום כולן נשואות.

אברהם שפירא, השומר העברי הראשון, „אני בחיי לא הרגתי ולא נהרגתי."

שולמית יריב ■

ערבי עם השייח' מוחמד עלי אל־ג'עברי, ראש־עיר־ית חברון שנפטר, שאותו העריץ.

(המשך מעמוד 7)

סטודנטים אמריקאיים, שלמדו בבית־הספר לרפואה באי. עד כמה שידוע, לא נשקפה שום סכנה ממשית לחייהם של אלה, ועד היום לא הובאה שמץ של הוכחה שאכן היתה קיימת אי־פעם סכנה כזאת. אמתלה זו נשמעת כסאטירה על הודעות של ממשלות אירופיות לפני מאה שנה, שנהגו לשלוח את ספינות־התותחים שלהן לכיבוש מושבות חדשות, בטענה שהמיסיונרים שלהן נהרגו בידי שבט זה או אחר.

אחר־כך, כאשר גם האמריקאים עצמם התחילו לצחוק לשמע הדברים, נזכרה וושינגטון שבעצם היתה לה מטרה אחרת, למנוע את מזימתם של

חמונת העולם: מכוערת, אך אמיתית. ואין לעצום את העיניים

הקובאים, שבנו באי נמל־תעופה, שהיה עתיד לשמש להטסת נשק ומחבלים לכל ארצות אמריקה הדרומית. כאשר הוכח כי נמל־התעופה הוא אזרחי, וכי נבנה על־ידי חברות בריטיות ואירופיות, גילו האמריקאים כי הפועלים הקובאים אינם פועלים, אלא חיילים מחופשים, שחרשו מזימות נוראות. חוץ מזה הוזמנו על־ידי מדינות שכנות, שחרדו לגורלן, ועוד ועוד.

נדמה שאף התירוצים הסובייטיים לפלישה לאפגניסתאן היו קצת פחות מגוחכים. מוסקווה טענה אז שהממשלה החוקית של הארץ השכנה הזמינה אותה, כדי להתגונן מפני אוייב אימפריאליסטי. האוייב האימפריאליסטי הזה — כפי שהתברר חיש־מהר — היה העם האפגאני עצמו.

כל זה היה יכול להיות מצחיק ומבדר, לולא היתה הבדיחה על חשבון האנושות כולה, על חשבונם של מיליארדי בני־אדם מיסכנים, מנוצלים, מדוכאים, שוללי־חופש ונטולי־סיכויים.

■ ■ ■

זהי תמונת העולם. תמונה מכוערת, אראמיתית.

זוהי המציאות. אין טעם לעצום את העיניים ולסרב לראותה.

יש לראות אותה כמות שהיא. אך אסור להשלים עימה.

העולם הזה ישתנה — מחר, מחרתיים או בעוד מאה שנה — רק אם אנשים הגונים, בני כל הלאומים, ירצו לשנותו.

דורות של לוחמי־צדק הטיפו ונאבקו כדי לכונן במישור הלאומי מישטר של צדק חברתי, חרות ושיוויון לפני החוק. יעד זה הושג במדינות רבות. עתה חייב המאבק להימשך כדי להשלים עקרונות אלה גם במישור הבינלאומי.

היעד לא יושג אם נמשיך אנחנו, במדינה שלנו, להיות כלב־שמירה או כלב־הנשיכה של בריון א' או בריון ב'. וגם לא אם תעבור רצועת הכלב מידי בריון א' לידי בריון ב'.

איננו יכולים לפרוש מן העולם. אבל אנחנו יכולים לראות את המציאות ולהיאבק לשינוי פניה — על־ידי הצטרפות לציבור הגדל והולך של בני כל הלאומים הנאבקים למען השלטת עקרונות המוסר הבינלאומי ברחבי כדור־הארץ, לפני השמדתו.

קריית־שמונה

שליג דאשתקד?

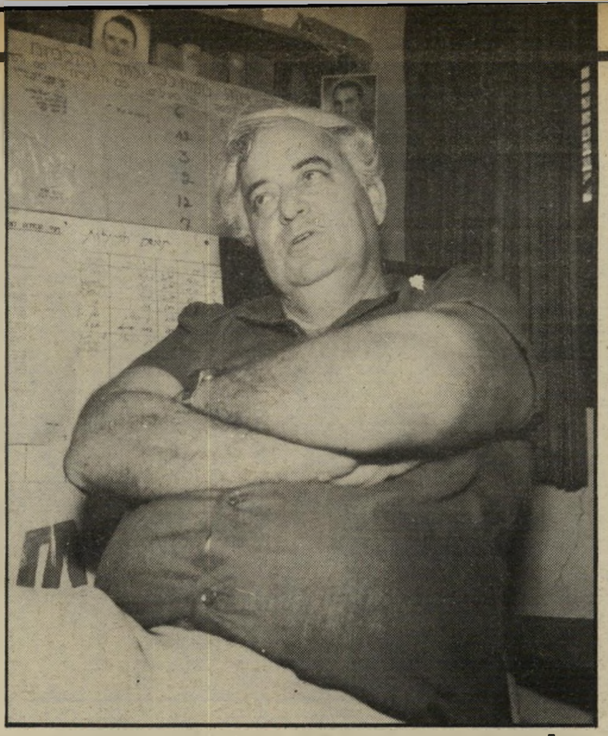

אלוני אברהם אלוני, לשעבר איש מיפלגת העבודה, הוא אחד משני המועמדים לראשות העיריה. בחירתו תלויה בתמיכת סניף המערך בעיר. אנשי הסניף עדיין לא החליטו אם לתמוך בו.

יום שלישי ייערך בקריית־שמונה סיכוב הבחירות השני לראשות־העיריה. שני מועמדים הגיעו לקיר־הגמר ויתמודדו ביניהם: פרוספר אזרן, נציג הליכוד, ואברהם אלוני, מי שהיה בעבר ראש־העיריה פעם מטעם המערך, ופעם בראש רשימה אישית, ורץ גם הפעם ברשימה אישית.

מטה הליכוד הומה. בבניין קטן במיגרש ריק, עסוקים פעילים שונים בתיאום עם שרי הליכוד. אחד „סוגר" תאריכים עם הצלם המקומי, אחר מזמין כרזות ציבעוניות, המודיעות על עצרות־עם עם השרים השונים, שלישי בודק את סדר האירועים, רביעי מזמין שוב את האולם הגדול ביותר בקריית־שמונה, קולנוע שניר, לעצרת נוספת.

כולם יושבים בחדר קטן, מרוכזים סביב כמה מכשירי טלפון. מעליהם תלויה תמונה גדולה של מנחם בגין, ראש־הממשלה לשעבר, רפרודוקציה של ציור פורטרט שלו, וכך גם בשני החדרים האחרים בסניף הליכוד. אין עדיין תמונה של ראש־הממשלה החדש, יצחק שמיר. מישהו אמר שצריך להזדרז לשים תמונה כזאת, לפני שיגיע ביום ראשון. אבל את התמונה של בגין אינם מתכוונים להוריד בכל מיקרה. בקריית־שמונה בגין היה ונשאר מלך.

מן הקיבוץ אל הליכוד

קריית־שמונה, עיר מאז 1974, 13 אלף תושבים, רובם המכריע בני עדות־המיזרח, שהובאו למקום בעליה הגדולה של שנות החמישים והתגוררו תקופה מסויימת במעברות בעיר. קריית־שמונה היא אי עירוני בים של קיבוצים, באיזור הנקרא אצבע־הגליל. עיר, שהיתה הגורם העיקרי לפתיחת מילחמת לבנון, שנקראה „מילחמת שלום הגליל". בבחירות לכנסת, שנערכו שנה לפני תחילת המילחמה, קיבל הליכוד את רוב קולות התושבים בעיר (4400, בעוד שהמערך קיבל כ־2000 קולות בלבד).

נציג הליכוד המתמודד לראשות עיריית קריית־שמונה הוא פרוספר אזרן. פרוספר (34), יליד מארוקו, עלה לארץ בגיל שלוש והשתכן עם הוריו בקריית־שמונה. הוא צמח גדל והתחנך במקום. את שירותו הצבאי עשה במישמר־הגבול, שם גם הגיע לדרגת פקד בשירות הקבע. אזרן עבד תשע שנים בעיריה בתפקידים שונים, ולאחרונה כמנהל האגף הטכני של העיריה. הוא נשוי ואב לשלושה ילדים.

בשנת 1980 החליט אזרן לעבור עם משפחתו לקיבוץ. הם ניסו במשך שנה לחיות בקיבוץ חולתה הסמוך, אחרי אחרי כן הציעו לי אנשים מסניף הליכוד שנצטרף אליהם ושנופיע יחד ברשימה מטעם הליכוד." פרוספר אזרן נענה להצעת הליכוד. שיקוליו, כפי שהסתבר מאנשים שעובדים איתו, היו מתחריו במערכת־הבחירות.

הוא, לדבריו, מעולם לא היה איש הליכוד, וגם היום, למרות שרץ ברשימת הליכוד לעיריה, עדיין אינו מחזיק באופן רישמי בכרטיס חבר של המיפלגה. אל הליכוד הגיע, לדבריו, די במיקרה.

„לפני חמישה חודשים," סיפר, „החלטתי להתמודד בבחירות לעיריה. הקמתי רשימה מקומית עצמאית, צל"ש (צעירים למען שינוי). חודש זהות ורוצים להשיג את השילטון, אז הולכים יחד."

לאזרן פרצוף עגלגל וזוג עיניים ירוקות. הוא מדבר בשקט. חיוך כמעט תמידי מסתמן בזוויות עיניו ופיו. בדבריו הרבה הומור ולעיתים קשה להבחין אם הוא מתכוון ברצינות או שזו עוד בריחה שנאמרת בתוך שטף הדברים שלו, כאילו כלי להרגיש. הוא צעיר ובלתי מנוסה בסבכים פוליטיים, ואולי משום כך הוא מקרין כנות נאיבית.

הוא מודע למיגבלות שלו דווקא כאיש הליכוד. מסתבר שהבעייה העיקרית כיום בקריית־שמונה היא בעיית התעסוקה. אין בעיר די מקומות תעסוקה וצעירים רבים, מן הדור השני של המקום, עוזבים מחוסר מקומות עבודה.

הליכוד הבטיח תעסוקה

מסביב לקריית־שמונה ישנם 26 קיבוצים, כולם שייכים לתנועת העבודה. חלק מן התושבים, בעיקר המבוגרים, מועסקים בקיבוצים. שאר המיפעלים באיזור שייכים ברובם לכור או לחברת העובדים, שניהם בבעלות ההסתדרות ותנועת־העבודה. זו הסיבה שאזרן, כאיש הליכוד, אינו יכול להבטיח תעסוקה על דעת עצמו. והוא יודע שזו הבעיה המרכזית. כיום ישנם בעיר 1000 דירות ריקות, פנויות, ואין מי שיתגורר בה. הצעירים, בני הדור השני של המקום, נוסעים אחרי הצבא לערים הגדולות, ללמוד באוניברסיטה, ואין להם למה לחזור.

אזרן מנסה להסביר לבוחריו, כי ממשלת הליכוד הבטיחה לו לדאוג לפיתוח מיפעלים חדשים באיזור. מדובר על שלושה מיפעלים עיקריים: ציקלון, מיפעל לשיפוץ מטוסים, שסניף שלו כבר כבר עובד בסביבות כרמיאל; מיפעל נוסף של חברת כור. שיהיה מיפעל מתכת מתוחכם וממוחשב, ומיפעל של התעשיה האווירית.

דוברי הליכוד במקום מזדרזים לומר, שכל התקציבים למיפעלים אלה עניניים.

לליכוד היה מימון למערכת־הבחירות הקשה, הם היו מאורגנים בעיר, והוא חשב שישנם מצביעים פוטנציאליים רבים שיצביעו עבורו אם יופיע בראש רשימה מטעם הליכוד, שהיא המיפלגה המובילה בעיר. לציטוט מוכן אזרן לומר רק זאת: „אני מזוהה עם הליכוד כיום, וכשהמטרות שנה נאלץ לחזור לקיריה", מסיבות מישפחתיות אישיות. אחרת, יתכן מאוד שהיה נשאר בחולתה והיה היום חלק אינטגרלי מתנועת־העבודה. פרק זה בעברו שימש נשק נגדו בידי

לבחירות בקריית־שמונה יש משמעות כלל־ארצית: זאת הוכחה שתושבי הקריה, שלמענם — כביכול

1982: אריאל שרון מברך את החיילים הפולשים ללבנון

איש הליכוד פרוספר אזרן בבניין סניף הליכוד בקיריית־שמונה. מאחוריו תלוי דגל ישראל, ובצידו הימני תלויה תמונת פורטרט של מנחם בגין. תמונותיו של בגין מעטרות את הקירות בבניין, ואין שם אף תמונה של יצחק שמיר.

„האיש החזק" שמואל אוחנה, מי שהיה המועמד הרישמי של מיפלגת העבודה ולא זכה להגיע לסיבוב השני. אוחנה מכונה בפי תושבי הקירייה „האיש החזק". אוחנה אומר: „אני לא שש לאלוני ולא חוגג סביב פרוספר."

כבר אושרו, ומה שנותר הוא לסגור כמה בעיות ביורוקרטיות קטנות.

אזרן הוא ללא ספק איש של המקום, שגדל בו והוא חלק ממנו. וככזה, וכאיש שאלה הם צעדיו הראשונים בפוליטיקה, הצליח להשיג בסיבוב הראשון של הבחירות 2178 קולות, שהם יותר משליש קולות הבוחרים. הליכוד הצליח גם להשיג את המיספר הגדול ביותר של חברי המועצה. במועצת העיר 11 חברים והחלוקה היא: ליכוד — 3, מערך — 2, אלוני — 2, תמ"י+שינוי — 2, מפד"ל — 1 ופג"י — 1.

ובינתיים, בשבוע שנותר עד הבחירות, עסוק אזרן באירוח בלתי פוסק של שרי הליכוד, סגני שרים וחברי־כנסת.

לא הרחק משם, מרחק מטרים ספורים בלבד, בבית קטן ולבן, שוכן מטה הבחירות של אברהם אלוני. על לוח המודעות בכניסה ישנן מודעות רבות של רשימתו של אלוני, בצבעים שונים, בגדלים שונים, ובסיסמות להם מה נעשה בה.

אלוני, בוגר לימודי מישפטים, כלכלה ומינהל־עסקים באוניברסיטה העיברית בירושלים. הוא הגיע לקיריית־שמונה ב־1962, מטעם המערך דאז (מפא"י ואחדות־העבודה) להיות מזכיר מועצת־הפועלים במקום. ב־1973 נבחר אלוני לראש־המועצה ושנה אחרי כן קיבלה קיריית־שמונה מעמד של עיר, ואלוני היה ראש־העיריה הראשון שלה.

במשך כל השנים היו מריבות בין חברי מועצת העיר, שהורכבה מחברי המערך, הליכוד והמפד"ל. העיריה פוזרה כמה פעמים ולפני שלוש שנים הופקדה על ניהול העיר ועדה קרואה.

לאורך כל מערכת־הבחירות בעיר ניסו מתנגדיו של אלוני להכפיש את שמו. העלילו עליו עלילות שונות ומשונות. טענו שיש נגדו תיקים במישטרה, שהוא הורשע במעילה, שהוא סולק מתפקידים שונים ועוד כהנה וכהנה. אלוני היה צריך להתמודד מול כל אלה. חלק מן הפירסומים שלו וכרזות הבחירות שלו הן תשובות לכל הטענות וההאשמות האלה.

האנשים הפעילים ברשימתו טוענים שאלוני, כראש־עיריה, עשה רבות לבנייה ולפיתוח של קיריית־שמונה. מאז שישנה בעיר ועדה קרואה העיר נהרסה. הכבישים מתפוררים, אין מי שידאג לתחזוקה שוטפת של תאורה, גנים ציבוריים, מיקלטים. הם מאמינים כי אלוני יוכל להציל את קיריית־שמונה.

אלוני, שרץ ברשימה עצמאית, קיבל בסיבוב הבחירות הראשון לפני שבוע 1765 קולות ושני חברי מועצה.

אם ינצח איש־המערך בסיבוב השני, תהיה — נערך „מיבצע שלום הגליל", דוחים את יוזמין

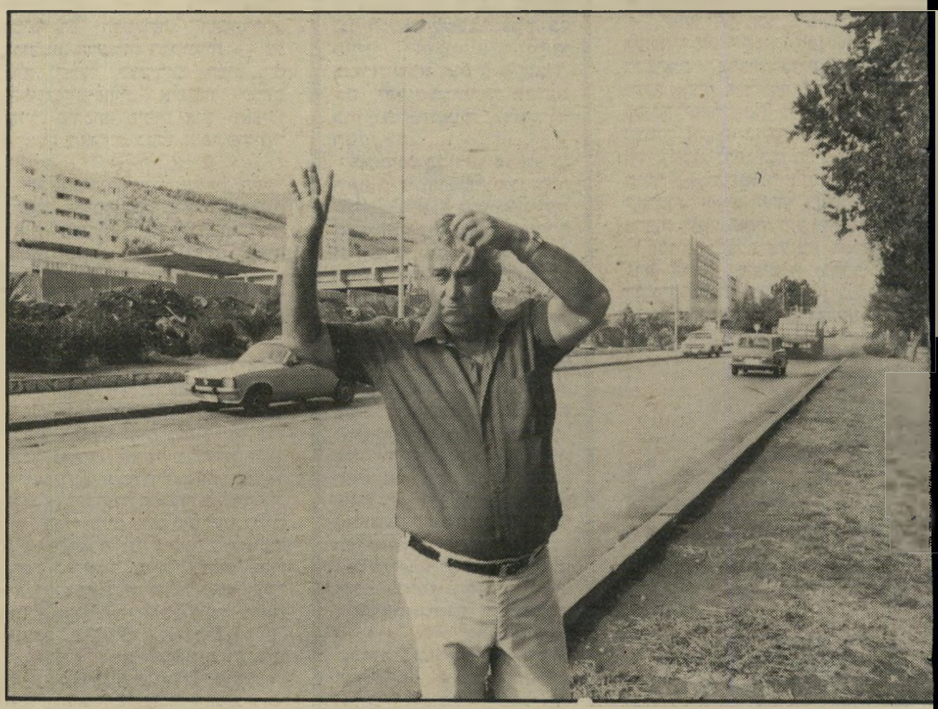

1983: האם ינצח אברהם אלוני, איש־המערך, בקיר"ה הצפונית?

החלטת „האיש החזק"

ב חירתו של אלוני כראש־עיריה בסיבוב השני, תלויה, אולי יותר מכל, בהחלטה של חברי סניף מיפלגת־העבודה. אנשי אלוני טוענים, כי מרכז המיפלגה בתל־אביב קיבל החלטה שעל חברי מיפלגת־העבודה בעיר לתמוך במועמדותו של אלוני ולבחור בו, ביום השלישי הבא. אנשי הסניף במקום עדיין לא קיבלו כל החלטה כזאת. למרות שחלקם החליטו לתמוך בו, ולו רק בגלל העובדה שהמועמד השני הוא איש ליכוד.

מיפלגת־העבודה היא הגוף השלישי בגודלו בהתמודדות זו. בראש הרשימה שלה רץ שמואל אוחנה, חבר מיפלגה וחבר מרכז המיפלגה מזה שנים רבות. הוא נמצא בקיריית־שמונה מאז 1955 ונקרא „האיש החזק" בפי רוב תושבי העיר.

אוחנה, תושב טבריה במקורו, בא לקיריית־שמונה בתקופת המעברות של העיר, לפי בקשת מיפלגתו, מפא"י, כדי לנהל את שירות התעסוקה במקום. הוא ניהל אותו 10 שנים, ומזה 20 שנה הוא מנהל את מיפעל רמים, השייך לחברת כור. ככזה מספק אוחנה פרנסה למישפחות רבות בעיר.

אוחנה היה המועמד הרישמי של מיפלגת־העבודה במירוץ לראשות העיריה וזכה ב־1588 קולות ובשני חברי מועצה. הוא כבר לא ירוץ בסיבוב השני ולדבריו זו הפעם האחרונה שמתמודד בבחירות לראשות־העיריה. בינתיים אינו יודע במי יתמוך ביום השלישי הבא: „אני לא שש לאלוני ולא חוגג סביב פרוספר," הוא מסביר בחיוך. בכל מיקרה, הוא בטוח שהעיריה הזאת, בכל מנהיגות, לא תצליח להחזיק מעמד זמן רב: „אני לא אנסה להפיל את העיריה," הוא מסביר, „היא תיפול לבד."

אנשי מיפלגת־העבודה היו צריכים להתמודד לבד בבחירות אלה. שום אישיות בכירה של המיפלגה לא באה לעיר לעזור במערכת־הבחירות. ואולי העובדה שהם לא באו לעיר, דווקא עזרה.

קשה לומר ששימעון פרס, או חברים אחרים במיפלגה, אהודים במיוחד בעיר הצפונית, בעיקר מאז פרשת העגבניות המפורסמת לפני כשנה.

הליכוד, לעומתם, לא חוסך במאמצים. במשך כל שנות הליכוד בשילטון ניסה לשמור על הבכורה שלו בעיר. כל קטיושה שנחתה בקיריית־שמונה הביאה אל העיר מייר את שרי הממשלה, ואף מנחם בגין, ראש־הממשלה הקודם, הירבה לבקר במקום, לעודד את התושבים, להרגיע אותם, לדבר אליהם, להצטלם בחברתם במיקלטים, ולהשקיט את מצפונו.

היום ממשיכים השרים של הליכוד לשמור על העיר כעל עיר של ליכוד. העיר שמהווה בשבילם כיום את הצידוק הכמעט בילעדי למילחמת לבנון הבלתי נגמרת ואת הצידוק לשהייה הארוכה, זו השנה השניה, של צה"ל בלבנון.

לאורך מערכת־הבחירות בעיר התייצבו שרי הליכוד בזה אחר זה בקיריית־שמונה: שרון, ארנס, קורפו, לוי, שריר, דורון, וכמובן גם „סתם" סגני שרים וחברי־כנסת שעלו לרגל לעיר. בביקורו בעיר אמר השר ארנס: „עיני העולם נשואות לתוצאות הבחירות בקיריית־שמונה."

תושבי קיריית־שמונה מרגישים שאנשי הליכוד חייבים להם זאת. במשך שנים הרגישו תושבי העיר כאילו היו חלק מדרום־לבנון. הם הרגישו מוזנחים ומבודדים. היום, כך הם אומרים, הם מכירים ומוקירים את האנשים ששיחררו אותם מעול הקטיושות, והם רוצים לראות אותם ולהתחכך בהם קצת. הם רוצים להרגיש שהם לא מופקרים.

שרי הליכוד, מבחינתם, מרגישים צורך עז לבוא לעיר, להראות לתושבים שם, ולעם כולו, שההרפתקה בלבנון לא היתה מיותרת.

ובינתיים, בעוד העיר כמרקחה, וסיכוייהם של שני המועמדים נראים שקולים, הומה הכביש הראשי של קיריית־שמונה שיירות ארוכות ג'יפים צבאיים קטנים חולפים בסערה קרבית על פני תלמידות תיכון, שכבר לא מעיפות מבט לעברם. כיוון שהפכו חלק משיגרה מאוד מוזרה של עיר השוכנת על הגבול, בדרך למילחמה ארוכה שהפכה אצל התושבים לדבר של יום יום. **ענת סרגוסטי** ■

למה מתחין

האם חושש הנשיא לשעבר מפני „חיבת פנדורה" של איומי הליכוד?

ח"כ ארד (במצריים)
יונץ בעד התנחלויות

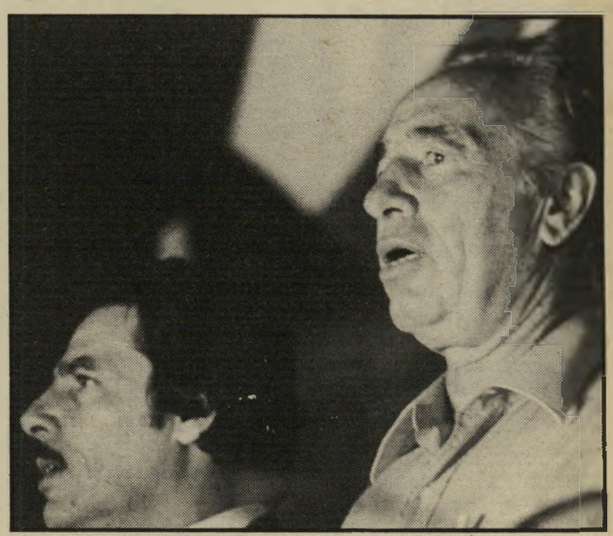

ח"כ סוויסה (עם שימעון פרס)
סיבות אלקטורליות

ח"כ בן־עזר (עם יצחק רבין בכנסת)
יונץ מנחל־עוז

לפני 20 שנה בדיוק התארגנו כמה צעירים, כולם אז בשנות ה־20 שלהם, לחבורה פוליטית ממוסמעת וביצועיסטית, שקמה למטרה אחת בלבד: צבירת כוח בתוך מיפלגת־השילטון, מפא"י.

כל הצעירים האלה בזו בגלוי להנהגת המיפלגה, ורגלו בסיסמות של הצערת הצמרת, יתר־דמוקרטיה פנימית. הם חתרו לרפורמות, שהיה להן אופי אירגוני בעיקרו. איש מהם לא חלק ברצינות על האידיאולוגיה של דור־המייסדים, או חיפש דרכים לשלום ישראלי־ערבי.

ההשקפה הרווחת בקירבם היתה פראגמטית, מעין שילוב של סוציאל־דמוקרטיה ימנית ולאומנות מבוקרת. לא רויזיוניסטית, חלילה.

הם היו שייכים, מכל הבחינות, לתיסמונת הרפ"יסטית, ורבים מהם אומנם הצטרפו לנערי בן־גוריון, אחרי הפילוג של 1965. כולם העריצו את משה דיין, התייחסו בהערכה מסויימת לשימעון פרס, והזדהו עם הניכור האתני כלפי ה„גוש" במפא"י, שהיה מיזרח־אירופי בעיקרו.

רוב חברי הקבוצה נשארו במפא"י אחרי הפילוג, מסיבות קאריריסטיות, או מתוך התנגדות פוליטית לעצם אקט הפיצול. איש מהם לא היה בנוי לאופוזיציה רעיונית ופרלמנטרית.

הם חיפשו, ובדרך כלל גם השיגו, מישרות ביצועיות במנגנונים השונים, שעמדו אז לרשות צעירי־מפא"י. המיפלגה, הממשלה, ההסתדרות, הסוכנות, הרשויות המקומיות – כל אלה קרצו לצעירים המוכ„ים והמוכשרים־פחות. איפשרו קידום מהיר, פירסום, סיפוק אישי ואפילו הגשמת מאוויים בעלי אופי פוליטי־ציבורי.

ההשקפות המדיניות שלהם, בעיקר בתחום הסיכסוך הישראלי־פלסטיני, לא היו אחידות. אחרי מילחמת ששת־הימים התגלו בתוכם ניצים ויונצים מכל הסוגים.

עם זאת, הגרעין הקשה של קבוצה זו שמר על חברות הדוקה, עד עצם היום הזה.

הבולטים בחבורה היו מיכה חריש, נאווה ארד, עוזי ברעם, שהם כיום ח"כים, וכן עמירם סיוון, מנכ"ל־האוצר לשעבר, שהוא כיום מס' 2 של טדי קולק בעיריית־ירושלים, יחיאל לקט, יו"ר תנועת־העבודה־הציונית, שמואל בהט, איש הוועדה המרכזת בהסתדרות, דודו הלוי, כיום כתב השבועון טיים בישראל, אמנון גולן, מנכ"ל אוניבר־סיטת תל־אביב, מיש לפידות, שהיה ראש לישכת שר־החוץ אבא אבן, יעקב ויסמונסקי, שנבחר השבוע שוב כראש מועצת גיבעת־שמואל, ורבים אחרים.

בעשר השנים האחרונות הצטרפו לקבוצה, בדרגות שונות של מחוייבות, ח"כ עדי אמוראי, שהיה איש אחדות־העבודה, וכן ח"כ יעקב גיל, איש סניף־ירושלים של מיפלגת־העבודה.

כל הפוליטיקאים האלה, ורבים אחרים שנספחו עליהם במשך השנים, מהווים פוטנציאל חשוב לשדולה החזקה, העומדת לפעול בקרוב להמלכת יצחק נבון, 62, הנשיא החמישי של מדינת ישראל, לתפקיד מועמד מיפלגת העבודה לתפקיד ראש־הממשלה.

„אתה יודע מה? תירה!"

התרוצצות בנושא הזה היא אומנם גדולה, אבל רוב המהלכים נעשים בסודיות גמורה, ורק מעטים מעזים להזדהות כבר היום בגלוי כתומכי נבון.

רוב תומכי הנשיא לשעבר, מקבוצת־הצעירים לשעבר ומחוצה לה, תמכו בעבר בשימעון פרס. הם מפחדים שכל פגיעה ביו"ר המיפלגה תסייע לאוייבו המושבע — חרף הפסקת־האש המדומה — יצחק רבין.

בסיעת המערך בכנסת יש כיום רק ח"כ אחד, מזכיר מחוז ירושלים במיפלגת העבודה, עוזי ברעם (46), המצהיר בגלוי על תמיכתו בנבון. מסיבות אלקטורליות ופוליטיות. ברעם, וכמוהו כל יתר ח"כי העבודה ששוחחו עם העולם הזה, משוכנע שברגע שתוצע המועמדות של נבון, רישמית, הוא יזכה ברוב מכריע.

את ההסבר לסיכויי ההצלחה הרבים של נבון הסביר דווקא ח"כ מסיעת מפ"ם, שרצה בעילום שמו: „לנבון יש שני יתרונות חשובים. האחד: שהוא איננו פרס, והשני: שהוא איננו רבין!"

אותו ח"כ תמך בתיאוריה שלו, בעזרת הסיפור הבא: „לפני הבחירות לנשיאות ארצות־הברית ב־1980, נתקל אזרח אמריקאי בשוודי מזויין בסנטרל־פארק של ניו־יורק. השודד הצמיד אקדח לרקתו של המטייל ודרש ממנו להתוודות מיד: „במי אתה תומך — ברונאלד רגן או בג'ימי קארטר?" האיש היירהר במשך שניות אחדות וענה: „אתה יודע מה? תירה!"

הברירה הבלתי־נעימה הזאת בין פרס לרבין, והביטחון בקרב רוב הח"כים שנבון עשוי לזכות בבחירות, הופכים את התמיכה במועמדותו לדבר כימעט מובן מאליו.

„חיבת־הפאנדורה" של יצחק נבון

לפני חודשים אחדים איים ח"כ אהוד אולמרט, מרכז חטיבת לע"מ בליכוד, שלאנשיו יש הרבה „חומר" נגד הנשיא לשעבר, נבון. כך הזהיר אולמרט, ייחשף בצורה שלא תוסיף לו כבוד, אם יופיע בבחירות לכנסת כמועמד המערך לראשות־הממשלה.

מקידים בכירים במישרד־האוצר מסרו להעולם הזה שה„פצצה" נגד נבון מתוייקת בארכיון המישרד, בצורת תיק שמן של קבלות שונות, „המוכיחות" בביכול שנבון ורעייתו ביזבזו את כספי הציבור לצרכים פרטיים. עיתונאים, המסקרים את בית־הנשיא, מספרים על מיליוני שקלים שנבון הוציא בביכול, על רכישת סדיניים ושמיכות בבית־מיסחר ידוע בניו־יורק. אותם מקורות האשימו את נבון, שהוא „רוקן" את מישכן־הנשיא מחפצים, לפני שעבר לדירתו הפרטית.

משקיפים סבורים שנבון יודע שאנשי־הליכור ייצאו נגדו בהאשמות כאלה בכל מיקרה. הוא מניח, שאם החומר יפורסם בתקופת־הבחירות, או בסמוך לה, יסרב הציבור להתייחס לעלילות ברצינות, מה גם שהכל מחכים למערכת־בחירות מלוכלכת, רצופת השמצות מכל הצדדים.

אם, לעומת זאת, תתחיל המערכה למועמדותו להתנהל כבר עתה, תעמוד מישפחת נבון במרכז מסע־השמצות חסר־תקדים בתולדות המדינה לגבי נשיא לשעבר.

נערי נבון

מלבד עוזי ברעם, שהזדהה רישמית כתומך נבון, והפועל למענו בגלוי, עשויים להצטרף בשלב הראשון להצגת המועמדות, הח"כים הבאים:

● **עדי אמוראי** (49), מרכז סיעת־המערך בוועדת־הכספים, איש מוכשר ונעים־הליכות, יונה יחסית, חרף עברו כאיש אחדות־העבודה.

● **נאווה ארד** (45), מזכ"ל נעמת, גדלה בחברה, בעלת עבר תנועתי, יונק, תומכת בהתנחלויות בביקעת־הירדן וברמת־הגולן.

● **מיכה חריש** (47), מומחה המערך לענייני אנרגיה, בעל נסיון רב בקישרי־חוץ עם מיפלגות סוציאל־דמוקרטיות באירופה, יונק, ח"כ חיוור למדי, מיעט להתבטא בנושאי־לבנון.

● **יעקב גיל** (52), ח"כ חדש, עובד סוציאלי מנוסה, חניך השומר־הצעיר. איש מובהק של עוזי ברעם בסניף ירושלים. גילה עמדות יוניות ואנטי־מילחמתיות אמיצות ומפתיעות. עם זאת, תומך, כעוזי ברעם עצמו, בסיפוח ירושלים.

● **אורי סבג** (52), יליד מארוקו ואיש באר־שבע, שהתרשם מאוד משיעור התמיכה העממית בנבון בעירו.

יצחק נבון

● **רפי סויסה** (48), יליד מארוקו, ראש מועצת מזכרת־בתיה, גם הוא יתמוך בנבון בעיקר מסיבות אלק־טורליות.

● **אברהם בין־עוז** (48), יליד תל־אביב, חבר קיבוץ נחל־עוז, יונץ, יו"ר הוועדה לביקורת־המדינה.

יתכן שכבר בשלב הראשון יצטרפו לגל הראשון של אנשי נבון גם **אליהו שפייזר** (52), נץ שמרני, אינטלקטואל ימני (זן נדיר בישראל) והאיש החזק במחוז תל־אביב של מיפלגת־העבודה.

שפייזר, שהיה מאנשי פרס, נוטר ליו"ר המיפלגה. מאז שזה זנחו, בניגוד להבטחות קודמות, במאבק עם חיים בר־לב על מזכ"לות העבודה. כמו רוב תומכי נבון, אין שפייזר נלהב במיוחד מאישיותו של המועמד. שפייזר חדור בשאפתנות רבה לשילטון ולתפקידים ביצועיים. הכנסת והאופוזיציה משע־ממים אותו עד מוות. לדעתו, ולדעת כל חבריו, נבון הוא המפתח להשגת השילטון במדינה.

כמוהו יעשה, ככל הנראה, גם איש־רבין מוצהר, הפרופ' **שבח וייס** (48). וייס הופיע השבוע בטלוויזיה, בדיון על תוצאות הבחירות לרשויות המקומיות, והצהיר בגלוי שאחת המסקנות הברורות מאי־הצלחת המערך היא פרסונלית. וייס מבין היטב שמועמדותו של רבין איננה מציאו־תית. הוא מתון בהשקפותיו המדיניות, ומבחינה זו עמדותיו של נבון קרובות לליבו, יותר מאשר אלה של רבין.

בשלב השני יצטרפו לתומכי נבון ח"כים רבים נוספים. יבלטו ביניהם: לנצח בבחירות הכלליות, ויתמוך בנבון.

● **רענן נעים**, נץ מתנועת המושבים.

● **יהודה חשאי**, יליד־תימן, הנוקט אף הוא בעמדות ניציות.

לחצים למען נבון

פעילי מיפלגת־העבודה, שפעלו בשטח במערכת הבחירות לרשויות המקומיות, מדווחים שהם נשאלו כמעט בכל מקום מתי יוצב נבון כמועמד המערך לראשות־הממשלה.

זוהי תופעה ממש אוניברסלית, אשר יצרה לחץ כבד של פעילים זוטרים ובינוניים, מכל הסניפים, למען נבון.

קברניטי המערכה שלו לא יתקשו כלל לנווט מסע־התעוררות ענק למען נבון, אשר ישקף ערגה אמיתית בקרב פעילי־המערך למנהיג שיוכל, לדעתם, להביס את הליכוד בראשות יצחק שמיר.

● **יחזקאל זבאי**, (51), איש תנועת־המושבים, נץ, תומך מסורתי בפרס, הכועס על היו"ר על שזה הדיח אותו מפגישות־התייעצות מצומצות.

● **יעקב צור**, איש אחדות־העבודה (46), חבר קיבוץ נתיב־הל"ה, נץ ותומך רבין. צור התקרב מאוד לחבורת דור־ההמשך של ברעם־אמוראי, ורוצה אף הוא במועמד העשוי לנצח בבחירות הכלליות, ויתמוך בנבון.

תומכי נבון מאמינים שבשלב זה ייאלץ פרס עצמו להסכים למועמדות של ידידו הוותיק, ושרבין, שאיבד כבר היום כל סיכוי, יעשה הכל כדי להשיג עמדה של מס' 2. מקורביו אומנם מכחישים ידיעה שהופיעה בהעולם הזה, שהוא כבר נדבר על־כך עם נבון, אבל הם אומרים ביודעין אי־אמת.

„יש לנבון שתי מעלות גדולות: הוא לא פרס ולא רבין!"

ח"כ אמוראי
יונה יחסית

ח"כים בעלי מחוייבות רבה לפרס, כמו משה שחל (49), יו"ר סיעת־המערך בכנסת, וגד יעקובי, (48), יו"ר ועדת־הכלכלה ושר־התחבורה לשעבר, אינם מעוניינים ששמם ישתרבב כבר בשלב זה במערך החדש של נבון. עם זאת, הם שותפים נלהבים להגיון העומד בבסיס השדולה של הנשיא לשעבר, ויהפכו לחלק פעיל מהקבוצה המקורבת למועמד החדש, אחרי מינויו.

פרס עצמו מהלך בין הטיפות ומשתדל, כדרכו, שלא להרגיז איש. הוא מקיים יחסים תקינים בהחלט גם עם תומכי נבון. יועציו רוצים להחיות במהירות האפשרית את היריבות עם רבין, כדי ללכד את כל שונאיו הרבים של ראש־הממשלה־לשעבר מסביב היו"ר. אך לכולם ברור שרק שתיקתו המוזרה של נבון מצילה את פרס, לפחות לפי שעה.

מדוע שותק יצחק נבון? האם הוא באמת חושש מתיבת־פאנדורה (ראה מסגרת)**? האם הוא מחכה לעיתוי נוח יותר?**

מקורות מהימנים ביותר במנגנון המיפלגה מסרו להעולם הזה, שנבון דורש שרוב מכריע של ח"כי־העבודה — אנשי מפ"ם יתמכו בו בכל מיקרה — יפנה אליו מראש. לעומת זאת, קשה מאוד לגבש רוב כזה, מבלי שנבון יהיה מועמד.

אנשי־נבון המובהקים ינסו לשבור את מעגל־הקסמים הזה בהזדמנות הראשונה. רבים מהם יודעים היטב שנבון איננו בנוי לעמוד בלחצים, שאין לו דיעה מקורית במיוחד בשום נושא. כמה מהם אף סבורים, שהמועמד המתאים ביותר שיש למערך לראשות־הממשלה הוא דווקא שימעון פרס עצמו.

אך כל הנימוקים האלה אינם עומדים בפני ההשערה האלק־טורלית (שעלולה להתבדות בעתיד הלא־רחוק), והשאפ־תנות המובנת של עשרות פוליטיקאים, גילאי 40־50, המחכים בקוצר־רוח לאייש מישרות שילטוניות בכירות ולהדיח את הליכוד. כל קבוצת הגיל הזאת, יונים וניצים כאחד, שותפה ליחם של תיעוב עמוק לליכוד.

כיום ממעטים הפרשנים, שאינם טורחים להתבונן בנעשה מתחת לפני השטח, לכתוב על מועמדות נבון. העובדה שרוב תומכיו שומרים על שתיקה, ושהוא עצמו אינו מדבר, מרחיקה את הנושא מתשומת־הלב הציבורית.

עם זאת, נבון עומד להיות לדמות מרכזית בפוליטיקה הישראלית, בלי שום קשר לאישיותו או לכישוריו.

חיים ברעם ■

ח"כ חריש
קישרי־חוץ

ח"כ וייס
מסקנה פרסונלית

ח"כ ברעם
מזדהה רשמית

ש"ר־האוצר לשעבר, יורם ארי־דור, מבקש להישכח מתודעת־הציבור. מאז שהתפטר, לא נשמעה ממנו שום ההצהרה בענייני הכלכלה הישראלית. אך שר־האוצר הנוקשה והיהיר, שהעלה את הליכוד לשילטון בבחירות של 1981, עדיין מרבר עם ידידיו, ולהם הוא אומר שהאינפלציה השנתית במדינת ישראל עומרת להגיע ל־500%, שהממשלה לא תחזיק מעמד, ושהליכוד עלול לנחול מפלה נוראה בבחירות הבאות.

יורשו של אריזור במישרד־האוצר, יגאל כהן־אורגד, אינו יודע על התבטאויותיו של קודמו, אך דומה שהוא עושה הכל כדי להפוך את נבואותיו של אריזור למציאות.

המטרות היו: צימצום השירותים, מעבר לייצור והקטנת הגרעון

הצעדים שנעשו בשבועות האחרונים במשק הישראלי — לפני התפטרות אריזור ואחריה — נראים כקטעים בתיאטרון אבסורד.

את המשק הישראלי אפשר לתאר בעיקבות הצעדים האלה כתוהו ובוהו, והאינפלציה צפה על־פני המים.

"המקצץ הגדול"

מצד אחד, מבקש כהן־אורגד לקצץ חמישה וחצי מיליארד שקלים בתקציב החינוך. הוא מקדיש לכך מאמץ רב וריונים אינספור, כאילו הקיצוץ בן חמשת המיליארדים עשוי לשנות משהו במהלכה של הכלכלה הישראלית.

המאמצים הקדחתניים האלה זוכים לשיתוף פעולה מלא מצד העיתונות היומית, המבשרת בכותרות ראשיות ובתופים וחצוצרות על ההצלחות המרעישות של שר־האוצר.

אך מצד שני, מתבשר קהל הקוראים של העיתונים בכותרות ההולכות ונרחקות אל שולי העמוד הראשון ואל עמודי־הכלכלה המרוחקים, שבנק ישראל מזרים מדי יום עשרות מיליון דולר לבורסה, כדי להציל את מניות הבנקים מהתמוטטות.

בנק ישראל – על־פי הוראתו המפורשת של כהן־אורגד "המקצץ" — הזרים לבורסה תוך שבוע ימים יותר מ־330 מיליון דולר, שערכם השיקלי מתקרב במהירות ל־30 מיליארד שקל.

בלומר: מצד אחד מקצץ שר־האוצר חמישה מיליארד שקלים בתקציב החינוך — קיצוץ שהוא חסר משמעות כמעט, מפני שהוא ייפרש על פני שנה — ומצד שני הוא משקיע בתוך שבוע ימים סכום הגדול מזה פי חמישה ויותר בהצלת מניות הבנקים.

ולכך הוא קורא מדיניות מרסנת.

שר־האוצר החדש הוא חברו לסיעה של שר־הביטחון, משה ארנס. כל עוד לא יצבור כהן־אורגד עוצמה משלו בתנועת החרות, הוא לא יעז להתגרות בארנס, ולהציע קיצוץ בתקציב־הביטחון. תקציב זה, על שלוחותיו השונות, בולע כשליש מהתל"ג. שהיית צה"ל בלבנון לבדה בולעת מיליון דולר ביום — זאת על פי מקורות רישמיים. קרוב לוודאי שהסכום האמיתי גדול מזה בהרבה. על־פי חשבון ממעיט, בולעת שהיית צה"ל בלבנון 30 מיליון דולר בחודש.

אך כאשר זקוק בית־החרושת אתא המעסיק ארבעת אלפים עובדים, לתמיכה בסך כמה מיליון דולר — נזכר מישרד־האוצר הישראלי בתפקידו כ"מקצץ הגדול".

אפשר להמשיך ברוגמות מסוג זה עוד כהנה וכהנה. אפשר להזכיר את הסובסידיות למזון, את תקציב ההתנחלויות, את ההקצבות לאגודת־ישראל, שאיש אינו מעלה על דעתו לגעת בהן, ואת הקיצוץ המוצע בפנסיות ובקיצבות־הילדים.

אך עובדה היא, שהתרגיל עובד. עובדה היא, שבכל ההתייחסויות אל שר־האוצר החדש מזכירים שוב ושוב לציבור שהוא בעד מדיניות "מצמצמת", שהוא בעד "ריסון", שהוא, כמו שר האוצר לשעבר ייגאל הורביץ, דוגל ב"קיצוצים".

לכל המילים הנתונות במרכאות יש מכנה־משותף. מילת מפתח שבעזרתה מהלכים אימים על הציבור: "מיתון". המיתון מצדיק את הקיצוץ בתקציב־החינוך, את הקיצוץ בפנסיות, ואת הקיצוץ בקיצבות־הילדים. אך באורח־פלא אין לו שום נגיעה לקניית מניות הבנקים על־ידי הממשלה, או לתקציב־הביטחון הענק. הבנקים וצה"ל — על־פי תפיסה זאת — ניצבים מחוץ למערכת הכלכלית. הם אי־בודד, בפני עצמו.

הרוגמה המרתיעה: כך זה היה בשנת 1966

התוצאות שהושגו: הרחבת השרותים, קיפאון בייצור אבטלה והפגנות

אם הם יחליטו

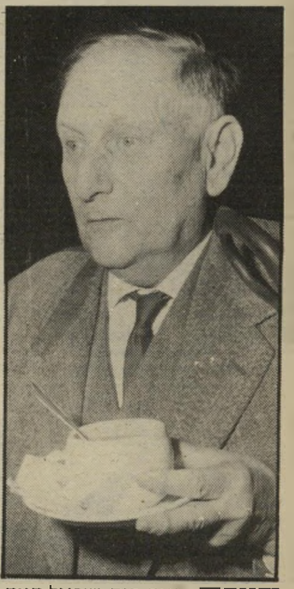

היזם נגיד בנק ישראל דויד (דולק) הורוביץ ש־שיכנע את הממשלה ויזם מיתון.

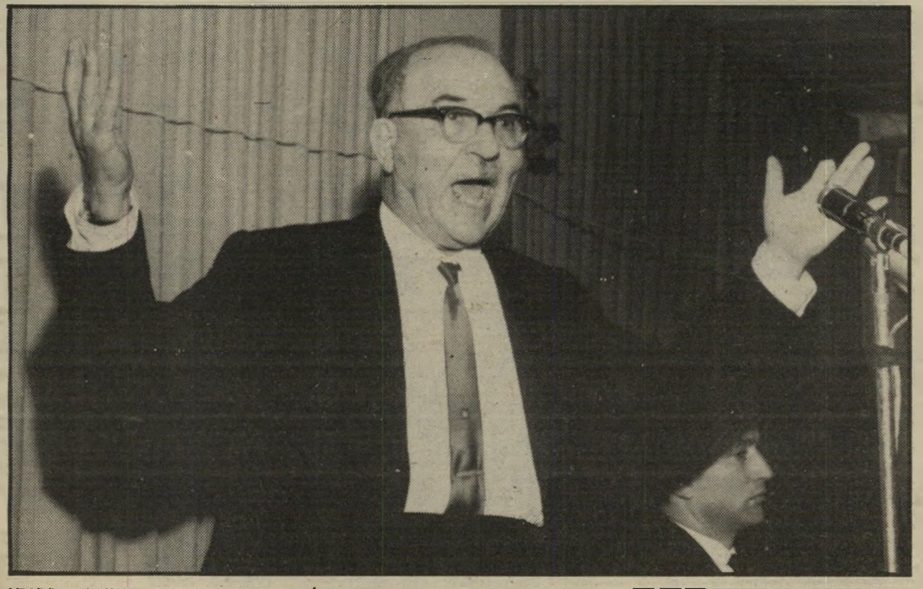

האיש שהחפתה רוזש־הזמשולה בשנות ה־60' היה לוי אשכול. עד להחלטה על המיתון דגל אשכול במדיניות של הרחבה ופיתוח מואץ. בביתו שבמושבה הגרמנית בירושלים נפלה ההחלטה על המיתון, שהוליך למילחמה. ששברה את המיתון.

במדינה

אזרחות
בחירות בלי קלפי

הם לא בחרו. הם רק באו להחתים תעודה כדי להבטיח את המשך אזרחותם הזרה.

תור ארוך של גברים ונשים נוצר עוד בשעות המוקדמות של בוקר יום א' ליד שגרירות ארגנטינה בתל־אביב. בידיהם החזיקו תעודות־זהות ארגנטיניות, ורבים הביטו בנוסטלגיה על החותמת מלפני 10 שנים, המוכיחה שהתייצבו בבחירות שנערכו בפעם האחרונה במדינה הדרום־אמריקאית.

באותו היום נערכה ההצבעה ברחבי ארגנטינה, והיה נדמה שדוברי־הספרדית, שהתאספו באחד מרחובותיה המרכזיים של תל־אביב, התגייסו כדי להשתתף בבחירות למימשל אזרחי בבואנוס־איירס.

המניע להתייצבות המאסיבית של אלפי אזרחי ישראל, יוצאי דרום־אמריקה, בשערי השגרירות, היה ה־פחד. הדיפלומטים הארגנטיניים החתימו במהירות־הבזק את תעודות־הזהות שלהם, כהוכחה שהתייצבו ביום־הבחירות והתייחדו עם המולדת רוברת־הספרדית מהקצה הדרומי של התבל. הבאים אף לא נכנסו לקונסוליה, אלא מסרו את התעודות, שהוחזרו להם תוך דקות ברחוב כשהן חתומות.

אלפי היהודים והלא־יהודים, יוצאי־ארגנטינה, שביקשו לקבל חותמת על תעודות־הזהות שלהם, רצו להבטיח

מי יאכל אותה? לשר האוצר לש־עבר, יורם ארי־דור (מימין), לא הייתה מדיניות ברורה. בראשית דרכו הוא פעל להאצת הפעילות הכלכלית. אחר־כך צימצם אותה. יגאל כהן־אורגד, השר החדש, נושא את דגל הקיצוצים. הקורבן עלול להיות המשך הישראלי.

האם יהיה מיתון, האם הוא יתכן בכלל?

לבלוע את הקטנים

השאלה היא כמעט מיותרת. אם בוחנים את המשק הישראלי בחמש־שש השנים האחרונות על־פי קני־מידה כלכליים, הרי המיתון כבר קיים. קנה־המידה החשוב ביותר הוא שיעור הצמיחה של התוצר הלאומי הגולמי. בתחום זה קיים במשק הישראלי קיפאון מוחלט. כלומר: בשעה שמיספר האוכלוסין בישראל הולך וגדל, לא מייצר המשק יותר, ולמעשה — יחסית לכל נפש בישראל — הוא מייצר אף פחות.

בחמש־שש השנים האלה לווה בתהליך של ניוון המשק גם באינפלציה גואה. לצירוף הזה, של ניוון ואינפלציה, המציאו הכלכלנים את המילה סטגפלציה.

במדינות אחרות מנסים להילחם בסטגפלציה (אחרי שגורמים לה במכוון) על־ידי מאבק באחד משני מרכיביה. או שמנסים להביא במכוון להגדלת ההשקעות במשק, כדי להג־ריל את התוצר הלאומי, או שמנסים להקטין את שיעור האינפלציה, בדרך כלל על־ידי ייקור המטבע.

בבריטניה, למשל, הצליחה „גברת ברזל" מארגרט תאצ'ר לגרום לעצי־רת האינפלציה.

המדיניות המטורפת של ישראל היא מילחמה בסטג־פלציה על־ידי הגברתה.

מצד אחד, מזרימים האוצר ובנק ישראל כמויות אדירות של הון למשק — הן על־ידי התמיכה במניות הבנקים — הן על־ידי תקציב־הביטחון הענק — ככך הם מגבירים את התהליך האינפלציוני. מצד שני ובאותה העת, מעניק מישרד־האוצר את הגיבוי לבנקים, המעלים במהירות ובצורה זדה את מחירו של האשראי, בצורת העלאת הריבית הבנקאית ברבע. העלאה זאת תחנוק את מי שזקוק לאשראי כדי להמשיך בייצור — והיינו את התעשייה המקומית.

ובכך מזכיר „המיתון" של בהן־אורגד את המיתון של אמצע שנות השישים.

בתחילת שנות ה־60' הסתיימו גלי עלייה הגדולים לישראל, ועמר

האמצעים שהוצעו היו: הקטנת השכר ובלימת עליית המחירים, והקי־פאת הפיתוח המכוון על־ידי הממשלה. מה שהרשג היה שונה לחלוטין מן המטרות שהוצבו.

מישקלם של ענפי התעשייה והייצור לעומת ענפי השי־רותים לא קטן, אלא דווקא גדל — ובהרבה. לא ענפי השירו־תים נפגעו, אלא התעשייה. הייצוא לא גדל, אלא דווקא קטן, בגלל הקיפאון בתעשייה.

„ההישגים" האלה הושגו במחיר כבד מאוד. האבטלה עלתה בצורה דראסטית. גברה מאוד הירידה מן הארץ. המת־חים החברתיים והעדתיים עמדו על־סף התפוצצות. המר־צא היחיד מן המיתון — כמו במדינות אחרות הנוקטות בצעד כזה — היתה מילחמה. והיא אכן באה.

זה אינו אומר שלא היו הישגים של ממש. אחד מהם היה ההקטנה — הזמנית מאוד — בגירעון השוטף במאזן־התשלומים. היא לא נבעה כשמתחריה הקטנים נפלו, קונצרן כלל הגדול בשליטת הבנקים הגדולים אסף לחיקו חברות ומיפעלים מלוא החופן.

זו היתה, אולי, התוצאה החשובה ביותר של המיתון באמצע שנות השישים.

הכלכלנים שייעצו לדולק הורוביץ עצות אחיתופל, בדיוק כמו הבורבונים של צרפת. לא למדו דבר ולא שכחו דבר. הם עצמם וכמה מתלמידיהם דאז מעניקים היום את אותן העצות בדיוק, בין אם הם מקבלים שכר ממשלתי ובין אם לאו.

אם יקבל מי שהיה אז תלמידם של הכלכלנים האלה והיום הוא שר־האוצר את העצות האלה, הוא עשוי לנסות את כוחו במין „מיתון" חלקי וסלקטיבי.

הפיתרון — מילחמה

מטרות המוצהרות יהיו בדיוק כמו אז: לשנות את מיבנה מאוד בשנים האחרונות עשויים להפוך את המיתון להתפוצצות של הר־געש חברתי.

● **התעשייה** — בענפי הייצור של הכלכלה הישראלית חל בעשור האחרון תהליך חיובי בעיקרו, של מעבר לתעשיות עתירות ידע והון. מיתון, שיוריד את שכר־העבודה, ייאלץ את התעשייה לחזור לענפים מגרים־יחסית, עתירי־עבודה.

ההישגים עשויים להיות בדיוק כמו אלה של המיתון של שנות השישים. יהיה צורך במילחמה שתחלץ את המדינה מן הבוץ הכלכלי העמוק, ואחרי המילחמה — או כבר לפניה — יאספו הבנקים הגדולים והקונצרנים השייכים להם את השאריות של הבנקים הקטנים והתעשייה הבינונית והזעירה, כאסוף ביצים עזובות.

שלמה סרנקל ■

על מיתון...

להסתיים גם הזרם של כספי השילומים מגרמניה. הסתיימו גם כמה עבודות ציבוריות גדולות, כמו המוביל הארצי, ומיפעלי ים־המלח.

כמה כלכלנים מן האקדמיה טענו, צריך לבלום את הצמיחה „המוגזמת" של המשק. הם הצליחו לשכנע את מי מהגירדול בייצוא, אלא מהקטנת הייבוא — בעיקר הקטנת הייבוא של חומרי־גלם לשימושה של התעשייה הישראלית.

הישג אחר של המיתון שייך לבנקים הגדולים, ולכמה מונופולים עיסקיים. המיתון סייע להם לטאטא מן המשק על־ידי קיצוץ ב„שירותים" (המנגנון הממשלתי), מתוך הנחה מפוקפקת שכך ייגדל כוחה של התעשייה: לצמצם את הגירעון במאזן־התשלומים על־ידי צימצום הייבוא והגדלת היצוא.

אך התוצאות עלולות להיות חמורות הרבה יותר מאשר תוצאותיו של המיתון של שנות השישים, בגלל השינויים שחלו מאז במשק הישראלי.

● **הביטחון** — חלקו של תקציב הביטחון בתל"ג גדל מאז אמצע שנות ה־60 פי שניים ויותר. תקציב־הביטחון הוא גורם אינפלציוני ממדרגה ראשונה. אם יהיו קיצוצים בכל ענפי המשק מלבד הביטחון — יגדל עוד יותר מישקלו של הגורם האינפלציוני, והאינפלציה לא תהיה עוד ניתנת לריסון, אלא במחיר כבד מאוד.

● **הרווחה** — על־פי נתוני המוסד לביטוח לאומי, גדל בשנים האחרונות הפער בין השכבות החלשות ובין העשירונים העליונים. השכבות החלשות יהיו הנפגעות העיקריות בכל מיקרה של מיתון, למרות מס־השפתיים שמעלים להן הממשלה וההסתדרות. המתחים העדתיים שגברו

המיתון כבר קיים למעשה — האם יבצעו מיתון על גבי מיתון?

שהיה אז נגיד בנק ישראל, דויד „דולק") הורוביץ, בנכונות התאוריות שלהם. באותה התקופה התכנס בכל שבוע בביתו של ראש־הממשלה דאז, לוי אשכול, שבמושבה הגרמנית, „המיטבח הכלכלי", והורוביץ שיכנע את „הטבחים" שצריך „לרסן."

ואלה היו מטרות הריסון: לשנות את מיבנה המשק על־ידי העברת ידיים עובדות מענפי הבניין והשירותים לענפי התעשייה, הפנייה התוצרת התעשייתית לייצוא וצימצום הגירעון במאזן־התשלומים.

השטח את מתחריהם הקטנים והבינוניים. בשנות המיתון ובשנים שאחריו קצרו הליווייתנים של המשק את פירות המיתון.

התעשיינים הבינוניים והבנקים הקטנים נקלעו לקשיים בגלל היעדר אשראי, וכך יכלו בנק לאומי, בנק הפועלים ובנק דיסקונט לבלוע בתוך שנים אחדות עשרות בנקים וקופות־אשראי. המיתון איפשר לעלית לבסס את המונופול שלה בענף הממתקים והקפה. דובק ביססה את המונופול שלה בתחום הטבק.

לעצמם דרך פתוחה לחזור או לפחות לבקר, בזמן מן הזמנים, במולדת־לשעבר שלהם. ללא חותמת זו הם עלולים לאבד את דרכוניהם הארגנטיניים, כי כל אזרח ארגנטיני חייב להשתתף בבחירות.

ההשלכה של אקט ההתייצבות ברורה: אנשים אלה אינם בטוחים שבאחד הימים, אם המצב במולדת החדשה שלהם יהפוך יותר ויותר בלתי־נסבל, לא ירצו לשוב למולדת הקודמת, אם שם תשתפר האווירה הפוליטית והחיים המתוקים יחזרו.

קאפיציאליזם או סוציאטליזם

מדינת־ישראל המציאה מזמן מישטר חברתי־כלכלי, שאין דומה לו בעולם.

המאה ה־20 עומדת בסימן העימות ההיסטורי בין הסוציאליזם והקאפיטליזם. הסוציאליזם מבקש להעביר את אמצעי־הייצור ומצבורי־ההון לידי החברה. הקאפיטליזם דוגל ביוזמה החופשית ובפעולת השוק החופשי.

מכיוון ששתי השיטות לא הצליחו כל־כך במציאות, קמו במרוצת הזמן כמה וכמה רמגוגים, שטענו כי יש בידם הפאטנט לדרך שלישית. בניטו מוסוליני באיטליה, למשל, חר אן פרון בארגנטינה, ולאחרונה גם מועמר קד־אפי בלוב, שלא לדבר על רוח־אללה חומייני באיראן. למרבה הצער, קשה לטעון שהם מצאו את הפיתרון.

אייזנברג

עם כל הענווה, אני מתיימר לטעון כי הגאון היהודי מצא במדינה שלנו שיטה מקורית, המשלבת את הסוציאליזם עם הקאפיטליזם בשילוב מבורך. בשיטה שלנו הוקצה מקום מוג־דר לכל אחת משתי השיטות הקודמות. השיטה הומצאה בימי המערך, והיא הולכת ומשתכללת בימי הליכוד.

זהו קאפיטליזם של רווחים וסוציאליזם של הפסדים.

זה פועל כך: אם מיפעל מרוויח, הרי הרווח הזה זורם כולו לכיסי הבעלים הפרטיים, כדי לעודד את היוזמה הפרטית ולהאדיר את שם השוק החופשי.

אם, לעומת זאת, המיפעל מפסיד, מועברים ההפסדים לחשבון הציבור כולו, כדי להגשים את האידיאל של טובת־הכלל. כל ישראל ערבים זה לזה, ובייחוד כאשר מישהו פושט רגל.

דוגמה נאה לפעולתה של שיטה זו ניתנה לאחרונה על־ידי הבנקים. כל עוד הרוויחו הבנקים, הרוויחו מנהליהם ובעליהם. קבוצות וזעירות של בעלי־שרירה שלטו בבנקים. לציבור הגדול של בעלי־המניות של הבנקים היתה השפעה עליהם כפי שיש לחברי־מיפלגות בישראל על מנהיגי מיפלגותיהם.

אך כאשר התמוטטו מניות הבנקים, בעיקבות המאניפולציות של בעלי־החזקה, פינה הקאפיטליזם בן־לילה את מקומו לסוציאליזם. הציבור כולו התערב, באמצעות הממשלה. ההפסדים הולאמו. כל עם־ישראל שילם את חשבון המיליארדים. הנכה בקריית־שמונה והאלמנה בקריית־גת תרמו את תרומתם להצלת המניות, שלא היה להם חלק בהן, בהפגנה יפה של סולידריות סוציאלית. איש מהם לא דרש את הלאמת הבנקים, או את מסירת השליטה בהם לבעלי־המניות.

עכשיו זה חוזר על עצמו במיפעל אתא. הוא נרכש בשעתו על־ידי קבוצת שאול אייזנברג, המיליונר הבינלאומי המיסתורי, ואני מניח שזה היה עסק טוב בשבילו. מר אייזנברג אינו ידוע כמי שעושה עסקים רעים.

כל עוד הצליח המיפעל, לא שמענו על שיתוף עם־ישראל ברווחיו. אני מניח שמר אייזנברג, כמשקיע „זר" (יפאני, במיקרה זה) לא נדרש גם לשלם את מלוא המיסים, כאחד הישראלים הפשוטים.

אך הנה יש צרות, המיפעל מידרדר, ושוב מהדהדת הקריאה: עם ישראל, הושיעה! איך אפשר לעמוד מנגד? עם־ישראל חש לעזרה. הנכה מקריית־שמונה והאלמנה מקריית־גת שוב יתרמו את תרומתם. הם ישלמו את מיסיהם על כל זוג־נרביים וחבילת־מרגרינה, ובכספים אלה תממן מדינת־ישראל את הפסדיהם של אשפי הבורסה, האדונים אייזנברג, אלבין ושות'.

כדאי להזמין פרופסורים מכל העולם כדי לראות את הפלא החברתי הזה. יתכן שהם יוכלו גם לקבוע את השם הנכון למישטר זה. האם ראוי לקרוא לו קאפיציאליזם או סוציאטליזם?

עכבר לבן

איני יודע מדוע נזכרתי בסיפור הזה. אני פשוט אוהב להיזכר בו, וכל נהג בעולם יבין לנפשי.

לפני עשרים וכמה שנים קיבלתי מיברק מברלין המיזרחית. החבר ואלטר אולבריכט, יושב־ראש מועצת השרים של הרפובליקה הדמוקרטית הגרמנית, הזמין אותי לסקר את המישפט שנערך שם להאנס גלובקה.

גלובקה זה היה אז מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה בגרמניה המערבית, אחרי שמילא תפקיד אפל למדי בפיתרון הסופי של השאלה היהודית ברייך השלישי. הממשלה הקומוניסטית במיזרח־גרמניה ערכה לו מישפט־ראווה, בהעדרו. זה היה טכסיס של תעמולה, ולא התייחסתי להזמנה ברצינות־יתר.

אך הזדמן לי אז לנסוע לגרמניה, ולקחתי את המיברק עימי. כשהייתי בברלין המערבית נזכרתי בו. אמרו לי שעלי לראות את ברלין המיזרחית, שזו חווייה. אמרתי לעצמי: מדוע לא?

שכרתי פולקסוואגן אדום בעיר המערבית, עברתי את הגבול במחסום־צ'רלי ומצאתי את עצמי בפעם הראשונה בחיי במדינה קומוניסטית.

התחלתי לנסוע — ואז גיליתי שאני בגן־עדן. ולאו דווקא בגלל הסיבות הרשומות בספריהם של קארל מארכס ופרידריך אנגלס.

בברלין המיזרחית נמצא מרכז העיר, שהיה רובע־הממשלה בימי הקיסר והרייך השלישי. יש שם רחובות נהדרים, ברוחב שאנז־אליזה בפאריס. רחובות ישרים כסרגל, רחבים כאיצטדיון, ארוכים כמסלולים של נמל־תעופה סילוני. ובעיקר: ריקים, ריקים כימעט לגמרי.

בימים ההם כימעט ולא היו שם מכוניות פרטיות. בצהריים היו השדרות הענקיות ריקות כימעט כמו רחובות תל־אביב ביום הכיפורים.

התחלתי לנסוע. 50 קמ"ש. 60 קמ"ש. 100 קמ"ש. 120 קמ"ש בלב העיר. כבר רמזתי פעם שאני לוקה במחלת־המהירות, מאז שרותי בשועלי שימשון.

אחז בי דיבוק. דהרתי הלוך וחזור, שעטתי כמו במסלול של מירוץ־מכוניות. הייתי שיכור־מהירות.

לפתע שמעתי צפירה וראיתי בראי תמונה שעוררה אותי משיכרוני. שוטר גדל־מידות דהר אחרי על אופנוע גדל־מידות.

אורי אבנרי

יומן איש

הוא לבש את המדים הלבנים של שוטרי־התנועה, הקרויים בשל כך בשפת־העם הברלינית „עכברים לבנים".

האטתי את המהירות. השוטר עבר על פני ואותת לי לעצור. נצמדתי למדרכה הקרובה ביותר ועמדתי.

השוטר עצר לפני. באיטיות של מחוג קטן בשעון ירד, העמיד את אופנועו, בדק אם הוא עומד היטב. באיטיות פשט את כפפותיו. באיטיות הוא פנה אחורה, לעברי. באיטיות שלף פינקס. בצעדים איטיים ומדודים הוא ניגש אלי. לרגע עמד דומם ליד רלת מכוניתי. אחר־כך לבש מין פארודיה של חיוך. לבסוף הפליט בגרמנית גסה, בעלת מיבטא ברליני עבה: „ובכן, מה אתה חושב שאתה עושה?"

חייכתי את חיוכי המתוק ביותר. „ברוך השם שאתה פה, אדוני השוטר," קראתי, „אני זקוק לעזרתך מאוד־מאוד, כימעט נואשתי. אולי תוכל להגיד לי היכן המקום הזה?"

צל עבר על פניו. משהו לא מצא חן בעיניו. הושטתי לו את המיברק. באי־רצון בולט הוא נטל אותו לידו והחל קורא אותו.

מעולם לא ראיתי אדם משתנה לנגד עיניי במהירות כה רבה בצורה כל־כך קיצונית. היה זה כאילו נדקר בלון בסיכה. כמעט שמעתי את האוויר יוצא בשריקה חדה.

כאשר הגיע אל התחימה — החבר ואלטר אולבריכט — כמעט ועמד דום.

יציבתו השתנתה לגמרי. השוטר המגודל, מלא־החשיבות, הפך לקראת קורבן, נעלם כלא היה. את מקומו תפס מישרת נכנע במדי־שרד לבנים.

„אדוני," אמר והצדיע, „הואל נא לנסוע אחרי. אני אביא את אדוני אל המקום!"

הוא חזר בצעדים מהירים אל אופנועו, עלה עליו בתנועה חדה, התניע אותו במכת־רגל והפעיל את הצופר. הוא זינק מן המקום במהירות של 80 קמ"ש, ואני דהרתי אחריו.

כשהגענו אל אולם־המישפט עצר בשריקה חדה, קפץ מן האופנוע, מיהר אלי, פתח את דלת מכוניתי, הצדיע והודיע: „זה כאן, אדוני!"

כיום, כשאני עולה לירושלים ורואה מכונית בעלת שלט אדום נוסעת אחרי, אני נזכר במעשה ההוא בעצב מסויים. אני יודע: רגעים נהדרים כאלה אינם חוזרים על עצמם.

לא תפרגן

ידידה, שחזרה זה עתה ארצה אחרי שהייה של כמה שנים בארצות־הברית, טוענת כי התכונה הישראלית הבולטת ביותר היא „לא לפרגן".

יתכן מאוד שהיא צודקת.

גם אני חשתי בכך לא פעם, ודווקא בשובי מארצות־הברית. כי נדמה שהאמריקאים טהורים מן התכונה הנלוזה הזאת יותר מאחרים.

נניח שפלוני הרוויח בבורסה מיליון דולאר, בשעה שאתה לא הרווחת דבר. מהי התגובה שלך?

התגובה האמריקאית הטיפוסית היא שימחה. „אהה", אתה אומר לעצמך, „ההוא הרוויח מיליון? הוא לא יותר חכם ממני. היה לו מזל. מחר יהיה לי מזל, וגם אני ארוויח מיליון."

כלומר: הרווח של־הזולת משמח אותך. לא מפני שאתה אדם כל־כך טוב, אלא מפני שזה מבטיח לך את האפשרות לרווח דומה. אתה יכול לקנא באיש — זה בהחלט טיבעי — אבל אין בקינאה זו זדון. אתה יכול לקנא בשכן שיש לו מכונית יותר חדישה, אך לא יעלה על דעתך לקחת אותה ממנו.

תגובה הישראלית הטיפוסית היא זעם. מה זאת אומרת, הוא הרוויח מיליון? האידיוט ההוא? החרא הזה? למה זה מגיע לו? למה זה לא מגיע לי? ואללה, אני אדפוק את המאניאק הזה!

זה נקרא לא לפרגן.

אתה יכול לתאר לעצמך את העניין בצורת פיראמידה. שניכם מתחילים משני הצדדים בבסיס. ההוא הגיע למעלה, אל הגג. אתה נשארת למטה. יש לך ברירה בין שתי מישאלות: שתגיע גם אתה למעלה, לאותו המקום עצמו, או שההוא יירד שוב למטה, למקום שבו התחיל.

האמריקאי המצוי יבחר, בלי היסוס, במישאלה הראשונה. חושששני שהישראלי המצוי יבחר במישאלה השניה. אם תתגשם, הוא ייהנה הרבה יותר, מפני שהשימחה־לאיד מתוקה משימחת־ההישג. מה גם שההישג מחייב מאמץ כלשהו.

סר אלפרד ושייח' עודד

קראתי השבוע סיפור קטן על הוגה־דיעות בריטי מכובד, סר אלפרד שרמן. אביר זה של הממלכה הבריטית, כך למדתי, הוא האידיאולוג האהוב על מרגרט תאצ'ר, והיא מקשיבה לעצותיו בכל עניין חשוב.

לא יכולתי להתאפק מצחוק.

כי לנגד עיני עלתה תמונה בלתי־נשכחת.

זה היה בשנות ה־50, העולם הזה ניסה אז להוציא שבועון בשפה האנגלית. חיפשנו עורך, עיתונאי ישראלי שהאנגלית היא שפת־אמו. בין שאר המועמדים התקשר עימי אחד אלפרד שרמן, וקבעתי עימו פגישה במישרדי.

איחרתי במיקצת לפגישה. בבואי אמרה לי המזכירה שהיא הכניסה את מר שרמן לחדרי, ושהוא ממתין לי שם.

נכנסתי, ולרגע נעתקו המילים מפי. היה נדמה לי שאני חולם, או שאני נמצא בסרט הומוריסטי צרפתי או אנגלי.

היה זה יום חמסיני מחניק. החום הגיע ל־33 מעלות, ובמישרד לא היה עדיין מיזוג־אוויר. היה חם. חם מאוד.

בפינת החדר, בכורסה, ישב אדם שמנמן, נמוך־קומה. הוא לבש חליפה לבנה מהודרת, ועניבת־פאפיון לצווארו. בידו ניפנף בתנועות לאות במניפה נשית.

אני לבשתי, כמובן, חולצת־טריקו ומכנסיים קצרים.

המראה הספיק לי להחליט כי האיש אינו יכול להתאים לעריכת עיתון ישראלי. אחרי שיחה, התחזקה בי דיעה זו. אלפרד שרמן לא ערך את השבועון שלנו.

מאז עקבתי מרחוק אחרי מעשיו של האיש המוזר. היומון הארץ שיגר אותו לבריטניה, והוא שלח משם את כתבותיו. היה להן צביון גזעני חזק. היה ברור כי אלפרד שרמן, שחתם בשם „א. שם", הוא אוהד מושבע של האפארטהייד בדרום־אפריקה, וחסיד הגזען הבריטי אינוק פוואל, שכוכבו דרך אז בשמי הימין הקיצוני־קיצוני של לונדון.

נימה זו שבתה, כנראה, את ליבה של הגברת תאצ'ר. אינני יודע אם הלכה העורבת אצל הזרזיר או הזרזיר אצל העורב. לאיש הוענק תואר־אבירות, והנהו לפנינו, סר אלפרד.

נדמה לי שאת מקומו בהארץ תפס מאז עודד זראי, כתב העיתון לעניינים ערביים, יוצא־עיראק שהפך מזה שנים דובר ראשי של הפלאנגות בישראל. הוא משמש מעין צינור, שדרכו זורמת תשפוכת־הביבים של רדיו־הפלאנגות אל הציבור הישראלי.

מי יודע, אולי יאיר לו מזלו, ואמין אל־ג'מייל יעניק לו בסופו של דבר תואר־אצולה לבנוני? אם יש לנו סר אלפרד, מדוע שלא יהיה לנו שייח' עודד?

היכן הצד השני?

התבוננתי בעימות הלילי בין שימחה דיניץ, מי שהיה שגרירה של גולדה מאיר בוושינגטון, ובין יורם גוז'נסקי, מן הפעילים היהודיים ברק"ח. הנושא היה הפלישה האמריקאית לאי גרנאדה, והשניים התנצחו בלהט. לפי דיניץ, האמריקאים צדקו ב־100% — ולוא רק מפני שאין יותר אחוזים. לפי גוז'נסקי, הסובייטים צדקו, צודקים ויצדקו לעד.

לפתע עלתה בליבי מחשבה שובבה: מה היה קורה אילו התחלפו השניים? אילו היה דיניץ מתחיל לפתע להצדיק את מוסקווה, וגוז'נסקי היה הופך חסיד־שוטה של וושינ־גטון?

גוז'נסקי

התשובה היא: שום דבר לא. הם היו ממשיכים לדבר באותה השפה, להשתמש באותן הס־יסמות, לטעון באותו הלהט. בעצם אין הבדל ביניהם.

עד לאותו רגע הערצתי את דן רביב על העזתו להביא לטלוויזיה, בפעם הראשונה, איש רק"ח, כדי שיסביר את עמדת ברית־המועצות, תחת להשאיר מלאכה זו לאיזשהו פרופסור מאיזשהו מוסד־מחקר. חידושים אלה הופכים את כותרת לילה לחידוש מרענן בישימון הטלוויזיוני.

אך אחרי מחשבה נוספת נדמה לי שהעימות היה מוטעה. כדי שיהיה אמיתי, היו צריכים להושיב את שניהם — דיניץ וגוז'נסקי — בצד אחד של השולחן, ולערוך עימות בין שניהם לבין הצד הנגדי: אדם הדוגל בעצמאות ישראל ובאי־תלותה הגמורה בשתי מעצמות־העל הברוטליות והתוקפניות גם יחד.

אנשים

■ הדיונים על ההסכם הקואליציוני בין הליכוד והמערך בעיריית תל־אביב כמעט שסוכלו ביום החמישי בלילה, בגלל ריבוי דוברים. מישלחת העבודה באה לביתו של **שלמה להט**, שם המתינה מישלחת של ראשי הליכוד בעירייה. בחדר גדול המידות ישבו **צבי אידלמן** („צביקה") דוברו של **דב בן־מאיר**, ומהצד השני דובר העירייה **רוני רימון**, ולצידו שני עוזרים אחרים של צ'יץ' — מנהל קרן תל־אביב לתרבות **חנן־בן־יהודה** ועוזרו האישי של צ'יץ' **יוסי מילשטיין**. צ'יץ' הציע שהדוברים יכנסו לחדר השני, אך בן־מאיר ביקש שהם ישארו בחדר — וכך היה.

■ שני הדוברים, אידלמן ורימון, סיכמו ביניהם ביום השישי, שאם ייחתם הסכם, יודיע על כך לעיתונאים דוברו של צ'יץ'. אם לא ייחתם הסכם, יודיע על הסיבות לאי־החתימה דוברו של בן־מאיר.

■ בן־מאיר כבר מוכר במערך כנושא בוז־זמנית בשלושה תפקידים. עתה הוא ח"כ. מזכיר מועצת פועלי תל־אביב וממלא־מקום ראש עיריית תל־אביב וסגן ראשון, על־פי ההסכם הקואליציוני החדש. לפני שנתיים הוא היה גם חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, שאותה עזב כשמונה לתפקיד יושב־ראש מטה הבחירות המוניציפליות של המערך. לבסוף פרש גם מתפקיד זה, שעבר לידיו של **מרדכי** („מוטה") **גור**, כשבן־מאיר הציג את מועמדותו מטעם המערך לראשות עיריית תל־אביב.

■ כשנודעו תוצאות הבחירות לעיריית תל־אביב חייכה העיתונאית **עדה הוזלם** חיוך רב־משמעות. במערכת הבחירות הקודמת היא היתה הדוברת של מועמד המערך **אשר** („ארתור") **בן־נתן** ושל המיפלגה. כאשר הוא קיבל כ־30 אחוז מהקולות, הוא טען שהמערך נטש אותו וחברי מיפלגתו שמו לו מקלות בגלגלים, כשהוא מפנה אצבע מאשימה נגד מזכיר המחוז, **אליהו שפייזר**, ונגד מזכיר מועצת־הפועלים, בן־מאיר. עתה, כאשר קיבל בן־מאיר פחות קולות מבן־נתן, הוא יצא בהכרזה כי חבריו בצמרת נטשו אותו. עדה עצמה היתה דוברת של בן־מאיר במועצת פועלי תל־אביב, אחרי כישלונו של בן־נתן.

■ הפרופסור למדעי־המדינה **שבח וייס**, ח"כ המערך הפעלתן, ידוע כמי שבקי ביותר בעניינים מוניציפליים. מסיבה זו הוא היה מבוקש ביותר במוצאי יום־הבחירות לרשויות המקומיות בלילה ובליום שלמחרת. סדר יומו מליל יום רביעי ועד צאתו הדהים אפילו אותו. ביום השלישי בלילה הוא בא במכוניתו מחיפה לבניין רשות־השידור ב־ירושלים, כדי להופיע בשידור חי ברדיו, בשעה 10 בלילה, בתוכנית שיחת־חולין. לפני שנכנס לאולפן, הוא מיהר לחדר־האיפור בטלוויזיה, שם אופר. הוא חזר לרדיו וביקש מהמנחה **שמואל אלמוג**, שבסיבוב השאלות האחרון הוא ישאל ראשון, משום שהוא חייב להופיע בכותרת לילה של **דן רביב** בשעה 11. הוא הגיע בזמן לטלוויזיה, שם שהה כמעט עד השעה 1 אחר־חצות. אחר־כך נסע במכוניתו לבניין מערכת ידיעות אחרונות בתל־אביב והכין פרשנות לעמודי החדשות של העיתון על התוצאות הראשונות של הבחירות. ב־6 בבוקר התייצב באולפן גלי צה"ל ביפו, כדי לשמש כפרשן עד השעה 9 בבוקר של יום הרביעי, במגזין־חדשות ארוך בעניין החמישי. בשעה 2 הוא הופיע בתוכנית־הילדים של רשת א' חתולופון – שם הוא ענה לשאלות ילדים בגילאי 7 עד 11, בענייני הבחירות המוניציפליות, עד השעה 4, משם הוא מיהר לאולפני הטלוויזיה הלימודית, כדי להופיע בתוכנית ערב חדש.

מה הספיק ח"כ שבח וייס במשך פחות מיממה ומדוע כמעט שסוכל המו"מ הקואליציוני בתל־אביב

צבי אידלמן נוגס בכריך לחמניה וגבינה צהובה במוצאי יום־הבחירות לרשויות המקומיות. אידלמן, שהוא דוברו של מועמד המערך לראשות עיריית תל־אביב, דב בן־מאיר, עבד משעת־בוקר מוקדמת גם בשטח וגם בחדר מיוחד שהוקצה לו בבניין מחוז המיפלגה ברחוב ביילינסון. רק בערב הוא התפנה לחפש דבר־מה לאכול, והצליח למצוא כריך קטן־מידות, שאותו אכל כשהוא מצא כמה דקות פנויות למנוחה.

דב בן־מאיר בכרזת־הבחירות המפורסמת שלו, הודבק בכל פינה אפשרית בבניין מחוז מיפלגת העבודה בתל־אביב. באחת הקומות, ליד המדרגות, הוא הוצמד לקיר מתחת לכרזה אחרת. המודבקת שם זמן רב, והמבקשת מכל מי שמבחין בחפץ חשוד להודיע על כך מייד.

רוני מילוא בא למצודת־זאב במוצאי יום־הבחירות לרשויות המקומיות בשעה 10 בלילה. הוא נכנס מייד למיזנון שבכניסה, וביקש פיתה ממולאת בסלטים. רק אחר־כך עלה למטה הבחירות של הליכוד, שפעל בקומה ה־14.

ידיעות אחרונות בתל־אביב והכין פרשנות לעמודי החדשות של העיתון על התוצאות הראשונות של הבחירות. ב־6 בבוקר התייצב באולפן גלי צה"ל ביפו, כדי לשמש כפרשן עד השעה 9 בבוקר של יום הרביעי, במגזין־חדשות ארוך בעניין הבחירות. משם הוא מיהר שוב לבית ידיעות אחרונות, כדי להדפיס מאמר פרשנות גדול לעמודי־הפנים של העיתון ליום מכיוון שהוא לא הספיק להתרחץ, כמעט שלא היו צריכים לאפר אותו לשידור הטלוויזיוני של אחר־הצהריים.

ב־6 בערב הוא לא נסע לביתו, אלא ישב להדפיס מאמר לעיתון דבר. רק אחרי שמסר את החומר למערכת עיתון פועלי־ישראל, חזר לביתו בצפון.

■ אי־הצלחתו זו הפעם השנייה, של העיתונאי **יחזקאל אדירם**, להיבחר לראשות עיריית חולון, תיצור בעיות במערכת ידיעות אחרונות. באחרונה החליף אותו בסיקור דיוני בית־המישפט המחוזי בתל־אביב הכתב **יוסי בר**, שחזר משהייה בת שנה בארצות־הברית, ככתב הצהרון שם. בר, כאדירם, עבד לצידו של **משה רונן**, הכתב המוכשר המכסה את אולם־המעצרים, את בית־מישפט השלום — וגם המחוזי, בהיעדרו של אדירם. עתה יאלץ מזכיר מערכת ידיעות אחרונות למצוא מקום עבודה אחר לבר. אחיו של בר, **חיים ברוידא** המשמש ככתב לעניינים פליליים של העיתון, החליף את אחיו כאשר הוא יצא לשליחות בחו"ל.

■ מנכ"ל רשות השידור לשעבר **יצחק ליבני**, המרצה באוניברסיטת תל־אביב על הקשר שבין תיקשורת ופולי־טיקה, הסביר השבוע שלא אחת יש הגזמה בהערכת הפוליטי־קאים את מידת השפעתה של העיתונות. ההוכחה, לדעתו, היא תבוסתו של אדירם, שרץ בר־שימה עצמאית, למרות שני מאמרי אהדה חריגים לזכותו, שפורסמו פעמיים בגיליונות סוף־השבוע של הצהרון שבו הוא עובד.

■ ערב הבחירות פירסם אדירם רשימה של אישים, המתגוררים מחוץ לחולון והקו־ראים לתושבים לתמוך באדירם.

■ אירידור עצמו שוקל עתה לפנות לעסקים פרטיים. הוא עדיין לא החליט אם הוא ישוב לנהל את מישרד עורכי־הדין שבו עבד.

■ בכל תקופת כהונתו של שר־האוצר הקודם התרעמו חברי ועדת־הכספים שהוא מחרים אותם, ממעט בחשיבותם ואינו מכניסם בסוד־העניינים. עתה מסתמנת „התרעמות" הפוכה. השר החדש **יגאל כהן־אורגד**, לשעבר חבר ועדת־הכספים של הכנסת, בא לישיבות הוועדה ומדבר ללא הפסק. חבריו ללי־כוד התבדחו, שרצוי שהוא ינהג כקודמו.

בין התומכים היה עורך־הדין **אהרון מאמו**, הנימנה עם האגף הימני בליכוד. שמו הופיע לצד אנשים שהוא מכנה אותם „שמאלנים". כשהתבקש להס־ביר כיצד הסכים לחתום, ענה: „את אדירם אני מכיר ומוקיר, ולכן חתמתי. צריך לשאול את השמאלנים מדוע הם חתמו לצידי."

■ מה חושב **עזר וייצמן** על שר־האוצר הפורש **יורם ארי־דור**? באזכרה במלאות שנתיים למותו של **יוסף** („יוסק'ה") **קרמרמן**, שבה נכחו השניים, בירך אירידור את עזר לשלום. שר־הביטחון לשעבר ויבואן המכוניות בהווה לא ענה לו.

■ מאז שהודיע אירידור כי הוא פורש מתפקידו כיושב־ראש מזכירות תנועת החרות, הפך **איתן ליבני** לבעל מישרה נוספת. מלבד היותו ח"כ, הוא גם אחראי על הסקטור הערבי המוניציפלי של חרות, והוא גם ממלא מקומו של יו"ר המזכירות. עד שתתקבל התפטרות אירידור, ימלא ליבני את התפקיד.

מיהו „יוד פולני", על מה מתלוננת יפה ירקוני ומיהו הישראלי שהתקבל לאקדמיה הצבאית של ארצות־הברית

■ האם זה מיקרה? שתי תצוגות־אופנה שהתקיימו בש־בוע האחרון כמעט בוטלו בגלל תקלות של הרגע האחרון. בתצוגה אחת שקיימו יצרנים לבעלי־חנויות במלון בתל־אביב החלה התצוגה באיחור של 40 דקות. הסיבה — הרוגמנית **שרונה מארש** לא הופיעה לתצוגה. המארגנים המבוהלים חיפשו וחיפשו ולבסוף מצאו רוגמנית מתחילה בשם **גלית**, אותה הם העלו לבימה. בתצוגה אחרת. שהתקיימה יומיים אחרי כן במלון אחר בעיר, מיהרה הרוגמנית **יפה בסיר** מביתה ועלתה מייד עם בואה למסלול. היא נראתה חיוורת ביותר. הסיבה: היא התעוררה באיחור ולא הספיקה להתאפר.

■ לא הכל בתנועת העבודה מרוצים מהמוסף הסאטירי דבר אחר של יומון ההסתדרות דבר. ח"כ **עדנה סולודר** מקיבוץ נשר כינתה אותו „גועל נפש", ליאן היפאני. למי שלא מצא תשובה, השיב: „כי יש לנו היאנא שקל."

■ **אורי רוטשילד** הוא בעל קפה רוול שברחוב דיזנגוף ומוכר לא פחות כבימאי תיאטרון ומפיק. בימים אלה הוא עובד על הצגה חדשה, שאותה הוא מביים וכמובן גם מפיק. המדובר במחזה אמריקאי פמיניסטי, זמן אבוד. בצוות הנשי של המחזה מופיעה **מאיה רוטשילד**, שהיא אשתו של אורי והזוזה **אורטמן־אלקיים**, אשתו של אסיר עולם **סמי אלקיים**.

■ שוב הריון במישפחת שח־קני התיאטרון הקאמרי. **תמי אשל**, אשתו של **יוסף כרמון**, נמצאת בחודשי הריונה הראשו־נים. לכן היא פורשת מתפקידה במחזמר סווני טוד, שבו היא גילמה את הילד **טוביאס**. את מקומה יתפוס שחקן ממין זכר, **ירון חדד**, שהוא זמר במיק־צועו.

■ המיסעדן **חיים גרינ־ברג**, בנו של המשורר הלאומני **אורי־צבי גרינברג**, נשאל מה שמו של בנו, שנולד לא מזמן. תשובתו היתה מפתיעה: „אי־טי."

■ שפר עליה מזלה של רשמת בית־המישפט **רות שטרנברג־אליעז**. בתוך זמן קצר מאז שמונתה לרשמת, תעלה לדרגת שופטת. אליעז הצעירה עבדה בפרקליטות־המדינה והופיעה מטעמה במיש־פט שנוהל בעבר על תפיסת רכושו של הבנקאי **יהושע בן־ציון**.

■ בתערוכת־התיירות המתק־יימת השבוע בגני־התערוכה בתל־אביב מופיעה להקת־מחול כושית מסיסקאי, מדינת־בובות בתחומי דרום־אפריקה. את המ־חוללות המעורטלות הביא לארץ **גיא סורן**, בעל חברת־הפקות, שנפגש לצורך כך אף עם הנשיא הממונה של סיסקאי. גיא הוא בנו של **אפרים סורן** („פרוייקה") לשעבר מזכירו הצבאי של ראש־הממשלה.

■ אנשי־התיקשורת הנמצ־אים בכנסת הרגישו, אחרי פתיחת מושב החורף של הבית, בחסרונו של דובר המיפלגה הליברלית **אלחנן ברס־עד**. ששימש גם כדובר סיעת הליכוד, לצידו של **יוסף** („יוסי") **ברן** איש תנועת־החרות ודו־ברה. בר־סער החביב פרש מע־סקי הפוליטיקה והצטרף לפי־רסום או־קי, כראש המחלקה ליחסי־ציבור.

■ אנשי פירסום או־קי, האחראים לתשדיר הטלוויזיה המצליח אלברט פירות, הכינו תשדיר חדש בסידרה, העוסק בפירות טרופיים. לצורך כך הם הביאו לאולפני הצילום את חברי להקת קיבוץ ברור חיל. השחקן **חיים** („אלברט פירות") **בנאי** והלהקה צולמו שש פעמים כשהם אוכלים פירות טרופיים, כשחברי הלהקה מזמרים שירים בראזיליים.

■ שחקן תיאטרון חיפה **רמי דנון** הודיע חגיגית, שזו הפעם האחרונה שהוא מגלם תפקיד של איש־צבא. דנון הוזעק, שלושה ימים לפני בכורת שדים במרתף, כדי לגלם את דמותו של הקצין הקשוח במחזהו של הסופר **סמי מיכאל**. רמי נענה לפניית הנהלת התיאטרון למלא את התפקיד, אך הצטער על כך ששוב הוא לובש מדים. דנון הופיע בתפקידים צבאיים במחזות התשה והלם קרב ובסרטים אינדיאני בשמש וגבי בן־יקר. בשדים במרתף הוא משחק לצידה של אישתו **תחיה**, אשר מרעיפה עליו קללות נמרצות, במיסגרת תפקידה.

■ המיסעדן ואיש־העסקים **שוקי בן־סורת**, שהיה נשוי לרוגמנית **ציפי לוזין** ובאח־רונה הוא מבלה עם הרוגמנית **ענת זמיר**, חזר אל הטבע. בך פורת קנה חווה באיזור חקלאי, מגדל חיות ומתכוון לשנות אל כל אורח חייו.

■ לווסט פוייינט, האקדמיה הצבאית היוקרתית של ארצות־הברית, הצטרף תלמיד חדש, ישראלי. זהו **רוד**, אחד מארבעת ילדיו של הקאריקטוריסט **רענן לוריא**, העובד עתה ביפאן.

■ כאשר ראתה הציירת **שרה סלומון־שרלוסן** בטל־ויזיה את **יצחק פרלמן** מופיע בבית הלבן, היא החליטה שהיא חייבת לצייר את מראה פניו. סלומון, נכה מגיל שישה חודשים בשיתוק־ילדים, ניצלה את נגינתו מעל המסך הקטן להכנת הסקיצה הראשונית, ואחר־כך השלימה את הציור. היא שלחה מיכתב לפרלמן המהלך בעזרת קביים, דרך התיזמורת הפילה־רמונית, וזכתה בתשובה מהכנר. עתה היא ממתינה לבואו, כדי למסור לו את הציור.

ברברה סטאופר

ניספחת התרבות והעיתונות בשגרירות אוסטריה בישראל מתחבקת עם שחקן התיאטרון יוסף („יוסי") ידין (למעלה), כשעל השניים מציץ בנו של י'י'ן, מתי. ידין, אחיו של הפרופסור יגאל ידין, היה בין המוזמנים הרבים שהתקבצו בבית השגריר האוסטרי בהרצליה־פיתוח, כדי לחגוג את יום־העצמאות האוסטרי. בין המוזמנים, יוסף („יוסק'ה") גבע, אביו של אלוף־מישנה („מיל.") אלי גבע, שבא בלוויית אשתו השניה, אילנה (למטה, מימין לטאופר), ואיש־העסקים מיכאל („מיקי") אלבין, שבא עם אשתו גליה (משמאל).

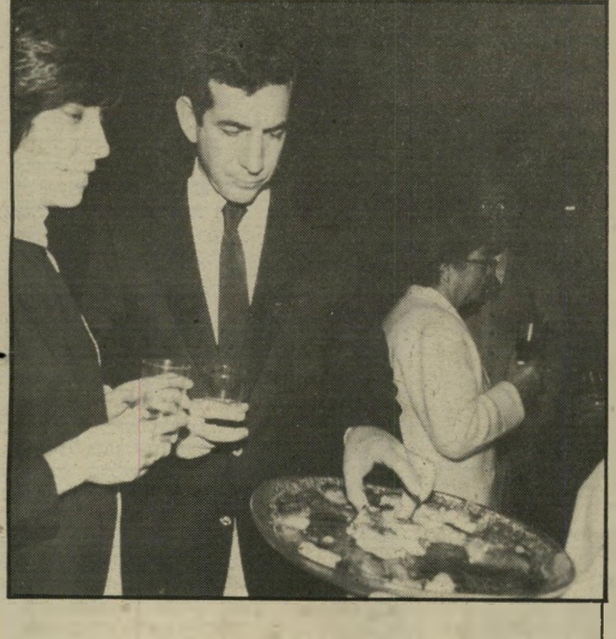

אנשים

■ ערב הבחירות המוניצי־פליות בראשון־לציון קיבל לידיו מועמד המערך **מאיר ניצן** סקר סודי, בו נובאה לו זכייה ברוב מוחלט של יותר מ־50 אחוז. אנשי מטהו של ניצן חששו שהסקר אינו אובייקטיבי ושכוונת מכיניו היא להחמיא למזמינים, ולכן הם גנזו אותו. במוצאי יום־הבחירות התברר שהסקר חזה במדוייק את הפרשי־הקולות שבין ניצן וראש העירייה המובס **חנניה גיבשטיין**.

■ ניצן אינו חובש כיפה, אך יש לו תחביב דתי: הוא נוהג להשתתף בחוגי תנ"ך ולדון בפרשנויות על פרשת־השבוע.

פסוקי השבוע

● **העיתונאי עמוס קינן:** „אם האנושות לא תפתור את בעיית ביירות, ביירות תפתור את בעיית האנושות."

● **ראש עיריית עזה לשעבר, ראשד א־שאווה,** על מבצעי הפיגוע בחיילי הכוח הרב־לאומי בביירות: „אין לי ספק כי לישראל היתה יד במעשה הניבזי הזה, משום שישראל — ובמיוחד השר (אריאל) שרון — מעוניינים להראות לעולם כי אינם אשמים בטבח הפלסטינים במחנות צברא ושאתילה."

● **הזמרת יסה ירקוני:** „בכל מקום אחר בעולם אנשים מתייחסים לאמן במעמד שלי, אחרי כל־כך הרבה שנים של הצלחה, כאל נכס־לאומי. אבל הקהל הישראלי מקבל אותי במין הסתייגות צינית כזו, כאילו שאני נרחפתי לבימה בכוח, או משהו כזה."

● **הנ"ל,** על בנותיה: „זה נכון שהן היו בשלום עכשיו. אבל עכשיו הן נרגעו. בינינו, הרי אנחנו מכירים את הערבים. הם רוצים להסתדר פה באיזור. אז מה תתני להם? את יפו? את ירושלים?"

● **השר ללא תיק ארי־אל שרון,** בראיון לבמחנה: „אני השר היחיד שניגן פעם בכינור."

● **הנ"ל,** על השאלה אם מוסיקה קלאסית מרגיעה אותו: „אני לא צריך להרגע. אני רגוע תמיד, ממילא. אני פשוט אוהב ומתעניין במוסיקה."

● **הנ"ל:** „אני חושב שיש בי הרבה רכות. הרבה יותר ממה שנראה."

● **שר־המדע יובל נא־מן:** „(עזר) וייצמן, מבחינת עמדותיו, מתאים יותר לכהן בממשלה בראשות המערך."

● **דוברת שר־האוצר, דבורה גנני:** „בשלב מסויים בן־אדם חייב לעשות הפרדה בין האידיאולוגיה ובין המציאות. עשיתי לעצמי חשבון מה חשוב לי יותר: הפרנסה של ילדיי או האידיאולוגיה?"

● **הנ"ל:** „אילו הייתי מקבלת משימה לקדם את שרון והייתי מאמינה בזה — ייתכן שהייתי עושה... הוא עשה משהו למען המדינה."

● **הרב מנחם הכהן:** „יותר משישראל שומרים את השבת הם שומרים את השבתון."

● **המחזאי יהושע סו־בול ויעקב לזר** בחותם, על הבנקאים שמוכרים את מניו־תיהם בזמן: „מי שברח בערב שבת — יאכל בשבת."

● **הנ"ל:** „שבע פעמים יפול צדיק ותק"ס."

● **ח"כ חרות רוני מי־לוא,** על ראש־הממשלה, יצחק שמיר: „אני חושב שיש לו משכה פנימית לאוונגארד."

פסח גרופר בליל הבחירות

דוקטור גין נגן הבלוז יורד מבימת הקולוסיאום בתל־אביב שם הופיע, כשהוא נעזר במקל ארוך. הד"ר גדול המידות ששמו המלא הוא מאלקולם ג'ון מאק־רבנאק, מלווה את נגינתו בשירה. הוא הופיע בשבוע שעבר ארבעה לילות רצופים במועדון וכל הופעה הסתיימה בשני הדרנים.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

אלי קומארצ'רו, עד התביעה במישפט־הרצח הסנסציוני של „המאפיה הישראלית" בלוס־אנג'לס, חזר לארץ אחרי שהאף־בי־אי שינה את פניו

ניתוח פלאסטי לפושע

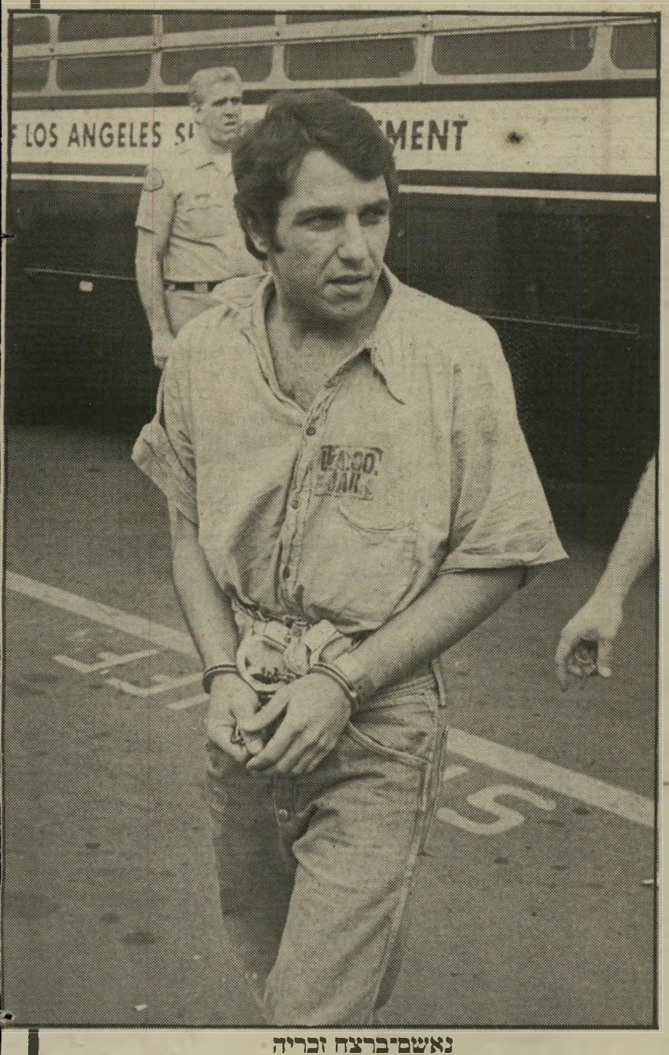

נאשם־ברצח זכריה
מה קרה במלון?

עד קומארצ'רו
שותף לרצח

כעבור יומיים התקשרה למישטרה צעירה, שהציגה את עצמה כמטפלת לתינוקת בת עשרה חודשים, בתם של אסתר ואלי ראובן, ישראלים יורדים. היא סיפרה כי הורי הילדה נעלמו. במקביל גילו עובדי מלון בונה וונטו כתמי־דם על השטיח וחלקי שטיח קרועים בחצר המלון.

המישטרה גילתה כי בחדר 2419 מצויים כתמי־דם, וכי השטיח הקרוע הוא זה שחלקים ממנו נמצאו בשקיות הניילון שבהן הוחבאו הגופות המבותרות. המישטרה גילתה גם קבלה על קניית מיזוודה וזוג נעליים, שנמצאו באחת השקיות.

מאוחר יותר התברר כי זוג־הנעליים שייך לאלי קומארצ'רו. המישטרה חיפשה בדירת הזוג ראובן וגילתה דרכון השייך ליהודה אביטל. כעת היו בידיה שלושה מבוקשים: יהודה אביטל, יוסף זכריה ואלי קומארצ'רו.

אני לא עד־מדינה!

יוסף זכריה נעצר בשדה־התעופה קנדי בניו־יורק, כשבא לקבל את פניה של ישראלית בשם ירדנה טרגן, שנתפסה בבואה לניו־יורק, כשברשותה קילו קוקאין. אביטל נעצר זמן קצר לאחר מכן. אלי קומארצ'רו הצליח להימלט. הוא היה מבוקש על־ידי מישטרת לוס־אנג'לס ועל־ידי האף־בי־אי.

זמן קצר לפני היפתח המישפט, באפריל 1981, הסגיר קומארצ'רו את עצמו, אחרי שהיה מבוקש במשך שנה וחצי, ושלח מיכתב להעולם הזה.

במיכתב סיפר כי היה עד־ראייה לרצח, וכי במשך שנה וחצי שהה בניו־יורק.

מישטרת ארצות־הברית חיפשה אותו באירופה ובמארוקו. היו שמועות כי נעצר בגרמניה המערבית, אך במשך כל אותה תקופה עבד קומארצ'רו בעבודה אפרורית כסבל בסופרמרקט.

במיכתב הסביר קומארצ'רו כי הסתתר מפני שקיווה שהעצורים האחרים יוציאו את האמת לאור ויגלו לחוקריהם, כי למעשה לא היה שותף לרצח.

לדבריו, היה מופתע מהרצח ממש כמו בני־הזוג ראובן.

כתב קומארצ'רו: „הסיבה שהזוג ראובן הצטרפו אלי למלון בונה וונטו היא, שהיתה צריכה להתקיים מעין ישיבה בינם ובין חשוד או חשודים בקשר לכספים ורווחים, שבאו מעיסקות סמים, ושאחד האשים את השני במעילה וחוסר־אמון, שהביאו לסיכסוך. המטרה היתה לפתור את הסיכסוך בדיבורים. לצערי אותה ישיבה הפכה להיות מיקרה צ'ארלס מנסון."

קומארצ'רו נמנע במיכתב מלהזכיר שמות, כנראה מחשש של נקמה. הוא גם ביקש להדגיש, כי העובדה שיעיד מטעם התביעה, אינה הופכת אותו עד־מדינה.

וכך כתב: „אני רוצה להדגיש, שאם אעיד, זה לא יהיה מה שנקרא עד־מדינה, מפני שעד־מדינה זה אחד שתיכנן את הרצח, או אחד שידע שיהיה רצח, או שהשתתף ברצח. אני לא ידעתי, לא השתתפתי ברצח, וגם אם השתתפתי במשהו, זה היה בניגוד לרצוני ובלית־ברירה, והמבין יבין. מה שאני יכול להגיד, זה שאני והזוג ראובן הופתענו כעבור 20 שניות מרגע שנכנסנו לחדר, כאשר אחד החשודים, בלי להיכנס לפרטים, רצח את הזוג ולאחר מכן היה השלב של ביתור הגופות. אני הייתי מזועזע ובשוק, ולא הבנתי מה קורה. לברוח לא יכולתי. ונאלצתי לנקות את החדר. בסרטים ובסיפורים הכי מזעזעים לא נשמע כדבר הזה. השתתפתי בהתפטרות מהגופות, ועל כך אני עומד להישפט והסעיף על זה הוא שש שנים."

אולם חלפו הרבה פחות משש שנים, וקומארצ'רו מצא את עצמו מחוץ לכותלי הכלא. במיכתבו הוא חזר והדגיש כי אינו עד־מדינה. אולם יש כאלה הטוענים כי נעשה איתו הסכם, ומתבססים על העובדה שאחרי תקופת מאסר בת ארבע שנים בלבד, שוחרר. השמועות אומרות כי האף־בי־אי ביצע ניתוחים פלאסטיים בפניו של אלי קומארצ'רו, כדי שאי־אפשר יהיה לזהותו, וכי בימים אלה הוא חזר לישראל, וחי בארץ תחת שם בדוי וזהות חדשה.

מאז פרשת הרצח המזעזע במלון בונה וונטו ירדה המאפיה הישראלית בלוס־אנג'לס מהכותרות, אך ידיה הארוכות עדיין מפחידות את אלי קומארצ'רו, שנאלץ לאמץ לו זהות לא לו, כדי להסתתר מפניה.

חוקרי מישטרת לוס־אנג'לס עם חלקי הגופות
השרידים הוכנסו לשקיות ניילון

תמונת הנרצחת ראובן
פגישה עיסקית רגילה

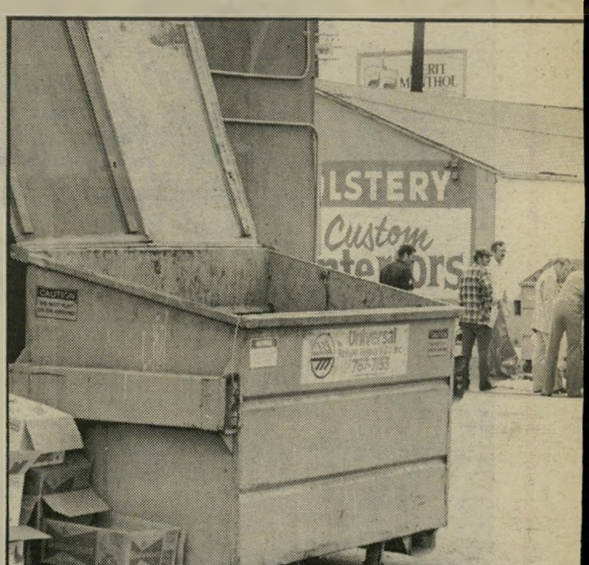

פח־האשפה שבו נמצאו חלקי הגופות
אזרח משכים־קום

The Greek National Tourist Office
OLYMPIC AIRWAYS

הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה

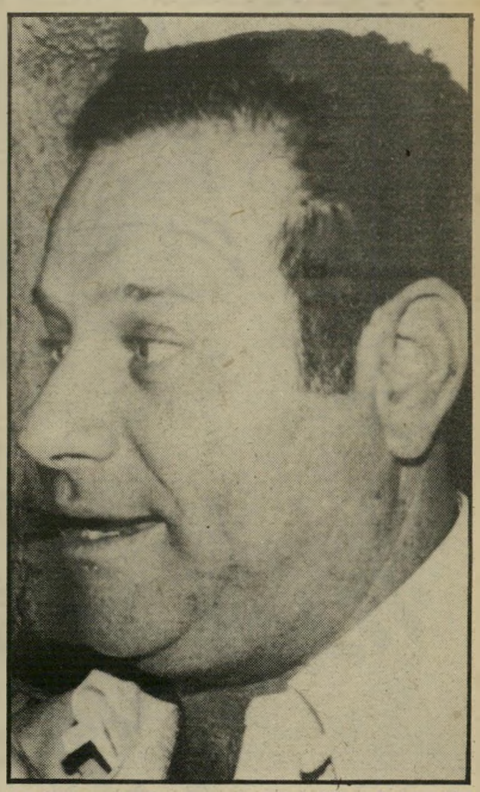

שמואל מחרובסקי:

„מה שצריך, זה כל הזמן לנצח!"

ביום חמישי, ה־2 בנובמבר 83', תיפתח בגני־התערוכה בתל־אביב תערוכת התיירות הבינלאומית. גופים תיירותיים מרוב מדינות אירופה, ארצות־הברית ואוסטרליה יציגו את הפוטנציאל התיירותי שלהם. בין הביתנים הרבים בתערוכה נמצא גם הביתן של ממשלת סיסקאי. ליד הביתן פגשתי את וסל ואן וויק, דרום־אפריקאי לבן, העוסק בפיתוח המדינה החדשה. ביקשתי ממנו שיסביר לי מה היא סיסקאי.

סיסקאי היא מדינה קטנה ועצמאית, שאזרחיה שחורים. היא נמצאת בחוף המזרחי של דרום־אפריקה.

● **האם לא נכון יהיה להגיד שסיסקאי היא מדינת חסות, שהוקמה על־ידי דרום־אפריקה, כדי להראות לעולם שגם לשחורים יש עצמאות, בשלמעשה היא תלויה לגמרי בממשלת דרום־אפריקה ולכן גם אינה מוכרת בעולם כמדינה עצמאית?**

לא איכפת לי בכלל אם פוליטיקאים בארצות שונות מכירים בסיסקאי או לא. העובדה היא שיש שם שחורים, והם אינם מפותחים ולכן צריך לעזור להם, בין אם העצמאות שלהם מוכרת בעולם ובין אם לא.

● **בוא נעזוב מה אומרים הפוליטיקאים. האם לפי דעתך האישית, סיסקאי באמת עצמאית?**

לפי דעתי כן. ומה דעתך על זה שכל־כך הרבה ישראלים חושבים שאוטונומיה זה פתרון לערביי הגדה־המערבית? הם חושבים כך לא בגלל שהצדק העולמי המוחלט מכתיב זאת, אלא משום שזאת גישה ריאלית לפי דעתכם.

● **מה הפירוש של עצמאות בעיני התושב השחור של סיסקאי?**

גם אם אין לה שום פירוש, מלבד כבוד עצמי בשביל אותו שחור, זה כבר שווה.

● **מה אתה עושה בארץ, מנסה למכור את השיטה לישראל?**

ממה שאני שומע, נראה לי שאתם זקוקים לכל עצה שאפשר לקבל, אבל אני לא נותן עצות לאחרים. אני נמצא פה עם להקת ילקלור גדולה של רקדנים, זמרים ומנגנים, שתופיע ערב ערב בתערוכת התיירות הבינלאומית ואם תבואי לתערוכה, תוכלי לדבר עם השחורים ולשאול אותם מה דעתם שלהם על העצמאות. כך לא מוצאת חן בעיניך.

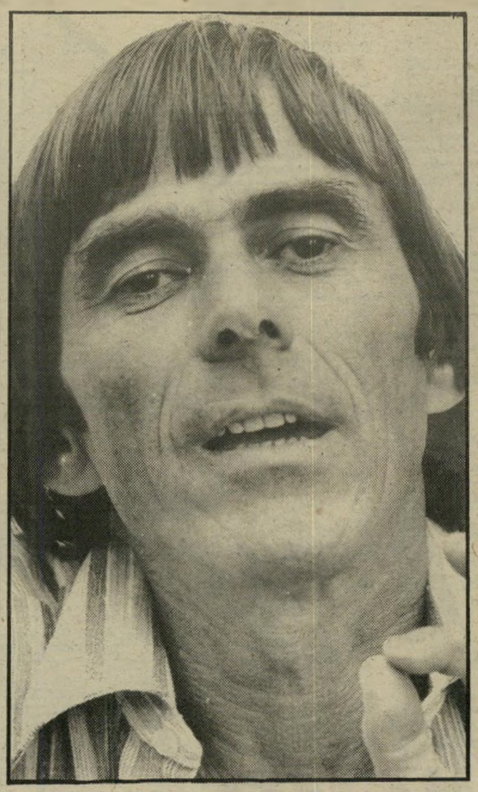

אילי גורליצקי:

„הבורסה — בגלל מצב פוליטי לא־יציב!"

אנשים כבר לא כל־כך רוצים לשמוע עצות כספיות מפקידי בנקים. חיפשתי מישהו שאפשר לפנות אליו בעניין, שידבר בשפת בני־אדם ושגם יתן עצה או שתיים. אמרו לי שאילי גורליצקי מבין בעניינים, גם בגלל נטייה אישית וגם בגלל שהוא מכהן כראש אמ"י ולכן הוא חייב להתעסק בכסף. תפסתי אותו אחרי ההצגה החדשה שלו ושל טוביה צפיר בעל בריבוע ושאלתי אותו האם לפי דעתו תם עידן הבורסה בארץ.

לא. בורסה אף פעם לא נגמרת. יש אנשים שרואים בבורסה רק מקום פרוע לעשיית רווחים קלים, אבל זה צד שולי של הבורסה. שום שוק הון לא יכול להתנהל בלי בורסה.

● **האם האיש הקטן ימשיך להשקיע בבורסה בהתלהבות כזו שהיתה לו עד לפני חודש?**

תמיד ישקיעו בבורסה. השאלה היא אם תהיינה שוב תקופות ערנה כמו בשנת 1982. אבל גם אחרי 76' חשבו שהכל נגמר ואחרי פברואר השחור, לפני שנתיים, חשבו כך. אחר־כך העניינים נרגעים. מה שקרה כאן עכשיו זה לא שהבורסה חלשה ומתמוטטת. זה בגלל מצב פוליטי מסויים שמכניס חוסר יציבות אדיר לכל מה שקשור בכלכלה. מילחמה של שנה וחצי בלבנון, יהודה ושומרון עם כל מה שמשקיעים שם, שום מערכת מוניטארית או כלכלית לא יכולה להתמודד עם זה. אבל אולי זה ייגמר. גם ממשלה יכולה להתחלף.

אנשים חשבו שהסכנה לבורסה תבוא דווקא מממשלת המערך, שהיא ממשלת פועלים ורואה בבורסה משהו לא הכרחי, אבל זאת טעות לפי דעתי.

● **אתה אישית הפסדת כסף?**

אל תשאלי אותי — הרי אמרתי לך שאני במצב טוב ושלומי טוב.

● **מה אתה מציע לאיש שיש לו קצת כסף פנוי?**

בחלק אחד של הכסף לקנות איגרות־חוב צמודות למטבע זר. בחלק השני לקנות צמודי מדד לשנה וחצי, ובחלק השלישי קצת מניות בנקאיות, כי הן בעלות תשואה גבוהה וכיום הן במצב ירוד.

מירי פביאן:

„היחיד שמגיעה לו תודה — זה צפל!"

בכל פעם שמכבי תל־אביב משחקת כדורסל ביוון, היא זוכה שם בקבלת פנים של קללות, עלבונות, סיסמות אנטישמיות ואפילו מכות. שאלתי את מנהל קבוצת מכבי תל־אביב, שמואל (שמלוק) מחרובסקי, אם אין מה לעשות בעניין.

למעשה, אין מה לעשות. ככה הם מתנהגים כשהם משחקים בינם ובין עצמם. זה הנוסח של ההתנהגות היוונית הפטריוטית.

● **אני זוכרת שלפני שנתיים זרקו עליכם אבנים. זאת אומרת, שהשיטות יותר ויותר אלימות.**

תוך כדי המישחק יש סיסמות פוגעות וקללות, אבל אם מנצחים אותם, הם עוברים לזריקת אבנים ומכות. הפעם ניצלנו מזה.

● **אתה מתייחס לזה כאילו זו גזירה משמים. מה אומרים על זה אנשי פיב"א?**

הם תמיד כותבים דוח. אם חס וחלילה, מישהו ייפצע או יותר גרוע מזה, הם יכתבו בטח דוח יותר גדול. אסור לשכוח שאנחנו מיטרד גדול מאוד באירופה מבחינה ביטחונית, אבל לעניין העלבונות כבר אף אחד לא מתייחס במיוחד. במישחק בין אנגליה ופורטוגל יש מכות ובין קבוצות איטלקיות יש מכות.

● **מה יקרה אם מכבי תאיים שהיא לא תשחק יותר בארצות עם קהל כזה?**

נגרום שימחה גדולה מאוד בהרבה ארצות ולהרבה מאוד אנשים.

● **אז מה בכל זאת אפשר לעשות?**

אסור להיות רגישים מדי וצריך כל הזמן לנצח. זה מה שצריך.

אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

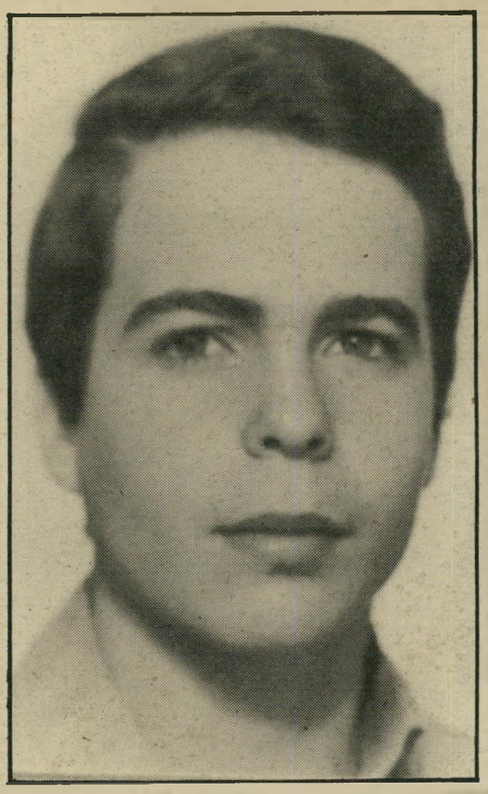

אייל גושן:
„במיגרש־החניה אין מקום אפילו לטוסטוס!"

כבר זמן רב שהאוניברסיטות בארץ נמצאות במצב כספי חמור ביותר. בימים אלו התחילו לדבר על העלאת שכר הלימוד במוסדות האקדמיים ל־1000 דולר לשנה. הסטודנטים כבר מאיימים בפעולות מחאה ואפילו שר־החינוך לא „משתגע" מהרעיון. יחד עם זאת יש אנשים החושבים שזה צעד בלתי נמנע ורק הוא יחזיק את האוניברסיטות מעל המים. שאלתי את אייל גושן, סטודנט לפסיכולוגיה שנה ב', מה הוא חושב על זה.

מבחינה אישית תהיה לי בעיה חמורה. אני לומד היום 26 שעות בשבוע ולא נשאר הרבה זמן לעבוד, מצאתי לעצמי עבודה שמספיקה לי בדוחק לקיום ועכשיו הרוחק הזה יהיה עוד יותר בדוחק.

יחד עם זאת אני חושב שהעלאת שכר־הלימוד הוא נכון. די להעיף מבט במיגרש החנייה של האוניברסיטה ולראות שאין מקום אפילו לטוסטוס. מרוע המדינה צריכה לסבסד לימודים של סטודנט, המחזיק מכונית משנת 1984?

● **ומה עם אלה שלא מחזיקים מכונית שנת 84'?**

צריך, כמובן, לחזק את הנושא של המילגות לסטודנטים שבאמת אינם יכולים לשלם, שהם חלק לא גדול. האחרים שילכו לעבוד. אנחנו ילדים של ארץ עניה, אין מה לעשות. אפשר לעבוד קשה בקיץ ולחסוך את הכסף להתחיל את הלימודים באוניברסיטה שנה יותר מאוחר, כשיש לך כבר קצת חסכונות. נכון שזה לא קל, אבל צריך להתמודד עם הבעיה. אני אתמודד ברצון, כי לפי דעתי זה חלק מתהליך כללי שצריך לקרות היום במשק, שהפרט צריך לוותר בחלק מתחומי חייו לטובת המשק הישראלי.

● **אתה חושב שהעלאת שכר־הלימוד בצורה דראסטית בליבך תמנע מסטודנטים מסויימים ללמוד?**

בפירוש לא. מי שבאמת רוצה ללמוד ימשיך ללמוד גם אם חייו יהיו קצת יותר קשים.

צבי וילדר:
„נייר הנראה כמו צ'ק לא זורקים לזבל!"

אחת ההצלחות הגדולות של מערכת הבחירות למועצות המקומיות, היתה בחירתו של מאיר ניצן לראשות עיריית ראשון־לציון. לפני חצי שנה היה האיש אנונימי לגמרי והיום הוא קיבל 54 אחוז מקולות הבוחרים שבחרו בו אישית וגם יותר מ־50 אחוז קולות למועצה. איך עושים את זה? את התשובה יכול היה לתת לי רק איש הפירסום של מאיר ניצן, צבי וילדר.

כשמאיר ניצן נבחר להיות מועמד המערך לבחירות לראשות עיריית ראשון, ידיד קרוב של שנינו הביא אותו אלי. ישבנו וחשבנו איך מתחילים, והגענו למסקנה שמה שטוב לאמריקאים בתחום הפירסום, טוב גם עבורנו. החלטתי לנצל את ההופעה המרשימה שלו, את עברו הצבאי כתת־אלוף, את הקסם האישי של האיש.

התחלנו לעבוד קשה מאוד. היינו קמים ב־5 בבוקר ומתחילים לטייל. עד הצהריים טיילנו ברחובות, פגשנו אנשים, הצגתי את מאיר ניצן לפני תושבי ראשון וכל אחד שרצה לדבר ולשאול שאלות זכה בתשובות. אחרי הצהריים עברנו פשוט מדירה לדירה, מבית לבית, דופקים בדלת, מחכים להזמנה ונכנסים לכמה דקות.

● **זה לא מה שעושים בולם?**

כן, אבל לא בעקשנות כמו שלנו. חוץ מהביקורים, שמנו לב לפרטים. ידענו שבין מאות הניירות המחולקים לתושבים בעיניי המועמדים, לא ישימו לב לעוד נייר רגיל, יזרקו אותו לאשפה. אז הדפסנו נייר שנראה כמו צ'ק, ועליו הפרטים האישיים של מאיר ניצן ונייר שנראה כמו צ'ק לא זורקים מייד, קודם קוראים מה כתוב עליו.

הכנו קסטה וידיאו של 10 דקות על האיש, על עברו, על אשתו, על בנותיו ונכדותיו, על מה שהוא רוצה לעשות בשביל העיר שלו. כשהיינו באים לחוגי בית, קודם כל הראנו את הקסטה וזה הסך המון זמן של הכרות. אחר־כך שאלו שאלות, קיבלו תשובות, והמשכנו הלאה. בגלל הקסטה היינו מספיקים לעשות ארבעה־חמישה חוגי בית בערב אחד. עוד דבר שעשינו, הוא לחלק את העיר ראשון לתישעה רובעים ולמנות סנטור אחראי לרובע המסויים הזה. חילקנו תמונות של הסנטורים לאנשי הרובע ומס' הטלפון של הסנטור. כל אזרח יכול היה לטלפן אליו הביתה ולדבר. בימי ראשון פתחנו את ביתו הפרטי של מאיר ניצן בפני תושבי ראשון. כל אחד יכול היה לבוא ולהביא את הבעיה שלו.

● **השיטות מעניינות. אבל אם מול השיטות האלה היה עומד מדי קולק, למשל, במקום גיבשטיין, האם זה היה עוזר?**

זה נכון שאישיותו של גיבשטיין תרמה להצלחה של מאיר ניצן. אבל היו עוד ארבעה מועמדים מלבד גיבשטיין. בכל מיקרה, בחירתו של איש שהיה אנונימי כמה חודשים לפני הבחירות, היא הצלחה גדולה מאוד מבחינתי.

● **כמה עלה לו מסע הפירסום הזה?**

אני בטוח, שאם תשאלי אותו הוא יגיד לך שזה עלה לו פחות מאשר זה שווה.

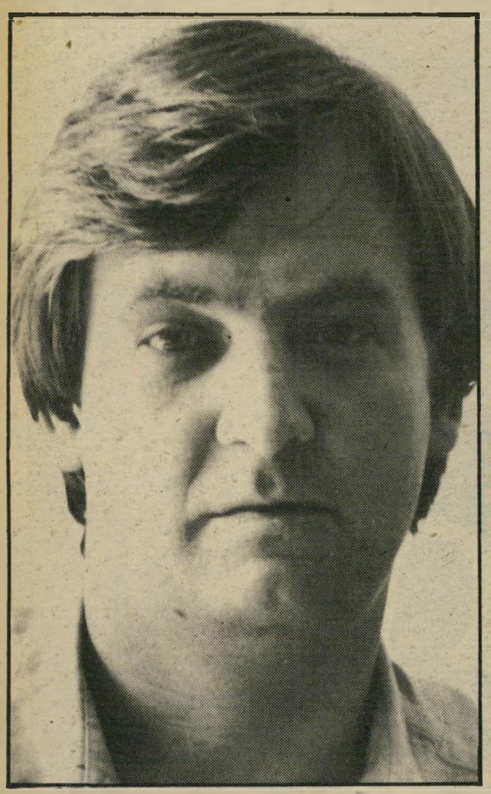

וסל ואן־וייק:
„הכרה או לא — זוהי עצמאות!"

סירטו של צפל ישורון זוג נשוי נבחר על־ידי מועצת הסרט הישראלי להשתתף בתחרות על פרס האוסקר. לסרט הזר הטוב ביותר. התחרות תערך בלוס־אנג'לס ב־1984. גם אם הסרט לא יקבל את הפרס הנכסף, עדיין קיימת העובדה שבעיני המועצה הישראלית זוג נשוי הוא הסרט הטוב ביותר שנעשה השנה בארץ. שאלתי את מירי פביאן, כוכבת הסרט, האם לפי דעתה, הסרט נבחר בגלל שהוא באמת הטוב ביותר או בגלל שהוא אחד הסרטים היחידים שנעשו באחרונה בארץ ושעוסק בבעיה כלל־עולמית כמו חיי נישואין.

בעיני זה הסרט הכי טוב שנעשה כאן השנה. זה שהוא עוסק בבעיה כללית ומדבר לכל צירוף של שני אנשים נשואים, כמובן, לא מפריע, אלא רק עוזר.

● **האם לפני שהסרט יישלח לתחרות הוא יעבור איזו שהיא עריכה, שינוי או קיצור?**

אין לי מושג. אני אפילו לא ידעתי שהוא עומד לאיזה מיבחן. לא אומרים לי כלום. אני בסך הכל שחקנית.

● **מה תעשי עם פתאום יודיעו לך שנבחרת לשחקנית הזרה הטובה ביותר?**

קודם כל אני אתעלף ואחר־כך אני אחכה לראות אם יגלו אותי גם בארץ. אני כבר רואה את עצמי עומדת על איזו במה ואומרת „תודה רבה לזה ולזה ולזה." תכתבי בבקשה שזה בצחוק. היחידי שמגיעה לו תודה זה צפל, שבחר בי לתפקיד.

● **מה אמר לך צפל למשמע הידיעה המשמחת?**

הוא עוד לא טילפן אלי. אבל עכשיו, כשאת שואלת אותי, אני חושבת שאולי בעצם אני צריכה לטלפן אליו. טוב, אז תודה ותיסגרי את הטלפון, אני הולכת לטלפן לצפל.

כאבים

ישראכרט אלא מה.

יוסף אלמוגי, שעבר לפני שבוע ניתוח בגלל גידול שהתגלה כלא־ממאיר, מספר על מרד־הימאים, על בן־גוריון וגולדה, על הקרע בינו ובין פרס, ומשווה את בחירות 1959 לבחירות כיום

„אבא חושי ואני היינו סמכותיים. אפשר היה לחשוב שהדברים נעשים שלא בדרך דמוקרטית"

„אחרי 50 שנות עבודה ציבורית יש לי הזדמנות ללכת ברגל למישרד"

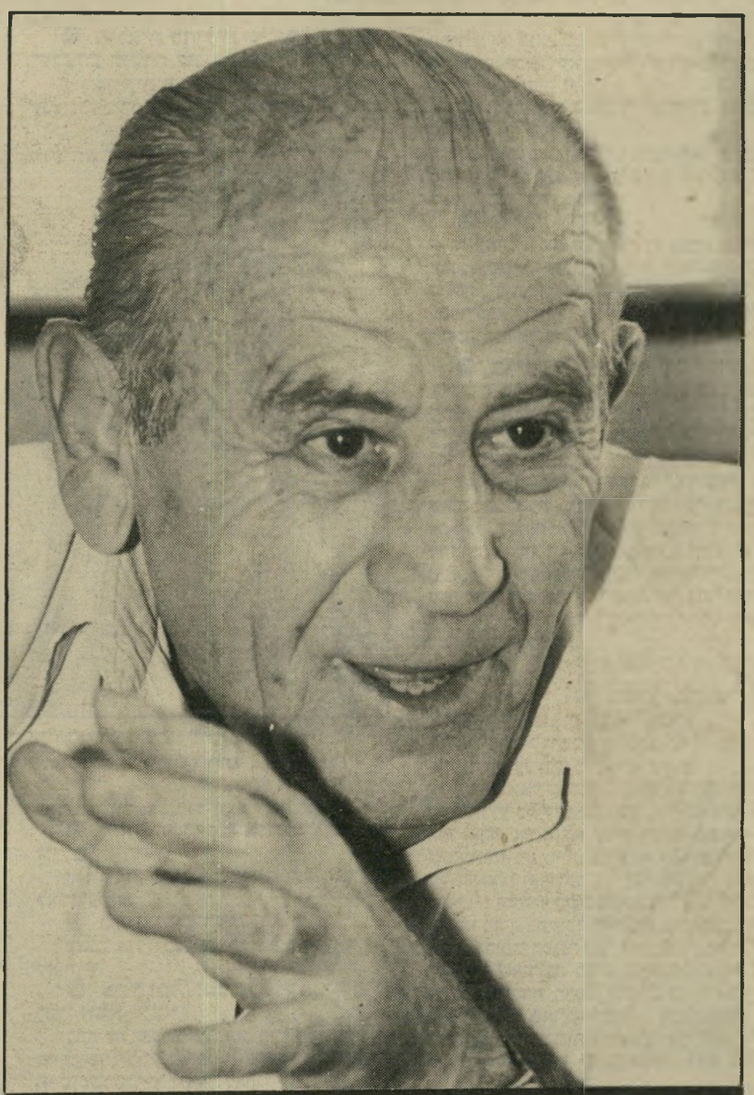

ראיינה שרית ישי

„אני מוכן להישבע על ספר־תורה שמרד־הימאים היה מרד שמאלי, ולא מאבק על עניינים כלכליים"

„אתה מגיע לגיל כזה שאתה זוכר כל פרט שהתרחש לפני 50 שנה, ושוכח כל פרט מאתמול"

„אני בעד זה שרבין יעמוד בראש המיפלגה. זה בבת אחת ישנה הרבה דברים"

„אני לא מתנגד לנבון. אין לי אותה דיעה על נבון כמו שיש לי על פרס"

„המחלה ניתקה אותי מהחיים היומיומיים!"

„יש הרבה חברים שראו, ויש חברים שעו־דם רואים היום באלמוגי – ולא בלי יסוד – בוס'. אין זה דבר חביב ורצוי עלינו. בייחוד נתגלה הדבר בשביתת אתא ואני, עבדכם, הייתי אולי הקורבן של בוסיות זו..."

כך אמר דוד בן־גוריון על יוסף אלמוגי ובמילים אלו ממש בחר אלמוגי עצמו לעטר את צידה האחורי של עטיפת סיפרו בעובי הקורה.

יוסף אלמוגי, בן 73, איש רב־פעלים ואחת הדמויות החזקות ביותר בפוליטיקה הישר־אלית, אינו מעורה יותר בסבכיה.

הראיון עימו נערך במישרדו הצנוע שבבניין צים בחיפה, מישרד שהעמידה לרשותו הסוכנות היהודית, שהוא היה היושב־ראש שלה.

הוא מתחיל את סדר־היום שלו השכם בבוקר. בסביבות אחת־עשרה לפני הצה־ריים הוא חוזר לביתו שברחוב ארלוזורוב. הוא הולך ברגל, מתעכב ליד חלונות הראווה, ומשוחח עם עוברים ושבים.

54 שנים הוא חי בארץ, ורק בשנים האח־רונות, הוא אומר, נזדמן לו להתהלך לאיטו ברחוב ולשוחח שיחות של בטלה.

האיש, שהיה מזכיר מועצת פועלי־חיפה, ששבר את מרד הימאים ושהיה מעורב בשביתה המפורסמת באתא, שביחד עם אבא חושי הנהיג ביד רמה ובכוח רב את חיפה האדומה, האיש שהיה שר בממשלת־ישראל ויושב־ראש הנהלת הסוכנות, האיש ששמו הוזכר כמועמד מיפלגת העבודה לתפקיד ראש־הממשלה ושהנהיג את מערכת הבחירות הפרועה של שנת 1959 – מסתפק כעת בכתיבת טור קבוע במקומון חיפאי, ומפרסם מדי פעם מאמרים בעיתו־נות. למרות שהוא חבר לישכת מיפלגת־העבודה, הוא ממעט כיום להתערב בעניי־ניה.

„הצעירים לא רוצים לשמוע," אומר אלמוגי, ודומה, כי אין עצב בדבריו, רק מעין השלמה. יחד עם זאת, בלי מאבק אחד לפחות אין הוא יכול, ומאבקו במזכיר מועצת פועלי־חיפה הפך שם דבר בסניף החיפאי של מיפלגת־העבודה.

יוסף אלמוגי חלה בשנים האחרונות במ־חלה קשה, שניטרלה אותו כמעט משיגרת החיים. לפני שבועות אחדים נתגלה בגופו גידול נוסף, שהוכח כלא־ממאיר. במשך הראיון נראה האריה הזקן מלא מרץ וחיוני, נדמה היה לפעמים, כי הנה הוא עומד להס־תער מחדש על החיים הפוליטיים התוס־סים, שכה אהב בעבר. אולם הוא דאג להב־

(המשך מעמוד 27)

היר היטב, כי אחרי ריצת האמוק שבה היה נתון במשך 50 שנה, נוח לו כעת להתנהל באיטיות.

■ ■ ■

● **מר אלמוגי, אתמול התקיימו בחירות לרשויות המקומיות, זוהי השנה הראשונה בתולדות חיפה האדומה, שבה כמעט איימה סכנה על שלטון המערך.**

זה נכון. לאבא חושי תמיד היה רוב גדול, וכשאני נבחרתי לרשות העירייה, בשנת 1973, נבחרתי ברוב גדול מאוד. כעת גוראל זקוק להסכם עם הדתיים. אני נבחרתי בלי הדתיים. גוראל נבחר שוב, עם הדתיים ועם קולות הערבים וקולות של אמנון לין שהלכו אליו. ככל זאת, אני רואה בבחירתו מחדש של גוראל הצלחה גדולה מאוד.

● **הצלחה גדולה מאוד? הרי אי־אפשר להשוות את חיפה של היום לימים שבהם חיפה כונתה „האדומה"?**

לכן זו הצלחה גדולה מאוד. מכיוון שאני מרגיש שיש איזו התחלה של חזרה בתשובה למערך. המודד הוא בבחירות למועצת־העיר. כיום יש לנו 48 אחוזים בבחירות. ב־1978 לא הגענו לאחוזים כאלה.

● **אתה נבחרת ברוב גדול ובעבור שנתיים עזבת את תפקידך בראש העירייה, והלכת לבהן ביושב־ראש הסוכנות היהודית. בדיעבד, האם אתה מצטער על כך?**

„יש לי הרגשה של חידוש נעורים. אנשים שצרים אותי בדרך, מדברים איתי: שלום אלמוגי, מה שלומך, אלמוגי?"

מאוד מצטער; זהו אחד המישגים שעשיתי בחיי. לא ידעתי אז עד כמה זה יפגע במצביעים. קיבלתי קולות אישיים רבים, מעבר לקולות שקיבל המערך. לא תיארתי לי שכל־כך הרבה אנשים ייפגעו מזה שאני עוזב באמצע.

● **מתי התחלת להצטער על כך?**

מייד. ממש מייד ראיתי מה מתרחש בחיפה.

● **גם במיפלגה הצטערו על כך שעזבת?**

עזבתי ברשות המיפלגה, אבל לא ניסו להניא אותי מלעזוב, ואולי גם הם שגו. היו כאלה שארבו לי בפינה. מה זה היו, הם ישנם עדיין.

● **אתה מתכוון לצעירי מפא"י?**

לא. אני לא מדבר במישור הכלל־ארצי. גם שם. כמובן. יש כאלה שארבו ואורבים לי. אני מדבר על סניף חיפה.

● **יש כאלה, הטוענים כי הליכוד מפריע לקיום אסיפות של המערך. היו כמה קלסיות שבהן היו תיגרות. האם אינך חושב כי יש צורך לחדש את פלוגות־האגרוף של „הסיעל", שהקמת בזמנו מאותה סיבה ממש?**

אלה לא היו פלוגות־אגרוף. אלה היו פלוגות הפועל, שהקמנו ב־1937. הן היו מעין זרוע ליגאלית של ההגנה. בעוד שההגנה היתה במחתרת, הן קיבלו את הפיקוד על השמירה על ההסתדרות. נקראתי לתל־אביב למיפקדת ההגנה על־ידי משה כרמל ויוסף אבידר, והם ביקשו ממני להקים את הפלוגות.

● **חולצות כחולות של „הסיעל" נגד חולצות חומות של הרוויזיוניסטים?**

לי לא היה עניין עם החולצות החומות. לי היה עניין בשמירה על מוסדות ההסתדרות. עסקנו בתרגילי סדר, בשמירה ובספורט שימושי.

● **הפלוגות הוקמו אחרי רצח ארלוזורוב.**

זה לא היה קשור לרצח, ואם היה קשור אני לא יודע מזה.

● **מדוע הן פורקו?**

בשנת 1939 כבר יצאתי לצבא הבריטי. אני לא יודע.

● **אתה יכול לספר על היחסים בינך ובין אבא חושי?**

בתחילה הפער בינינו היה יותר מדי גדול, לא הייתי שייך למעגל הפנימי שהקיף אותו. הכרתי אותו כשנשלחתי לחיפה לארגן שם את פלוגות־הפועל. שולחי אמר לי, כי אבא חושי הקים בחיפה מעין מדינה נפרדת, ערב־הירדן של תנועת הפועלים, והוא כמלך בעירו.

פגשתי אותו. הוא היה לבוש במיכנסי־רכיבה ובמגפיים, והיה מאוד מרוחק. אמרתי לו שאם לא יעזור לי, אטול את תרמילי ואחזור לתל־אביב. הוא לא ענה ולקח אותי לביתו הצנוע ברחוב ברויאר. נדמה היה לי כי ההליכה עם חושי מעלה את קרני בעיני הרואים אותנו.

ואכן, למחרת נפתחו הברזים, וכל מקומות־העבודה היקצו לי אנשים להקמת הפלוגות. כשחזרתי מאוחר יותר לחיפה, נעשיתי סגנו של אבא חושי והיינו, אפשר לומר, סמכותיים מאוד.

● **היו באלה שחשבו שהייתם סמכותיים מדי. בן־גוריון בעצמו בינה אותך „בוס" ואם לצטט את דבריו הוא אמר כי „אין זה דבר חביב ורצוי עלינו"?**

מה זה סמכותי? שום דבר לא עבר בלי הצבעה. היתה אצלנו דמוקרטיה מוחלטת. היות שהיינו אנשים סמכותיים, אפשר היה לחשוב שאולי הדברים נעשים לא בדרך דמוקרטית. נכון שבן־גוריון כינה אותי „בוס" ופעם הוא שאל אותי אם הדברים אצלנו נעשים בדרך לא דמוקרטית. הסברתי לו. אני רציתי להעביר את לשכות העבודה למדינה, רציתי שיהיה חינוך ממלכתי. עד שהשגתי אישור לקח המון זמן.

אבל בחיפה היינו מעבירים דברים מייד. היינו מציעים הצעה וזוכים בהצבעה של 90 אחוז. אמרתי לבן־גוריון — אתה בוודאי לא מתאר לך שבמישטר שלנו יכול להיות שבחיפה יש דיקטטורה, ושליד חדרי עומדים גברתנים ואחר־כך, כשיש הצבעה, הם מחזיקים את יד המצביעים ומרימים אותה.

● **איך בכל זאת הצלחתם להשיג תמיד רוב ולהעביר החלטות?**

הסיבה היא, לדעתי, שהייתי מאוד מאוד מעורה בחיי הציבור. לא אבא חושי ולא אני ניהלנו את העבודה מהמישרד. לא היינו מנוכרים וזה מאוד משפיע. הרי מה אומרים עלי תמיד, כאשר אני מופיע, שיש לי שפה מחוספסת, סיגנון אחר. ומניין לי השפה המחוספסת ומניין לי הסיגנון? משיחות עם פועלים. אני השפעתי עליהם והם השפיעו עלי. זה היה הדדי.

■ ■ ■

● **בתקופה ההיא קראו לך „הבוס" ו„מחרחר מילחמה".**

תמיד קראו לי „הבוס". לפעמים, אני בעצמי הייתי משתמש במילה „בוס". אז זו לא היתה תמיד מילת גנאי. כמו שלבן־גוריון קראו „הזקן" לי קראו „הבוס". לא קראו לי רק מאחרי הגב או במחתרת. זה היה גלוי.

● **היו סונים אליך ישירות בתואר „בוס"?**

לפעמים באופן ישיר. הרבה פעמים, בנוכחותי, היו אומרים „צריך לשאול את הבוס." לא ראיתי בזה עניין מגונה.

● **אהבת את זה?**

לא אהבתי את זה, אהבתי כשקראו לי יוסף. עכשיו, כשאני עובר ברחובות חיפה קוראים לי יוסקה. מעניין, זה משתנה בהתאם לגיל. בכפר־סבא קראו לי יוסלה. כשהייתי בהגנה — יוסקה, ובחיפה זה נגמר עם יוסף.

● **בדיעבד, אינך חושב שהגזמת בהתייחסותך למרד הימאים? אתה עדיין מאמין כי היה כאן ניסיון למזימת סיבה קומוניסטית, באמצעות השתלטות על הצי?**

לא, לא הגזמתי. ולדעתי גם לא ריכאתי, כמו שאומרים. לדעתי, תרמתי תרומה בכך שהפעלתי את הצי בתקופת השביתה. רטרוספקטיבית, אינני מתחרט על זה. יש דברים שאני מתחרט עליהם ואני מדה בגלוי. כשעזבתי את עיריית חיפה, עשיתי שגיאה, אבל כשדיכאתי את מרד־הימאים, לא שגיתי. לאחר זמן, כשנודעו לי יותר פרטים, הסתבר לי שצדקתי.

זה באמת היה מרד שמאלי. בזה אין ספק!

● **כלומר — מאבק פוליטי ולא מאבק על הטבת תנאי שכר?**

אני מוכן להישבע על ספר תורה, שהמאבק לא היה על עניינים כלכליים. אילו זה היה מאבק על הטבת תנאי־שכר, יכלו למצוא בי שותף נאמן. הייתי יודע כמיליטאנט בעיניי שכר יותר מכל אחד אחר. אותם לא עניין השכר. הם לא רצו משא־ומתן. מה שיותר גרוע — הם רצו להשתלט על האגודה ואחר־כך על הצי. לעשות מהפיכה פוליטית ולהגיע לשילטון שמאלני. מי שלא היה אז, לא מבין. בתקופה ההיא חזן דיבר על מולדת שניה, והיתה הפגנה נגד לחם עגול של פועלי האפייה, שאירגנה מפ"ם. בראש ההפגנה צעד יערי. ובוועידת ההסתדרות הציע בני מהרשק לברך את מארטסה־טונג, וכשהצעתו לא נתקבלה, שרו שם את האינטרנציונאל. ואחר כך, כשקראתי את קנטר, שהיה ראש האיגוד המיקצועי, הבנתי כמה כל ההשערות שלי לגבי המרד היו נכונות.

אלמוגי עם אשתו שיפרה ובניו צביקה ויורם
„הרופאים אמרו לי שהמחלה היא תוצאה מעייפות־החומר..."

● **נמרוד אשל ואייק אהרונוביץ', רצו מהסיבה קומוניסטית?**

לנמרוד אשל היתה דיעה שמאלנית. על זה אין ויכוח: הוויכוח הוא מתי הפך לשמאלני. הוא טוען שזה קרה לו אחרי שקיבל תמיכה מאסתר וילנסקה והקומוניסטים. אני טוען שהרבה קודם. עובדה שאחר־כך הוא נעשה לסגנו ושומר ראשו של סנה.

אייק אהרונוביץ', זה אופרה אחרת. זה לא מפליא שעכשיו, כשמנסים להחיות מחדש את הנושא, מדברים רק על נמרוד אשל. אחרי שפירסמתי את סיפרי בעובי הקורה, עשה יהודה (ג'אד) נאמן סרט מגמתי מאוד על הנושא. אמנם לא תקפו אותי, תקפו את בן־גוריון.

● **אתה שירתת את בן־גוריון בתקופת מרד־הימאים.**

לא אוהב את המילה „שרתתי". מילאתי שליחות.

● **אומרים שאמרת לבן־גוריון:**

„גולדה סבלה מהתנהגות בן־גוריון כלפיה. כשהוא אמר לה שהיא חורסת את המיפלגה היא פרצה בבכי ויצאה מהחדר"

„אתה תתעסק בענייני המדינה ואני אגמור לך את המרד."

להיפך, רצו להטיל עלי את עניין השביתה, ואני לא רציתי. היתה לי התדיינות עם נמיר, והלכנו לבן־גוריון, וכשהוא ראה את שנינו, הוא שאל בפליאה: „מה המכנה המשותף ביניך ובין נמיר?"

אני לא התנדבתי לטפל במרד. בן־גוריון אילץ אותי לכך. הוויכוח עם בן־גוריון היה לא רק בתקופת מרד־הימאים, אלא גם בזמן השביתה באתא. אלא שאז אמרתי לבן־גוריון — לא!

● **למה במרד־הימאים כן ובשביתה ב„אתא" לא?**

הוא רצה לשכנע את הפועלים שיחזרו לעבודה בלי תנאים. אמרתי לו — אם תצליח לשכנע אותם, אני נגד. אם לא תצליח, למה שתקבל מכה פרסטיז'ית?

אלמוגי נואם בהלוויית אבא חושי
„אמרו עלי תמיד שיש לי שפה מחוספסת..."

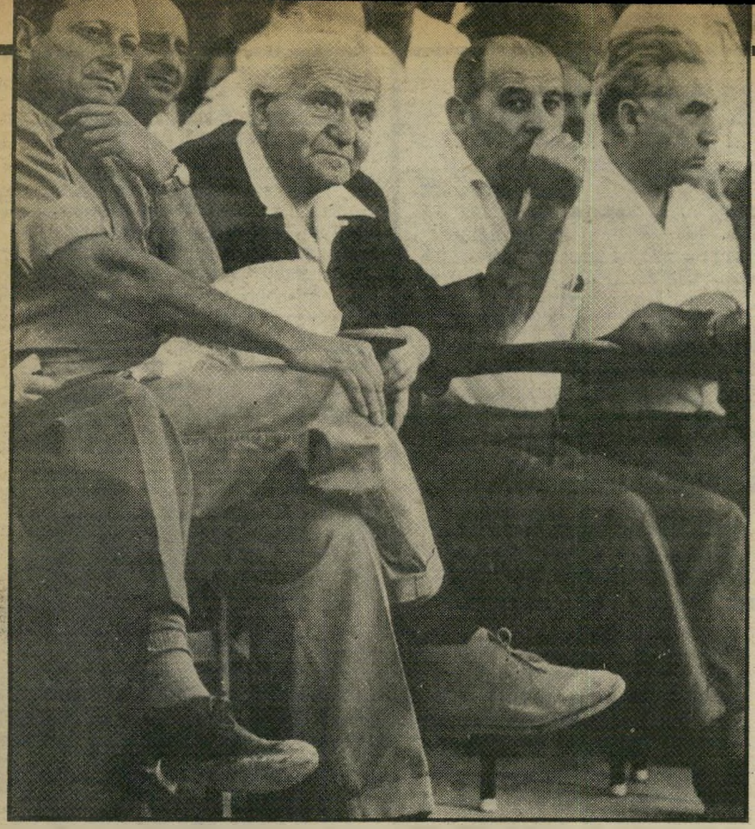

אלמוגי עם בן־גוריון ויגאל אלון (1962)
„בן־גוריון העריך את גולדה, אבל חשב שהיא מוגבלת...“

אלמוגי עם שימעון פרס ונבון (1961)
„גולדה אף פעם לא אהבה את הזוג פרס־דיין...“

● **ואיך זה נגמר?**

בפשרה שיוציאו את זה ממני ויעבירו לוועד־הפועל? הפועלים התנגדו. אמרתי להם — מה אתם מתנגדים? אילו רצו להעביר את הטיפול בשביתה לאו"ם, הייתי מתנגד. אבל מה רע בוועד־הפועל? אצלי אין מישחקי פרסטיז'ה.

● **מעולם לא התנהל בינך ובין מה שבונה צעירי מפא"י רומן, ובכל זאת הצדקת את בן־גוריון שקירב אותם למיפלגה.**

בן־גוריון היה חייב לדאוג לשילוב הצעירים במיפלגה, אבל מצד שני, כל המיבנה האידיאולוגי שלנו ושלהם היה שונה. אני זוכר שבזמנו התלוצצתי על חשבון זה, ואמרתי שהייתי איש רפ"י במפא"י ואיש מפא"י ברפ"י. כל הזמן היו ויכוחים ביני ובין שמעון פרס על רקע אידיאולוגי.

אתמול קיבלתי ספר שגרם לי לחייך. שם

> **„אמרתי לבן־גוריון: צריך לדשום את האופנועים של בגין בספר־הזהב של הקרן הקיימת“**

הספר: אישים. קראתי מה שכתוב עלי, חסרים הרבה דברים, אבל לא חשוב. אצל שמעון היה כתוב שאחרי 1967 עשה מאמצים רבים לאחד את רפ"י עם מפא"י. והלוא עובדה היסטורית היא, שבעת כינוס ועידת מפא"י, היה ויכוח מר ביני ובין שמעון, כשאני מצדד בחזרה למפא"י והוא מתנגד. ואני קיבלתי לבסוף רוב של 55 אחוז.

● **זה לא חדש, שאתה נמנה על מחנה רבין.**

כן, אבל אין לזה שום אלמנט אישי. ביני ובין שמעון אין שום דבר אישי. כשרצו שארוץ לראשות־הממשלה, הוא צילצל אלי ואמר: „אם אתה רץ אני לא ארוץ.“ הוויכוח בינינו הוא אידיאולוגי. אני איש תנועת־העבודה בנפש.

ביידיש יש דבר יפה. כשוג נפטר ולא משאיר אחריו ילדים, שוכרים אומר קדיש. ואז, הבן־אדם אומר את הקדיש, אבל זה לא שלו.

■ ■ ■

● **אתה מרגיש רע לגבי מה שקורה היום בתנועת־העבודה?**

תנועת־העבודה היא לא מה שהייתי רוצה. להגיד שאני מרגיש רע? רע זה עניין יחסי. לעומת האחרים, אנחנו עדיין הטובים ביותר.

● **איך לדעתך צריך להבריא את המיפלגה?**

לשנות את ההנהגה. זה מתחיל בזה ונגמר בזה. אני לא שבע־רצון מצורת ההנהגה. אני חושב שהבחירות הנוכחיות רומות מאוד לבחירות ב־'78. ולבחירות להסתדרות. אחרי הבחירות להסתדרות כולם שמחו והתנשקו, ובבחירות לכנסת נחלנו כישלון, לא ניצחון. אני לא שמחתי בבחירות להסתדרות. אם ההסתדרות לא מסוגלת להביא רוב של 80 אחוז למערך, זה לא ניצחון.

אני לא מבין את השימחה של פרס. אין מה לשמוח עדיין. מי שרצה להצביע מערך בא והצביע, מי שרצה להתקומם נגד הנעשה בארץ עם מרידור ואריכור והבורסה ולבנון, לא בא להצביע. רק אחוז קטן בא להצביע. הרוב כבר אינו רוצה להצביע, או שעדיין אינו רוצה להצביע בעדנו. לכן, כרגע, בידינו הדבר איך לשכנע את אלה שלא הצביעו, שיבואו להצביע בעדינו.

זו היתה השאלה אז ב־1978 וזו השאלה היום. בשביל לשכנע את הציבור, חייבים לעשות כמה דברים. קודם כל, אני בעד זה שרבין יעמוד בראש־המיפלגה. זה בבת אחת ישנה הרבה דברים. ובראש ובראשונה יקבע למיפלגה קו יותר ברור, ואז יש לנו סיכוי.

● **רק עם רבין?**

רק עם רבין.

● **לא עם נבון?**

אני לא מתנגד לנבון. אם וכאשר תצוף שאלת נבון, נשוחח. אין לי אותה דיעה על נבון כמו שיש לי על פרס. אני מכיר אותו הרבה שנים ואינני ממתנגדיו.

● **הוא מתאים, לדעתך, לתפקיד ראש־ממשלה?**

זה דבר אחר. אך אינני דוחה את הרעיון על הסף. אם וכאשר תוצע אפשרות כזו, נחשוב ונדבר.

● **מדוע אינך מצליח לשכנע חברים במיפלגה להחליף את פרס ברבין?**

אני לא כל־כך בתוך העניינים. את רואה, זה המישרד שלי. לפי התקן, מעמדו של יושב־ראש הסוכנות כשל ראש־ממשלה. כשהוא עוזב תפקיד, מעמידים לו מישרד, מזכירה ומכונית עם נהג. על מכונית עם נהג ויתרתי. אילו הייתי פעיל כמו רבין ונוסע ממקום למקום, זה משהו אחר. אבל אינני פעיל, ושנהג ישב לי פה כל היום — זה לא.

אחרי 50 שנות פעילות ציבורית, אני שמח שיש לי הזדמנות ללכת ברגל מהבית למישרד. אני נוסע בכרמלית ובאוטובוס, ואני נהנה מזה כמו ילד. יש לי הרגשה של חידוש נעורים. הרבה אנשים אומרים — אלמוגי, בוא ניתן לך טרמפ. אני אומר — לא, אני הולך ברגל. כשאני נוסע מחוץ לעיר, אני מקבל מכונית מהסוכנות.

● **אנשים ברחוב עוצרים אותך ומדברים איתך?**

מה זה עוצרים, לפעמים קשה לי לחצות את הרחוב. אני מודה, אילולא זיהו אותי, בוודאי לא הייתי נהנה. אם איש לא היה אומר לי שלום או בוקר טוב, לא הייתי נהנה. לפעמים אני ממש מסמיק, כשאנשים אומרים לי — אלמוגי, שרק תהיה לנו בריא. או לפעמים, במכונית ליד רמזור, צועקים לי — אלמוגי, מה שלומך? זה עושה לי כל־כך טוב, הקשר הבלתי־אמצעי עם האנשים.

● **אתה חושב שתושבי חיפה מתגעגעים לאלמוגי?**

אני מרגיש שהם אוהבים אותי.

● **במה אתה עוסק במישרדך?**

עד עכשיו עסקתי בכתיבת שלושה ספרים. סיפרי בעובי הקורה תורגם לאנגלית, ספרדית וצרפתית. כבר חמש שנים יש לי טור קבוע בקול חיפה, ואני אוהב את זה.

● **אתה נהנה להיות עיתונאי? בעבר לא כל־כך אהבת עיתונאים.**

מי אמר שלא אהבתי עיתונאים? לא נלחמתי בעיתונאים, בהדלפות נלחמתי. אני יזמתי את התוכנית במיקצב יוצר והיה לי תנאי אחד — שר־העבודה לעולם לא יופיע בתוכנית. אמרתי למשה טימור — פה תתן לפועלים לדבר. מה עוד אני עושה? הקמתי חוג על שם שרת וכל שבוע, כמו שעון, אנחנו נפגשים ומטפלים בהתחדשות המיפלגה בחיפה.

● **אתה מנהל מאבק נגד מזכיר מועצת פועלי־חיפה, משה ורטמן, מה הרקע למאבק הזה?**

זה מאבק פנימי. אני חושב שמשה ורטמן הוא טיפוס לא טוב. איננו דואג מספיק ומדרדר את מועצת פועלי־חיפה. זו לא אותה מועצה שהיתה פעם וזו לא המועצה שצריכה להיות.

● **אינך רוצה להיכנס מחדש בעובי הקורה?**

ב־1978 חזרתי לחיפה. כתבתי ספרים במשך שלוש שנים, ובשנה הרביעית חליתי קשות. עד שהבראתי, לקח עוד שלוש שנים. לפני שבוע לא הייתי מסוגל אפילו לדבר. הייתי צרוד. עכשיו הקול חוזר לי. הלכתי לבדיקה שיגרתית והרופא אמר — סטופ. גיליתי משהו חדש.

עברתי ניתוח ביופסיה ולמזלי הגידול לא היה ממאיר. כעת אני מבריא מהניתוח.

אני בא בכל בוקר מוקדם למישרד, פוגש אנשים, הולך ברגל, לא רץ לאף מקום. אני אוהב

> **„בן־גוריון תמיד אמר: יש דימיון בין בגין לאלמוגי. בגין לא דמגוג, וזה מסוכן. גם אלמוגי לא דמגוג, וגם הוא מסוכן“**

את עצמי במצב כזה. אני בארץ כבר 54 שנים, מתוכן הייתי עסוק 50 שנה, ורק בארבע השנים האחרונות הייתי חופשי. לכן, הרופאים אמרו לי שהמחלה שלי היתה תוצאה של עייפות החומר. 50 שנה הייתי פעיל. התחלתי בהגנה בכפר־סבא, הייתי שר בממשלת־ישראל, ראש־עירייה ויושב־ראש הסוכנות. תמיד במרכז האירועים. פרשת לבון, מערכת הבחירות של 1959, צה"ל, תמיד בלב ליבן של הפרשיות, ולכן המצב שלי כעת מוצא־חן בעיני. כיום אני רואה הרבה דברים אחרת מאשר כשהייתי ממש בתוך סיר הבישול. תמיד אני אומר על הזיקנה שאתה מגיע לגיל כזה, שאתה זוכר כל פרט שהתרחש לפני 50 שנה, ושוכח כל פרט מאתמול.

בן־גוריון היה כזה. לפני מותו הוא היה זוכר דברים מפליאים מלפני 40 שנה, אבל שוכח את מי פגש אתמול. אני, ברוך־השם, עוד לא במצב כזה. אני בן 73 ועדיין בראש צלול.

● **אם מדברים על בן־גוריון, לא מזמן סיפרה בתו גאולה, כי חדלה לדבר עם גולדה, מפני שבתקופה שבה הוצא בן־גוריון מהמיפלגה, לא ענתה גולדה לבירכת השלום שלו. לעומת זאת, במיפרץ אתה מספר כיצד בן־גוריון התעמר בגולדה והעליב אותה, באשר אמר שהיא וזיאמה ארן הורסים את המיפלגה.**

אני לא זוכר דבר כזה שבן־גוריון יגיד שלום לגולדה והיא לא תענה. אני זוכר את ההיפך. גולדה היתה מאוד רגישה לבן־גוריון. אז, כשהוא אמר לה שהיא הורסת את המיפלגה, הוצאתי אותה מהחדר והיא פרצה בבכי. אחר־כך קישרתי ביניהם מחדש, וכשקיבל ממנה את הפתק, הוא הסמיק כמו ילד. גולדה מאוד סבלה מההתנהגות של בן־גוריון כלפיה. אמרתי לה — מדוע שלא תיפגשי איתו. גולדה אמרה: „הוא לא יסכים לפגוש בי.“ שיכנעתי אותה, והיא כתבה לו פתק. הוא נפגש איתה בקינג דיוויד ולמחרת בבוקר הוא אמר לי: „גולדה זו, לא האמינה לאף מילה שאמרתי לה.“ כשפגשתי אותה מאוחר יותר, היא אמרה לי: „נו, מה אתה רוצה, שעתיים ניסה לשכנע אותי שאשכול רמאי.“ ואף על פי כן, הפגישה היתה חשובה, למרות שהיא לא הסכימה איתו והוא לא הסכים איתה. זה שבר את הקרח.

● **מדוע הוא נהג כך כלפי גולדה?**

אני חושב שהוא אהב אותה, העריך את האינטגרטי שלה. היא לא היתה קש שאפשר לשבור, ולא גומי־לעיסה. הוא חשב שהיא במידה מסויימת מוגבלת, אבל בסך־הכל העריך אותה. עובדה שקבע אותה כשרת־חוץ.

● **מדוע אמר בתקופת פרשת לבון, שהיא וארן הורסים את המיפלגה?**

בן־גוריון ידע שרעתם של ארן וגולדה על לבון גרועה, ורק בגלל טובת המיפלגה הם עושים את מה שעושים. מכיוון שהם האמינו שאם לא יגנו על לבון, יהרסו את המיפלגה. גם הם חששו שאם לבון ייחלש, פרס ודיין יתחזקו, וגם גולדה וגם זיאמה לא אהבו את הזוג הזה, פרס־דיין. הם חשבו שהחלשת לבון תחזק את פרס־דיין.

● **אחד הביטויים היותר ידועים שלך מתקופת רפ"י, הוא שלא עזבת את מפא"י בדי להצטרף לציונים הכלליים. וזה אולי מבטא את יחסך לשמעון פרס.**

שבוע ימים אחרי שהוקמה רפ"י היתה ישיבה. שמעון היה המזכיר והוא הביא איתו את ברוך בר ואת שווייצר, והם הציגו מצע לבחירות. כשראיתי את המצע, אמרתי שלא עזבתי את מפא"י בשביל להיכנס לציונים הכלליים. ואז החל המאבק שלי עם שמעון. נו, עכשיו שמעון שמאלני יותר ממני.

● **תמיד היו לך קשרים מיוחדים עם מנחם בגין. באחד מספריך אתה מציג תמונה שלך מחובק איתו.**

באופן אישי, אני מאוד אוהב את האיש. אני זוכר, שכאשר מינו אותי ראש מטה־הבחירות ב־1959, התערבתי עם בגין ויוניצ'מן. הם אמרו שזה הסוף של מפא"י. הם אמרו לי: „למפא"י יש טראבל־מייקר. אלמוגי, הם נותנים לך לנהל את מערכת־הבחירות, כדי לחסל אותך.“ התערבנו על קוניאק. אני זכיתי.

(המשך בעמוד 42)

שידור

צל"ג
מחדל תיקשורתי

● לוועד המנהל של רשות־השידור, מנכ"ל הרשות, מנהל הטלוויזיה והנהלת חטיבת־החדשות של הטלוויזיה על סיקור ליל־הבחירות לעיריות ולמועצות המקומיות בטלוויזיה. כל הגורמים האלה החזירו את הטלוויזיה הישראלית לשנות־הינקות שלה, תוך הורדת מניותיה עד לאפס. ההחלטה הפוליטית של הוועד־המנהל בדבר אי־קיומו של מידגם־בחירות (החלטה שזכתה לתמיכה נלהבת מצד סיו"ר הרשות,

איש־יעד גולדשטיין
מירח־דבש אל הרבי

מיכה ינאי — מנעה את השיקול הארצי של חיסול המפד"ל כמיפלגה פוליטית).

מחדל אי־קיומו של מידגם־הבחירות, בלט עשרת מונים בשל סידרת תקלות (אשר לרעת כמה מעובדי חטיבת־החדשות נעשו במתכוון בידי מזמיני השיקלולים — מישרד־הפנים המפד"לי) במחשב של מל"ם, שסיפק את הנתונים לטלוויזיה ולרשתות הרדיו. מישרד ליל־הבחירות הוכיח שהטלוויזיה אינה מסוגלת ואינה מעוניינת להתמודד עם בעיות הדיווח.

צל"ש
פריסה רדיופונית

● להנהלת חטיבת־החדשות של קול ישראל. על מאמצי התחנה למלא את החלל הדיווחי, שהטלוויזיה הותירה בליל־הבחירות. באמצעות פריסה נכונה של כתבי קול ישראל בצמתי־חדשות אלקטורליים, דיווח שוטף של המידע המצטבר וניתוחו במטות המיפלגות — הצליח הרדיו במשימה. מערכת המישדר הלילי, ששידרה אל תוך הלילה ועד למהדורת חדשות־הבוקר, הצליחה להעניק בהדרגה תמונה מדוייקת של תוצאות־הבחירות. אין זו הפעם הראשונה שהרדיו מוכיח את מעלותיו על פני הטלוויזיה.

מאחרי המירקע
שידורי 1965

ישיבת־הבוקר של מערכת מבט, למחרת יום־הבחירות, היתה עגומה.

עורך מבט, **מיכאל קרפין**, פתח את הישיבה, בהודעה שלא היה כל צידוק חדשותי למהדורת כותרת לילה של מוצאי יום־הבחירות.

מנהל חטיבת־החדשות **יאיר שטרן**, המיישר באחרונה שורה עם קרפין, החרה אחריו וקבע: "זה שאלי לנדאו ניצח את נבו בהרצליה — זו חדשה המעניינת רק 30 אלף תושבי הרצליה!"

כדי לשמור על "האיזון העדין" בחטיבת־החדשות, חרג שטרן בנושא אחד מהסכמתו עם דיברי קרפין: "מישדר כותרת לילה היה משכנע ומרתק!"

באותה ישיבת־בוקר הגיב עורך השבוע – יומן אירועים, **מיכה לימור**, בזילזול על הדיווח הטלוויזיוני ביום הבחירות. הוא ציטט את הסטטיסטיקאי **חנוך סמית**, שאמר לו בלילה: "הרמה הדיווחית של מישדר יום־הבחירות בטלוויזיה מזכיר לי את רמת שידורי־הלילה בבחירות של שנת 1965!"

צל"ש מוזר ב"פורום"

גם "פורום החדשות", מוסד־על תיקשורתי שנועד לבחון ולשכלל את אופני הדיווח על רשות־השידור, היה עלוב למדי בבוקר שלמחרת יום־הבחירות.

מנכ"ל הרשות, **יוסף** ("טומי") **לפיד**, סיכם ויכוח קצר בשאלה: האם היה או לא היה צורך במידגם־בחירות. הוא קבע חד־משמעית: לא היה צורך. הוא גם העדיף להטיל את מחדלי הדיווח של גולדשטיין. גולדשטיין התפטר בו במקום מעריכת־המישנה של מבט. התפטרותו הביאה לכך שגם קרפין איים בהתפטרות, בפעם שניה תוך שבועיים.

יאיר שטרן הצליח להרגיע את קרפין ולהניאו מכך.

ציר לפיד – שפירא

במשך שלוש שנים היוו מנכ"ל רשות־השידור, יוסף לפיד, ומנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**, צמד בלתי־מעורער בצמרת רשות־השידור.

בימים אלה עובר חתול שחור בין השניים. במקביל נוצר ציר חדש של לפיד ומנהל חטיבת־התוכניות של הטלוויזיה **צבי** ("צביקה") **שפירא**.

טרגדיית פיליפ

היחס של הנהלה לעובדים נאמנים נמדד, לרוב, בעיתות משבר. רוגמה שלילית ליחס כזה היא סיפור נפילתו של דני סילים בשבוע שעבר בלבנון.

פיליפ היה סטרינגר (עובר קבלני) של רשות־השידור בצפון הארץ. למרות תנאי־השידות הגרועים שבהם פעל, נחשב כאחד המקליטים המסורים ביותר שידעה הטלוויזיה מעולם. הוא היה נכון בכול זמן ובכול עת לסכן את נפשו, לצאת לכתבות מסוכנות בצפון־הארץ ובלבנון, תמורת תנאי־שכר עלובים. הוא האמין באמונה נאיבית שבבוא היום יוזמן לעבוד כמקליט באולפני־הטלוויזיה בירושלים.

אלא שדני פיליפ נפל במארב בלבנון.

נפילתו לא הדליקה זיק אנושי אחד אצל מנהלי הטלוויזיה ורשות־השידור. איש לא נשלח לייצג את חטיבת־החדשות (שמאות הקלטות שלו מילאו את מהדורותיה במשך השנה האחרונה).לוווייתו גם לא הגיע נציג רשמי של הרשות. מילבר מנהל מחלקת־ההנדסה, ריימרנד לוי, שעשה זאת ביוזמה פרטית.

אדם יחיד שנסע מירושלים ללווייתו היה הצלם בני ברזל, חבר אירגון הסטרינגרים בטלוויזיה. וכמובן הצוות שצילם את ההלוויה, כאילו היה כל חייל אחר.

שמו של דני פיליפ גם לא ייחרט על לוח־הנחושת, שבו רשומים שמות עובדי רשות־השידור שנפלו בשרות צה"ל.

מותו של פיליפ עלול לצמצם מאוד את הדיווח השוטף מצפון הארץ. איש מהמקליטים של הטלוויזיה אינו מוכן לעלות צפונה, כך שכתבי הטלוויזיה בצפון, עמוס כרמלי ומרדכי עדן — יוכלו לשגר רק כתבות בלא פס־קול.

מנהל־לשעבר שילון (עם פנינה רוזנבלום)
מחופשה לפרישה

אחד ממאפייני ברית חדשה זו התגלה במשבר סביב הדיווח על יחסי רתיים־חילוניים בירושלים, כאשר לפיד העדיף שידור של תוכנית מוקלטת על נושא זה על־פני דיון באולפן מוקד.

ההערכה בבניין הטלוויזיה היא ששפירא עבר את תקופת־החניכה שלו בתפקיד, וששניהם פועלים על קומבינציה פוליטית, שתביא ללפיד את המינוי לקרנציה שניה כמנכ"ל.

החרמת "קול ישראל"

בטלוויזיה הישראלית קיים בימים אלה חרם על כוח־עבודה מעולה מקול ישראל.

לפני שדרים, כתבים ומגישי־תוכניות של קול ישראל נעולות דלתות הטלוויזיה. דלתות אלה פתוחות לפני שדרים וכתבים מגלי צה"ל.

אחד מסימני חרם זה הוא סירובה של הטלוויזיה לקבל להנחיית תוכניות־אולפן את שדר־הרדיו המנוסה **גבי גזית**. הדבר אינו נובע מסיבות מיקצועיות אלה מאותה הנחייה מחרימה. זו הסיבה לכך שהטלוויזיה עומדת לקבל בימים אלה כמנחה לאחת מתוכניות־האולפן את איש גל"צ והטלוויזיה־הלימורית, **רפי רשף**.

שיא החרם הוא בחטיבת־החדשות של הטלוויזיה, שקלטה באחרונה כמה כתבים בלתי־מנוסים מגלי צה"ל, תחת לקלוט כתבי־רדיו מנוסים ומיומנים מקול־ישראל, מתוך מניעים שאיש מצמרת הטלוויזיה אינו מוכן לנמקם. למשל, ברדיו מצויים ארבעה כתבים כלכליים לפחות, כולם "סקופרים" שרלתות הטלוויזיה נעולות בפניהן. הטלוויזיה העדיפה לקלוט את עודד שחר, ככתב "מושתל" של השר לשעבר יורם אריזור.

פסקול
רן שילון פרש

בעוד מנכ"ל רשות־השידור, יוסף לפיד, הפעיל מערכת עיתונאים נגד חוק רשות השידור, האוסר פירסום תצלומי־מועמדים בחדשות הטלוויזיה בימי מערכת־הבחירות, כבר עברה הטלוויזיה פעמיים על חוק זה. בערבו של יום־הבחירות, בעוד שההצבעה עדיין מתנהלת, הופיע על המסך ח"כ **מאיר שיטרית**, אז עדיין מועמד למישרת ראש־עיר, במיסגרת במבט שני. עוד חריגה: עמידתו של רב רשות־השידור, הרב **שלמה רוזנבליט**, כאחד ממועמדי הרשימה הדתית "תדי"ר — מצ"ד" בירושלים (דבר האסור על־פי תקנון השרות של עובדי־המדינה). חריג נוסף: במהלך מערכת־ הבחירות חתם מנהל־האולפן **דויד קופרמן** (המכונה "דודו ראש־העיר"), על פטיציה התומכת בבחירתו המחודשת של **טדי קולק** כראש עיריית ירושלים. ●● אחד מ־18 עובדי רשות־השידור, שהתפטרו באחרונה סופית מהרשות, הוא מנהל חטיבת־החדשות לשעבר, **דן שילון**, שהגיע למסקנה כי בטלוויזיה הנתונה אין לו כל אפשרות לתפקד. שילון, בניגוד לאנשי־טלוויזיה אחרים, המאריכים וחוזרים ומאריכים את החופשות־ללא־תשלום שלהם מרשות־השידור, העדיף להתפטר, ולקשור את גורלו במנהל־המודח של הטלוויזיה, **ארנון צוקרמן**, במיסגרת חברת רימון־הפקות ●● המישנה למנכ"ל רשות־השידור, איש־אריאל **רון נחמן**, נפגע קשה בתאונת־דרכים. מאז פגיעתו מנהל נחמן את המערכת הכלכלית והאירגונית של הרשות ממיטת־חוליו בהתנחלות אריאל.

מנהל־אולפן קופרמן
ומה ביחס לחוק?

של הטלוויזיה בליל־הבחירות על התיכנות המסורבל של מל"ם.

לפיד העדיף להעלות על נס את עורך מבט מיכאל קרפין, על יוזמתו בהבאת הסקופ של מבט, על הילד בעל הפיגור המוחי, שהצליח ליצור קשר עם העולם באמצעות מחשב.

לפיד התעלם מהעובדה שסיפור זה פורסם כמה ימים קודם לכן בצור מחצבתו, מעריב.

גולדשטיין – קרפין

ירח־דבש קצר שרר בחודשים האחרונים בין נציג הכתבים, **אורי גולדשטיין**, ובין מיכאל קרפין. במהלכו דיכא גולדשטיין כמה התנגדויות קשוחות מצידם של הכתבים לשיקולים שונים של קרפין.

אחרי תום ירח־הדבש, הגיעו עתה גולדשטיין וקרפין אל הרבי לגט.

גולדשטיין, העוסק בימים אלה בהכנת סרט, שנושאו מוגדר כ"סודי בהחלט", התבקש על־ידי קרפין למלא במשך כמה שבועות את מקומו של **רפיק חלבי** כעורך־מישנה של מבט. גולדשטיין קיבל על עצמו את התפקיד הזמני, כתנאי אחד: אם ייאלץ להשתחרר לכמה ימי־צילום, לצורך סירטו הסודי, הדבר יאופשר לו.

הגיעה השעה שבה היתה הבטחת קרפין צריכה לעמוד במיבחן. גולדשטיין הודיע זאת לקרפין ואז התנגד עורך מבט ליציאתו הזמנית

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי

2.11

● **מדע שימושי: חיי־דושים והמצאות** (6.45 — **מדבר ערבית**). תוכנית העוסקת בגילוי חומרים מסרטנים ובסיבים אופטיים.

● **בידור: עוד להיט** (8.02 — **מזמר עברית**). בתוכנית השירים חבר בחברת עצמי של אפרים שמיר אנו המיואשים של אריאל זילבר, (11.00 — **מדבר עברית**). תוכנית אירוח רו־שבועית בכיתיהם של אנשי רוח והגות. השיחה הפעם עם פרופ' יעקוב יעבץ, ממייסדי אוניברסיטת תל־אביב. ששימש במשך שנים ראש בית־הספר להיסטוריה באוניברסיטה זאת. מראיין: יעקוב שביט.

הפברן וטרייסי: צלע האדם
יום רביעי, שעה 10.05

יום שישי

4.11

● **בידור: שעה טובה**

יום חמישי

3.11

● **בידור: סיפורי בדים** (8.02 — **מדבר עברית**). במרכז התוכנית סירטו של הבימאי אנדז'יי ואידה דנטון וסירטו של הבימאי האמריקאי ג'ון בדהם מישחקי מילחמה. מנחים: צבי ינאי ורחל גורדון.

● **מותחן: שותפים לפשע** (10.10 — **מדבר אנגלית**). סידרה המבוססת על פי סיפורים של אגאתה כריסטי. בפרק נעליו של השגריר, קורה משהו מוזר למיטענו של השגריר האמריקאי החדש על סיפון האוניה שבה הפליג לאנגליה. טומי וטאפנס חוקרים את העניין לבקשתו של השגריר.

● **מלל: דברים בגו** עוד יום של גלי עטרי וחצבים פורחים בהופעה האחרונה של תיסלאם.

● **כפייה דתית: מה הקשר** (8.30 — **מדבר עברית**). שעשוען בענייני דת לציבור מצומצם בהשתתפות טוביה צפיר ודוב גל.

● **סרט קולנוע: צלע האדם** 10.05 — **מדבר אנגלית**). קומדיה שנונה ומפורסמת של הבימאי ג'ורג' קיוקור. פרקליט מדינה נדרש לתבוע לדין אשה שניסתה לרצוח את בעלה. מולו, בבית־המישפט, עומדת להגנת הנאשמת אשתו, שאף היא מישפטנית. בסרט שהוא בבחינת מבשר למאבק על זכויות האישה, מככבים ספנסר טרייסי, קתרין הפבורן, ג'ודי הולידיי וטום איואל.

טרנר ומונטבלן: מאדם ×
יום שישי, שעה 10.15

שבת

5.11

● **בידור: בנסון** (8.30 — **מדבר אנגלית**). הפרק סיוד מלכותי ממשיך ומספר על המתרחש במעונו של המושל גטלינג, ויועצו הכלכלי בנסון. (9.15 — **מדבר עברית**). תוכנית בידור רו־שבועית בהנחיית מאיר שליו ובהפקת אהרון גולדפינגר.

● **סרט קולנוע: מאדאם איקס** (10.15 — **מדבר ומדמיע באנגלית**). מלודרמה אמריקאית סכרינית, שזכתה להצלחה עצומה והפכה סמל של הקולנוע המלודרמתי.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 2.11.83

● **סידרה מרתקת: זה לא יאומן?** (6.30 — **ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית**). תופעות מדהימות שלעיתים קרובות יותר לדמיון מאשר לאמת, אך מתרחשות במציאות. כמו כן שיאים אנושיים בתחומים שונים ומיבצעים עוצרי נשימה. הסידרה מוגשת על־ידי שלישיית כוכבי טלוויזיה: ג'ון דווידסון, קתי לי־קרוסבי ופראנק דרקדנטון.

● **סרט תיעודי: ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית** (9.10). מדי שבוע מקרינה הטלוויזיה הירדנית בשעה זו סרט תיעודי ובדרך־כלל אנגלי, המטפל בנושאים מעניינים בתחום הרפואה, החברה והכלכלה.

יום חמישי 3.11.83

● **לילדים: מישחקי ילדים** (6.55 — **ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר ערבית**). תוכנית לילדים בגיל הרך בהפקה ירדנית, המוגשת על־ידי שחקן ושחקנית המסתייעים בבובות. כדי להקל על הילדים בהבנת החומר המוגש, משולבים בתוכנית אמצעי המחשה רבים.

● **סידרה קומית: מישהו מטפל בך?** (8.30 — **ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית**). סידרת טלוויזיה אנגלית שעלילותיה מתרחשות בכל־בו גרול באנגליה.

יום שישי 4.11.83

● **סידרה עלילתית: דברי ימי ברצ'סטר** (9.10 — **ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית**). מיגדלי ורדן וברצ'סטר – הוא אחד הספרים המהנים והמעניינים בספרות הבריטית הקלאסית והוא אחד מתוך סידרה של ששה ספרים, שכתב הסופר האנגלי אנטוני טרולופ. העוסקים בקהילה קטנה במערב אנגליה. הסידרה עובדה לטלוויזיה בשנת 1982 תוך ניסיון לשמור על רוח היצירה המקורית של טרולופ. בתפקידים הראשיים: דונלד פלזנס, וניג'ל הותורן, המוכר לנו מסידרה הפופולארית כן כבוד השר.

● **מישדר אינפורמטיבי־בידורי: מגזין הטלוויזיה** (10.10 — **ערוץ 3 — מדבר ערבית**). מגזין בשידור ישיר, המארח מפיקים, במאים, אנשי טלוויזיה, תיאטרון וקולנוע המספרים על עבודתם ומציגים קטעים מתוך התוכניות המתבשלות באולפנים ועל קרשי הבמה. מנחה התוכנית גם עונה על מיכתבי צופים ופניותיהם ומתייחס לבקשות שונות הנוגעות למישדרים, ומשבץ פה ושם שיר או ריקוד.

יום שבת 5.11.83

● **לילדים: קשת בענן** (6.00 — **ערוץ 3 — 20 דקות — מדבר ערבית**). סידרה לילדים, הדומה במתכונתה לתוכנית הילדים המפורסמת בטלוויזיה הישראלית בערבית סמי וסוסו, המספרת סיפורי ילדים באמצעי המחשה שונים.

● **בידור: תוכנית הבידור של מוצ"ש** (9.30 — **ערוץ 6 — 30 דקות — מזמר אנגלית**). זמרים ולהקות מפורסמות בתוכנית הבידור השבועית של הטלוויזיה הירדנית. הפעם שירים מפורסמים משנות השישים והשיבעים.

יום ראשון 6.11.83

● **רב־מכר: רומנים מפורסמים** (10.15 — **ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית**). עיבוד לטלוויזיה של רומנים מפורסמים וידועים בכיכובם של טובי השחקנים.

יום שני 7.11.83

● **מתח ופעולה: יחידת הצלה** (10.15 — **ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית**). סידרת מתח על קבוצה נבחרת של אנשים שהיוו יחידת קומנדו מעולה עד שנכלאו על לא עוול בכפם. הם הצליחו לברוח ומאז נמצאים בבריחה מתמדת מפני החוק. תוך כדי בריחה וירידה לחתרת, הם מקבלים על עצמם משימות קשות ומסוכנות המצריכות מידה רבה של תיחכום, תחבולה, עזרים אלקטרוניים ומירדפי מכוניות מסחררים. בראש הקבוצה עומד חניבעל סמית (ג'ורג' פפרד) ולצידו מככבים דירק בנדיקט, דוויט שולץ ומלינדה קולא.

יום שלישי 8.11.83

● **מתח וריגול: הצבא הסודי** (9.10 — **ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה חצי־דוקומנטרית הסוקרת את פעילותה של המחתרת הצרפתית בעת הכיבוש הנאצי. בהשתתפות: ברנרד הפטון, ז'אן פרנסיס, אנג'לה ריצ'רדס וסטפן יארדלי.

● **בידור: לילות ג'רש** (10.10 — **ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר ומזמר ערבית**). בחודש אוגוסט שעבר נערך בירדן פסטיבל ענק שלקחו בו חלק להקות מכל העולם, ובייחוד להקות מארצות ערב. הפסטיבל כלל מיגוון של מופעים פולקלוריסטיים והיה לאירוע המרובר ביותר בירדן. הטלוויזיה הירדנית צילמה קטעים רבים מאותו פסטיבל, ומדי יום שלישי אנו זוכים לראות קטעים נבחרים מהפסטיבל, כאשר כל פעם מוקדש המישדר לארץ מסויימת.

יום שני 7.11

● **בידור: ספינת האהבה** (8.03 — **מדבר אנגלית**). הסידרה המברכת שבה למסך עם הצוות הקבוע ועם נופים חדשים, בהפלגה של הספינה מסביב לעולם.

● **אינפנטלוויזיון: מוניות** (9.30 — **מדבר אנגלית**). תחת הכותרת המעריץ האלמוני ממשיכה הסידרה הנחשבת לגרועה ביותר שהוקרנה על מסכינו, להלאות את צופי הטלוויזיה הישראלית.

● **מותחן: זרים** (10.55 — **מדבר אנגלית**). סידרת מתח בריטית מעולה, המביאה סיפורה של יחידה מיוחדת לפיתרון בעיות פשע מורכבות. שם הפרק המוות בא במרוצה.

יום שלישי 8.11

● **דרמה סכריינית: רוחות מילחמה** (10.10 — **מדבר אנגלית**). פרק שישי בסידרה מייגעת זו, המייגעת יותר, עם המחשבה שעל הצופים לסבול עוד 12 פרקים בסידרה.

● **באלט: ברמן** (11.00 — **מוסיקה**). באלט מהנודעים, המבוסס על מוסיקה מאת ג'ורג' ביזה, כאשר המבצעת היא להקת הכוריאוגרף רולאן פאטי, בכיכובו של מיכאל ברישניקוב בתפקיד דון חוזה וזיזי זאנמיר בתפקיד כרמן.

● **מותחן: מטרותיו של אנדרוס** (10.30 — **מדבר אנגלית**). במהלך הפרק החמישי בסידרה, מותה של מלכת הפורנו, חוקר העיתונאי־תחקירן אנדרוס את נסיבות מותה של צעירה, כאשר החקירה מוליכה אל מפיקיהם של סירטי פורנו.

● **קומדיה: בן, בבור השר** (11.15 — **מדבר אנגלית**). בפרק האחרון בסידרה שאלה של נאמנות, ממשיך להחשף ניגוד העמדות של הפוליטיקאים לעומת פקידי הממשלה, המגיע לכדי ביטוי חריף כשהשר ומזכירו סיר אמפריי, מופיעים בפני ועדה של חברי פרלמנט.

יום ראשון 6.11

● **מישדר שבועי: מה שבא** (8.15 — **מדבר עברית**). מישדר שבועי בשידור חי, מפיקים: אסתר סופר ורינה כהנוביץ.

● **תיעוד: מילחמת האזרחים בספרד** (9.30 — **מדבר אנגלית**). פרק שישי ואחרון בסידרה מעולה זו של הטלוויזיה הבריטית. תחת הכותרת ניצחון ותבוסה.

● **דרמה: אהבה ראשונה** (10.30 — **מדבר אנגלית**). דרמה של הביבי־סי, ובה סיפור אהבה של שני אנשים בודדים, בעלי רקע שונה לחלוטין, הנפגשים בגיל מתקדם של חייהם, תוך שהם יוצרים קשר ידידות נדיר. התנגדות בני המישפחה מאיימת על אושרם של השניים, הקוראים תגר על המוסכמות. בדרמה מככבים אליזבט סלרס ודייב קינג.

בעיר מסתובבות שמועות האומרות שאימפריית רפי שאולי מתמוטטת. אך הוא עצמו טוען:

„אני המוח שמאחורי העסק!"

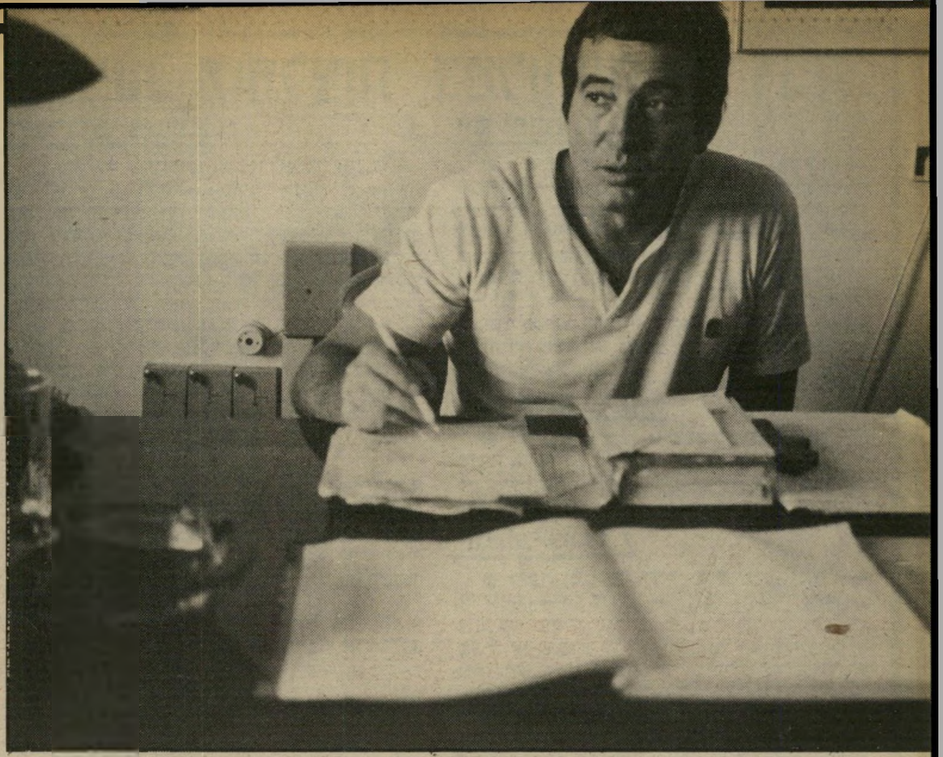

תל־אביב היא עיר קטנה, יותר שכונה ממטרופולין. כל אחד מכיר כל אחד. כל איש יודע מה נמצא בארנק רעהו, ומי מחממת מיטתו בלילות. בערבים יושבים כולם ועושים את חשבונם של כל היתר.

לאחרונה עשו כולם את חשבונו של רפי שאולי, מלך הלילה והסביאה בשכונה הקטנה הזאת. שמועות מתהלכות כבר מזה שבועות וחודשים שרפי הוא בדרך לחיסול, שהאימפריה שלו מתמוטטת, שחלק מעסקיו נסגר, והיתר צולעים. היו שייחסו זאת לצמיחה מהירה מדי, אחרים תלו את האשמה בטיילת. יש שטענו שהעיר מלאה וגדושה במקומות מיפגש ואכילה, וכי מקומות נוספים נפתחים מדי שבוע. בכל פינת־רחוב יש פאב או שניים. מועדון מפואר עומד להיפתח ברחוב ירמיהו. אך רבים הוכו. כמעט בקצב מקביל הולכים ונסגרים פאבים ומסעדות, ויותר מכולם — כך טענו — אלה של רפי.

תל־אביב הקטנה נסגרה. המוע־דון שנשרף סגור, למרות שהובטח מעל דפי העיתונות שייפתח לפני חודשים אחדים. המיסעדה האיטלקית 270, ברח' הירקון, שנפתחה בתופים ובמצילתיים לפני חודשיים ביולבד, נסגרה. במיסעדותיו האחרות נראים פחות סוערים. בקיצור, אפשר למתוח קו על שאולי.

קשה לראיין את רפי. הוא אוהב לקרוא ראיונות עם אחרים. אך אחרי היסוסים הדבקתי אותו לכיסאו. חיוך ממזרי התפשט על פניו כשהטחתי בפניו את אשר לוחשת העיר כולה מאחרי גבו. הסיפורים לא מעניינים אותו, הוא אומר, זה לא מזיז לו. אך סדק נפער, והתשובה ניתנה, ואחרות בעיקבותיה.

על המקומות שנסגרו טוען רפי: „תל־אביב הקטנה נסגרה לשיפוצים בלבד. שמונה שנים עברו מאז שנפתחה. הכל התחיל להיראות דהוי ולא־מעניין. השתעממתי לראות במשך כל השנים את אותה הדקורציה. גם המיטבח דרש חידוש ושיפוץ יסודי. הבאנו צייר ידוע מאנגליה, והוא עובד ללא הפסקה בחידוש פניה של המיסעדה. תוך שבועיים תיפתח מחדש. נגיש בה שורה חדשה של מאכלים, יותר זולים ומוגשים בצורה שונה לגמרי. את הסלטים, למשל, יכינו ליד שולחן־הסועדים לפי בחירתם, ובמקום סטייקים מפילה נגיש יותר אנטרקוטים והמבורגרים.

„המועדון אמנם לא נפתח כמו שהבטחנו, אך עובדים שם בלי הפסקה, ותוך חודשיים ייפתחו דלתותיו. הוא יהיה המועדון המפואר ביותר, לרעתי, בעולם כולו. מערכת־התאורה יחידה במינה. גם במועדון עובד צייר בלי הרף. איש מחברי המועדון לא נטש את חברותו, ואחרי הפתיחה המחודשת נוסיף, אולי, 200 חברים חדשים.

„המסעדה האיטלקית ברחוב הירקון אמנם נסגרה, אך הסיבה פשוטה: היתה לנו בעיה עם הטבח הראשי. בכלל, יש היום בעיות בתחום זה בארץ, בארץ כולה אין יותר מארבעה או חמישה צ׳יפים ממדרגה ראשונה. כולם עובדים בבתי־מלון. המלונות אמנם משלמים פחות מהמיסעדות, אך העבודה קלה יותר, ואולי גם בטוחה יותר. כימעט בכל מקום עובדים עכשיו במיטבחים רק ערבים. כשראינו שקשה לפתור את הבעייה של טבח ברמה גבוהה למיסעדה האיטלקית סגרנו אותה, ובשותפות עם זאביק צארום היא תיפתח, תוך כמה שבועות, כמיסעדה מיזרחית טובה."

גברים בשנות ה־30

רפי שריץ בסלון דירה שכורה במיגדלי פינקס. במיגדל סמוך שכר דירה למנדי. האחרונה בחתיכו־תיו, ירדן לווינסון, צמודה לרפי כימעט מזה שנתיים. חתיכות ורומנים ליוו את רפי כל חייו, אך זה נראה רציני יותר. הנערה יפהפיה, פיקחית ומצליחה כיום כדוגמנית.

מנדי עם אבי אברמוביץ, שהיה הראשון שהשקיע בעסקים ה־מסועפים של רפי שאולי ונשאר עדיין שותף בכמה מהם. אבי ימשיך לנהל את הבמבוק המזמר. המיסעדה הסינית בתל־אביב.

את האימפריה שלו התחיל רפי להקים לפני 16 שנים, עוד בתקופה שעבד כדייל באל־על. הוא, טדי, אחיו, ואבי אברמוביץ, אף הם דיי־לים באל־על, השקיעו 2000 דולר בפתיחת הדיסקוטק הראשון בתל־אביב, ויסקי־א־גוגו. מאז ועד היום לא נעצר. לשם הגיעה ערב אחד מנדי רייס־דייוויס, אחת משתי הגיבורות הראשיות בשערוריית־פורפיומו באנ־גליה. מנדי הובאה ארצה כדי להופיע במועדון יפואי כזמרת. זמרת גדולה לא היתה, אך אטרקציה היתה ונשארה עד היום.

כשבאה למועדון פגש בה רפי, התחיל רומן, אחריו נישואין, ילדה — דנה — גרושין, אך עד היום הזה הקשר בין השניים עז, ורפי אינו עושה דבר מבלי להתייעץ עם מנדי, והיא אף מקבלת תמורה נכבדה על־כך.

הוספת שמה של מנדי לשם המועדון שפתה, וקבלת פני האורחים בפתח, היוו כוח־משיכה לא־רגיל לכל היפים והיפות של תל־אביב דאז, ולכל מי שרצו להתחכך בהם.

כיום מקיפה האימפריה יותר מ־15 מיסעדות ומועדונים, הפזורים ברחבי הארץ.

מזמן ידעתי, כמו כולם בעיר הקטנה הזאת, שלרפי אין חלק במיסעדות ובמועדונים, וכי הוא רק משאיל את שמו וכושר־ניהולו לאחרים, תמורת שכר או עמלה לחברת הניהול שבבעלותו החלקית.

לא רובים ולא יער אומר רפי, כולנו טעינו. כל המועדונים והמיסעדות הם או בבעלות חברתו בילעדית, או בבעלות העיקרית של השותפות. אין אף עסק אחד ברשת כולה שרפי, טדי, ושותפים בחברה אינם בעלי הרוב המכריע של המניות. במרבית העסקים שכר או קנה רפי את המקום, שיפץ וריהט, ואחרי תקופת־הרצה קצרה או ארוכה נמסר המקום לארם שנבחר על־ידי רפי כדי לנהלו. הבחירה שלו נופלת משום־מה, בדרך כלל, על גברים בשנות ה־30 המאוחרות של חייהם, והעשויים מחומר שיכול להפכם לפלייבויס, כמוהו. מדוע? רפי אינו מסביר.

שום חוזה לא נחתם בין רפי למנהל הממונה. זה אינו רשאי לעשות דבר ללא רשות הבוסים. לא בדקורציה, לא בתפריט ולא במחיר. המנהל מצליח — טוב, אינו מצליח — החוצה. הכנסות העסק מחולקות בדרך־כלל בערך כך: ההוצאות מנוכות תחילה, חברת־הניהול של רפי מקבלת את אחוזי הניהול שלה, ואילו המנהל וצוותו מתחלקים בשאר. האחוזים שמקבלת חברת־הניהול מכל אחד מהמקומות אינם שווים, אך נעים, לדבריו, בין 20 ל־30 אחוזים מהרווח הנקי. אלה התנאים במרבית המקומות, אך יש גם שותפויות חלקיות בחלק מהמקומות.

האח תדי, שותף ומנהל אדמיניסטרטיבי בכל עיסקי האימפריה של רפי שאולי.

פלייבויס מנהלים עסקים

מימין: שולוז פנסטר איש המחשבים, שניהל את המועדון לפני השריפה, וימשיך לעזור בניהול כשהמועדון יפתח מחדש. במרכז: משה שגיא, המנהל של המועדון בחיפה. משמאל: דני לרנר, שינהל את מיסעדת תל־אביב הקטנה המחודשת. רפי נוהג למסור את מועדוניו ומיסעדותיו, לניהולם של גברים בשנות ה־30 המאוחרות. גברים אלה עשויים, לדעתו, מחומר שיכול להופכם לפלייבויס, כמוהו. מדוע? רפי אינו מפרש.

שבהם יש לחברתו של רפי גם שותפים זוטרים.

„רפי, שמעתי שגם העסקים הפתוחים לא כל־כך הולכים...״

„...תבואי כל יום ראשון למישרד, ותיראי את הצ׳קים שמביאים כולם,״ הוא מתגרה.

רפי נוטל עט ונייר, רוכן על השולחן ומשרטט טבלה, ובה רשימת המיסעדות, המועדונים ומנהליהם. הזיכרון שלו חלש, אחרי שגמר לצייר את הטבלה, ושיבץ את שמות המנהלים, גיליתי ששכח לפחות חלק ממיסעדותיו. נראה שהזיכרון אינו החלק החזק שלו.

גם הרשימה הלא־מלאה ארוכה. מנדיס בכפר־שמריהו מנוהל על־ידי משה צור. המועדון החיפאי (סניף של תל־אביבי), מנוהל על־ידי משה שגיא. דני לרנר, בעל־מיסעדות בעבר, בחלקן בשותפות עם רפי, ינהל את תל־אביב הקטנה. מנהלת סינית למיסטר סינג ברחוב פרישמן בתל־אביב. נינו מנהל את המיסעדה היוקרתית בבית אמריקה. גוטה וסבאג מנהלים את מיסעדת־הדגים בפתח נמל תל־אביב. דויד הסיני מנהל את המיסעדה מנדי באילת. שלום פנסטר וראובן כ״ץ ינהלו את המועדון ברחוב הירקון, שייפתח מחדש. המיסעדה ברחוב הירקון, 270, תנוהל על־ידי זאביק צארום. אבי אברמוביץ, שותפו של רפי מימי התחלת האימפריה, ושותף לחלק ממנה גם כיום, ימשיך לנהל את הבמבוק המזמר, המיסעדה הסינית מול תל־אביב הקטנה. את המיסבאה ינהל יעקב טל. את הדראגסטור, שנפתח מחדש ברחוב דיזנגוף, שכח רפי להזכיר. זה מנוהל על־ידי שלום פנסטר. גם את שמם של המיועדים לנהל שני עסקים חדשים שכח להזכיר. בקרוב תיפתח המיסעדה היפאנית סושי, והעיקר, ואולי הנזר שבכיתרו: מיסעדה ובית־קפה בפואייה של תיאטרון הבימה ייפתחו בקרוב. ההסכם כבר חתום, עכשיו עוסקים בתכנון.

המנהל ראובן כץ, בעל תו־אר שני במינהל, שינהל את המועדון בתל־אביב.

נותנים את הטון

חברת־הניהול מנהלת גם את הדולפינריום. כאן הסיפור קצת שונה. הדולפינריום הוא בבעלותו של צבי עפרון. העסק שקע בחובות של יותר מחמישה מיליון דולר, בין השאר בגלל ניהול כושל. רפי נטל על עצמו להפעיל את המקום ללא סיכון וללא השקעה עצמית. כבר בחלק בלבד מהעונה שחלפה היתה — לדבריו — הכנסה של יותר מרבע מיליון דולר, וכמספר הזה היו גם המבקרים. לשנה הבאה מבטיח רפי הפעלה נמרצת והפתעות, שימשכו את הקהל הרחב למקום. הוא רואה בכך אתגר.

גם את החברה בקיסריה שכח רפי לציין בטבלה. מסתבר שרפי שותף עם שאול אייזנברג בחברה שהקימה בקיסריה שישים וילות. הוא לא השקיע פרוטה, חלקו ניתן לו על תיווכו בעיסקה. חלקו כיום חמש וילות, ששוויין כמיליון דולר. לא רע! כיום רפי הוא דירקטור בחברה נופש ומקרקעין קיסריה, חברה הרשומה בבורסה.

בבורסה רפי לא הימר, לדבריו, וכשבאה המפולת לא נפגע. הוא אינו מעוניין בכספים כאלה, הוא מחפש אתגרים כדי לנסות את כוחו. גם המרים שבאויביו חייבים להודות שהבחור הוא מקורי. כימעט כל אחד מהדברים שעשה לא נעשה בידי אחרים לפניו, או נעשה ברמה שטרם נראתה כמוה בארץ. הוא הראשון שפתח דיסקוטק בארץ, הראשון שפתח מיסעדה סינית בתל־אביב, הראשון שפתח מועדון חברים בישראל, הראשון שפתח בארץ דראגסטור, מיסעדה בעלת מזון בנוסח אמריקאי, ועוד ועוד.

„רפי, כללו אותך ברשימת ה־11, בכאלה. בריונות היתה פעם, ואפילו הלכתי מכות עם בריונים שניסו להיכנס למועדון. אך היום גם התופעה הזאת לא קיימת. טענו פעם שאני משקיע הון שחור של העולם התחתון. שטויות! התחלתי לאט־לאט, ובחמש השנים הראשונות נאבקתי די קשה. אך צריך לזכור שלהקים עסק כזה לא עלה בשעתו כסף כמו היום. היום לפתוח או להקים עסק כבר דורש השקעה רצינית מאד. גם הממשלה סייעה בזמנו בהקמת עסקים חדשים, בעיקר כש־הנושא היה קרוב לתיירות. וגם הבנקים.״

„מה יקרה עכשיו? אולי יתחיל מיתון?״

„אינני מפחד ממיתון! כבר עברתי מיתון יותר קשה ב־1966. גם אז הרווחתי מצויין. יתכן ונצטרך להגיש אוכל יותר צנוע במיסעדות, שיתאים יותר לכיסי האורחים, אך אלה ימשיכו ויבואו. אל תשכחי, זה לא רק תל־אביב. העירה באים מכל הארץ. את מוצאת אצלי אפילו חברי־קיבוצים, שמגיעים העירה לבלות.

„כוח המשיכה של תל־אביב הוא עצום. בכלל, יש בתל־אביב אולי 700 אנשים שנותנים את הטון והנחשבים IN, ויש עוד 30 אלף שרוצים ומתים להתחכך בהם. זה תמיד היה ותמיד יהיה, ואצלי את יכולה למצוא חלק מה־700, למרות שרובם מזמן יושבים בבית.

„בכלל, תל־אביב מזכירה יותר ויותר את ניו־יורק. לעיר הזאת יש מה להציע, יותר מכל המקומות בעולם, כימעט. יש פה המון פעילות, ואנשים נמשכים לכאן מכל המקומות. וכמו באמריקה, מה שמעבר לנהר, בניו־ג׳רסי, לא מושך אף אחד. כך גם אצלנו, כמעט הכל קורה בתל־אביב.״

ממישרדו מעל למיסעדה הסינית, בפינת הרחובות הירקון ויורדי־הסירה, מנהל רפי את האימפריה, בעזרת צוות מצומצם מאד. הוא כולל את אחיו שהוא המנהל האדמיניסטרטיבי, שני אנשים העוסקים בפיקוח ובביקורת על כל השלוחות, מנהלת־חשבונות אחת ופקידה־טלפוניסטית. זהו כל הצוות המקבל ממנו משכורות.

שולמית יריב ■

„אינני מפחד ממיתון... ...אולי נגיש יותר צנוע... ...במקום סטייקים — המבורגרים״

עם החברה הנוכחית ירדן לווינסון, חברתו מזה שנתיים, שנבחרה בשבוע ש־עבר כישראלית שתייצג את ישראל בתחרות הנערה היפה ביותר בעולם.

וטוענים שאתה מראשי הפשע המאורגן.״

„בולשיט! לעולם לא היה לי קשר, ואין לי קשר לעולם התחתון. ואגב, בתחום המיסעדות והמועדונים לא היה ואין פרוטקשן, מעולם לא נתקלתי

עם מנדי עד היום – לאחר 16 שנות נישואין וגירושין – מתייעץ רפי עם מנדי בענייניו העיסקיים. מנדי היתה אחת הגיבורות ב„שעוריית־פרופימיו״. את רפי שאולי פגשה במועדון ביפו.

פנינה רוזנבלום עשתה סדר בכבישים ★ ריקודים עוזרים למכור בירה ★ הרמטכ"ל כתחליף

חורף חם

ב**תל־אביבים** אולי עוד לא הוציאו את בגדי החורף מן ה־איחסון, אבל, בעלי העסקים כבר הוציאו את תוכנ ות החורף. הם כבר חשבו כל הקיץ איך למשוך את המבלה התל־אביבי, שיבלה רווקא אצלם.

שניים מבעליו של פאב תל־אביבי ידוע, **יעקל'ה טל ושלומי פילו**, חשבו ומצאו שהמבלה הישראלי שאינו שתיין גדול מחפש יותר משתייה. לכן ניסו למצוא דרך לברר את האורחים הרבים שממלאים את הפאב.

הפתרון - בכל שבוע תצפה לאורחי הפאב הפתעה. אחרי חצות תוגש תוכנית אמנותית. פעם תופיעה רקדנית־בטן, פעם תופיעה רקדנית סטריפטיז, ופעם יופיע זמר ידוע.

השבוע ערכו בעלי המקום ערב כזה. הופיעה רקדנית גא'ז בקטע מתוך הסרט פלאשדנס. ההופעה יצרה התקהלות סביב הבימה. אחרי שאורחי הפאב מילאו את ביטנם במאכלים ובמשקאות, הצטופפו לחזות ברקדנית. היו גם שעלו על השולחנות ועל הכיסאות.

ולקול מחיאות־הכפיים עלתה לבימה הקטנה הרקדנית, כשלגופה בגד־ריקוד ורגליה נתונות בגרבונים והחלה מחוללת לצלילי מוסיקת הרוק שמילאה את חלל הפאב.

אחרי 10 דקות נשמו בעלי המקום לרווחה, כשראו כי הכל עבר בשלום.

פלאשית הרקדנית מירב סבוטניק הופיעה אחרי־חצות בקטע ריקוד, שהכוריאוגרפיה שלו שאובה מהכוריאוגרפיה של הסרט פלאשדנס. מירב, הרקדנית בת ה־22, היא מורה למחול.

בעל גא הדוגמנית עדנה רותם באה להופעה עם בעלה, ששמר עליה כל הזמן, והסתובב בגאווה ליד אשתו. השניים ביקרו בפאב תל־אביבי חדש המכין הפתעות שונות לקראת החורף.

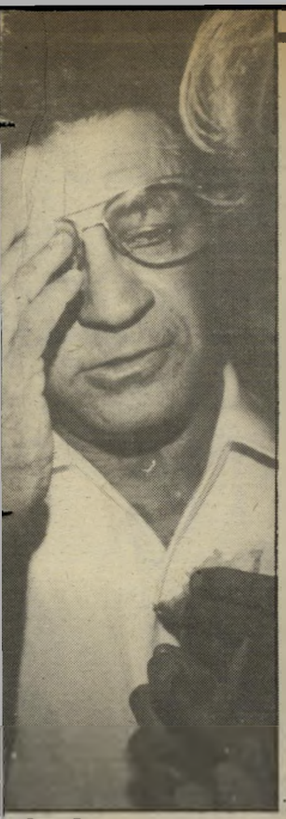

האחראית לקלפ

על ארבע קלפיות. אחרי חצות הי

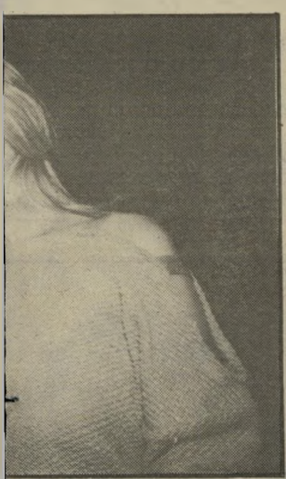

מתלחשים הדוגמנית
בן־עמי. הז
נתן באו לעודד אותו, וכולם ק

תשורת כבוד תת־אלוף ד"ר משה רווח, קצין רפואה ראשי, לידו אשתו, הקוראת את תעודת־הכבוד שהוענקה לבעלה. למטה: הרמטכ"ל משה לוי ומארגנת הערב נעמי שדמי.

השרים לא באו

על **ההזמנה** היה כתוב: „ערב לכבוד פצועי מילחמת של"ג, בהשתתפות מר **יצחק שמיר** ומשה **ארנס**."

התארים הממלכתיים של השניים לא הוזכרו. ועוד היה כתוב: „הערב כולו בהתנדבות. יופיעו **יעקב בודו**, מנחה, בתוכנית האמנותית: הזמר **יהורם גאון**. יוגשו גבינות ויין."

צלמים רבים צבאו על הכניסה

ההמתנה היתה ארוכה. אחרי חצ
שעה נכנעו כל העיתונאים והצלמי
ונכנסו לאולם המלון. הם חיכו באול
לראות את ראש־הממשלה וא
שר־הביטחון, אבל השניים לא נראו.

הצלמים נאלצו להסתפק בתחלי
הם התרכזו כולם מסביב לשולח
המכובדים, שמסביבו ישבו הרמטכ"
משה לוי, איש ההילומים **משז**
שניצר ויושב־ראש אגודת עם יפו
אלחנן פריידמן. בשולחנות סמוכי
ישבו ניצב **אברהם תורגמן** וק
מישפחתו, ומפקד מרחב הירקון **יעק**
חביב.

נעמי שדמי, שערכה ואירגנה או
הערב, היא שפתחה אותו. אחרי חלוק
תעודות־הוקרה לאותם שעזרו בשיקו
הפצועים. הודיעה שדמי שראש
הממשלה מתנצל שלא יכול לבוא, כ
הוא עסוק בעניינים אחרים, וקראה או
בירכתו לבאי האירוע. היא גם התנצל
בשמו של שר־הביטחון משה („מישה"
ארנס.

כך שנשאר הרמטכ"ל כאורח הכבי
במקום. הוא התבקש לעבור בי
שולחנות הפצועים ולהחליף איתו
מילים. הוא ניגש לשני שולחנות
ואחרי זה אמר: „אולי נדחה את זה.
אבל מארגני הערב לא ויתרו לו. ה
אמרו לו: „בסדר, אחרי הארוחו
תמשיך."

התור גמנים מרים תמיר, גרושתו של אברהם תורגמן, הופיעה בשימלה של פייר קארדן, אחרי ששהתה במחלקת־רזון בבית־מלון איתני הטבע באשקלון, והורידה 10 ק"ג.

תאונה בדרך לקלפי

לסני כמה חודשים הבטיח **אייבי נתן** לידידיו מסיבת ניצחון במלון הילטון. אז היה לו ברור שהוא יהיה ראש־העיירייה.

כן ניצחון, לא ניצחון — כל ידידיו התכנסו במלון בשעה 11 וחצי והת־ייצבו לימינו.

לצד אייבי עבדו הרבה יפים ויפות של העיר תל־אביב וביניהם נערת הזוהר והתופעה הישראלית שבלעדיה אי־אפשר, הלוא היא **סנינה רוזבלום.**

סנינה היתה אחראית על ארבע קלפיות והיא נסעה מקלפי אחת לשניה, אירגנה וברקה אם הכל מתנהל כשורה. בשעות הצהרים, בדרכה לאחת הקלפיות, נהרפה סנינה בחוזקה על־ידי משאית שנסעה מאחוריה. ה־משאית הסתובבה וניסתה לנוס ממקום התאונה, אבל את סנינה לא מסדרים. היא יצאה ממכוניתה וניגשה לנהג המשאית. הנהג התנגד, אבל סנינה הרפה אותו, הוציאה את רשיונותיו וכשהם בידיה נסעה למישטרה.

סנינה רוזנבלום שניתנו לאייבי נתן. אחרי שעבר עליה יום קשה. היא התרוצצה מקלפי אחת לשנייה, ומכוניתה נפגעה על־ידי נהג משאית. אבל למחרת נראתה סנינה שוב בדיזנגוף.

לא הלך רק מנדט אחד – מה לעשות. אולי בפעם הבאה יר יותר. אייבי לא האמין שלא קיבל יותר קולות מאזו תל־אביב. והוא היה דרוך ושמע כל מילה שבקעה ממכשיר־הרז

מתחבקים ג'ודי מוזס מחבקת את אייבי נתן. היא סיפ שהיא מכנה אותו „ספן" עוד לפני שהוא בחר באו יות אלו כסימן לרשימה שעמד בראשה בבחירות לעיריית תל־אב

מתחתנים איש־העסקים הנרי זימנד וחברתו, אנדרה בוראטס. השניים הם ידידים קרובים של אייבי, וגם הם, כאוהדים רבים אחרים, באו להיות עם אייבי בזמן ספירת הקולות.

ת לביא מתלחשת עם חברה שלמה תומכיו של בעל אוניית־השידור אייבי עד הרגע האחרון יהיה מנדט נוסף.

הימאים לא באו

דשבוע **התקיימה** הפרימיירה של הצגת מרד הימאים בבית לסין.

ההצגה מספרת על שביתת־הימאים שפרצה בארץ ב־1951. בין השאר נשמעו בריחות על אופן פעולתה של ההנהגה של אותם ימים, שבראשה עמד **דויד בן־גוריון.**

ויכוח לוהט ח"כית המערך נאווה ארד מתווכחת אחרי ההי ליד שולחן המזון והשתיה. זה היה ויכוח לו למרות שלא נערך בין כותלי הכנסת. מימין: מחזאי ההצגה, יהושע סו

לחיי הספינות שלא בדרך יענק'לה בן־סירא מרים כוסית לחיי ההצגה. בן־סירא סיפר שהיה מעניין לעבוד בהצגה, למרות שהוזהר מפני נולה צ'לטון.

סלט מפירות העונה

בואו ונכין סלט מפירות העונה. אני לא יודעת איך זה ייראה, אבל הטעם שיגעון.

נתחיל בקצת צבע — בגרגירי רימון. מורשת ישראל חזרה עתה **תלמה וישינסקי**, אשתו לשעבר של שחקן הקאמרי **שלמה וישינסקי**. עוד לפני גירושיהם היתה תלמה מבקרת מדי פעם אצל אחד הרבנים, כדי לשמוע דברי־תורה. אחרי גירושיה ניהלה רומן ארוך עם **מנחם רגב** גרפיקאי ידוע. ברגע האחרון, לפני שנים, התחרטה והצטרפה לחברותיה **אלונה לשם** (איינשטיין) **הילה זוהר ונירה עדי**, כולן חוזרות־בתשובה. עוד חתיכה תל־אביבית משגעת שיצאה מהמחזור.

אחרי המורשה קצת אכסוטיקה, את הפאפאיה שישלח לנו מפרו **רותי חסר** החביבה. מה עושה רותי בפרו? גם אני לא יודעת, אך גם בעבר היתה נורחת בכל פעם שנמאס לה. כמעט לכל מקום הגיעה, מחבש למכסיקו, מתל־אביב ללוס־

תלמה וישינסקי
בחזרה לדת

אנג'לס. כשהיא בורחת — זה סימן שנמאס לה, ולפי הכתובות שהחליפה, נמאס לה לעיתים קרובות מאוד. הפעם עסקה לפני הנסיעה בחיסולים. חיסלה את הבודקה שלה בשוק־הפישפשים, ורומן ארוך שניהלה בשקט, בצד.

את המאנגו הביאה **יעל אביב** יחד עם בתה, טאי, מהודו. השתיים הגיעו לפני כמה ימים. יעל באה לערוך ביקור־קרובים ולהציג את תוצרתה מהודו, שם היא עוסקת, יחד עם בעלה, עורך־הדין **צחי שני** שוויתר על הקריירה, בייצור דברי־אופנה הודיים. כאן היא משגעת את חברותיה בסיפורים על גיחות לנפאל ולקאשמיר. את יעל יכולנו לשבץ בסלט עם קצת מיץ־לימון. שהרי את הסרט אסקימו לימון הכין **בועז דוידסון** בעיקבות רומן־נעורים עם יעל היפהפיה.

את כל השאר יספק אלברט פירות בגלל ברכה, היא **ברכה נאמן**. כל חייה מחפשת ברכה את עצמה. תמיד במקומות הלא־נכונים. עובדה, עד היום לא מצאה. על החיפושים של ברכה אפשר לכתוב ספר בעובי בינוני. עכשיו הצמיחה כנפיים וטסה לסן־פרנציסקו. לעיר ההיא יש לה סנטימנטים, ושם יש לה גם בית. הבית מושכר בינתיים, לכן שכרה זמנית דירה. את בעלה, מהנדס־נמלי־תעופה, את בתה, שזה עתה החלימה מניתוח, ואת בנה — שלחה לפרו הרחוקה, שם עוסק בעלה בפרוייקט גדול. רק שלא ייצא לי סיפור על רומן חדש בינו ובין רותי חפר!

יעל וצחי שני
ביקור אצל האמא

שלושה בבריכה אחת

כשהיא יצאה עם הלהיט המקום הכי־נמוך בתל־אביב, ניסו כל מיני חטטנים לזהות את המקום, אבל לא הצליחו. **אסתר שמיר** פשוט שומרת על דיסקרטיות גמורה בכל הנוגע לחיים האישיים. מאז שהתגרשה מ**אפרים שמיר**, איש להקת כוורת, היא מקפידה להפריד בין חייה האישיים והקריירה שלה. די לה בכך שהיא חושפת את עצמה על הבימה, בשירים שאת הטכסטים שלהם היא כותבת תמיד בעצמה.

אסתר שמיר
מסוכן

אבל אני, הרי, עוסקת בחיים הפרטיים של אחרים, ואני יודעת הכל.

אז ככה. לפני כמה חודשים, כשהיא נראתה לראשונה בקיבוץ שפיים, חשבו החברים שם שהיא באה להופעה. כשהתברר שהיא באה לשם שוב ושוב, מבלי להופיע, הבינו שקורה פה משהו. ואז התחילו לעקוב אחריה.

בכל פעם שבאה לקיבוץ, נראה בחברתה הבימאי **חנן שניר**, והשניים היו פונים מייד לבריכה, להשתכשך קצת עם אחד החברים **גבי טטרקה**.

שלישיה? לא בדיוק.

חנן, שהוא חבר טוב של אסתר, הכיר לה את ידידו גבי, והשניים הפכו מייד זוג־יונים. מאז הפגישה בין הזמרת וחבר־הקיבוץ מתהלך חנן נפוח כולו מגאווה על השידוך המוצלח שלו.

חקירה קטנה שלנו העלתה, שגבי היה שף ראשי במלונות־פאר בארץ ובחו"ל.

למרות שהזמרת נהנית כבר כמה חודשים ממטעמיו של השף, היא עדיין שומרת על גיזרה נאה, כפי שאפשר לראות בתמונה. אך לצידו של שף בטח קשה לשמור על זה לאורך זמן.

לא בראש אחד אתו

על עולם האופנה אפשר לכתוב ספרים להסריט סרטים. יש כאלה שכבר עשו זאת. לי, יותר מדי, יש סיפור קצר.

צבי זילבר הוא מארגן אופנה. יום אחד זימן את הדוגמנית **קלרה רוז** לפגישה בענייני עבודה. קלרה, שהיתה יחידתו הצמודה של הדוגמן **קמיל נייקרק** ובוודאי שאינה טיפשונת, הילצלה בחזרה לזילבר, והודיעה שקמיל יתלווה אליה לביקור.

כששמע האמרגן שקמיל ילווה את קלרה, נפס עצבים, והתחיל לצעוק בטלפון. שהיא לא

קמיל ניקרק וקלרה רוז
המלווה

בראש אחד איתו ושתשכח מכל הסיפור. אני, לעומתה, דווקא מוכנה לערוך ביקור אצל הזילבר הזה, תני לי את הכתובת. אני אבוא עם עט.

רחל מרחלת על כל העולם

מיכתב אישי לענת

את המיכתב הזה אל תקראו, סקרנים. איבדתי את הכתובת של **ענת צחור**, ויש לי עצה דחופה או שתיים לתת לה. כל השאר מתבקשים לעבור לטור הבא. להתראות.
חמודל'ה.

ענת צחור
עצה טובה

כבר מזמן בא לי לכתוב לך. פשוט לא יוצא לי, אבל היום החלטתי שאי־אפשר לחכות עוד. אני מרגישה שאת זקוקה בדחיפות לעצה שלי.

הקש ששבר את גב הגמל זה **יקי יושע**, הבימאי הזה. שמעתי שערך מיבחני־בד לכל מיני נערות יפות לתפקיד ראשי בסרטו החדש. תחת לבחור בך, ענתי, בחר יקי **באורלי קאוסמן**.

לפני זה התעצבנתי על ירחון שבחר דווקא **באילנה שושן**, כנערה הפוטוגנית ביותר. **ולביאה הון** בחרה **בירדן לווינסון**, והתעלמה ממך, מותק, כמועמדת הישראלית לתואר „נערת העולם," או משהו דומה לזה.

כבר בבחירת מלכת־היופי, בחודש מאי, טענת שהשופטים פרוסקציוניסטים ובחרו בגמדה.

מאז שנבחרת לנערת־ליבי, כשהיית חיילת, את מוקפת גמדים ופרוטקציונרים. הלכת לארבע תחרויות אלה, ולא יצא לך כלום. בשביל מה את צריכה את זה? שלחי את כולם, את יודעת לאן. שמעתי שבבחינות־הבגרות הוצאת ממוצע של 86 מתוך 100. את גם יפה וגם מוכשרת (תראי מה אני עשיתי עם ממוצע של 45!) חיזרי לבאר־שבע, מותק, והתחילי להשתמש בראש, ולא בעיניים.
בידידות,
רוחקה.

חרציות

כשהיינו ילדים, לה, לה, לה, לה, לה — שכחתי את המילים — השתגעתי אחרי מותק אחד. יפה, מסורק, מיכנסיים חדשים, ביישן ומסמיקן. קטפתי חרציות, תלשתי את עלי הכותרת וברקתי: אוהב, לא אוהב? שונא או מקנא? היום יש לנו שמונה ילדים. שלושה שלי וארבעה שלו.

מאז אני מתה על חרציות. השבוע הלכתי לתלוש כמה. הפעם זה הולך כך: יתגרשו, לא יתגרשו? יתגרשו, לא יתגרשו?

השפיונים שלי במיגדלי־דויד עובדים בימים האחרונים שעות נוספות. פעם מטלפנים שהם מתגרשים, ושעה אחר־כך שאינם מתגרשים. לכי תדעי.

השפיונים שלי מספרים ש**אמנון רוזנשטיין** עושה קצת חשבונות, ובאינפלציה של היום, ומניות־הבנקים וכל השאר, מה איכפת לו להישאר נשוי? מה יש, הוא לא יכול להופיע עם **מלכה** ביחד באירועים חברתיים? הרי בין כה וכה הוא גר עם **מורתו** בקיסריה. אז מה בוער? למיסעדות ולבתי־קפה הם יוצאים בין כה וכה ביחד, וכשנסע בימים אלה לניו־יורק, נלוותה המורה אליו.

מלכה גם עושה קצת מהרהרים. מה בוער לה? לפאריס או ללונדון נסעה בחברה מתאימה. אותה לא יקנו בבוטנים, ואת חלקה ברכוש תקבל באחד הימים. לא צריך לרוץ.

כך מדווחים לי השפיונים במיבזק האחרון. לך תסמוך עליהם! לסמוך? לא לסמוך? אינני יודעת!

מלכה ואמנון רוזנשטיין
פיקפוקים

בחיי שזה קרה!

יש לי זוג חברים בלונדון. היא **תימנית** גיזעית והוא יהודי, **אנגלי**. אני אחראית שהסיפור הבא הוא נכון, על 6 פסיק ונקודה.

לאנגלי יש חברים בכל הגדלים ובכל הצבעים. אחד מהם, אם יתגלגלו העניינים כפי שאני צופה, יבלה קצת זמן בתא הקפאה, ואז עלול גם ידידי להצטנן.

אבל נתחיל מההתחלה. יום אחד מצלצל החבר של החבר שלי לחבר שלי, ושואל אם בא לו לטייל ביוון. לא סתם יוון — אחד האיים המשגעים, ולעשות חיים לא נורמליים, אול אקספנסס פייר. באנגלית זה — כל ההוצאות און זה האוז.

החבר שלי לא פרייר של אף אחד, ומבין קצת עניין, ואול אקספנסס פייר לא מריח כל־כך טוב. אבל יוון זו יוון והאיים שיגעון, ובלי גרוש כמה ימים — איך אפשר לסרב?

בקיצור, החבר של החבר שלי והחבר שלי עולים לטיסה לאתונה. בדרך הוא מספר לאנגלי איפה נקשרים החוטים.

תופסים מונית למלון פרסט קלאס, לוקחים סוויטה מפוארת, מיזוודות מגיעות ונפתחות, ותלבושת ערבית מפוארת נפרשת לנגד העיניים. עבייה, עקל מוזהב, וכל הפיצ'ווק'ס, מישקפי־שמש כהים, והעיקר: תיק־איפור מצוייד א־א.

החבר שלי, בעזרת החבר של החבר שלי, מתלבש והופך תוך דקות לשייח' ערבי אוריגינל. את הידיים והפרצוף מורחים באיפור כהה־כהה, הכל מוכן.

מישלחת באה להקביל את פני השיח', החבר של החבר שלי משמש יד־ימינו ומתורגמנו של החבר שלי, הוא מציג לפניהם את השייח' מוחמד אירן־מוסא מאחת מנסיכויות המיפרץ. המישלחת קרה המון קידום ומושיטים ידיים לפי התור, החשוב ראשון והשני אחריו, לפי הסדר. החבר שלי מהמהם מתחת לשפם המורבק. החבר של החבר שלי מתרגם את ההימהום לאנגלית, ואת דברי האורחים באנגלית לערבית מדוברת, משהו בסיגנון בלה־בלה־בלה, אבל עם הרבה אותיות והברות גרוניות ואכזוטיות. החבר שלי מהנה בראשו בהבנה.

כולם יוצאים בכמה לימוזינות לנמל־התעופה, מטוס ממתין לחבורה. כל הנוסעים האחרים כבר בפנים. כשישבו — נוסעים.

כשמגיעים לאי, עוצרים את הנוסעים מלרדת לפני השייח', הוא יורד ראשון. חבורה גדולה של מקבלי־פנים מכובדים מאוד ממתינה לו. הקהי מסביב מוחה כפיים. המתורגמן מציג לפניו או כל הנוכחים, עם הרבה הברות ואותיות גרוניות, הטקס מרשים, לימוזינות מתקרבות למטוס, וכי המי־זמי והאורחים נוסעים למלון הגדול והחשוו באי.

לסוויטה הגדולה והחשובה של המלון מתכנ סים כולם, ראש־העיר, מפקד־המישטרה הכומו והרופא. כולם נוהג יפה בכולם. השייח' נוהג יפה מחייך קצת לזה, מנענע בראשו לזה. שייח סימפאטי, לא נפוח כמו נאד מרוב כסף.

מתחיל הטקס שלו ציפו כולם. מצד אח מתיישב בעל חברת־אוניות גדולה, החובק קצר את כדור־הארץ מהאי הקטן הזה. מהצד השנ מיודענו השייח', מוחמד אירן־מוסא, מנסיכויו המיפרץ. השניים חותמים חוזה ארוך־טווח להובלת רלק מהמיפרץ לכדור, מספיק לכי הטנקרים כימעט של היווני. כולם עוצרים אר נישמתם — השייח' יתחום או יתחרט? רו האוניות של היווני בטלות. הוא חותם, השבו לאללה, וכמו ערבי הגון מימין לשמאל.

מנהלי־הבנקים מאתונה, שהגיעו עם כי החבורה, משפשפים את ידיהם בהנאה. הביג־בוס ניגש ליווני ולוחש לו שאין עוד בעיות ע האשראי, שיבוא ויקח, יעני הכסף שלו, ר שירים.

כולם לוחצים ידים לשייח' וליווני, מרימי כוסות־מיץ, מרביצים כיבוד לא נורמלי. בער עורכים לשייח' קבלת־פנים וסעודה, גם ל נורמאליים. כל החשובים קמים ומברכים ע הקשרים החדשים והאמיצים שנוצרו בין הא והנסיכויות, ובעיקר עם השייח' ירום הודו.

למחרת היום מלווים כולם את השייח והמתורגמן, וכמה מחברי הקבוצה האתונאית למטוס. האי נפרד בחיבה והוקרה מהשייח הרגול. בשעות הערב, בלונדון, פושט השייך אר בגדיו, חולץ את נעליו, ופונה לאשתו בבלה בלה־בלה, עם הרבה אותיות והברות גרוניות מעניין שהיא הבינה— בלי המתורגמן.

בשימלת דיאנה

סולי שדה ולינדה חממה
חתונה מלכותית

לסולי שדה (37), שניהל מיסעדות בלונדון, בלוס־אנג'לס ובכעת חזר לתל־אביב, מתאים בהחלט התואר מלך. מלך־שווארמה, מלך החומוס הירושלמי. כיאה למלך, הוא מתגורר בדירת פנטהאוז המקושטת בפוחלצים של אריות, בידיות מזהב ובגן טרופי. הדירה עוצבה בידי הארכיטקט **יורם רסקין**.

בדירה כזו היתה חסרה רק המלכה.

עכשיו היא נמצאה. **לינדה חממה** (23) בהחלט מתאימה למלוכה, כי היא עצמה בת־מלך: אביה, יבואן וסיטונאי גרעינים, נחשב כמלך־הקיטניות של ישראל.

החופה המלכותית תיערך בגן־אורנים ב־23 בנובמבר, ברוב עם.

הכלה הבטיחה ללבוש באירוע המשמח שימלה בסיגנון הנסיכה דיאנה — כיאה למעמדה.

הזמנה לפגישה
עם ישראל

לפני חודש נסעה חברה שלי לארצות־הברית. לא לביליוים, אל תראגו. היא נסעה בשביל זור את עבודת הדוקטורט שאותה התחילה היתה עוד צעירה מאוד. עכשיו היא כבר לא כך. החברה, לא העבודה.

בקיצור, כמה ימים לפני הנסיעה היא באה אלי קשה שנלך לחפש מתנות לחברים שלה מריקה. אחרי שלוש שעות של חיפושים, עבר שזו משימה קשה מאוד.

קנינו שני לוחות־שנה יפים ויקרים. כמה ויקי מפתחות עבודת־יד וסט של כוסות יקוי של זכוכית פיניקית.

יבקר בהם בישראל, עם קצת היסטוריה וקצת ריח של ארץ־ישראל של מוטקה נאור.

קנינו ארבעה ספרים כאלה, ועם כל הכבודה נסעה חברתי לאמריקה.

השבוע קיבלתי ממנה מיכתב. הכוסות של הזכוכית הפיניקית נשברו. מחזיקי־המפתחות היו בסדר והספר של נאור היה הצלחה גדולה.

אין לי מושג איך מתקדם הדוקטורט של החברה שלי, ואני לא יודעת אם אתם מתכוננים לנסוע כעת לחו"ל. אבל אם כן, הנה פתרתי לכם (פתרון מכובד, מעניין וזול) את עניין המתנה לחו"ל. נסיעה טובה לכם ותבלו בנעימים.

אחר כך פשוט נתקענו. צריך היה לקנות לעור בעה אנשים.

בחנות, כמובן, הציעו לנו כל מיני אלבומים וארים שרואים בהם את הר־הבית ב־ 13 זוויות. המון חיילים גיבורים. אבל כל אלבום עלה ר כרטיס הנסיעה לאמריקה.

הציעו לנו בחנות לקנות גם כמה ביוגרפיות חשובי־העם. אבל החברה שלי החליטה שזה מגיע לחברים שלה, אז סרבנו. בסוף נפלנו על ר בכריכה דקה (חשוב — בגלל המחיר). שם פר הוא Please meet Israel מאת מרדכי ר, בהוצאת דליה פלד.

זה איננו מדריך לתייר המטייל בישראל, אלא ץ סיפורים פיקנטיים, על מקומות שהתייר

ויהי אור

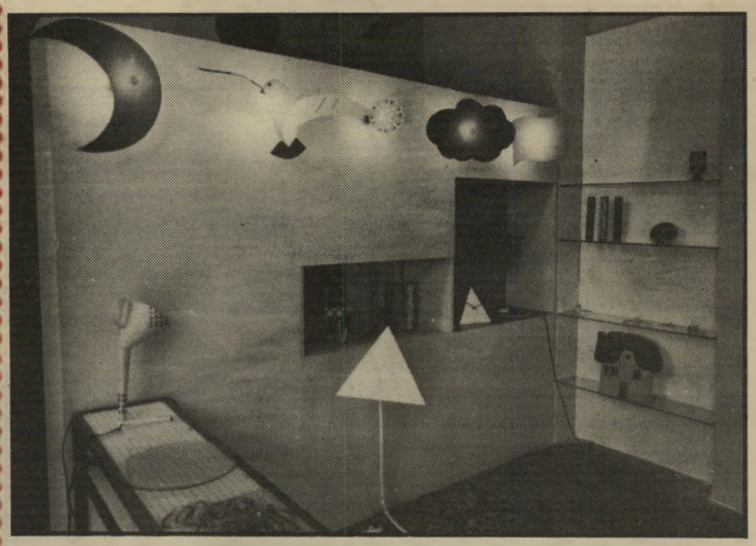

לפני שבועיים סיפרתי לכם על סיור מעניין ברחוב שנקין ועל האכזבה שהיתה לי שם מארוחת בוקר נוסטאלגית. כדי שלא לחטוא לאדון שנקין ולא להעליב את הרחוב שלו, אגיד לכם שיש שם בכל זאת כמה פנינות־חמד שבשבילן כדאי לבקר, אם אתה בסביבה כמובן.קודם כל יש שם שתי חנויות פיצוחים שהן ממש הכי־טובות בעולם. כל סוגי האגוזים והפירות המיובשים — והכל נראה נקי ומסודר כמו בבית־מרקחת.

פעם בחודש, סמוך מאוד ליום קבלת המשכורת שלי, אני מוצאת את עצמי קרוב לחנות הפיצוחים. מציצה בחלון, מחליטה שזה נורא יקר והולכת משם. בפינה הבאה אני נעצרת, מחליטה שהחיים קצרים וצריך ליהנות ולא לחסוך כסף, אז אני חוזרת ותמורת רבע משכורת אני יוצאת משם עם שקית פלסטיק בגודל ממוצע.

אני לא יודעת למה אני בכלל מספרת לכם את הסיפור הזה, בטח רק מפני שנעים לי להיזכר. מה שהתכוונתי לכתוב זה דווקא על חנות קטנה ונחמדה ברחוב שנקין 30, השייכת לזוג צעיר, אילנה מישראל והנס מהולנד, שיוצרים במו ידיהם אהיליי־פלסטיק מטרפים בשלל צבעים וצורות. כשהייתי שם לפני שבועיים, כל אהיל עלה 350 שקל. אבל מאז התחלפו ארידורים באריזורים ומי יודע מה קרה.

אם אתם צריכים מתנה לילד או לילדה, ואתם רוצים שהיא תהיה יפה וזולה — רוצו לשנקין 30 לפני שיגמר להם המלאי. הפעם זו המלצה מכל הלב.

בריאות
בטעם טוב

הבנתם כבר, במשך הזמן, שיש עלי מדי פעם קפות שיכנוע של צימחונים וטיבעונים יניהם. אני לא אשמה שיצא לי במיקרה (ולא יר מתוך בחירה חופשית) להתחבר עם כמה בלי עשב פאנטיים, והמכה הזאת רודפת אחרי ר כמה שנים טובות.

לעבור לדת שלהם — לא בא בחשבון, והם עים את זה. אז נסיונות השיכנוע מצטמצמים אבול איזה זוועה מדי כמה זמן. בשנה האחרונה א לי איזה שלוש פעמים שנשברתי גמוטטתי תחת מטר השיכנועים, ורק כדי לתת ת לעצמי עוד כמה חודשים של מנוחה שית, הסכמתי ללכת ולנסות עוד מיסעדה צימחונית אחת. זה שלא דיווחתי לכם על שלוש המיסעדות האלה — זה בכוונה, ולא משיכחה.

אבל אני לא מתלוננת. כמו שבעלי צריך ללכת לפעמים למילואים, אני הולכת למיסעדות צימחוניות. דין התנועה.

היו לי כמה חודשים שקטים לאחרונה. חודשים נטולי אבקת־שמרים ואצות־ים מיובשות ולציטין ואספסת קלויה. אבל כל הדברים הטובים הרי נגמרים פעם. היא הגיעה, חברתי הצימחונית, והודיעה לי שצריך ללכת רחוף למיסעדה הצימחונית שנפתחה במלון שרתון.

מה שמציל אותי, בדרך כלל, זה שאני חושבת מהר וגם במיקרה הזה, ממש בלי לחשוב שנייה הפלטתי „אני לא הולכת לשרתון, כי זה יקר מדי." יש גבול, הרי, לכמה בן־אדם יכול לשלם בשביל כמה עשבים ירוקים.

גמרתי את המישפט עם חיוך ניצחון אדיר וצוואר מורם אל־על. אז באה המכה הגדולה מצד החברה, שאמרה „אני מזמינה אותך" עוד הוכחה לאימרה הידועה, שאם ניצחת בקרב אחד זה לא אומר שניצחת את המילחמה.

למה להאריך בסיפור? הלכנו לשם שתינו. עור ברלת ניסיתי שיטות בריחה שונות. אמרתי שאם אסור לעשן שם אחרי האוכל, אני עושה סקנדל, ואם אי־אפשר לקבל נס־קפה עם חלב, אני מורידה שולחן. היא אמרה שאפשר, יסדרו לי את זה. יש לה קשרים.

בכניסה יש בר למשקאות. ארבעה מיצי פירות שונים, מים קרים וחלב. שתיתי מיד שתי כוסות־חלב בשביל לסתום לי את הבטן, כי אני קטנת אמונה. הנה מה שהיה מונח שם על השולחן הארוך בשיטת „תפוס כפי יכולתך":

מרק יוגורט קר או מרק אספרגוס חם. פשטידת קישואים וטחינה. כרוב ממולא בורגול וירקות. איטריות אורז עם נבטים. סלט של מנגו, גויאבות, אננס טרי, קיווי, סלרי ונענע. סלט גזר ותפוזים. סלט סלק אדום. סלט חסה עם אגוזים. סלט וולדורף. סלט חצילים. סלט סיני עם נבטים ושומשום. סלט תפוחי־אדמה. סלט כרוב לבן. 3־2 רוטבים שונים, שאפשר לשים על האוכל. 3 קערות של פירות טריים, קערה של גרנולה, 5 סוגי עוגות. קפה, תה ותה צמחים.

אכלתי כמו חזיר, כי היה לי חבל שלא לטעום מכל דבר. אחרי כל מנה שתיתי קצת מים כדי להוריד את האוכל ולפנות מקום לאוכל החדש. הצימחונית צעקה עלי שאסור לשתות בזמן האוכל, כי זה רעל לגוף, אבל אני התעלמתי ממנה. כל־כך הייתי מבסוטה מהדברים הטובים, שלא נתתי לה לקלקל לי את התענוג.

מרוב התלהבות שכחתי לציין שהמיסעדה נקראת בראשית, ושהיא נמצאת במרתף של מלון שרתון בתל־אביב. הטבחית היפה שמה עליזה רובות, והיא עומדת בקשר מתמיד עם איגוד הצימחונים והטיבעונים בישראל — מה שלא מפריע לה לבשל נהדר גם לבני־אדם נורמלים.

המחיר 10$, ואין לי מושג אם זה מעט או הרבה. אבל בפירוש כדאי לנסות, למי שלא מוכרח לאכול שלוש פעמים ביום גופות של בעלי־חיים.

סקופ

במיסגרת מאכלי הצנע שאני מעבירה לכם מדי שבוע מאז נפילת מניות הבנקים שלכם, הנה סלט נפלא שאכלתי השבוע אצל חברתי פיה קמחי, שהיא טבחית־ממציאה. טבחית־ממציאה היא אשה שאין לה זמן לקרוא סיפרי־בישול, ולכן היא ממציאה את המירשמים שלה לבד, וחוץ מטעמם הנפלא היא גם היחידה בארץ שעושה אותם.

המיצרכים הדרושים: כרובית אחת בינונית לא מבושלת תחוכה לחתיכות הכי־קטנות שאפשר. לרוטב: חלמון של ביצה קשה, שלוש כפות שמן, מלח, פילפל, לימון וכמה כפות של יין לבן חמוץ. משרים את חתיכות הכרובית בתוך הרוטב לשעה־שעתיים ו... טורפים.

סיכום השבוע בכלכלה

כדי להבריא את המשק, יש להוריד מהמניות האטרקטיביות את רווחי הפיחות הנזיל, כלי לקחת בחשבון שוויסות מניות הבנקים יקזז את עליית השערים פלוס, מינוס הרווח העודף. בסיס המכפילים הפיסקאליים לא יאט שום סיחרור אינפלציוני, גם אם התשומה הנדרשת באיגרות־חוב ממשלתיות תושקע בפת"ח, פת"ם, נדל"ן ו/או הפסד דולרי שולי. לעומת נתונים אלה, הספיגה המשוערת של נכסים נומינאליים לא תפזר כל סיכון עתידי במניות החופשיות, העומדות לרשות הציבור בבנקומטים.

● ● ●

כבר שבועיים שאני קוראת גם את הידיעות הכלכליות בכל העיתונים. ניסיתי היום לסכם בקיצור מה הבנתי מכל העסק והשורות לעיל — זה מה שיצא לי. כולי תיקווה ששר־האוצר החדש לא יקרא את הדברים, שמא הם ימצאו חן בעיניו ואז, באשמתי האישית, תיוצר לנו תוכנית כלכלית חדשה ומעניינת.

דניאלה שמי

"להצטלם אני יכול עם כל נעל ספורט. על המגרש - אני משחק רק עם גלי"

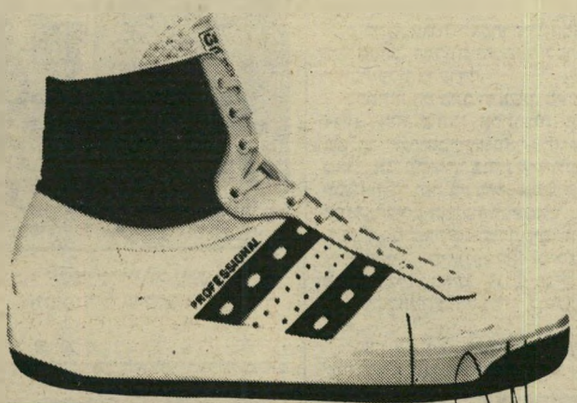

מיקי ברקוביץ

Gali® SPORT

גלי ספורט - איתך ברגעים הגדולים.

מקבוצת מפעלי גלי

שי עברי לחג עברי. כך צריך להיות.

מודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת ניירות ערך

נמר של נייר

מיכתבי עגנון לאשתו ★ היינריך בל על טירוריסטים ואנארכיה ★ משברי הלאומיות הגרמנית ★ כנענות: פרק ראשון

מקור

אסתרליין יקירתי

אחד מהדברים המסקרנים ביותר בעולם הספרות והסופרים, הוא הכניסה לתוך עולמו הפרטי של סופר רב־חשיבות. אומנם, אין חייו מימד נוסף ומשמעותי לרקע של יצירותיו.

באחרונה ראה־אור ספר־מיכתביו של חתן פרס נובל **שמואל יוסף (ש"י) עגנון**, תחת הכותרת אסתרליין יקירתי*. הספר חושף נתח מעולמו הפרטי והיומיומי של מחבר תמול שלשום, אורח נטה ללון, שירה ועוד.

ספר זה, שקובץ בידי **אמונה ירון**, בתו של עגנון, מכיל מיכתבים ששיגר עגנון לרעייתו אסתר, המכונה בכותרות ובגוף המיכתבים בכינוי אסתרליין. מיכתבים אלה חוברו בתקופות שבהן היה עגנון מרוחק מרעייתו, אם בנסיעתו לארץ־ישראל, כאשר היא התגוררה עדיין בגר־מניה, ובנסיעות מאוחרות שלו מהארץ לחוצל־ארץ, או אחרי שריפת ביתם בשכונת תלפיות, כאשר הוא נותר במקום.

מיכתבי עגנון לאסתרליין, אינם כתובים אח־רת משאר יצירתו. המישפטים ברוקים ומחוש־בים, רק הנושאים ארציים יותר מאשר ביצירותיו הספרותיות.

מיכתבי עגנון לאסתרליין הם מיכתבים של בעל אוהב, המדווח והמתאר לפרטי־פרטים את העובר עליו בהעדרה.

בפתיחת המיכתב הראשון, מיום ה־8 באוגוסט 1924, הוא כותב: **אסתרליין יקירתי. באתי בשלום לגרוסברייטנבאך. עדיין אני עייף מאוד. אני מתגורר בבית קרייזלמאייר עד אשר יימצא חדר יפה בשבילי. אתמול שכבתי יחידי ביער. השקט בשיקוי לעצמותי...**

אחד מהפרקים המרתקים והמאלפים של אסתרליין יקירתי, הוא מיקצץ המיכתבים משנת 1925, כאשר עגנון הגיע לארץ־ישראל (בשנייה בחייו) כחיל חלוץ למישפחתו. במיקצץ זה ניתן ללמוד לא מעט מהחיים כאן, באותה תקופה, ומעיסוקיו של עגנון: **מבקש אני לי חדר בעיר העתיקה, כי רבים געגועי למקומות הקודש. אפשר מאוד כי אמצא לי שם חדר, אלא שעלי לוותר על הדברים המרחיבין דעתו של אדם...** ובהמשך מיכתב זה ניתן לגלות לא מעט מאופיו של עגנון: **בשבוע זה נכנסתי לבית אחד אצל שער שכם, וכיוון שאמרתי את שמי מייד קפצה אשה אחת, אם לשני ילדים, וביקשה ממני אוטוגראף על סיפרי, ובשלא מצאה את סיפרי כי השאילה אותו, לקחה את התנ"ך ואמרה: כתוב בזה: אמרתי לה: גבירתי, אני לא חיברתי את הספר הזה: והבטחתי לה לסור פעם אל ביתה ולרשום את שמי לזיכרון בסיפרי, סיפרה...**

אין זה סוד, שעגנון מעודו לא נתברך בתכונות של צניעות־יתר ומיכתביו מהווים הוכחה חותכת לכך. אלא שאי־הצניעות של עגנון היתה מתוחכמת, והוא היה ראוי לה ולכבוד שהיה מקפיד ומדקדק בו.

אחד מהמרכיבים המרתקים במיכתבי עגנון לאסתרליין אלה הנ"ב שלו, כמו: **אנשי דגניה. פועלים. הזמינוני לבוא אליהם. שלום לכל אנשי מישפחתך! אתמול ביקרני בן־ציון (המסופר ש. בן־ציון, אביו של הצייר נחום גוטמן). אמר כי בא לירושלים לראותני. המאמין יאמין...**

במיכתב אחר, מעיר עגנון הערה של נקיטת־עמדה, בדבר ראשי „הישוב הישן" האנטי־ציוניים: **בשעת נתינת הספר ראיתי שנית את ר' חיים זונגפלד. סניו הזבירו לי את סני הגהיימראט הוספמן. הרבה משתוממים לי כי הלכתי לר' חיים, שהוא שונא לנו הציונים ובהתחברו לרשע די האן ימ"ש עשה כמה מעשים שאינם תיפארת לעושיהם...**

על גילויו את שכונת־תלפיות החדשה והתא־הבותו בה, כותב עגנון לאסתרליין: **(מוצאי שבת) תלפיות גיבעה נחמדה. מביתי של ק' ריואים את ים המלח. קלוזנר כבר בריא ובביתו מורדכי בן הלל הכוהן וש' טשרנוביץ (אביה של סופרת הילדים ימימה טשרנוביץ)...**

מיכתבי עגנון, בדומה לשאר כתביו, הם טופר־גרפיה של תקופה, עם קווי השתי־וערב של אנשיה. מפתיע מעט לגלות חריגה מהניסוחים הבהירים והזהירים של עגנון, כאשר הוא כותב בסוף אחד ממיכתביו בטור ארוך: **שלחי לי תמונתך / שלחי לי תמונתך / תמונתך שלחי לי / לי שלחי תמונתך / תמונתך שלחי לי / תמונתך שלחי לי / שלחי תמונתך לי / תמונתך לי שלחי / כך! יפה?!** ומאחר יותר הוא מצרף לאחד ממיכתביו רישום מאוד נאיבי של אסתרליין, וכותב: **זה ציור תמונתך בסימן השאלה מתי תשלחי אותה לי...**

מיקצץ המיכתבים של עגנון, שבו הוא מספר על מגוריו כדיירי־משנה בביתו של **מנחם אוסישקין**, הוא בבחינת סיפור בפני עצמו. במי־כתבים מתאר עגנון לאסתרליין את התקדמות כתיבתו הספרותית ומשגר לה את כתבי־סיפוריו כרי שהיא תעתיק אותם.

כאשר קרבים ימי עלייתה של אסתרליין וילדי עגנון ארצה, הוא מספר לה במיכתביו על תלאות חיפושיו אחר דירה הולמת, ובחיפושיו מגלה ערבי המדבר אשכנזית צחה. **שמתברר כי היה חברו הידוע של די האן ימ"ש (היינו אשתו, סוי שטן)...**

אחרי עלייתה של אסתרליין והשתקעות מישפחת עגנון בתלפיות, מגיע תור פרעות תרפ"ט. הפורעים מתנפלים על תלפיות, ובין השאר ביתו של עגנון ומשחיתים את ספריו. אז כותב עגנון לאסתרליין, השוהה בחופשת־קיץ ליד חיפה: **אפשר שנסדר את שאירית הספרים ובו' וניסע עם הילדים לגרמניה לחצי שנה. בכל אופן, אל תדאגי והיי חזקה ואמיצת לב. לא הקינניים המדומים הם העיקר...**

אסתרליין יקירתי הוא בבחינת מיסמך מרגש, החושף מרכיבים רבים מעולמו הפרטי והמישפחתי של ש"י עגנון, אהבותיו ושנאותיו, הערותיו והתרפקויותיו, וכל שאר מרכיבי עולמו. ספר המהווה יצירה ספרותית בפני עצמה. ספר מומלץ ביותר לאוהבי כתיבתו העילאית של ש"י עגנון. ספר העשוי לתרום רבות להנאה נוספת שבקריאת שאר כתביו.

---

* ש"י עגנון – **אסתרליין יקירתי**; הוצאת שוקן; 307 עמ' (כריכה קשה).

החוויה הישראלית

ז'דנוביזם עם שביס וכיפה

אין זה סוד, שמישרד־החינוך־והתרבות הפך במשך שש שנות הליכוד, כאשר בראשו ניצב שר המפ"ל **זבולון המר**, למישרד־לחינוך־ולתר־בות מגמתי ביותר.

במשך שש שנים הפך המישרד, שבעבר היתה כו מחלקה לחינוך דתי, למישרד לחינוך דתי, שבצידו מצוייה מחלקה קטנה המטפלת בחינוך החילוני. רוב עובדיו החילוניים של המישרד נטשו את מישרותיהם, בעוד מנכ"ל המישרד משמש כ־גוי של שבת" חילוני.

במשך שש השנים של זבולון המר במישרד־החינוך־והתרבות, גולחה תוכנית הלימודים בספרות עיברית, משריחי ספורי ההשכלה כברין סמולנסקין (שהניח תפילין על ראש חזיר, בחזית בית־כנסת באודיסה) ושאר סופרים, שמרדו ב־אלף שנות אפילה רבנית" (כמאמר סמולנסקין) והפכו את תוכנית־הלימודים למשהו משעמם. הדוחה דור שלם מהספרות העיברית האמיתית ומקורותיה.

ידיעה קטנה, שפורסמה באחרונה בעיתונות, ממחישה אותה מגמתיות של שטיפת־מוח תרבותית, הנעשית באחרונה במערכת החינוך, בעזר חלק לאותו ז'דאנוביזם עם שביס וכיפה סרוגה:

היחידה למרכזים סרוגים המרכזו לשילוב מורשת יהדות המיזרח במישרד החינוך והתרבות הפיקו סידרה חדשה לבתי־הספר בשם „סוגיה עם יצר". במימנרת זו הוקלטו, על פרט קל, שיחות בין ד"ר יפה בנימיני ובין מופרים ומשוררים. ההקלטות ניתנות לרכישה עלידי בתי־הספר. כשאלידן מתלווה חוברת מיוחדת ובה הדרכה למורים. ניתנה היצירה ונושאי השיחה והצעות לפעילויות.

ההאזנה להקלטה, בשילוב עם סידרת הפעילויות המוצעות, עשויה לאפשר לתלמידים היכרות עם עולמם של היוצרים.

החומר ערוך בצורה מודולארית, כך שכל מורה יחליט בעצמו על אופן הוראת החומר. במיסגרת הסידרה הנפקו עד כה מישורים וחוברות על הספר אמנון שמוש והמשורר אריה ביטון.

באמת שזה מרגש, אלה היוצרים מומלצי מישרד החינוך והתרבות!

שר־החינוך־והתרבות המר לא שמע מן הסתם על **עמוס עוז, יצחק בן־נר, פינחס שדה, א.ב. יהושוע** ואחרים. הוא גם לא שמע על משוררים **כיהודה עמיחי, נתן זך, דליה רביקוביץ, מאיר ויזלטיר** ועוד משוררים, המקובלים כיום כמייצגי השירה העיברית העכשווית.

מישרד־החינוך־והתרבות ההמרי מנצל כלי־לימוד מלכתחיל, כדי לנסות ולהשיג לשר המר את כל הדיווידנדים המזרחיות שנטל ממנו **אהרון אבו־חצירא**, והוא עושה זאת על חשבון משלמי המיסים.

מצער לגלות שעמודי החדשות של העיתונות ונאומי־הסרק של הפוליטיקאים, מתמקדים כולם במפלות הכלכליות של שר־האוצר לשעבר **יורם ארידור**. אילו היה לאלה עניין של אמת בגודלה של ישראל היו מגלים שכל מה שעשה יורם ארידור לכלכלה הישראלית, עשה זבולון המר בשש השנים האחרונות לחינוך בישראל, וסיפור הקלטות עם „בשורתם" של שמוש את ביטון, כמייצגי היצירה הישראלית, הוא רק קצה קצהו של אותו קרחון מחדלי, שבאמצעותו מרוקן השר המר בז'דאנוביזם עם שביס וכיפה סרוגה, את מערכת החינוך.

אלא, שבעוד שאת מחדלי ארידור חש כל אזרח בכיסו, בחשבונו ובמניותיו — הרי שמחדלי זבולון המר יישאו רק בדור הבא.

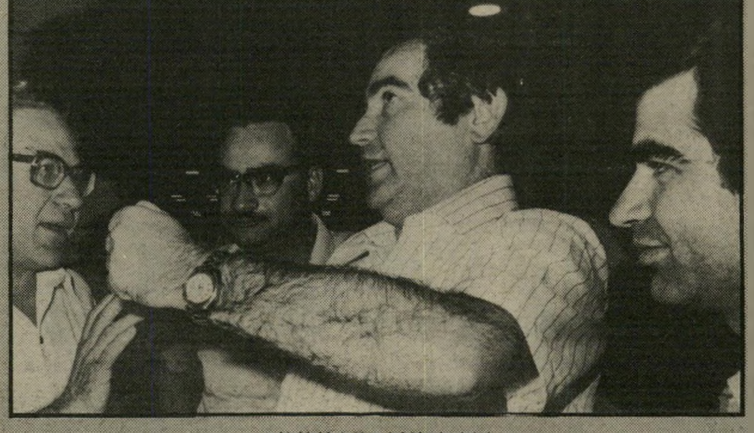

שר־החינוך המר וידידים
ארידור של החינוך

תרגום

חרדה

היינריך בל רחוק מלהיות סופר של ספרות מלוקקת. הוא נמנה עם הסופרים שאינם חרדים מהתרסה פומבית כנגד כל הפרות הקדושות של חברתו ושל התרבות־המערבית. היינריך בל אינו חושש מלפוצץ את המוסכות החברתיות הכואבות ביותר.

אחרי שטיפל טיפול שלאחר־מעשה בהתבה־מות הגרמנית, שהביאה למילחמת־העולם השניה וחשף ככלי ריק את עיתוניו של **אכסל שפרינגר** ושאר תופעות האופייניות לחברה הגרמנית, ראה־אור בתרגום לעיברית סיפרו של בל מצור של חרדה", שבו הוא מעניק תלת־עומק של עידן־הטירור בגרמניה, עידן קבוצת באדר־מיינהוף והשפעותיו השנות על מירקם החברה הגרמנית.

מצור של חרדה הוא סיפורו של **סריין טולם**, בעל עיתון, נשיא התאחדות אילי התעשיה בארצו (מזכיר מאוד את **מרטין שלאייר**, נשיא תעשייני גרמניה, שהוצא־להורג בידי חברי קבוצת באדר־מיינהוף). עבור טולם, הפירסום, הכבוד והמעמד פירושם ליהפך מבוקש לטירוריסטים השמאליים. מישטרת־הביטחון הגרמנית פורשת סביבו מצור־מגן, המקיף את אשתו קתה ואת ילדיו.

---

* **היינריך בל – מצור של חרדה**; עברית: צבי ארד; הוצאת זמורה ביתן; 233 עמ' (כריכה קשה).

עלילת מצור של חרדה מתארת כמה ימים בחיי מישפחת טולם, אולם באמצעות פלאש־באקים ומונולוגים פנימיים, נפרשת לעיני הקורא הדראמה הגרמנית, הנמשכת זה עשרות בשנים. מלבד בני מישפחת טולם, נפרשת במצור של חרדה גלרייה שלימה של דמויות, מכל שכבות החברה הגרמנית: נציגי הכנסייה, תעשיינים, כוחות־הביטחון, משרתים, שכנים, הבת הנשואה **סבינה**, המתנה־אהבים עם שומר־הראש שלה ושאר הדמויות.

כל מעניק את רשות־דיבור גם ל־„נאצי לשעבר" (ביטוי, שמעולם לא הבנתי), בשם **בלייבל**, שגרמניה שאחרי המילחמה העניקה לו מכל טוב. כל מתאר, במתכוון, חברה שהגיעה עד לתחתיות הניוון; כולם „הגונים" ויחד עם זאת „שליליים".

מצור של חרדה הוא רומן פסימי. העוסק בנאמנויות חצויות. בערכים אבודים ובקונויות נואשות. בל מספר את סיפורה של גרמניה, שהמירה את הנאציזם ב־מדינת־חוק־מתועשת", שתושביה משרתים אותה בדיוק כפי ששירתו את הרייך השלישי. רק כותרת המדינה השתנתה, אך תושבי הינם אותם חסרי־לחלוחית.

ילדיו של פריץ טולם, מייצגים ברומן את המרידה. הבת **סבינה** מעריפה להרות לשומר ראשה, מאשר לבעלה הקונפורמיסט, והבן הצעיר **הרברט**, שייך בעצמו לקבוצה קיצונית.

בל יוצר במצור של חרדה עימות בין טולם האב, שהוא ה„קפיטליסט ההגון", ובין בני הדור הצעיר, שהם, או טכנוקרטיים יבשים, או טירוריסטים **קרים ועצובים**. טירוריסטים, **שדווקא הם סיפקו למישטר גרם המחוק אותו — דווקא אותו אפשר היה להם לספק למישטר: קורבנות, קדושים־מעונים.**

יש במצור של חרדה מרכיב ספרותי חזק מאוד, והוא עצם היותו גירסה גרמנית, של סוף שנות השבעים לשדים של **דוסטוייבסקי**, על כל השוני שביניהם. אלא ששוני התקופה, הוא זה, המונע את היינריך בל לערוך את המסע של דוסטוייבסקי לניבכי־הנפש, לשם חשיפת אותם מעמקים המפעילים את המעשים הטירוריסטיים. בניגוד לדוסטוייבסקי, מתמקד בל בתיאור אותם מנגנונים של חרדה, של פסיכוזות־המונים, כשהוא מגיע עד לתיאור הפרטים האפסיים ביותר של

סופר בל
פחד מפני החירות

היום־יום, ההופכים את החיים הגרמניים העכשוויים, ל„מחנה־ריכוז־של־פרט". כאשר המערב־גרמני, הוא גם הקאפו וגם הסוהר של עצמו.

מצור של חרדה הוא רומן שונה וייחודי, למרות שהוא תפור במתכונות הקלאסיות של הסיפור. ווהי מסה ספרותית על הפחד הגרמני, פחד מפני החירות האמיתית, פחד מפני עשיית דין־אמת של הפרט עם עצמו ועם עולמו. יחד עם זאת, והו רומן מאוזן להפליא, בין הגישות השונות הרווחות בגרמניה. הרומן בן 21 הפרקים, שכל אחד מהם מוקדש לדמות אחרת, קשה מאוד לקריאה, בשל המורכבות של נושאו, שאינה נהירה לישראלים, שעבורם „חופש" מתגלם במטבעות־לשון כמו: להיות עם חופשי בארצנו.

מצור של חרדה מומלץ ביותר כספר קריאה לחורף, כספר שתיאורים רבים בתוכו עשויים להעניק לקורא הישראלי תמונת־מצב של רגעי־חרדה טירוריסטיים, המתרפקים בעקשנות בשעריה של החברה הישראלית.

מי מריבה
צביעות מקורנפת

כאשר כולם „נפגשו במעריב של יום ו'" עם ידיעות אחרונות ביד, איש כמעט לא שם לב, למודעה מוזרה, שפורסמה (7באוקטובר) בשולי המדור הספרותי של מעריב.

באותיות שמנות למדי, שבישרו „הודעה לעיתונות", הובא קטע מתוך מאמר שפורסם בעיתון הצרפתי קוטידיאן דה פאריס (ה־20 בספטמבר 83'). מחבר המאמר, אינו אלא חבר האקדמיה הצרפתית ומחבר המחזה הקרנפים יוג'ין יונסקו.

כך צוטט יונסקו במעריב, באותה מודעה:

מחזאי יונסקו
מי פירסם ב־„מעריב"

הצבא האחרון, החזק, התקיף והאמיץ שיש למערב הוא הצבא הישראלי. אה, מי יתן והיו לנו 50 מיליון ישראלים כאלה, אז השלום בזוראי היה ניכסה על העולם ועל הרוסים. לריוע המזל, גם כצבא זה ששט הנגיף הפציפיסטי הגורם נזקים. למרות הכל, שיחיי החיילים והסוליטיקאים צלולי הדעת הישראלים. תחי ישראל! אחת המדינות היחידות הנבונות וההגיוניות שנותרי לנו למזרח התל.

ממש מרתק לקרוא את יונסקו. שזיקנתו מביישת את נעוריו, ועיניו טחו מראות את ההתקרנפות העוברת על החברה הישראלית. מאמר זה, שלא ברור מי פירסם אותו, ראוי מלהוסיף כבוד למחזאי הרומני יונסקו, שמצא מיקלט בתרכות הצרפתית.

אבי הקרנפים, שבדרכו אל האקדמיה הצרפתית, שכחו לספר לו על העובר את החברה הישראלית. עשוי עוד למצוא. אם יאריך ימים, 50 מיליון קרנפים ישראליים, מחוסנים מהנגיף הפציפיסטי, אם לצטטו.

מסתבר שגם תהילת הקרנפים חולפת לה מהעולם. וכל שנותר מיוג'ין יונסקו, הוא תועמלן זול. בלא חתימה של ממשלת הליכוד.

כתב־עת
קתדרה

חוברת קתדרה מס' 29, אינה נופלת באיכותה מ־28 קודמותיה, כשהיא חושפת ומפרשת פרקים מרתקים מתולדות ארץ־ישראל ויישובה.

החוברת נפתחת במדור דיון, המתמקד בשאלה, שעלתה באחרונה בציבוריות הישראלית, בידי **יהושפט הרכבי** בר־כוכבא נשיא ישראל: מעמדו בראש האומה לאור המקורות, **בהשתתפות: אהרון אופנהיימר, דויד גודבלאט וישראל בן־שלום.** שלושת החוקרים בוחנים בכלים מדעיים ומחקריים את ההיבטים השונים של פרשת **בר־כוכבא.**

קלודין דוסיין, מתארת את דרך הים והחוף של עולי־הרגל בתקופה הביזאנטינית, ברשימתה דורה־דאר, תחנה בדרך עולי־הרגל לירוש־לים בתקופה הביזאנטינית, כשהיא מתבססת על מימצאים ארכיאולוגיים והיסטוריים.

בחוזים והתוכניות לבניית בתים ואורות בזיכרון־יעקב (1883־1885) מביא **יוסי בן־ארצי** ניתוח גיאוגרפי־היסטורי, ני־תוח של תעודות שונות מימי הראשית של זיכ־רון־יעקב. מיפרטי החוז־זים מימי ראשית של זיכרון־יעקב עשויים לעורר קינאתם של משתכנים רבים בישראל של היום, בדומה לשיר־טוטים המלווים אותם.

בוסל
עימות

רשימה מרתקת היא רשימתו של **הנרי ניר** איש ודגניה לו (כותרת המבוססת על שירה של המשוררת **רחל**, שהפך אחד ממסמלי העלייה השניה: **פרוש כפיים. ראה מנגד. / שמה — אין בא. / איש ונבו לוי / על ארץ רבה**). ניר בוחן שתי מסורות, שהובילו לראשית הקבוצה והקיבוץ. הוא מעמת את ימי הראשית של דגניה, מול קבוצות השמירה והכיבוש של אירגון השומר. הוא מעמת את איש דגניה **יוסף בוסל בישראל גלעדי**, מייסד השומר. ופורט למרכיביה את תשתית העליה־השניה, וראיית העולם החברתית שלה, שנעה בין דגניה לסג'רה. ניר עורך ברשימתו מחקר השוואתי בין מקורות כתובים שונים ומגיע למסקנה, שהכינוי „אם הקבוצות", שבו הכתירה דגניה את עצמה, מוצדק לחלוטין, וזאת מבלי שבכורת ה„קולקטיב" של סג'רה יוצאת נחותה, תוך שהוא מגיע גם לשורשיהם של החלוצים במיזרח־אירופה.

רונלד צווייג, בוחן את איום ההתמרדות היהודית ערב מילחמת־העולם השניה ברשימתו: בריטניה, ההגנה וגורל „הספר הלבן", תוך פירוט צבירת הכוח והעוצמה של היישוב היהודי, עם פרוץ מילחמת־העולם.

יעקוב שביט מביא ברשימתו המרתקת עברים ופיניקים: תמונת־עבר היסטורי קדום ושימושה באידיאולוגיה הרדיקלית של הימין הציוני והאנטי־ציוני, את סיפור הבסיס והראשית האידיאולוגיים של הרעיון הכנעני, דרך דמויות **כאהרון ראובני, יוסף קלוזנר, עדייה חורון (גור, גורביץ) זאב ז'בוטינסקי, נחום סלושיץ ויונתן רטוש** — רשימה, שהיא בבחינת ניסיון ראשון, של בחינת נושא זה בכלים מדעיים.

קתדרה 29, בדומה לקודמותיה, ממלאת עוד כמה סדקים לא ידועים בסיפור ארץ־ישראל. פרט אחד הפוגם בחוברת הוא הכתיב הלא־מלא, שאינו תואם את תקופתנו.

• ***קתדרה 29:** עורכים: יעקוב שביט; יורם צפריר וישראל ברטל; הו'את יד יצחק בן־צבי; 199 עמ' (כריכה רכה).*

סימפוזיון
תיזכורת גרמנית

עם פתיחת הקתדרה להיסטוריה גרמנית, באוניברסיטה העברית בירושלים, במארס 1981, נערך סימפוזיון, שהתמקד בסקר הבעיה הלאומית הגרמנית במאתיים השנים האחרונות. למרות עיסוקו בגרמניה הזכיר הסימפוזיון יותר מדי מהלכים מאפיינים של הפרק הנוכחי בגיבוש הלאומיות הישראלית. בקובץ מאמרי הסימפוזיון

גוטהולד אפריים לסינג
הגרמני המשחק

יש משום תיזכורת גרמנית מחרידה לישראלים, שהיא בבחינת מראה לא־מעוותת לכמה מהתופעות ההולכות ומתחזקות כאן.

באחרונה ראה־אור, תחת הכותרת משברי הלאומיות הגרמנית בעריכת **משה צימרמן***, מיבחר מאמרי סימפוזיון זה. המאמרים משרטטים את קווי־המיתאר של המשברים והשואות של הלאומיות הגרמנית. את הקובץ פותח עורכו, משה צימרמן, בעקוב ומישור – הלאומיות הגרמנית; גילגוליה וגילוייה. החוקר הנודע ג'ורג' ל. **מוסה** סוקר את חזונה וכישלונה של הלאומיות הגרמנית. **רודולף פירהאוס** סוקר את התקופה 1815־1848, **יורגן קוקה** בוחן את חדלון הלאומיות הפרוגרסיבית בריבע השני, **אברהארד קולב** מתמודד עם מושג הלאום ותעמולה לאומנית בימי רפובליקת ויימאר. ועוד חוקרים פורשים את סיפורה של הלאומיות הגרמנית.

בשל עומס המרכיבים של הקובץ, העדפתי להתייחס לכמה בחינות ספרותיות של הלאומיות הגרמנית, כפי שבוחנם העורך צימרמן בפרק המבוא שלו, באמצעות דימוי גרמניה כאישה, בשיר תפל של **קלופשטוק: עלמה גרמניה אנכי / בחולה עיני ומבטי רך / לב לי / אציל, גאה וטוב. / עלמה גרמניה אנכי / בזעם תביט עיני הבחולה / וליבי יישנא / את זה שאת מולדתי לא יכיר...**

מהעלמה של קלופשטוק, ממשיכה הדרך לשיר נער גרמני אנוכי של **מתיאס קלאודיוס: נער גרמני אנוכי / לשמע המילה המתוקה „מולדת" / יפעם ליבי / ופני יבעירו באש...** והלאה אל שירו של **הרדר** אל הרוח הגרמנית, שבו כתוב: **המבט הגרמני החופשי, כה עז, בחול ובהיר / עד מתי יהיה מבטו של עבד־עבדים?**

היה זה **גוטהולד אפריים לסינג** בשירו על

• ***משברי הלאומיות הגרמנית במאה התשע־עשרה והעשרים;** עורך: משה צימרמן; תרגומים: יעקוב גוטשלק; הוצאת מגאנס; 205 עמ' (כריכה רכה).*

סטיריקון
למות, או לראות את ההר

ראש־הממשלה לשעבר **מנחם בגין**, אינו מסוגל להתנתק מהחזיון, אשר ליווה אותו במהלך השנה האחרונה, חזיון מישמרת אנשי שלום עכשיו, שישבו מול מעון ראש־הממשלה, עם המיספר המתחלף של 500 + הרוגי מילחמת־הלבנון.

כאשר נבחרה עבור מנחם בגין דירתו החדשה, בשכונת יפה־נוף בירושלים, לא נפקד מקומה של שורת הימנון בית"ר. שליוותה אותו כל ימי חייו: **למות או לכבוש את ההר.**

עכשיו, בדירתו החדשה, השוכנת למרגלות בית־קברות־הצבאי שבהר־הרצל, שם קבור חלק מהרוגי מילחמת־הלבנון, יישב ויזמזם לעצמו: למות. או לראות את ההר!

הגרמני המשחק, שהבהיר, כי אותו גרמני, אציל, חופשי, גאה, אוהב מולדתו של שנות השמונים למאה ה־18, לא נולד כתוצאה ממחקר אתנולוגי, אלא פרי רוחו של **טאקיטוס**, בפרק הרביעי של סיפרו גרמניה. שם ניסח, את שורש תורת־הגזע: **עמי גרמניה לא הזכתמו בנישואי תערובת והם אומה מיוחדת, טהורה ויחידה במינה. מבאן החזות בדמות גופם בכל מקום — אם מותר להכליל לגבי אוכלוסיה גדולה — פראים, כחלי עיניים, אדומי שיער וגדלי גוף...**

תיקצר היריעה, מלהביא במדור זה את כל המשלים והתיזכורות הגרמניות, המובאים בקובץ זה, המומלץ לכל ישראלי החרד לפניה של הלאומיות הישראלית.

מאת דן טומר

תשבצופן 2409

מאת
אביגיל ינאי

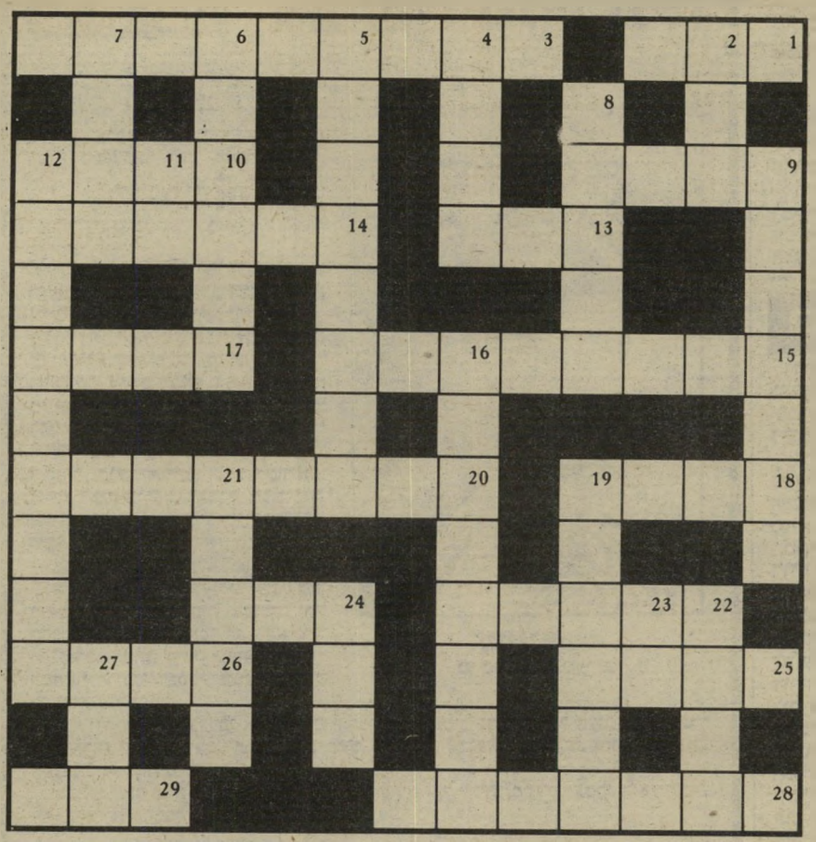

מאוזן:
1) הוא אכן ניצב כאן (3); 3) שריד לשלטון — של שמיר; (3, 3, 3); 9) עלם — חמדה ליבי (4); 10) איזה תיאטרון! (4); 13) שמושי בעיקר במשמר הגבול (3); 14) שאילתה למוכתרים (6); 15) לא האמין בתחיית המתים ... (5,3); 17) מאכל התאווה עובר על גדותיו (4); 18) אל הפריון שר כבר את שירת הברבור (4); 20) יאומן מאד (8); 22) פרס לשינוי (5); 24) חכה לי פה בצדו השני של קוף המחט (3); 25) השופט לא גר כאן (4); 26) הוגה הרעיונות במלוא הדרם (4); 28) מה שיוצא מפי יודעי עוף ובעלי מעוף (4, 3); 29) השתכר הוקן (3).

מאונך:
2) הפריו במדרות הגוף (3); 4) צמח בחלל בטננו (4); 5) כתובתה של המוזה (3, 5); 6) עם ערב נותרה רק שמינית הקב (3, 3); 7) נאלמו למראה ממדו (4); 8) בנו של גד שיחק אותה (2, 3); 9) יצא לדרכו האחרונה (2, 5); 11) התרושש במהירות הקול (2); 12) בראש אחד עם טיטוס (4, 5); 16) עמוס פש אותן בהר שומרון (4, 4); 19) עדית איננה פה (6); 21) איזו מריחה! (5); 22) מכשיר הקשר עם השכינה של הכהן הגדול הנאיבי (4); 23) הקוסם נתרכך ונמס (2); 24) במזרח הרחוק יש פרצוף למטבע הזה (3); 27) עם התור נכנס לעידן הנוצץ (3).

פתרון תשבצופן 2407

"המחלה ניתקה אותיו"

(המשך מעמוד 29)

● באותן בחירות נקטת שיטות חדשניות. הקלטת נאום מפירסם של בגין והסצת אותו.

לא רק זה. ביטלנו את כל ההופעות האמנותיות. חשבנו שהקהל בא, בעצם, לראות תוכנית אמנותית ולא להקשיב לנאום־בחירות, ואז, כשאתה נואם, אתה מפריע לו לצפות בתוכנית והוא מתרגז שאתה מבלבל לו במוח. התחלתי את עניין חוגי־הבית. באותה תקופה היה עניין האופנועים של בגין, שהיו מלווים אותו במכוניתו הפתוחה. כולם באו עם האף למטה. בן־גוריון אפילו שתה ורמוט. פעם ראשונה שהוא נגע באלכוהול. אמרתי להם — חבר'ה, צריך לרשום את האופנועים האלה בספר הזהב של הקרן־הקיימת. נו, צדקתי או לא? עד היום מזכירים לבגין את האופנועים שלו.

אומרים שהיום יש הפרעות. את לא מתארת לעצמך איזה הפרעות היו ב־1959. אני לא מבין את ההתנהגות הזו של המערך. הם מתביישים בהפרעות. מה זה, לעזאזל? להיפך, צריך לנצל את ההפרעות נגד המפריעים. זה מה שאני עשיתי אז. אבל מה לעשות? הצעירים חושבים שהם יודעים יותר טוב. אני זוכר שאחרי המיקרה עם דודו טופז, תפסתי את הראש. אבל זאת לא היתה השגיאה הראשונה. בהארץ הופיעה על חצי עמוד תמונה של שמעון. הם לא הבינו שהקהל לא אוהב את זה, שזה מרגיז אותו.

● זה לא הרגיז את הקהל כשפירסמתם תמונות של בן־גוריון.

כן. אבל אז פרסמנו את זה, עם ההמצאה שלי "הגידו כן לזקן". זה היה לגיטימי. היום בוכים על הפגנות. את יודעת מה היה אז? למשה דיין פוצצו

מריאיין אלמוגי
"הגידו כן לזקן!"

הפגנה באשקלון. אני לא יכולתי להופיע בצפת. שיטרית לא יכול להופיע בגבעת אולגה. אז מה. בכיתי? להיפך, עשיתי מזה פירסומת. זו היתה הדרך להדליק את האנשים. שמעון עשה שטות כשהתרגז שהפריעו לו.

● על אף נסיונך במערכת בחירות אלימה כמו זו שב־59', לא ניסו להתייעץ איתך.

איתי? אפילו לא הסכימו שאהיה בין חמשת המועמדים שסוגרים את הרשימה לכנסת. עד כדי כך. אבל זה לא מפריע לי. כשהציעו לי להיות ראש־ממשלה סירבתי. אני לא חושב את עצמי כמתאים. אילו היינו מדינה נורמלית, שענייני הפנים הם הדבר הדומיננטי, זה דבר אחר. אבל אצלנו, ראש־הממשלה צריך להיות בעל כושר בינלאומי. זה לא אומר שהאחרים שעושים את התפקיד הזה מתאימים לו, אבל אני לא מתאים.

אראה לך כמה תמונות שתדעי על מה אני מדבר. את רואה את התמונה הזאת? כל השורה צוחקת. עכשיו כולם מתים. הנה אני עם בגין. פעם בן־גוריון הסביר שיש דימיון בין בגין ובין אלמוגי. בגין איננו שרלטן. הוא באמת רוצה שתי גדות לירדן. אצלו זו לא דמגוגיה ולכן הוא מסוכן. אלמוגי גם הוא אינו דמגוג. כל מה שהוא רוצה עבור הפועלים הוא רוצה באמת, ולכן הוא מסוכן.

שולה
ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית
חזקות באחריות
וכן השתלת ריסים
ת"א, המלך ג'ורג' 89
טלפונים:
284919
295318
השתלת ציפורניים

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

מינוי נכבד,
נשלחה אליך הודעת חידוש —
אנא שלם בזמן.
הודעה נוספת לא תישלח
מחלקת המנויים

THE OTHER ISRAEL

"THE OTHER ISRAEL" is the english language news letter of the israeli council for israeli-palestinian peace (ICIPP).

THE NEW ISSUE INCLUDES THE FOLLOWING:

★ Chronicles of the peace struggle (this section includes all the demonstrations, protest and other actions taken by various sections of the israeli peace movement in the last month).
★ The ICIPP delegation to the UN Conference in Geneva.
★ The abuse of law in the occupied territories.
★ Is there freedom of the press in Jerusalem?
★ After begin — the big questions.
★ Lebanon — the crumbling house of cards.

SUBSCRIPTION RATE:
$ 30 for 6 months
$ 50 for 12 months

FREE SAMPLE COPIES ARE AVAILABLE AT P.O.B. 956, TEL AVIV

מוסיקה

פסנתר
תפוקה עצומה

בין יתר החגיגות הנערכות השנה לזכר הולדת או מות מלחינים ידועים, תופס מקום נכבד סרגיי רחמנינוב. הוא נולד לפני 110 שנים, ב־1 לאפריל 1873, ונפטר לפני 40 שנים, ב־28 במרץ 1943.

ציון כפול שכזה רק תומך במלחין אשר נהנה מפופולאריות רבה מאוד במשך חייו. רבות מיצירותיו הפחות ידועות בעשורים האחרונים זכו לביצוע רק ב־1973, בחגיגות המאה להולדתו.

בימים אלה בוצעו בלונדון מחזורי רסיטלים לכל יצירותיו לפסנתר. זוהי רק ההתחלה, יש לקוות. זהו אותו מלחין אשר הצליח לכתוב בגיל הרודפים אחרי הדולר. על הופעותיה במדינת האפרטהייד הגזענית, קיבלה סכום של 500,000 דולר. כתב רולינג־סטונס, אהרון לאטהם, נסע אל רונסטאדט ברדום־אפריקה והפיק כתבה קטלנית למדי. רבים אחרים כותבים ומביעים את זעמם על מהלכה האחרון של הזמרת.

מלחין רחמנינוב 1924*
מקום בניצחיות המוסיקה

19 את יצירת הסולו לפסנתר שהיא אולי הפופולארית ביותר במאה השנים האחרונות.

התפוקה שלו, לצד הקונצ'רטים והפרלודים, היתה עצומה. התפיסה שלו את המלודיה, הכישרון שלו בטיפול בתבניות מוסיקליות — אלה ורבים אחרים, מבטיחים את מקומו בנצחיות המוסיקה.

מה נשמע
כדאי לחפש

● התמונה המצורפת כאן היא עבודת גרא־פיקה יפה. ואריאציות רבות על הנושא גראו בשנות השישים המאוחרות והשיבעים, בעיקר על אלבומי להקת מת אסיר תודה. כיום אפשר לפתוח תחרות בנושא „השם המתאים לציור". כמה אפשרויות הן: הרעב לתוכן במוסיקת שנות השמונים, גל חדש עובר על קבר ישן, או אני מת על רוק.

למישהו הצעות נוספות?

● פול מקרטני ומיכאל ג'קסון חזרו לשתף פעולה באולפני־ההקלטה. אחרי הצלחת שירם המשותף נערה זו היא שלי, הקליטו תקליטון חדש עם שיר הנקרא "say say say". הוא יופיע באלבומו הבא של מקרטני, אשר יקרא מיקטורות שלום. השיר נכתב על ידי השניים והופק בידי ג'ורג' מרטין. מרטין היה גם מפיק של החיפושיות, שמקרטני היה בעבר אחד מהם.

עטיפת „מת אסיר־תודה"
יש הצעות!

מצליחנים מקרטני וג'קסון
שיתוף־פעולה

● תקליט חדש בארץ ייצא בעתיד לזמרת קורין אלאל. אחרי הקלטות עם חברי להקת ליפסטיק, שינתה כיוון והמשיכה את עריכת התקליט עם רמות חדשה בשטח זה: יזהר אשרות. לא ברור אם המיזוג הכפוי בין גל־חדש מתוק ופופ מיסחרי יעלה יפה. תוצאות ראשונות נוכל לשמוע בקרוב, מעל גלי־האתר.

רוק
עבור חופן דולארים

זמרת הקאונטרי־רוק האמריקאית לינדה רונסטאדט נסעה לכמה קונצרטים לדרום־אפריקה כמחליפה של פרנק סינטרה.

רונסטאדט פופולארית מאוד בארצות־הברית ורבים סברו שהיא שונה מכל אנשי־הבידור

* *עם בנותיו אירינה וטאטיאנה.*

תקליטים

טעם אישי

יהאנס ברהמס — קונצ'רטו כפול לכינור, צ'לו ותיזמורת ואר־ברטורה טראגית — אן־סופי מוטר, אנטוניו מנס הרברט פון קראיאן ותזמורת פילהרמוניק של ברלין; יבוא: דויטשה גראמופון עליידי אורין.

הכל תופס אותך ברגע הנכון: מפתיחות הסולו בסגנון רצ'יטטיבי, דרך צליל התיזמורת וכמובן, כל הנ"ל דרך ידי המלחין המיר חד הזה. זו הקלטה חדשה ליצירה התיזמורתית האחרונה של ברהמס. אם מפני שכתב אותה כדי להשלים עם ידידו, הכנר יוזף יואכים; אם מפני שזו ההקלטה הראשונה של הצ'לן הצעיר מנסס, אשר זכה בבכורת תחרות צ'ייקובסקי ב־1982, במוסקווה — כל אחת מהסיבות ועוד רבות אחרות, נסתרות, תופסות אותי ואינן מרפות. זהו תקליט מעולה.

הדליקו את האורות

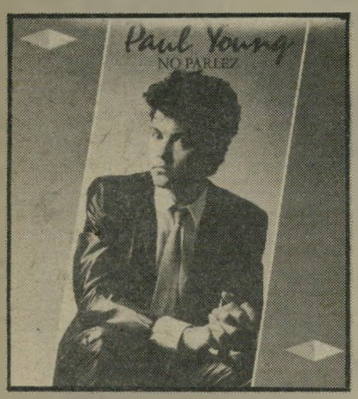

פול יאנג — לא מדבר- (no par-lez, סי־בי־אס.

הדליקו את האורות וכוונו אותם אל שני אנשים: הזמר והמעבד פול יאנג ונגן גיטרת־הבאס המעולה פינו פאלארינו. כמות זהה של זרקורים מגיעה, למעשה, גם לשני המפיקים הנוספים ולכל אחד מנגני האלבום המוצלח הזה. זהו „גל חדש" במרכאות כפולות, המוכיח שעדיין ניתן לעניין ולחדש. העיבודים המצוייתים אינם תומכים בחלל מוסיקלי ריק. יש למה להאזין. השירים אינם אדירים, אך הם מותירים מאחור ללא קושי שירי־פופ רבים שנשמעו לאחרונה. שירת יאנג מיוחדת מאוד, והוא בולט מאוד ממיגוון הקולות המצומצם. השולט כיום בתחום מוסיקלי זה.

זהו יתרון ענק. היתרון הזה, לצד המוסיקאים המצויינים המשתפים עימו פעולה, בוודאי ישאירו אותו בצמרת עוד זמן ניכר.

החיים הם לא פיקניק

להקת „מילחמה" — החיים (כה מוזרים); איסטרוניקס.

זוהי להקה אשר זכתה בלהיטים רבים בתחילת ובאמצע שנות השבעים. הם אינם טירונים. אחד היחודים של ההרכב היא המפוזזית, המופיעה בתפקידים מרכזיים בכל עיבוד מוסיקלי. יחוד נוסף הוא ביצוע מצויין של סיגנון אפרו־קובני במיסגרת הבלוז־רוק. זה נשמע מסובך רק בכתב. בהאזנה זה ברור בהרבה. אם אתם מבחינים, בזכוכיות המישקפיים של הבחורה על עטיפת התקליט, מופיעה פטרייה של התפוצצות אטומית. כמה קטעים בתקליט, והאווירה הכללית שלו, מדברים על מילחמת־העולם הבאה, על הסוף והאפר. עם מעט רמיון וריכוז, זה טריפ לגמרי

לא רע, לדמיין את המוסיקה של האלבום מושמעת מרמקולי ענק במידבר שיווצר אחרי אותן ההפצצות.

השאלה: מי יחליף את צידי התקליט, בכל פעם שייגמר?

שם המישחק

להקת „הקינקס" — מצב של מבוכה; הד ארצי.

זוכרים את "You Really Got Me"? ואת לולה הקופצנית? ובכן, כמעט אותו הרכב, בהנהגת ריי דייוויס, ממשיך ויוצר ומצליח עם רוק אמריקאי ישן וטוב. האם אמרתי נוסטלגיה? לא. הם מקליטים באותו סיגנון אך עם עידכונים קטנים. הם כה קטנים עד שלא מרגישים בהם ברדיו. בארצות־הברית שם המישחק הוא רדיו, הישרדות, מכירת־תקליטים באמצעות הרדיו והטלוויזיה. האמריקאים מאמינים, שריי דייוויס והקינקס מוכרים לו נוסטלגיה. הלהקה, בחוכמה, מקשטת במוזרניות ומוציאה תוצר אשר יקרון גם למבקרים בעדי מערכות סטריאו טובות יותר מאלה אשר נמצאות ברוב המכוניות. הם כאן כבר 20 שנה.

הדירוג מעניק לתקליטים חמישה ציונים. לפי הדירוג הבא: תו אחד — רע; שני תווים — חלש; שלושה תווים — בכתה; ארבעה תווים — טוב; חמישה תווים — מצויין.

ארי פרנקל

קשה להיות הבת של טופול

חיים טופול יצא לפגישת־עסקים באחת המיסעדות בקובנט גארדן האופנתי בלונדון. משסיים את הפגישה יצא אל הרחוב לחפש מונית. הוא צריך היה לשפשף את עיניו פעמיים כדי להאמין למראה עיניו. בחוץ, על המידרכה, ציפה לו צוות ההצגה כנר על הגג לבוש בבגדי ההצגה. על עגלתו המפורסמת של טוביה החולב ישב, כשהוא חובש את כובע הקסקט של טוביה, איש הטלוויזיה היימון אנדרוס.

טופול שלנו, מרחוב דב הוז בתל־אביב, זכה בכבוד שרק מעטים זוכים בו ושזרים כמעט שאינם זוכים בו. הטלוויזיה הבריטית הכינה סביבו את התוכנית רבת־היוקרה אלה הם חייך.

שלא כמו בישראל, נוהגים בבריטניה ללכת אל מקום הימצאו של כוכב התוכנית, שלא כמו בישראל נמשכת התוכנית חצי שעה בלבד והיא מרתקת אליה מיליוני צופים. לכבוד תוכניתו של טופול הוטסו מישראל הוריו הקשישים, רעייתו גליה ובנו עומר, העומד להתחיל בלימודי הרוקחות באוניברסיטה העברית בירושלים. מגרמניה הובאה נחמה הנדל והטלוויזיה הבריטית אף טרחה והטיסה מקנדה את שכניו של טופול משכונת פלורנטין, והשימחה היתה רבה.

את כל זה מספרת בתו הבכירה של טופול, ענת, המשחקת כעת בתפקיד נינה פלאטינה במחזה טנזי, המוצג על בימת בית לסין. זו הסיבה שבגללה לא הוטסה ענת ללונדון, כדי להשתתף בתוכנית על אביה. בכל זאת, לא ויתרה הטלוויזיה הבריטית על השתתפותה. ענת צולמה בישראל בסצינת ההאבקות המפורסמת מתוך המחזה, כשהיא מתאבקת עם אורלי זילברשץ. לאחר מכן, בביגדי ההופעה הסקסיים, דיברה אל אביה.

מספרת ענת: „עמדתי על הבימה בבית לסין, עם הפיאה הבלונדית, וסיפרתי על ההצגה ודיברתי אל אבא. מהטלוויזיה ביקשו ממני להגיד כל מיני דברים מצחיקים, כמו — איזה אבא נהדר אתה וכמה חשוב לי להוכיח שאני ראוייה לך. כמובן שהורדתי את השטויות ופשוט דיברתי אל אבא שלי. הוא ואני מבינים יופי אחד את השני."

ענת מתגוררת בקומה הראשונה של בית הדירות של מישפחת טופול בלב תל־אביב. הבניין שייך להוריה המנוחים של גליה טופול, וגרים בו רק בני המישפחה. בקומה העליונה גרים חיים וגליה טופול.

ענת בשחקנית בסרט „בנר על הגג"
„כשהיינו ילדים, נסענו איתו לכל מקום..."

ענת לבושה במיכנסי ג'ינס וסווטשרט ורוד. עיניה מאירות. במציאות היא שונה לחלוטין מדמותה של פצצת־המין נינה פלאטינה, שהיא מגלמת לילה לילה בתיאטרון. ענת טופול יוצרת דמות של בלונדית

מטמטמת בעלת שדיים ענקיים ושכל קטן. כשהיא יוצאת מתוך בגד־הגוף הסקסי ומסירה את פיאת הפלאטינה, היא אדם שונה לחלוטין. בחורה (24) חביבה, פשוטת מראה והליכות, שהחיים בצילו של האב הכוכב לא עיוותו את יחסה לחיים.

„תמיד רציתי להיות שחקנית. זה לא קונץ כשאת גדלה בבית כמו שלי, אבל ברצינות תהומית התחלתי להתייחס למיקצוע בגיל 14, כשהכרתי בגימנסיה הרצליה את דוני עינבר, שהוא הבמאי של טנזי. היינו מתרגמים מחזות, יושבים שעות וקוראים מחזות, מתייחסים לתיאטרון ממש ברצינות של פריקים. בשלב מסויים הוריו רצו שיעבור לעירוני ה', ולא מזמן חשבתי שאילו הוא או אני היינו עוברים בית־ספר, קרוב לוודאי שלא היינו עוסקים היום בתיאטרון. ההשפעה שלנו זה על זו היתה הדדית כל הזמן המרצנו אחד את השני בכיוון זה.

„מובן שגם לבית ולאבא היתה השפעה. מגיל מאוד צעיר אני מסתובבת בתיאטרונים ובסרטים. אבל אבא אף פעם לא דחף. הוא תמיד דגל בשיטה שכל אחד יעשה מה שהוא רוצה, איך שהוא רוצה. מובן שהוא שמח שבחרתי בתיאטרון כמיקצוע. אחרי הכל, זו שפה משותפת, זה לעבוד באותו מיקצוע, זה להתייעץ.

„זה ממש תענוג שיש לי אותו כבית, זו עזרה לא נורמלית. כשיש לי בעיה עם תפקיד, אני רצה אליו. ככה זה היה בבית־הספר, וככה זה כעת."

אבא של ענת

ענת טופול הסתובבה מגיל ינקות בתיאטרונים. אחרי שסיימה את בית־הספר התיכון הלכה, כמו אביה ואמה לפניה, ללהקה צבאית. בתקופתה ביטל רפאל איתן את הלהקות הצבאיות והיא היתה חברת צוות־הווי של הנח"ל. עד היום, כמו אביה, היא מחשיבה את תקופת הלהקה כבית־ספר בלתי רגיל.

משסיימה את שירותה הצבאי, לא קפצה מייד על עגלת התיאטרון. היא החליטה לקחת את עצמה בידיים ונרשמה לבית־הספר למישחק גילדהול בלונדון. אלף תלמידים נרשמו לבית־הספר. רק עשרים התקבלו וענת היתה ביניהם. לא השם טופול לא עשה רושם על הבוחנים בבית־הספר. ענת מספרת על מסורת במישפחות שחקנים בברטיניה, שבהן הבן הולך בדרכי האב, ויש גם מישפחות שלמות שעוסקות דורות על גבי דורות בתיאטרון. יחד איתה למדה גם שארלוט בארקר, בתו של הקומיקאי הבריטי הענק, רוני בארקר.

אבא טופול היה מגיע כמעט לכל אחת מההפקות בבית־הספר. ענת מספרת כי בפעם הראשונה שבה הגיע לבית־הספר, הוא נכנס לחדרה של המנהלת ואמר: „אני אבא של ענת". המנהלת ענתה: „רואים".

משסיימה את לימודיה, אחרי שלוש שנים, עמדו לפניה כמה אפשרויות. היה זה טופול שעודד אותה להתחיל בקאריירה בישראל, בשפת־האם שלה. ענת אוהבת את לונדון. „לזרים, לונדון היא העיר הכי נהדרת בעולם," היא אומרת. „תל אביב היא העיר שלי, המולדת שלי. זה לא חוכמה שטוב לי בתל־אביב. בלונדון זה תענוג. קודם כל החופש. אף אחד לא מתערב לך בחיים. את מתלבשת איך שאת רוצה, אף אחד לא מסתכל עליך פעמיים, האנונימיות בלונדון הוא בבחינת תענוג."

כמו ישראלים רבים, היא חולמת לגור פה, ושם, אך כשהציעו לה לשחק את אחת מבנותיו של אביה בהפקה העכשווית של כנר על הגג, היא סירבה בכל תוקף. „זה לא טוב בשבילי לשחק בהצגה ראשונה כשחקנית, בהצגה של אבא שלי. פרוטקציה, עניינים, אני לא רוצה לעשות את זה. הציעו לי לשחק את אחת מבנותיו של טוביה גם בהפקה הישראלית, אבל לעבוד בשביל פשה, זה כמו לעבוד בשביל אבא ואני מעדיפה להצליח בכוחות עצמי.

„כמובן שבשלב מסויים ארצה מאוד לעבוד עם אבא, אולי על המלך ליר."

„אבא היה עושה לנו בדיחות מהבימה"

„אמא שלי זה אדם בלתי־רגיל"

„ארצה לעבוד עם אבא -- אולי על המלך ליר!"

שפריץ יותר גדול

ענת יודעת כי לעובדה שהיא הבת של אביה יש פנים לכאן ולכאן: „מצד אחד זה קשה להיות הבת של טופול ומצד שני זה עוזר. אני לא מתחילה מכלום. אני מתחילה ישר מעשר. ואם אני טובה מספיק, אז זה טוב ואם אני לא טובה, אז זה רע. כשאתה בנו של שחקן מפורסם, תשומת־לב מופנית אליך. יש אנשים שזה מפריע להם שאני מקבלת תשומת־לב שלא בפרופורציה למה שאני עושה. מבחינת עיתונות קיבלתי יותר פירסום מזזי שביט או מאורלי זילברשץ, והן עושות תפקיד ראשי בטנזי."

הצלחתה בתפקיד נינה פלאטינה אינה מעבירה אותה על דעתה. היא יודעת שזו תחילת הדרך. היא יודעת שתשומת־לב מופנית אליה בגלל אביה המפורסם. היא גם יודעת שהיא חייבת להתאמץ יותר בגלל הסיבה הזו. את אביה היא מעריצה ואוהבת בלי גבול. „הוא אבא נהדר, למרות עיסוקיו הרבים יצא לנו המון להיות ביחד. כשהיינו ילדים נסענו איתו לכל מקום. וכשהמישפחה היתה ביוגוסלביה, היינו כל הזמן אחד עם השני. כילדים הלכנו המון לאתרי־הצילומים.

„כשאני חושבת על זה עכשיו, אני מבינה שעומר ואני היינו ממש ילדים מאומנים וטובים. עומר היה ממש קטן כשאבא שיחק בפעם ראשונה בלונדון בכנר. הוא היה בן חמש. אבא היה לוקח אותנו כל שבת להצגה יומית של ההצגה. היינו יושבים שלוש שעות רצופות וזו היתה בכל פעם חווייה מחדש. אבא היה עושה לנו בדיחות מהבימה. היו מקומות בהצגה, שרק עומר ואני היינו צוחקים.

„הכי מוזר זה שעכשיו, אחרי שנים, הגעתי לקובנטרי, כדי לראות את ההפקה המחודשת של כנר ושוב היו מקומות שרק אני צחקתי בהם. אבא היה מצחיק אותנו עד דמעות. למשל, בקטע החלום המפורסם שבו הוא צועק 'אה, או, את,' הוא היה צועק 'עומר, ענת.' או בקטע של לו הייתי רוטשילד, כשהוא נשען על כד החלב ומשפריץ מתוכו, כל פעם שהיינו באולם הוא היה עושה שפריץ יותר גדול, כי הוא ידע שזה מצחיק אותנו עד דמעות, ואנחנו הילדים היינו ממש משתוללים.

„בהסרטות היינו מסתובבים ממש מתחת למצלמה, מתחת לרגליים של כולם, אבל כנראה ידענו להתנהג, כי אף פעם לא גרשו אותנו. אני זוכרת שכשהייתי ממש קטנה, צילמו את סאלאת וזה נראה לי נורא מוזר שמצלמים אותו דבר כמה פעמים."

משחק את המחנך

ל חלקה של אמא גליה בחינוכה, היא אומרת בחיוך: „או, אמא שלי זה משהו מיוחד. בן־אדם בלתי רגיל. אמא היתה ועדיין, זו שתמיד נמצאת. אבא נוסע וחוזר. אבא הוא כולו נשמה, כולו רכות. אפשר לסובב אותו, אבל מצד שני לפעמים הוא מגיע הביתה ונדמה לו שעכשיו הוא צריך לחנך ואז הוא משחק את המחנך הדגול ואנחנו מתפוצצים מצחוק. אמא יותר עקבית. היא בעצם טיפוס מאוד מיוחד, אמא שלי. ליברלית בצורה יוצאת־דופן, ממש בן־אדם שחי לפי המוטו של כל אחד עושה מה שטוב לו, ושהיא לא יכולה להגיד לבן־אדם אחר מה שטוב בשבילו. אחת כואת שלא מתערבת. היא אף פעם לא שואלת — איפה היית ומתי תחזרי. היא נותנת לי את הזכות להגיד לה. היא אף פעם לא תחקור ובגלל זה מספרים לה הכל.

„הדבר הכי נפלא אצלנו בבית, זה שאבא ואמא נורא אוהבים אחד את השני, וזה נהדר. אבא הוא כמוני. רוצה לדעת הכל. ואנחנו הילדים מאוד שונים, אך יש בינינו שפה משותפת וזה תולדה של החינוך שקיבלנו."

ענת טופול עדיין לא עושה תוכניות. בימים אלו היא נוסעת ללונדון, לחופשה בת שבועיים. אביה עומד לסיים שם את השתתפותו בכנר על הגג ואז תחזור כל המישפחה הביתה לתל־אביב. עדי הקטנה עדיין לומדת בקולג' באנגליה, ובשנה הבאה עומדת להתגייס לצה"ל. עומר עומד להתחיל את לימודיו בירושלים. הוא היחידי מבין שבט הטופולים שלא רוצה נגיעה בתיאטרון.

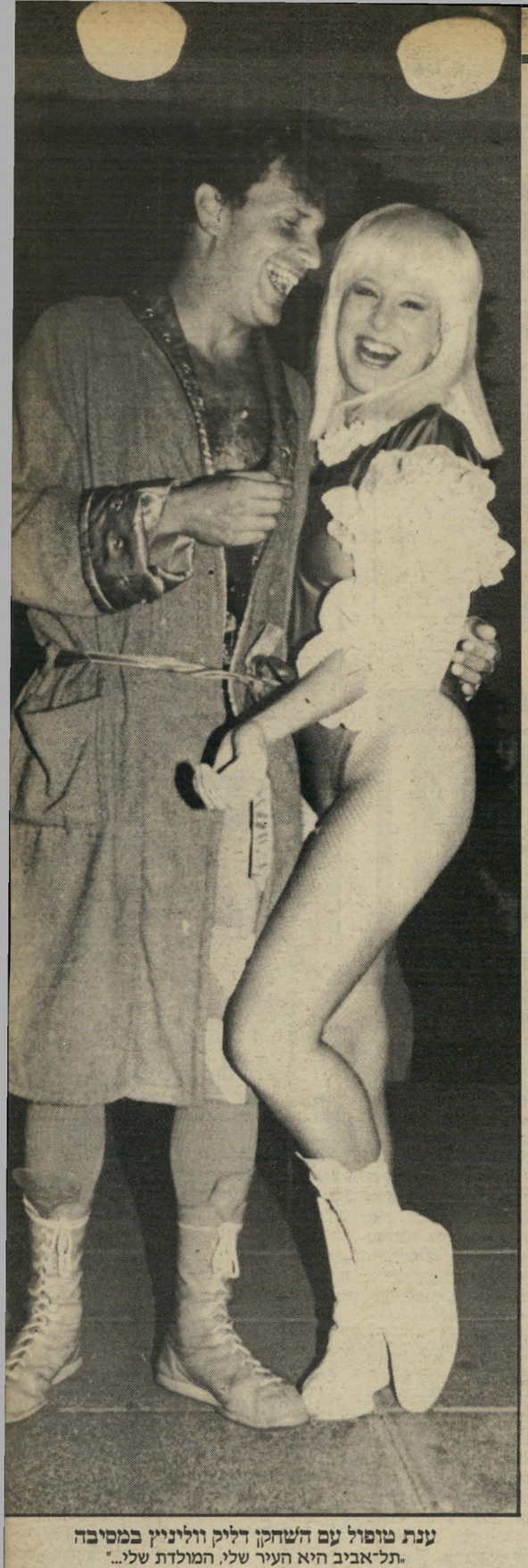

ענת טופול עם השחקן דליק וולינץ במסיבה
„תל־אביב היא העיר שלי, המולדת שלי..."

חיים וגליה היו בלהקת הנח"ל, יסדו את בצל ירוק ולשניהם קאריירה עשירה בתיאטרון. גליה ויתרה על המשך הקאריירה שלה, כדי לטפל במישפחה. ענת היא שחקנית־תיאטרון ועדי מתכוונת להיות שחקנית, כשת־סיים אל לימודיה.

המלצה עם כל הלב

ב שלב זה מרוצה ענת מתפקידה ומההצגה שבה היא משתתפת. היא לא קיבלה את התפקיד בקלות. למרות המלצתו של ידידה דוני עינבר, שעקב אחריה כל השנים וראה כל תפקיד שגילמה בבית־הספר, חשש המפיק יעקב אגמון, להעניק לשחקנית מתחילה תפקיד כה בולט.

„זה נשמע לאגמון כאילו דוני רוצה לדחוף את הידידה שלו," אומרת ענת.

אגמון הציע לדוני לבחון שחקניו אחרות, אך בסופו של עניין, אחרי שהשחקן אריה מסקונה, המגלם א אחד התפקידים הראשיים במחזה, רא את ענת במחזה מחכים לגוד במיסגרת בית ספרה בלונדון, חז ארצה והמליץ על ענת בכל לב.

ענת מודה כי חשקה גם בדמותה ש טנזי, „גם דוני רצה ולא רצה שאעש את התפקיד, אבל חשבתי שבפע הראשונה על בימה מיקצועית, ליפו ישר לתפקיד ראשי ולהחזיק הצגה, ז סיכון גדול מדי. אם אני מצליחה, אז ז נפלא ואם אני נכשלת זה נורא. לשחי בתיאטרון זה גם עניין של אימונים, ל רק של כישרון. מובן שכל מי שיוצא מבית־הספר רוצה לשחק את לייר מקבת, אבל צריך לעבוד הרבה מאוד כדי לגלם את התפקיד. לתפקידי הראשיים אני לא דואגת, אם אהי טובה הם יגיעו."

ענת עם עומר, חיים, עדי וגליה טופול
„אבא ואמא נורא אוהבים אחד את השני..."

קולנוע

ארגנטינה

אל תבכי בשבילי ארגנטינה

מי שרוצה להבין כיצד נוצרת דיקטאטורה צבאית ואיך מזמינים את האנשים במרים לבוא ולתפוס את רסן השילטון, מוזמן לראות, במחצית השניה של חודש נובמבר, את הסרט פאטאגוניה מתקוממת.

הסרט, שנעשה בארגנטינה לפני 10 שנים, זכה בפרס בפסטיבל ברלין לפני תשע שנים, ומאז נעלמו עיקבותיו. הוא לא צונזר אף פעם, אבל מפיקיו החליטו לגנוז אותו, אחרי שהובהר להם, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי גם הם, וגם אלה שיציגו את הסרט, יכולים להכין בחופזה את צוואתם.

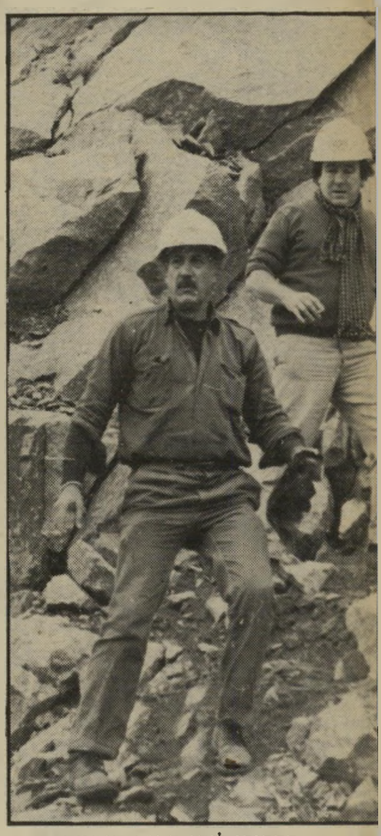

פדריקו לופי ב„עת הנקמה"
תאונה לשם סחיטה

אם כך, איך מגיע הסרט הזה, שאינו מוקרן בארגנטינה — ושבאופן רישמי אסור לייצא אותו — לישראל? פשוט מאוד. במטוס של חיל־האוויר הארגנטיני, שהביא עימו את כל הסרטים (כתריסר במיספר), שיוצגו בשבוע הקולנוע הארגנטיני המאורגן החודש, בערים הגדולות בישראל.

אולי אין זה אלא אות נוסף להפשרת הצנזורה ולפתיחת דלתות, שבאה עם סיום המישטר הצבאי בארגנטינה, וזהו עוד ניסיון שעשתה מדינה זו, בימים האחרונים, לשוב למישטר דימוקרטי.

דן פיינרו ביקר בארגנטינה כדי להכיר מקרוב את אנשי הקולנוע שלה ואת סרטיה הבעייתיים, והוא מדווח:

לקולנוע הארגנטיני יש מסורת ארוכה, אבל קווי אופי אין לו. אפילו היוצרים הבולטים שם מודים בכך. אם הוא דומה למשהו, הוא דומה לקולנוע האירופי, במיוחד לאיטלקי או לספרדי. ברבות הימים, היתה רוב התוצרת שם סירטי טאנגו סרוחים, מלודראמות עם כוכבות שכל אמריקה הלאטינית אהבה מאוד, כמו ליברטאד לאמארק, ועם עלילות גאוצ'וס. בימי הזוהר, כאשר הפזו היה כבד, או כך לפחות נדמה היה לארגנטינים, עשו שם חמישים־שישים סרטים בשנה. היום, כאשר הדולר חנק את המטבע המקומי, עושים בקושי 15 עד 20 סרטים.

מה נשתנה? אולם אז וגם היום, אחוז מסויים מתוך כל התוצרת הזאת, הוא שונה. אחוז מסויים מתעקש לעסוק במציאות של ארגנטינה, ולמרבה הפלא, הסרטים הללו אף זוכים בהצלחה מיסחרית ניכרת בבית. לומר שהקולנוע שם הוא חופשי לחלוטין מלחצים — תהיה זו הגזמה.

כאשר עמד הקטור אוליברה, בימאי ותיק וידוע, להוציא לאור את סירטו האחרון, לא תדעו עוד צער ושיכחה. הוא היה משוכנע שלמחרת הבכורה יוצף באיומי רצח בטלפון (אוליברה כבר הורגל לכך אחרי פאטאגוניה מתקוממת). „זה נכון שבהצגות הראשונות, קמו רבים באולם וצעקו ‚מוות לאוליברה' בקולי קולות," הוא אומר היום, „אבל בסך־הכל, זה עבר יחסית בשקט." זאת, למרות שהסרט הוא סאטירה מקאברית ועקובה מדם על הפרוניזם, ועל פלגי הימין והשמאל בו, המחסלים זה את זה בטימטום אכזרי.

להרוג שבויים. פאטאגוניה מתקוממת הוא שיחזור היסטורי מדוקדק של אירוע שאכן קרה בתחילת שנות העשרים, בדרום הרחוק של ארגנטינה. פעילים שמאלניים מנסים לארגן את הפרולטריון ואת עובדי החוות הענקיות, כדי להשיג עבורם תנאים טובים יותר. בעלי הממון מתארגנים כדי למנוע את הפגיעה בכיסם, ועד מהרה מוזמן הצבא להשליט סדר במקום.

בשלב ראשון, הצבא, הנצמד בדקדקנות לאות הכתובה של החוק, מבטיח את זכויות השובתים הרודשים תנאי חיים טובים יותר. בשלב שני, כאשר נמצאת הטענה המתאימה, הופך הקולונל, שהיה קודם לכן אביר הצדק, למשמיד חסר־רחמים של מי שהוגדר בעיניו מייד כ„אוייב". „אני מעדיף לחסל מאה מהם ולא לסכן חמישה מחיילי," הוא מכריז בגאון. ועוד: „מאחר שאין שום דרך לשמור על שבויים, צריך להרוג אותם." והלאה: „אכזריות עדיפה על הפרת פקודה." האם אין צליל מוכר לכל ההערות הללו? בסופו של דבר, הצבא כמובן מנצח, ואז באים בעלי האחוזות והמיפעלים, ומציעים לקולונל להיות המושל של המדינה, כי רק הוא יודע לשמור על סדר בה. כאמור, זה קורה לא רק בפאטאגוניה.

ובסרט אחר, שבעת המשוגעים, של מי שנחשב בזמנו לגדול בימאי ארגנטינה, לאופולדו טורה־נילסון (סרט זה לא נמנה על סרטיו הטובים), מספר כיצד הצבא מממן קבוצות טירור, המורכבות מאנשי שוליים, ומדרבן אותן למעשי טרור.

תנו לכסף לעבוד. מי שרוצה להבין כיצד אחת המדינות העשירות בעולם, שיש לה אוצרות טבע מעל הראש, ששיטחה גדול כמעט ככל אירופה ואוכלוסייתה מונה בקושי 28 מיליון תושבים, מוזמן לראות את כסף קל. באותה ההזדמנות, הוא יגלה כמה תופעות מילטון פרידמניות שיזכירו לו מאד את המצב בבית.

כסף קל הוא סיפורם של שני שותפים בנגריה קטנה, שנהנים מן הנס הכלכלי של הארץ כולה. „הניחו לעבודה ותנו לכסף לעבוד בשבילכם," מדרבנים אותם אנשי העסקים החלקלקים. הם מוכרים את הרכוש, משקיעים את הכסף, לא יודעים בריזוק באלה צינורות הוא מתגלגל, אבל החשבון בבנק תופח, קונים מניות והופכים בעלי־נכסים, נוסעים למיאמי וקונים, קונים, וקונים.

הבולמוס אוחז במעשרים החדשים, תעשיות נסגרות („למה לייצר כאן חולצות, כאשר אפשר לייבאן מטאיוון בחצי המחיר?"), עד שבא יום־הדין. הבנקאים נעלמים אל מעבר לים, עם הנשים היפות ועם הזוהר, וההדיוטות, שנדמה היה להם כי תפסו טרמפ על ענן מוזהב, נשארים בבית לשלם עבור הכלים השבורים.

סרט כזה על ישראל, עוד לא עשו בארץ.

פרנאנדו אשלה, מי שעשה את הסרט הזה, והוא אחד האורחים המיועדים לשבוע הארגנטיני בישראל, הציג את הרגליים, שמהן צומחת השחיתות, בסרט קטן וצנוע אחר, בשם ההסדר. בשכונה ענייה עומדים להתחבר אל רשת המים העירונית. לא כולם. רק אותם שבצד האחד של הכביש. אבל גם השכנים ממול יכולים להתחבר, אם הם מורחים את מנהל־העבודה בכמה שטרות. איש הגון אחד מסרב, והוא נשאר יחיד בשכונה בלי מים, נתון תחת לחץ חברתי עצום, עד אשר הוא נכנע, ואז בזיונו כפול.

מסקנה: לא כדאי להיות הגון.

תוצאה עקיפה מכל זה, נרמזת בסרט בשם לשוב. ארגנטינאים מיואשים יורדים מן הארץ (שניים־שלושה מיליון חיים היום מחוץ לארגנטינה), וכשהם חוזרים לשם, הם נוכחים שוב כי בלי „הסדרים" אי־אפשר. גיבור אותו סרט, החוזר כנציג של חברה אמריקאית, בא, למעשה, לסגור את אחד המיפעלים הכושלים שבשליטת החברה. אז הוא נוכח שהשחיתות שולטת במיפעל. מי שיסבול מן הסגירה, יהיו הפועלים, והסדר הזה מובטח לעולמי עד, שכן העיתונות אינה יכולה לדווח, אלא דיווחים חיוביים, והאפאטיה הטיבעית של בני המקום אינה מעודדת שינויים מרחיקי לכת.

רוצחים, מפוצצים והורגים. אפאטיה זו מולידה, כמובן, את תגובת הנגד הקיצונית, זו האלימות של אלה אשר איבדו את הסבלנות. אם קוראים את סיפורו של יעקב טימרמן, המתאר כיצד מיפלגות חוקיות הצמיחו כנופיות טירור המקדמות אינטרסים פוליטיים בדרכים

אנשים חוזרים ממיאמי לבואנוס־איירס בסירטו של פרנאנדו איאלה „בסף קל"
בדיוק כמו בלוד

„במה ירוק היה הדולר שלי" — גלויית פירסומת לכסף קל
טרמפ על ענן מוזהב

הצבא בא להשליט סדר ב„פאטאגוניה מתקוממת" של הקטור אוליברה
„אכזריות עדיפה על הפרת פקודה"

אנארכיות, יודעים שאין איש בארגנטינה שאינו מאשר כי זו האמת. גם הסרטים. בימאי אחד, ארולפו אריסטאראין, מן הדור הצעיר, מתעקש שהוא אינו עושה סרטים פוליטיים, אבל למה שהוא מראה על המסך יש השלכות פוליטיות ברורות.

למשל, הסרט עת הנקמה הוא סיפור על חבלן מומחה, שהיה קשור לאחת מקבוצות הטירור הרבות בעבר, ומחליט לחזור לתלם. ההחלטה מתקבלת בבוז גלוי על־ידי אביו, אנארכיסט זקן וקשוח. מאחר שכל מומחיותו היא בחומרי נפץ, הוא נכנס לעבור עבור חברת מיכרות בבעלות אמריקאית. שם הוא מתבקש להגביר את קצב הפיצוצים, המיועדים לחשוף את העופרות בבטן ההר, גם אם זה מסכן את העובדים. יחד עם חבר מן העבר, הוא מתכנן לביים תאונה ולסחוט כסף מבעלי החברה. אלא שהתאונה מתרחשת באמת, והסחיטה הופכת נקמה שבסופה כל הצדדים מפסידים.

ועוד סרט שהוזכר כבר, הכולל אותו צוות שחקנים (אין פלא, רוב הסרטים הללו הופקו על־ידי חברה אחת אריאס שהיא בבעלות שני בימאים, פרנאנדו אשלה והקטור אוליברה), לא תדעו עוד צער ושיכחה, מספר על עיירה דמיונית, שבה מנהיג הפלג הימני של הפרוניזם מנסה לסלק את מנהיג הפלג השמאלני, כדי להיפטר מחוב ישן.

שחקן חוליו דה גראסיה
„הימים האחרונים של הקורבן"

מה שמתחיל כהתנצחות מגוחכת, מסתיים במרחץ־דמים איום ונורא, כאשר הזוועות מודגשות עוד יותר על־ידי הלצות מאקאבריות — למשל, טייס ריסוס המרסס את העיירה כולה בצואה, כדי לצנן את הרוחות. ושעה שכל זה מתרחש, מתבוננים אזרחי העיר מן הצד, מרימים גבה בתרעומת או פולטים פה ושם מחאה, ממתינים עד שהאש שוככת, ואז פותחים חזרה את החנויות וחוזרים אל השיגרה.

שרידי אירופה. שני סרטים נוספים יוצגו כנראה במיסגרת השבוע הארגנטיני בישראל, ושניהם רומזים על עובדה שהארגנטינאים מהרים להדגיש בכל שיחה כי זו ארץ של מהגרים, כי רובם בקושי דור שני או שלישי, ושהשפעת ארצות המוצא שלהם והתרבות שממנה באו חזקה מאוד.

לדוגמה, סרט כמו שמיים קצרים (תרגום מילולי לביטוי שכוונתו אושר חפוז), שנראה מאוד איטלקי באופיו, הוא סיפור אהבה צנוע וקטן, בין נער מאומץ על־ידי בעלי חנות מכולת, ובין נערה מן הפרובינציה, הנמלטת לעיר הגדולה מן העוני המחפיר והתנאים הנוראיים שבביתה. הפגישה בין מי שגדל על כבוד הרכוש, על סדר ועל אירגון, ובין מי שמחפשת את החופש והדרור, היא הרבה יותר מסתם סיפור אהבה. הבימאי היהודי, דויד חוזה קוהון, עשה עבודה שאינה נופלת מזו של הטובים שבניאוריאליסטים באיטליה.

לעומתו, חוזה מארטיז סוארז יזכיר לרבים את לואיס בונואל, בקומדיה השחורה שלו הבחורים מן הימים הטובים אינם משתמשים בארסניק. זהו סיפור על שלושה ישישים, שחיים על חשבון כוכבת עבר מהוללת (משהו כמו גלוריה סוואנסון בשדרות סאנסט) ומוכנים לעשות הכל, כדי לדחות את הצעירה הפעלתנית, המנסה לשכנע את הכוכבת למכור את אחוזתה ולעבור לדירה אופנתית בעיר. הסרט מלא בדיחות מאקאבריות, בחיות שצדות חיות אחרות, ובמלכודות שנסגרות על בעלי־חיים.

אדי מרפי (באמצע) עם ראלף בלמי ודוואמיצ'י.

בן המלך והעני — של אדי מרפי

משנה מקום, משנה מזל (רב־חן, תל־אביב, ארצות־הברית) — **קומדיית הטירוף האמריקאית רוכבת שוב. הפעם במעט יותר איפוק ועידון, אם כי קשה לדעת באיזו מידה התכונות הללו מהוות המלצה לסרט.**

ג'ון לאנדיס, שביים את סרט מטוגן, צעירים, פרועים ושובבים ואת האתים בלוז, צירף אליו שוב את השחקן דן אייקרויד והעמיד מולו את התגלית השחורה החדשה, אדי (48 שעות) מרפי.

אייקרויד מגלם בוגר הארוורד נפוח מחשיבות עצמו, סוכן בורסה שגורף מיליונים עבור שני מעסיקיו, זוג ישישים קמצנים המשחקים בחיי אדם כאילו היו חיילי עופרת. מרפי הוא בן שכונות עוני, קבצן רברבן ומהיר לשון, אשר נפגש בטעות בשני הישישים ובמנהל העסקים הזריז שלהם.

הפגישה יולדת התערבות בין העשירים: האם הסביבה היא שיוצרת את האדם, או שמא החינוך וההכנה המושקעים בו. במחי יד הם מחליפים בין מרפי לאייקרויד. בן השכונות מוצא עצמו בדירת־פאר עם שרת צמוד ואילו בוגר הארוארד נאלץ למצוא מחסה בביתה של יצאנית בעלת לב זהב. עד מהרה מסתבר שחינוך וטיפוח הם אשליה בלבד, ובדי להצליח כסוכן בורסה, צריך רק אינטואיציה, ואת זה יש לכושי הצעיר בשפע.

אלא שהבדיחה האמיתית מתחילה כאשר מרפי ואייקרויד מגלים מה קרה להם והם נוקמים בבני המימסד שהתעללו בהם, כאשר הם מכוונים את חיציהם לכיוון הרגיש ביותר של יריביהם, הכיסים טפוחים.

כל זה יכול להזכיר את בן המלך והעני, אבל זו יכולה להיות גם גירסה שבה איוב מלמד את אלוהים פרק בהילכות אדם. העיקר הוא לא להתייחס לעניין ברצינות, במיוחד בימים אלה. אחרת עוד יהיה מי שיאמין כי גם אם הוא דג קטן בבורסה, הוא עוד עשוי לאכול את הדגים הגדולים וזה קורה רק בסרטים.

הסרט רצוף בבדיחות חזותיות והברקות בדיאלוגים, וביניהם קטעי קישור שדופים למדי, משהו כמו שרשרת שזורה חוליות זהב ועופרת. השחקנים משעשעים מאוד (גם ראלף בלאמי ודון אמיצ'י, כשני הזקנים, וג'יימי לי קרטיס כיצאנית המכובדת), ומי שחסר כדי להשלים את החגיגה הוא ג'ון בלושי המנוח.

ז'אקלין ביסט ואנדריו מק־קארתי: איזו אמא!

לז'אקלין — ברגשות צער

הבוגרים (סטודיו, תל־אביב, ארצות־הברית) — **תערובת תפלה זו בין צעירים, פרועים ושובבים ובין הבוגר מצליחה להשרות שיממון ומבוכה כבר מן הרגע הראשון.**

זה מתחיל בתלמידי קולג' המתקבצים לקראת שנת לימודים חדשה (מ־אסקימו לימון ועד פורקי, נדמה שגימנזיסטים מיוחמים הם צו־האופנה). שניים מהם, הממזרי ביותר והביישן ביותר, מתאכסנים בחדר אחד. שילוב זה פותח אפיקים מופלאים לחינוך הדדי, והסרט צועד בהם בקלילות ובשנינות של פיל שתוי. זה לא מצחיק, במיקרה הטוב ביותר זה מעורר רחמים. כאשר לתמונה מצטרפת גם אמו של אחד התלמידים, המתנה אהבים עם חבריו, העלילה צועדת במרץ לעבר ביצה של גיחוך, ושוקעת בה עד מהרה.

ממה שאמור להיות קומדיה מטורפת מתפתח הסרט, בהדרגה, למלודראמה נבובה ומגומגמת. כאשר הצופה מתבקש פעם נוספת, לכאוב את מכאוביהם האיומים ואת סבלותיהם שלא יתוארו, של אותם האומללים שיש להם יותר מדי מכל דבר. עשירים, מסכנים ואומללים.

על מישחק, אישיות או חן של המשתתפים הצעירים אין הרבה מה לומר, וככל שייאמר פחות, כן ייטב. אשר לז'אקלין ביסט, שאמורה להיות מעין סטלה המגמדת והמתייסרת במיסגרת הזאת — אם היא תתבע לדין את אלה שהכניסו אותה לצרה, היא עוד עשויה לזכות במישפט. חבל לראות את אחת השחקניות היפות של הקולנוע, שמסוגלת גם לשחק, כפי שהסתבר בעבר, מסתובבת נבוכה וחסרת ישע, על המסך.

בימאי האופרה הזאת הוא לואיס ג'ון קארלינו. תסריטאי שהכין בעבר עיבוד אידוטי מאוס של המלח שחזר מן הים של היפאני מישימה, ואף ביים אותו. באותו הזמן עוד ניתן היה לקוות. שפוא מתכוון לעשות סרטים ברצינות.

אנה מאריה פיקיו ואלברטו פרנאנדס דה רויזה ב„שמיים קצרים"
פגישה בין הרכוש והחופש

תדריך
חובה לראות

תל אביב — יול, חג שמח מר לורנס, מישחקי מילחמה, גיבור מקומי, ימים של עופרת.
ירושלים — מישחקי מילחמה, חג שמח מר לורנס, גיבור מקומי, חוזה השרטט.

תל אביב

★★★ **חג שמח מר לורנס** (פאר, יפאן / אנגליה) — עימות אלים וחריף ביותר בין סוהרים יפאניים ושבויים אירופיים במחנה שבויים במילחמת העולם־השנייה. התנגשות של תרבויות, המגיעות בדרכים שונות לאותן תוצאות. עם דייויד בואי וטום קונטי.

★★★ **ימים של עופרת** (לב 2, גרמניה) — צעירה פרוגרסיבית המתקוממת נגד המישטר בגרמניה, מנסה להבין, ללא הצלחה, את אחותה אשר בוחרת בדרך האלימות והטרור.

ירושלים

★★★ **מישחקי מילחמה** (אדיסון, ארצות־הברית) — נער צעיר ומחשב מתעתעים בפנטאגון כולו וכמעט גורמים למילחמת עולם גרעינית. בימוי מהיר תכליתי ורענן של ג'ון בדהאם, ותגלית חדשה, הצעיר מתיו ברודריך.

אנשים בעולם

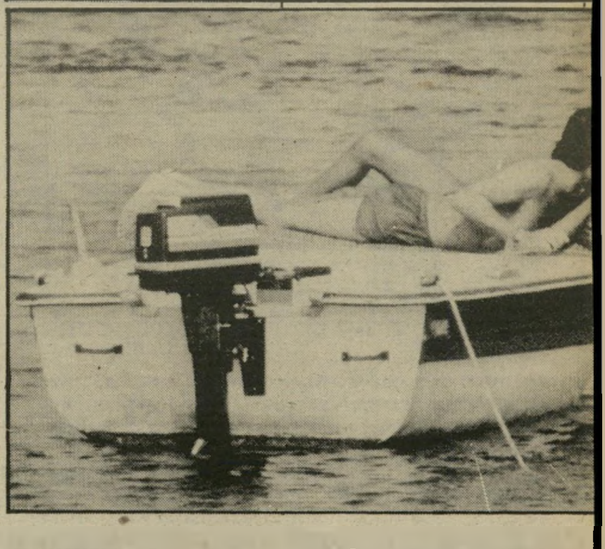

בשלושה חודשים לפני מועד החתונה המשוער
נחפס החתן, רוברטינו רוסליני, "על חם מאוד"
עם הכוכבנית איזבלה פראי בספינת־
אהבה — והנסיכה קארולין נוחרה לבדה

שלושה צילומים אלה הם רק חלק מיזערי מסידרה שלמה של צילומים, הנראים כמיזומוטים בספינת־אהבה, רחוק מן החוף ומעין רואה. אלא שצמד החמד החטוב והחשוף לא הרגיש כיצד רולק אחריו צלם שוחר שייט וממון, שהנציח אותם במצבים אינטימיים ודאג להביאם כלאחר כבוד לעיניה הבוחנות של הנסיכה קארולין ממונאקו. היא לא נזקקה להרבה זמן, כדי להסיק מסקנות מן הצילומים. נסירת המנוע שהתנדנדה במימי הים התיכון השתעשעו שני אוהבים מוכרים — כזמרת איזבלה פראי ונערי־השעשועים, האדריכל רוברטינו רוסליני.

גירושיה של קארולין מפיליפ ז'ונו היו תהליך שהיה עגום במיוחד לאור העובדה שגרייס קלי, אם הנסיכה שנפטרה בינתיים בתאונה, התנגדה לנישואין אלה מכל וכל (בטענה שהחתן אינו מהימן די הצורך) ונאלצה בתום תקופת נישואין קצרה לבקש מן האפיפיור להתערב אישית להתרת הנישואין הקאתולים. זמיר אחרי הפירוד, נראתה הנסיכה בחברת רוברטינו, בנה של השחקנית אינגריד ברגמן וחבר מילדות של קארולין. בהתחלה הצהירו השניים על ידידות ואחר־כך, לאחר מותן של שתי האימהות, גרייס ואינגריד בהפרש קטן של זמנים בלבד, דובר רישמית על חתונה אם כי לא נקבע מועד. בזמן האחרון, אחרי שהופיעו בצוותא בהזדמנויות רישמיות, בעוד שקארולין ממלאה רבים מתפקידיה הרישמיים של אמה, הוזכר חודש פברואר הקרוב כמועד מתאים לנישואין. לאור התיעוד בתמונות, קשה לדעת אם המועד לנישואין עדיין בתוקף. קארולין כבר הודיעה כלאו מוחלט.

הנסיכה אן: יותר הבעל

אין יום אחד משעמם בחצר באקינגהאם. תמיד עומדת בעינה השאלה — כן או לא? פעם זה קו סטארק — כן או לא? בפעם אחרת ליידי רימצפה — כן או לא? ובפעם חוזרת: אן ומארק פיליפס. האם הם מתגרשים — כן או לא? ובכן, לפי הצילומים האחרונים והפרשנויות (נכון לעכשיו בלבד) של העיתונים הבריטיים נראים מארק פיליפס ורעייתו הנסיכה אן, כל אחד בפינתו, כל אחד בעיניים מושפלות ובפרצוף מכורכם. אף שהשניים נשואים כבר עשר שנים לעולם אינם נראים כמיקשה אחת. ועוד גרוע מזה. בנסיעתם המשותפת ליפאן, כך נכתב בפרוטוקול, לא חילקו אפילו אותו החדר. לעומת זאת, מקדיש כל אחד זמן נוסף לסוסו — מארק פיליפס נסע לחופשה בפונטנבלו עם סוסו פילדמן, ואילו אן יצאה לאפריקה בגפה וחזרה משם, כמובן עם סוס חדש.

ליליאן גיש ללגיון הכבוד הצרפתי ★ הנסיך פיליפ מומחה ל"יעור
★ מדוע נעקרו שיחי השושנים של הנשיא קנדי המנוח?

לליגיון הכבוד הצרפתי התקבלה חברה אמריקאית חדשה — ליליאן גיש. הממשלה הצרפתית החליטה להעניק לשחקנית הוותיקה, בעלת הקאריירה של יותר מ־80 שנה (היא בעצמה בת 87) תואר של אבירת אמנות. ז'אק לאנג, שר התרבות הצרפתי העניק לשחקנית את העיטור על מיפעל חייה, הכולל 50 תפקידי בימה ויותר מ־100 כיכובים על הבד ●●● גם הנסיך פיליפ זכה במדליה חדשה — וזו עיטור של ד"ר כבוד לייעור. שהוענק לו על־ידי הפאקולטה לחקלאות של אוניברסיטת תאילאנד. אחרי שביקר שם לצורך מסע קידום השמירה על הטבע והגנה על נופים פראיים ●●● לאיזאבל הופר, השחקנית הצרפתיה (רוקמת התחרה) נולדה בת. בבית־החולים ליולדות שברובע ניואי בפאריס. הבת נקראת לוליטה, והעיתונות הצרפתית כולה מספרת על עיניה הכחולות כשל אמה ושערה השחור כשל אביה. אף שהאב מצולם עיתון פארי מאץ' שוכח העיתון ככל האחרים, לציין את שמו ●●● דרך מקורית להפגין נגד הפצצה. מצא פראנקו פרינצ'י סטודנט לדראמה באדילאיד. הוא עבר את אוסטרליה ממיזרח למערב, במשך 111 ימי הליכה ברגל, כשהוא לבוש בחליפה בלוייה, בכובע בואלר, שפם דמוי מיברשת שיניים מתחת לאפו והוא נשען על מקלו. „כך היה עושה זאת צ'ארלי צ'אפלין," נהג להגיב לכל המישתאים שניקרו בדרכו ●●● מזכרונותיו של ויליאם מאנצ'סטר בירחון האמריקאי מק־קולס: הנשיא ג'ון פ' קנדי היה נרגז ביותר, כשגילה שגננו הרישמיים של הבית הלבן אינם מסוגלים להיפטר מן היבלית שבגן, הוא הועיק את גננו האישי מביתו שבהיאניס, לוושינגטון. אז, למרבה חרדתו גילה שניקמת הגננים היתה קשה — לא רק היבלית נעלמה מן השטח. יחד איתה הלכו גם כל שיחי השושנים שלו ●●● הרצון ללכת בצו האופנה האחרונה עלה לפיטר מורטיבוי (18) בעבודתו כטכנאי במיפעל רולס־רויס בבריסטול. המעבידים בבית־החרושת טענו שתיסרוקתו החדשה של פיטר, קוצות שיער באורך של 10 ס"מ המוקשחות על־ידי ג'לי, עלולות לנקר את עיני הטכנאים האחרים.

איזבלה רוסליני: השיק הגדול

לא מזמן ערכה חברת התמרוקים לאנקום תחרות גולף לאנשים יפים. היו שם כל ה"קבועים" של מקדים ושל לידו וכל־כך הרבה צלמים עד שהעיתונים ניזונים כבר חודש מן התמונות. הפרס הגדול הוא פסלון שאפשר לפרקו ולהרכיבו, אבל העיקר בא אחר כך, כפי שנראה בצילום. איזבלה רוסליני, בתה של אינגריד ברגמן, שהיא דוגמנית הבית של לאנקום מגישה את השיק הענקי. אפשר אפילו לקרוא את הסכום: שני מיליון פראנק צרפתיים.

טינו רוסי: גם השמיים בכו

גם השמיים בכו כשעשה טינו רוסי את דרכו האחרונה, במטוס בואינג מפאריס לעיר מולדתו אג'אצ'יו שבקורסיקה. המטוס, שיצא מפאריס בעת סערה הגיע לארץ שטופת סערה וגם כלי־הנשיפה שצעדו בלוויה נתנקו מחמת הגשם. בפאריס נפרדו ממנו בכיכר מאדלן כל אוהביו, שלושה דורות של זמרים ושחקנים שאהבו מאוד את הזמר המנוח, ונהגו לכנותו בחיבה — טינו של הרוך: בין ידידיו נראו שתי אבלות, מארי ז'וזה נט השחקנית ומיריי מאתייה הזמרת. כשזו הגיעה לפאריס, אלמונית קטנה ורזה מאביניון, כינה אותה בחיבה "הילדה הקטנה" ואחת העצות שיעץ לה מעידה על יחסו לקהל: "עשי את עבודתך כהלכה. את חייבת להעניק לקהל שלך מה שהשמיים העניקו לך."

חולין איגלסיאס: ארבעים ואחד נרות ואין־ספור נשיקות

עשרה מיליון תקליטים בעשר שנים — על־ידי אדם אחד, זה כבר הישג הראוי להיכלל בספר השיאים של גינים. בינתיים זו היתה סיבה טובה לז'אק שיראק, ראש עיריית פאריס לערוך לחוליו איגלסיאס מסיבת יוקרה שבה הוענקה לזמר מדליה, בנוכחות כל היפהפיות האפשריות. זה לא היה קשה בעיקר לאור העובדה שהשניים מכירים היטב את הדרך מן העיריה למקסים.

השניים לא היו לבדם, כאו גם מיריי מאתייה, לסלי קארון, אנדרה פראול ועוד הרבה חברות צעירות ולא ידועות אבל כולן, כולן יפות.

בעלת הריאות הפוטוגניות ביותר, אורסולה אנדרס, עזרה לו לכבות את 41 הנרות (בתמונה למעלה) שציינו גם את יום הולדתה ה־40 וזכתה בהבעת תודה (בתמונה למטה) — כשחוליו מנשק הוא גם מחבק.

לין אולמן: ההבדל הקטן שבין בימת החצוגה לבימת התיאטרון

נערה צעירה בת 17 כופרת בעובדה שדמות תיאטרלית היא אך תחפושת. לגביה המישחק הוא האמת היחידה. ואין זה פלא כשמדובר בלין אולמן (באמצע), בתם של השחקנית ליב אולמן והבימאי איגמר ברגמן. לתאור היחסים המוזרים והמורכבים שבין האם ובתה הוקדש חלק ניכר מספרה של ליב שינויים, אלא שבעת הכתיבה היתה לין ילדה בת תשע. היום עוסקת הבת בדוגמנות, כשתי הנערות שלצדה בצילום, אבל הופכת דומה יותר ויותר לאמה.

"הדוגמנות היא מישחק תחפושות זמני," אומרת לין, "מה שבאמת מעניין אותי הוא המישחק."

ZIVA TELEM זיוה תלם

wishes to invite you to the מזמינה אתכם

SALE

למכירת בגדי סתיו/חורף 83'—84'

יבוא: אופנת ג'אק ואר

גי פולופ – קולקציה חדשה לחורף 84'

M/N שיכמיות, מכנסיים, חצאיות בכל הגדלים

ח ד ש – אורנה מרבק – בגדי אופנה מקוריים,
מבוצעים גם לפי הזמנה מיוחדת.

סוודרים יבוא ● תכשיטי זהב מקוריים

המכירה תתקיים ביום

שישי 4.11.83	שבת 5.11.83
Friday 4.11.83	Saturday 5.11.83
10.00–14.00	10.00–14.00
16.00–19.00	16.00–19.00

בבית זיוה תלם – רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח
At the residence of ZIVA TELEM, 10 David Hamelech St.
Herzlia-Pituah, Tel. 052-72976

איך להכשל בעסקים בלי להתאמץ!!!

אדי מרפי ("48 שעות") דן אקרויד ("האחים בלוז")
קונים ומוכרים, מחליפים מקומות ומשנים מזלות
בקומדיה המפולפלת של השנה

משנה מקום
משנה מזל

TRADING PLACES

סרטו המבריק המצחיק והמפתיע של
ג'ון לנדיס("האחים בלוז")
עם: דלף בלמי, דון אמיצי, ג'יימי לי קרטיס

"רב חן"	"אואזיס"	בקרוב
4.30–7–9.30		"הבירה מחודש"
ת"א	ר"ג	ירושלים

"זו אינה סתם עוד קומדיה...זו חגיגה של ממש!"
השבועון טיים — פרס בריטניה הקטנה C.I.C.

סובל מסבירות?

אקס - לאקס

השוקולד המשלשל

אלבט.

להשיג בכל בתי המרקחת

מכון יופי.
אסתטיקאית מדופלמת
B.M.I.-Collage
Sothys-CANADA

צייטלין 18, ת"א
טל. 03-264388
03 243404

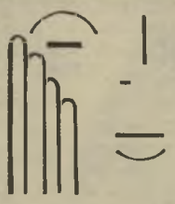

חגית אורין

טיפולי פנים ועור בחמרים
ושיטות B.M.I. Collage,
Sothy's CANADA
ייעוץ — מסאג'
הרחקת שיער לצמיתות
— מניקיור — פדיקיור —
צביעת ריסים וגבות —
איפור — ניקוב חורים
באזניים.

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים
(ג'וקים), תולעי עץ, חרקי
ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

איתן עמיחי-הדברת מזיקים בע"מ

תן טרמפ לחייל

דרום־אפריקה: מישאל בלי עם

השבוע עורכת הרפובליקה הדרום־אפריקאית תרגיל מקורי, מיוחד במינו, בדמוקרטיה. ביוזמת ממשלת פרטוריה נערך מישאל־עם, לפי כל כללי הסודיות המאפיינים דמוקרטיה מערבית, והעם יקבע ברוב־קולות את דמותה החוקתית של המדינה לשנים רבות.

אם מישהו נוטה להתפעל מהתיאור האידילי הזה, לתהות שמא התחוללו שינויים מפליגים בקורותיה של מדינת האפרטהייד, אכזבתו לא תאחר לבוא. 23 מיליון מאזרחי דרום־אפריקה אינם יכולים להש־תתף במישאל־העם. התרגיל הזה בדמוקרטיה, כרגיל בדרום־אפריקה, הוא ללבנים בלבד.

צ'יף בוטלזי
זעם

מיהו ציבעוני?

הנסיון החדש של ממשלת פרטוריה לנקוט במדיניות מתוחכמת כביכול של „הפרד ומשול", תנחל, כנר־אה, הצלחה חלקית. הלבנים החליטו ליצור ניגוד אינ־טרסים ברור בין השחורים מצד אחד, ובין ההודים וה„ציבעונים" (בני־תערובת) מצד שני. לפי הצעת התיקון לחוקה, שיזמה הממשלה, יזכו ההודים וה„ציבעונים" בזכויות־אזרח מוגבלות. הם ייהנו מפרלמנט משלהם, מעין גוף מייעץ, וגם מתפקידים מסויימים במימשל המרכזי. באורח אבסורדי, לא יוכלו ההודים וה„ציבעונים", נושאי מישאל־העם החדש, לקחת בו חלק. הלבנים לבדם יקבעו אם הגיע הזמן לחרוג מדוקטרינת האפרטהייד הגזענית במידה מסויימת, תוך המשך ההתעלמות המוחלטת מ־20 מיליון השחורים, שלא יקבלו זכויות־אזרח כלשהן.

הנסיון של כמה פרשנים אמריקאים וישראליים לראות בצעד של פרטוריה משום רפורמה, או „התקדמות", הוא ממש מגוחך. למעשה, יש בו משום החרפת הגזענות, מכיוון שקני־המידה להערכת בני־אדם וזכויותיהם על־פי ציבעם רק גוונו והסתעפו עוד יותר. מנגנונים ביורקרטיים עצומים יוקמו ויתפחו, כדי לקבוע לא רק „מיהו לבן", אלא גם מיהו הודי, ומיהו ציבעוני.

המגמה הינה שקופה וברורה לכל משקיף בלתי־משוחד. הלבנים רוצים להפריד בין השחורים המרוכאים עד עפר, ובין הודים ו„ציבעוניים", שיזכו בכמה סוכריות שיעניקו להם עדיפות כלשהי, לעומת האפריקאים. הלבנים לא יפסידו דבר.

ההודים והציבעוניים מהווים כוח פוליטי ואינטלקטואלי בלתי־מבוטל. ניטרולו מהמאבק נגד הגזענות ישחרר את השילטון מלחצים קשים, יאפשר לו להפיס את דעתם של מבקרים מבחוץ, לרכז את כל הכוחות לדיכוי השחורים מבית.

הפיצוץ בלבנון, שבו נהרגו אנשי צבא כה רבים מארצות־הברית ומצרפת, קיבל כיסוי־ענק בדרום־אפריקה. לבנים רבים הגיעו למסקנה, שקשה היום לקיים שילטון־מיעוט בעזרת כידונים וכוח צבאי בלבד. הצלחת אירגוני מחתרת לבנוניים לפגוע ביעילות כזאת במטרה צבאית מובהקת הפכה נושא עיקרי לניתוח בכל רחבי־אפריקה. ממשלת פרטוריה עדיין סבורה שהיא תוכל לשעבד את השחורים, תוך כדי הפעלת מערכת משולבת של אמצעי־פיתוי (להודים ול„ציבעונים") ואלימות „חוקית" כלפי השחורים.

אבל לבנים רבים, בעיקר ממוצא אנגלי, סבורים ששעת־האמת מתקרבת, ורבים מהם מעיינים ברצינות בהגירה מדרום־אפריקה, בטרם יהיה מאוחר מדי.

פרלמנט־בובות. חברת הפרלמנט הליברלית, היהודיה הלן זוסמן, הביעה השבוע את הדיעה, שהצעת התיקון של הממשלה אינה אלא השחורים. אבל יצרה פיצול עמוק בקרב הלבנים, וגם בקרב בעלי־הברית העתידיים, כביכול, ההודים וה„ציבעוניים". רוב הלבנים יתמכו, אומנם, בהצעת הממשלה. עם זאת, יהיו רבים שיצביעו „לאו" מסיבות מנוגדות זו לזו. הגזעניים הקיצוניים, מעין התחייה של דרום־אפריקה, סבורים שהממשלה שוברת את העקרונות המקודשים של הגזענות, המעוגנים עבורם גם בגירסה שלהם אודות הדת הקאלוויניסטית, ושהזכויות להודים ול„ציבעוניים", יביאו בסופו של דבר לפריצת הסכר ולשבירת האפרטהייד כולו.

בקרב ה„ציבעוניים" שוררת מבוכה רבה. לפי שעה הם פטורים מהשתתפות במישאל־העם, אבל המיפלגה העיקרית שלהם, מיפלגת העבודה, נוטה לשתף פעולה עם הממשלה בתנאים מסויימים — כלומר, להשתתף ב„פרלמנט" הבובות, ולקבל מישרות מישניות בפרטוריה. עמדה זו של המיפלגה היא, כמובן, נושא לביקורת קטלנית של צעירים משכילים „ציבעוניים", שהתחנכו על מסורת של שיתוף־פעולה הדוק עם השחורים נגד האפלייה הגיזעית.

השחורים, על כל פלגיהם, רואים בעמדה הזאת של מיפלגת־העבודה, משום בגידה במאבק נגד האפרטהייד. מנקודת מבטה של פרטוריה יש, כמובן, בנכונות הזאת לשתף פעולה, משום הצלחה רבתי. מיפלגת־העבודה היא חזקה ומושרשת, ואין לזהות אותה עם „אגודות כפרים" למיניהן.

העמדה האופורטוניסטית של המיפלגה העיקרית של ה„ציבעוניים", היא מכה קשה למאבק המשותף בדרום־אפריקה נגד הגזענות.

העמדה של ההודים היא זהירה יותר. היחסים ביניהם ובין השחורים אינם טובים בשנים האחרונות, אבל זהירותם המסורתית מונעת מהם לנקוט עמדה פרו־ממשלתית ברורה. מיבחנם של ההודים יגיע, אחרי שמישאל העם יאשר, ככל הנראה ברוב גדול, את ההצעה הממשלתית.

„**אסון מוחלט**". אשר לשחורים, כאן מדייקת הלן זוסמן. הם מאוחדים נגד החוקה החדשה כפי שלא היו מעולם. אפילו ראש־ממשלת קוואזולו, צ'יף גאטשה בוטלזי, הנחשב בעיני אנשי הקונגרס האפריקאי הלאומי כמשתף־פעולה, גינה את מישאל־העם בשפה חריפה במיוחד.

בוטלזי הודיע, שהצעת החוקה מתעלמת משלושה רבעים מאוכלוסיית המדינה, ושהיא מבוססת על עקרונות גזעניים. הוא הטעים שהחוקה תערער את הסיכוי לקיומם הפוליטי של כוחות שחורים מתונים בדרום־אפריקה, ותגרום לכך שתקום חזית שחורה מאוחדת, שתביא את המדינה לעימות טוטאלי. בוטלזי הזהיר, שדרום־אפריקה עומדת לפני „אסון פוליטי מוחלט".

כל יתר מנהיגי הבנטוסתאנים, ששיתפו בעבר פעולה עם פרטוריה, הצטרפו לביקורתו החריפה של מנהיג הזולו.

עיתונאים אירופיים מדווחים על פעילות פוליטית ערה מאוד של השחורים, הצופים בגאווה בפעולות ההתנגדות של הקונגרס האפריקאי הלאומי. החוקה החדשה לא תפתור בעיות בדרום־אפריקה, אלא תביא לנהירה עצומה של שחורים לתנועות השיחרור שלהם.

צרפת: חיוכים לעבר הברית

ההתארגנות המקיפה באירופה נגד הצבת הטילים הגרעיניים האמריקאיים לא הרשימה במיוחד את נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן, ואת ראש־ממשלת בריטניה, מארגרט תאצ'ר. השניים, שנפגשו בשעה שאירופה כולה תוססת בפעילות פוליטית קדחתנית, חידשו את הדיאלוג שלהם ברוח טובה.

נשיא צרפת מיטראן
ירושת דה־גול מנעה בעיה

שני האישים הדליפו לעיתונאים ידיעות בלעדיות־כביכול, שרובן עסקו ברוח שיתוף־הפעולה בין שתי המעצמות הגדולות בעבר הלארחוק. מיטראן אף טרח להכחיש סברות שהעלו עיתונאים תמימים, שקיים פער „אידיאולוגי" גדול בינו ובין תאצ'ר. הוא הגיע ללונדון מוקף בשיבעה שרים מרכזיים בממשלתו, והיה נחוש־החלטה להגיע להבנה עם תאצ'ר, גם אם הדבר כרוך בוויתורים קוסמטיים מצידו.

שדולת החלב. מיטראן נהנה מהעובדה, שירושת דה־גול שיחררה אותו מהצורך להתמודד עם הצבת טילים אמריקאיים בצרפת עצמה. הצרפתים אינם כפופים, כמובן, להחלטות מיפקדת נאט"ו, וההפגנות נגד נשק גרעיני בצרפת הן מופשטות במיקצת, מיועדות יותר לבטא סולידאריות בינלאומית עם תנועות־השלום ברחבי אירופה, מאשר להביע את האימה האמיתית, שבה חשים גרמנים רבים בנושא הזה.

תאצ'ר היא נץ קיצוני ביותר, ועמדותיה בזירה הבינלאומית זהות לחלוטין לאלה של נשיא ארצות־הברית, רונאלד רגן.

מיטראן היה מוכן לבטא ניואנסים שונים מאלה של תאצ'ר, אבל גם הוא איננו מתנגד כלל להצבת טילים אמריקאיים בארצות אירופה שונות, ובלבד שלא ייאלץ להסתכן בעימות עם השמאל במיפלגתו, ולקבל טילים כאלה באדמת צרפת.

הנשיא הצרפתי הפרגמטי מבין היטב, שמחאת בני־ארצו בנושא הזה תהיה מתונה־יחסית, מכיוון שצרפת איננה מסתכנת בתגובה צבאית סובייטית, ולוא גם תיאורטית. בתנאי מצב־פתיחה העלול להוביל למילחמת־עולם שלישית.

בנושאים פרקטיים יותר, עברו כמובן, היה הנשיא הצרפתי נוקשה ונחוש החלטה. הוא עמד היטב בכל הלחצים שהפעילה תאצ'ר בנושאים החקלאיים, הקשורים בשוק האירופי המשותף, והקפיד לדאוג שהחקלאים בארצו, ובעיקר משווקי־החלב, שלהם יש שדולה פוליטית־כלכלית רבת־עוצמה, ימשיכו לקבל את הסובסידיות שלהם, על חשבון משלם־המיסים האירופי.

מנהיגי האגף השמאלי במיפלגתו הסוציאליסטית של מיטראן הביעו אכזבה מעמדותיו של הנשיא בשיחותיו עם תאצ'ר. רבים מהם רוטנים על אדישותו לתנועות־השלום האירופיות, בניגוד בולט לתמיכתם הנלהבת של מנהיגים סוציאל־דמוקרטיים אחרים, בכללם ויילי ברנדט. עם זאת, רק משקיפים מעטים חוזים מרד גלוי נגד מיטראן בשורות המיפלגה. שיטת הבחירות הצרפתית, יוקרתו העצומה של מוסד הנשיאות במדינה זו, ועברו ההיסטורי המפואר של מיטראן מחסנים אותו מנסיון הדחה של ממש. לטווח ארוך יותר עשויה האכזבה מהסוציאליסטים לפלג שוב את השמאל, לחזק את המיפלגה הקומוניסטית, ואולי אף לגרום כמה פילוגים, שיביאו להתאוששות מיפלגות־השמאל הקטנות, בעלות האופי האידיאולוגי.

אם יתממשו תהליכים אלה, כמעט אין ספק שהימין המסורתי, אולי בגוון הליברלי שלו, יחזור לשילטון בצרפת.

עשבים שוטים בגרנאדה

הצהרון הישראלי מעריב גייס לאחרונה לשורותיו כתב חדש, המפרש עבור קורא־העיתון את החדשות בזירה הבינלאומית.

וכך מסכם האיש, רן דגוני שמו, את כתבתו הסופר־שיטחית על ההפיכה באי הקאריבי, גרנאדה:

ארצות־הברית כך סבור להניח, לא תתיר למדורה קומוניסטית קטנה לדלוק בלא הפרעה בחצר האחורית. המאורעות בניקראגואה ובאל־סלבדור המחישו לארצות־הברית שמוטב לנכש עשבים שוטים בעודם קטנים.

הסיגנון הזה אולי אינו חדש, אבל הוא מהווה נסיגה חמורה, בתקופה שבה חלה דווקא התקדמות־מה בכיסוי עיתונאי של נושאי העולם השלישי בעיתונות היומית הישראלית.

יתכן שאותו רן דגוני קלע הפעם למטרה. יתכן שבאמת מוטב לנכש עשבים שוטים, גם עיתונאיים, בעודם קטנים.

מעצמה מול עם קטן. הפלישה הנפשעת של האמריקאים לאי גרנאדה אינה מעודדת שום רתיעה אצל פרשנים דקי־אבחנה מסוגו של דגוני. אין ספק, שהמכה הקשה שמעצמת העל ספגה בלבנון, הביאה לפלישה הזאת באורח ממש ישיר. הצבועים שהחרימו את אולימפיאדת מוסקבה כשל הפלישה הסובייטית לאפגאניסתאן, ממלאים את פיהם מים.

כך נפל לידי האימפריאליזם אי קטן, שעבר בשנים האחרונות מהפכה חברתית עמוקה, באחד האקטים החמורים ביותר של שימוש בכוחה של מעצמה אדירה נגד עם קטן ותטול מגן.

פרסום?

מדריך שימושי למפרסם הנבון

לי פאניקה בבקשה

נכון, המצב הכלכלי מתחיל
דאיג. ה"חגיגה" עומדת להיגמר.
ל, לא צריך לכבות את האור.
יים נמשכים. זה לא כל כך נורא.
שטוב, ימשיך למכור.
כל זאת, יש לך בעיה. הצרכן של
ר יתחיל לחשוב פעמיים לפני
וציא שקל. הוא ישאל הרבה
אלות, יבדוק את טיב המוצר,
ווה מחירים ואפילו יתחיל
תמקח. בקיצור, החגיגה הזאת,
קונים מכל הבא ליד, כבר לא
היה. מסקנה ראשונה – צריך
דוק אם כל המערכות עובדות
ן. היום, יותר מתמיד, צריך לשפר
ת טיב המוצר. צריך לטלטל
לטלת גבר את המערכת
ויווקית, לבדוק אם אתה יעיל
סכוני. אם תעשה "רגע חושבים"
ם אתה טוב – תמשיך למכור.
בלי פאניקה בבקשה.

י צריך פרסום

נגובה הראשונה ואולי האנושית –
פסיק לפרסם! במבט ראשון, זה
סעיף" הכי קל. לקצץ בפרסום. אז
א נחשוב יחד. בסדר, הפסקת
רסם. האם תמכור יותר?
לי בנסיבות החדשות,
והמלחמה על ליבו של הצרכן
היה יותר קשה, השתיקה שלך
ציא אותך מהמשחק?
גב, בארצות המערב, בתקופות
מיתון, הפרסום מהווה את הזרוע
אגרסיבית ביותר במערכת
טיווקית – זאת עובדה!).
צד שני, ברור שכללי המשחק
יכים להשתנות. צריך להיות יותר
יש לכל הוצאה כספית. צריך
חור ביתר קפדנות כל צינור
סום. צריך לברור מבין המאגזינים
והעתונים השונים – את הטובים ביותר. צריך ללמוד טוב יותר את קהלי המטרה, צריך להפסיק להיות לארג' עם כל עתון או מגאזין חדש היוצאים לאור כל יום שני וחמישי. בקיצור, צריך לשנות כיוון. את הפרסום התדמיתי צריך להשאיר לימים יותר טובים. כל המערכת השיווקית צריכה להיות יותר אגרסיבית ויותר תכליתית. צריך פרסום? ועוד איך!

כל כך הרבה משרדי פרסום

עכשיו, באמת יש לך בעיה. יש כל כך הרבה משרדי פרסום, אבל, איזה מהם מתאים לך? האמת? רובם משרדים טובים. אבל, לחלק מהם יש בעיה מנטלית. המשרדים הגדולים אוהבים לשחק ב"גדול". מסקנה – אם משרד הפרסום שלך קרא את ה"מפה" – סע קדימה. אבל, אם אתה מרגיש שלעת צרה, חברת הפרסום שלך מתקשה לשנות כיוון, ולך הסחורה מתחילה ללחוץ, זאת לא בושה להחליף משרד פרסום. אז פה, אנחנו נכנסים לתמונה.

ה"חבילה" של פרסום פוגל

עכשיו אנחנו בבעיה אמיתית. אין לנו כוונה להציג עצמנו כממונים על תיק חכמת הפרסום (את הפרסום המציאו מזמן).
מצד שני, לא נתפוס פוזה של "הצנוע הידוע".
אנחנו פשוט יודעים לעבוד.
"החבילה" של פרסום פוגל מתאימה לך היום יותר מתמיד.
אם יש לך בעיה של קידום מכירות, אם צריך להקים או לשנות את המערכת השיווקית שלך – אנחנו פה. אם צריך לשנות קונספציה פירסומית (למכור, למכור!) – אנחנו אצלך. אם צריך יחסי ציבור – אתה בעתון.
בקיצור "חבילה" אטרקטיבית שתעזור לך לעבור את המיתון בשלום.

תענוג לעבוד עם לקוחות שכאלה

תשאל בודאי – אם הם כל כך טובים אז בשביל מה פרסום עצמי, חסרים להם לקוחות? אז יש לנו הפתעה בשבילך. יש לנו לקוחות נפלאים ומכל הסקטורים. אלא מה, התאבון עדיין גדול. אנחנו עדיין לא "מקולקלים", עדיין לא שבעים, לכן גם יותר משתדלים.
ברשימת הלקוחות שלנו תמצא את אריות התעשיה הקיבוצית, את גדולי היבואנים וחלק נכבד מהתעשיה הפרטית. גם הסקטור הצבורי מיוצג בכבוד.
כמעט כולם באו אלינו כי נמאס להם להיות זנבות לאריות. אצלנו כל אחד אריה.
הנה לדוגמא חלק מהרשימה:

סקטור התיישבותי
אמגזית – כפר עציון • דלתות חמדיה • הר חרמון – נוה אטיב • כפר הנופש רמות • מעדני מזרע • נעלי נאות – נאות מרדכי • פלסים – קבוץ מרחביה • קלת אפיקים •

סקטור פרטי
ארדו – ספנות • או.אר.אס – שרותי כח אדם • אביב – תעשיות מזון אלפא בטון • חלילית – יבואני ויצרני כלים מוסיקליים • מירב מחשבים – מקבוצת כלל •, עמוד השחר – מוצרי מזון טבעיים • I.T.T. – יבוא מוצרי חשמל – חלקי (מיוצג ע"י כינורי) • קסיו • קונקורד 55 • רבינטקס – מוצרי מחנאות ופיקניק

סקטור צבורי
בטוח לאומי – שרותי ייעוץ • פרדס סינדיקט – התאחדות האכרים • המשביר המרכזי •

תן צלצול

עכשיו בא החלק הכי קל. תן צלצול. בוא נשוחח ונתלבט ביחד. הענין יותר מדי רציני כדי שלא תיבדוק עוד אלטרנטיבות.

אם שמת לב, לאורך כל המודעה הזאת, לא אמרנו שאנחנו הכי טובים אבל אנחנו הכי משתדלים. וזה הרבה.

פוגל

פרסום, קידום מכירות ותעמולה.
רח' ריינס 17 תל אביב 64587.
טל. 03-248450, 03-231710.

רצח הכסף

הקורבן איסר דזיאלושינסקי בן ה־82, שנרצח במהלך שוד בדירתו בצפון תל־אביב. למרות גילו המופלג, הוא שמר על כושר גופני, ונהג לשחות בבריכת גורדון. הופעתו החיצונית היתה צנועה.

ה שודדים, שאף רצחו את קורבנם הישיש, תיכננו את הפשע ביסודיות מדהימה.

בלילה שבין יום רביעי וחמישי האחרון, התגנבו שניים או שלושה אנשים, בעלי מיבנה גוף צר ביותר, לחצר בית־מגורים ברחוב שדרות נורדאו 62 שבצפון תל־אביב. על גבם הם נשאו סולם באורך ארבעה מטר.

במהירות שלא תאמן, הם ניתקו את כבלי הטלפון של הבניין, שהיו מחוברים למרכזיה. הסולם הועמד במירפסת קומת הקרקע, וראשו במירפסת הקטנה של דירה מיספר חמש בבניין.

השודדים ידעו בדיוק את מי הם מחפשים.

אחד או שניים מהם החזיקו בסולם. האחר טיפס במהירות בשלבים. כשידיו נגעו בסורגים הקשיחים שהקיפו את המירפסת הקטנה הוא שלף מכיסו מסור קטן־מידות והחל מנסר את הסורגים.

בתיחקור־שכנים, שנעשה למחרת בבוקר, סיפרו כמה מהם שאכן שמעו רעש מוזר בלילה, אך לא תיארו לעצמם כי הוא רעש ניסור סורגים, שבוצע על־ידי שודדים אכזריים.

ללא התנגדות

ב תוך דקות נוסרו שלושה סורגים. דרך הפתח הצר השתחלו השודדים לתוך הדירה, לא לפני שהשליכו את הסולם אל בין השיחים.

בחדר, שדרכו הם נכנסו לדירה, ישן בעל הדירה, איסר דזיאלושינסקי, קשיש עתיר־נכסים וממון בן 82.

השודדים העירו אותו, אך לא לפני שסתמו את פיו וכבלו את ידיו ורגליו. הם ידעו בדיוק מה הם רוצים. מפתחות הכספות, שהיו בדירה נמסרו להם כמעט ללא התנגדות. הקורבן לא יכול היה להתנגד, וגם לא להפעיל את מערכת־האזעקה שהתקין בדירתו, משום שגם אותה ניתקו השודדים.

בעוד אחד השודדים שומר על הקורבן חסר־הישע, פנו האחרים או רק אחד לעבר שתי הכספות.

במהירות־שיא הם רוקנו ממנה כסף מזומן, תכשיטים וזהב. הכל נאסף אל שקיות קטנות שהם הביאו איתם. הם לא נגעו בחפצים גדולים שהיו בדירה, כלי נחושת, תמונות־שמן יקרות וכלים יקרי־ערך אחרים, שהיו בחדרים האחרים.

בשלב זה הם ביקשו את מפתחות שאר הכספות של הקשיש. הם ידעו שיש לו כאלה.

ז קן היה סוחר־עתיקות עשיר ביותר. הוא עסק גם במיסחר בתכשיטים, גם במטבע זר, בתמונות ובכל ציוד יקר־ערך אחר.

דזיאלושינסקי ניהל את המיסחר בדירתו. הוא אומנם נהג לבלות שעות רבות ברחוב אלנבי ולקשור קשרים ראשוניים עם סוחרים ומוכרים פוטנציאליים, אך מרכז הכובד של עסקיו היה בביתו. יתכן מאוד, שלא ברצונו, הוא סחר ברכוש גנוב וכך גם נוצר הקשר הראשוני בינו ובין רוצחיו.

הוא התאלמן לפני 15 שנה, ויש לו בת יחידה המתגוררת בגוש־דן. אורח־חייו היה די סוער לאיש בגילו. כמה פעמים בשבוע נהג להתחיל את יום־עבודתו בשחיה בבריכת גורדון בתל־אביב, בשעת בוקר מוקדמת. אחר־כך היה מתחיל לסחור.

השודדים ידעו מיהו קורבנם. וגם אם הם היו שליחים של מישהו אחר, אין ספק שאותו אדם ידע היטב מה מחזיק הזקן בביתו ומחוץ לביתו.

בשלב זה התמקדו השודדים ברכוש הנזיל, שנמצא מחוץ לדירה. כנראה הם לא זכו להיענות חיובית ואז הרגו בחניקה את קורבנם האומלל.

מייד אחר־כך הם יצאו דרך דלת הדירה, לא נעלו אותה, ונסו על נפשם. חבר של דזיאלושינסקי, שבא בשעת בוקר מוקדמת לאסוף את הקשיש לשחיה משותפת בבריכה, גילה את הגופה. הוא מיהר להזעיק את המישטרה.

לכאורה, היה זה עוד רצח של קשיש, שהפך באחרונה למכת מדינה. כמעט כמו תמיד, לווה הרצח בשוד או בניסיון לשוד.

כאשר הגיע צוות החקירה הראשוני למקום, התעורר החשד הכבד שמא־חורי המיקרה המוזעזע בצפון תל־אביב, עומדים אותם אנשים שבחודשים האחרונים הפכו את שעות השינה של מאפייני השודדים־הרוצחים נאסף פים אט־אט בתיקי החקירה במישטרת מחוז תל־אביב. הם יודעים פרטים מלאים על קורבנותיהם, רכושם, אורח־חייהם ושיטות ההגנה שלהם. השודדים־הרוצחים הם מיקצועיים. הם עובדים בשיטות מתוחכמות ומשלבים כושר גופני טוב ויכולת אנליטית.

סידרת מיקרים שהתרחשו באחרונה בגוש־דן מצביעה על הכיוון.

סולם למירפסת הסורגים המנוסרים במירפסת חדר־השינה של הנרצח (מסומנים בעיגול). כפי שצולמו אחרי הפריצה לדירתו. השודדים לא סמכו על הגגון הקטן, שממנו יכלו להגיע בקלות למירפסת. הם חששו שגגון־הפח יקרוס תחתיו. תחת זאת הם השתמשו בסולם, כדי להגיע למירפסתו של דזיאלושינסקי.

בהשראת גורם אלמוני

ל פני שלושה חודשים פרצו שלושה רעולי־פנים בשעות הבוקר לדירת בני הזוג פילוסוף, בשדרות רוטשילד בתל־אביב. הבעל יצא לקנות עיתון בשדרה, והשודדים ניצלו את ההזדמנות, נכנסו בעיקבותיו לדירה, כפתו אותו ואת אשתו והחלו מרוקנים את תכולת הרכוש היקר.

לרוע מזלם של השודדים, הבחינה בהם עוזרת־הבית של בני־הזוג ופרצה בצעקות. הם מיהרו לקפוץ דרך המרזב מהקומה השלישית. למזלם של בני־הזוג לא פגעו בהם השודדים פגיעה שסיכנה את חייהם. הרכוש עצמו הושאר בחצר הבית, בשעת המנוסה והבהלה.

ימים אחדים אחר־כן נשדד, ברחוב בני־אפרים בתל־אביב, אזרח שמעמדו הכלכלי לא ברור. נראה כי השודדים זיהו אותו כעתיר־נכסים. המדובר את פיה והחל מחפש. בתוך זמן קצר הבין שטעה בדירה, ומיהר לעזבה, לא לפני שהוריד מגופה טבעת ושרשרות. לא ידוע אם מישהו המתין לו מחוץ לדירה.

ארבעה ימים אחרי־כן פרצו שני שודדים לדירתו של יוסף בניאר במרכז־העיר. הם כיסו את פניהם במגבת, ושדדו מאות דולארים וסכום כסף בשקלים.

המישטרה לא מוציאה מכלל אפשרות, שפנינה רוזנבלום נפלה קורבן לאותה קבוצה, כאשר היא נשדדה בחודש אוגוסט שעבר. הסימנים מעידים שהעבודה ואומץ־הלב זהים כמו במיקרים אחרים.

ביום השני שעבר, לפנות־בוקר, בוצע ניסיון שוד בקשיש ערבי ביפו. האיש, בן ה־85, ניצל בנס. השודדים לא הצליחו לגנוב ממנו דבר־מה יקר־ערך, מפני שלא היה לו דבר.

המישטרה חוששת כי מדובר בכנופיית מבצעים, הפועלת בהשראתו של גורם אחר. דרך עבודתם היא חלוקת השלל לפי אחוזים מסויימים. כתוצאה מכך, דרך החקירה מתפצלת בין יותר גורמים, ואפשרות תפיסת הרוצחים קטנה.

בעיה אחרת, שמולה ניצבים תושבי גוש־דן. היא אומץ ליבם של השודדים־הרוצחים. הם פועלים לא רק בלילה, כי אם גם ביום, לא במקומות מרוחקים, אלא במרכז העיר, לא בתנאי־עבודה חרישיים, אלא באופן המקים רעש.

השודדים ניתקו את כבל הטלפון של הבניין — ניסרו את סורגי המירפסת — פרצו פנימה — כפתו את המיליונר הישיש — ואחרי ששדדוהו, חנקוהו. כל הסימנים מעידים שאותה כנופיית עבריינים משחוללת בחודשים האחרונים בכל מרחב גוש דן — ייתכן שהם אותם ששדדו את פנינה רוזנבלום

שום דבר אינו עמיד בפניהם — לא מערכות אזעקה, לא סורגים ולא אמצעי־הגנה אחרים לבית.

באוויזה של אדישות של איש לגורל רעהו, יכולת הפעולה שלהם גדלה, וביטחונם העצמי גובר.

באדם בשם יחזקאל שליו.

ב־4 בחודש ספטמבר הקיש איש, שהציג את עצמו כעובד מישרד־התיקשורת, על דלתה של קשישה בת 70 ברחוב מרמורק 15. כשפתחה האשה את הדלת, זינק עליה, כפת אותה, סתם

שערוריה בשיכון

ברוריה צוורן היתה פקידה בת 20, שגרה בדירה שכורה, כשהכירה את ישראל צוורן. היה זה שלושה חודשים אחרי גירושיו מאשתו, אם שני ילדיו. הוא היה חייט־צמרת, שכל גדולי־המדינה התהדרו בחליפות שהוא תפר להם. הוא היה מבוגר ממנה ב־17 שנה. הם נישאו, ושמם לא ירד מאז מעל טורי־הרכילות.

רק מעטים יודעים שישראל צוורן התגרש מברוריה אחרי שהיא ניהלה רומן סוער עם בחור אנגלי, נלי וולפסון. נלי היה בחור שהתגורר בדירת־רווקים עם רפי שאולי ועמי זיסמן, שניהם דיילים ב.אל על" באותם הימים. אחרי מריבה סוערת ביניהם ניסה הבחור להתאבד, וניצל ממש ברגע האחרון, כשנמצא בדירה כשהוא שותת־דם.

שנה אחרי זה התחתן ישראל בשנית עם ברוריה, בשקט רב. הוא עשה זאת בדיוק באותו התאריך שבו הוא נשא אותה לראשונה.

מאוחר יותר התפרסם ישראל צוורן כאשר התערב עם יהלומן ידוע שלא יעז לבחוש בפומבי כוס־שמפניה באבר־המין שלו. היהלומן בחש, צוורן הפסיד ושילם.

בביתם התנהלו חיי־חברה סוערים. נראו בו כל היפים והיפות מהחוג הנוצץ של תל־אביב.

צוורן נפטר לפני שש וחצי שנים.

בתחיל בסוף. ביום השישי הידהדו צעקות בשיכון בבלי בתל־אביב. השכנים הסקרנים נהרו למקור ההמולה. כשהגיעו לשם, ראו מחזה שלא יישכח על־ידם במהרה.

ממרומי הקומה הרביעית של הבניין התחילו לעוף למטה כמעט כל חפצי הדירה. תחילה מכשיר־טלוויזיה, אחר־כך הווידאו, שנחת והתרסק ברחוב. ואחריו כלי בית ומיטה, תכולת כל הארונות, כלי־בדולח, ארנק מלא במיסמכים שהתפזרו ברחוב, ואפילו שעון־יד מזהב.

בעלת־הדירה, שעמדה למטה וצ־פתה בנעשה, ביקשה מהנאספים שיעלו ויעצרו את ההרס. לדבריה הגיעה אשה ונכנסה בכוח לדירה, אימה עליה בבקבוק־חומצה ובסכין שלופה, כשנמלטה מהדירה לרחוב — נעלה הפולשת את הדלת אחריה, והתחילה לזרוק את החפצים לרחוב.

שכנות טובות־לב לחשו לצופים שהגברת המתבצרת בדירה היא המאהבת של בעל־הדירה, וכי כדאי שאשתו, העומדת וצופה במחזה, לא תתרגש יותר מדי, שכן היא עברה ניתוח לב פתוח לפני זמן לא־רב.

שני מתנדבים מהצופים עלו במעלה המדרגות, אך אחרי מחשבה שנייה נסוגו וחזרו לרחוב. שכן אחר טען בשקט שראה את הבעל מגיע לרחוב במכוניתו, וכשראה את המהומה, לחץ על דוושת־הדלק ונעלם.

אחרי עשרים דקות הגיעה ניידת־משטרה. שלושה שוטרים נחפזו לעלות במדרגות. אחרי דקות ארוכות, ארוכות מאוד, יצאו מפתח הבית, כשאשה, שידיה כבולות באזיקים מאחרי גבה, נסערת ונאבקת, מובלת בכוח לעבר הניידת. ללא עדינות יתרה דחפו השוטרים בידיהם וברגליהם את האשה הנאבקת אל תוך המכונית, אך לא לפני שבעלת הדירה ניגשה לעצירה ושאלה בקול, שהידהד ברחוב: „זה היה כדאי לך? הכל בגלל זיזי?"

השוטרים טרקו את דלת המכונית, ונעלמו מעבר לפינה.

„כמו נערה מאוהבת"

כעבור יום נפגשתי עם בעלת הטמפרמנט הסוער וההרסני הזה. אין היא נראית כחיה רעה, וכך גם היכרתיה במשך כל השנים. כשהיא יושבת בדירתה המפוארת מאוד, הגדושה בחפצי־אמנות ושטיחים יקרים, כלי־בדולח יפהפיים ורהיטים הרווים, ישבה ברוריה צוורן, אחת מנשות־החברה הידועות ביותר בתל־אביב, ובכתה.

„לאשה שאני אוהב!

האהבה אינה יודעת גבולות

***של זמן, לשון, או מרחק." ***

קשה לדובב את ברוריה צוורן. הסערה, שהגיעה לעיצומה ביום השישי אחר־הצהריים, עדיין נותנת בה את אותותיה. הדמעות חונקות את גרונה.

היא סיפרה: הכרתי את מוטי לפני שנתיים. אז התחיל כל הספור.

הוזמנתי למסיבת־הנישואין של זיווה שומרת ודני מעוז. המסיבה נערכה אצל פנינה זילברשטיין.

למסיבה לא רציתי ללכת, אך זיווה צילצלה אלי במשך כמה ימים וביקשה שאבוא. לבסוף הסכמתי.

במסיבה הציגה זיווה לפני את מרדכי, בעל מיפעל־קירור. באותה עת לא חסר לי רבר. לפני שש וחצי שנים נפטר בעלי, אך היה לי מאהב, יצואן מצליח, והייתי ממש מלכה.

מהרגע שפגש בי התחיל לחזר אחרי ולא הניח לי לרגע. כבר למחרת צילצל וכא. התחיל רומן. מהיום הראשון הבטיח לי הרים וגבעות. אמר שהוא עוזב את אשתו וישא אותי לאשה.

התאהבתי בו ללא תקנה. התחלתי להתנהג כמו נערה מאוהבת. הייתי יושבת שעות ליד הטלפון ומחכה שיצלצל. פחדתי לצאת מהבית, אולי יצלצל או יבוא, ולא ימצא אותי.

"כל הציטטות ממיכתב שכתב הבעל לברוריה צוורן ב־4 במארס 1982.

בעל ואשה **ישראל וברוריה צוורן היו זוג שקישט כל אירוע חברתי בשנות ה־60. ישראל היה גם מעורב בפרשת „הבוחש" המפורסמת, שהסעירה את החברה הגבוהה במשך שנים.**

„... האהבה היוצאת מלב חם

ומרגיש, ונכנסת ללב קרוב

ואוהב..."

מובן שניתקתי את הקשר עם המאהב שהיה לי. מוטי לא חדל לדבר על אהבתו הגדולה אלי. כל יום צילצל ושלח לי מיכתבי־אהבה. לבסוף היה יום אחד בא וביקש שאסע לאוסטרליה. „את במתח נורא, יותר טוב שתסעי, תוך שבוע־שבועיים אני גומר את העניינים אם אשתי." נסעתי לאוסטרליה. יום־יום היה מצלצל אלי, לבסוף צילצלה אלי חברה שלי וסיפרה שהוא נוסע עם אשתו לטיול בחו"ל.

אחר־כך נודע לי שעושק־האלמנות מגיע לחצי שעה או שעה, ובורח. תמיד היה צריך למהר לאיזה מקום שהוא.

כשהעניין התמשך, ושאלתי אותו מתי יתגרש כדי שנוכל להתחתן, טען תמיד שזה עניין של זמן. פעם סיבה כזאת, ופעם סיבה אחרת. פעם טען שהוא פוחד שאשתו תמסור אותו למס־ההכנסה.

„...העולם מלא נשים יפות יותר,

יפות פחות, מלא נשים, אבל אשה

יש רק אחת..."

כבר עזב פעם את אשתו, וניהל רומן כן שנה עם מירה וויינגרטן, שעזבה אותו כשהכירה את עקיבא נוף. מוטי חזר לאשתו.

„... יפה היתה אהבתנו

אמיתית וטהורה היתה."

חודשיים ביליתי באוסטרליה אצל חברה שלי. לפני כשנה וחצי חזרתי, אך הייתי מדוכאת, ואף עברתי ניתוח. הוא השתדל להיות נחמד במיוחד. לאחר זמן בא וביקש שאלווה לו כסף: „המיפעל בין כה וכה שלך ושלי," אמר.

חיים משוגעים **ברוריה הוכתרה כטלכה במיסגרת בילוי באחת המיסעדות המפוארות בצרפת, שם מוכתרים חברי המועדון בטקס מיוחד. רק מעטים יודעים שישראל צוורן התגרש מברוריה אשתו, אחרי שניהלה רומן סוער עם בחור אנגלי. שנה לאחר מכן נישאו שוב.**

הבני

מכרתי תכשיטים שקיבלתי מידידי הקודם וניירות־ערך, ומסרתי לו את הכסף. הוא ביקש „כסף חי", ולא צ'קים.

מאותו זמן היה בא בכל פעם וביקש עוד כסף, ובכל פעם הוספתי אלפי דולרים. כל הזמן הבטיח שניסע יחד לחופשה בחו"ל.

לקראת ראש־השנה ביקש שאסע לפריס, והבטיח שיבוא ויצטרף אלי. לפני שנסעתי השארתי לו עוד כסף. למחרת — כך נודע לי — נסע לריביירה ולצירך, בחברת אשתו. אני ישבתי אותה עת בפריס והמתנתי לו, גם ביום־כיפור. הייתי במצב־רוח נורא. הלכתי ברחובות ובכיתי.

במוצאי יום־כיפור חזרתי ארצה, ולמחרת חזרו הוא ואשתו. ממנה ביקש שלא תספר לאף אחד שנסעו לחו"ל, „כדי שלא ייוודע למס־ההכנסה...

„את זורמת בדמי, דמך
זורם בעורקי ובוורדי
את חרוטה על לוח ליבי..."

בכל פעם שזרקתי אותו מהדלת, חזר דרך החלון. הייתי מוכנה להרבה סבל, כי אהבתי אותו עד מעל לאוזניי. אפילו את הסירחון שנדף מבגדי־העבודה שלו אהבתי.

ישבתי ימים שלמים והמתנתי לו, וכרגיל היה מקריש לי מכסימום שעה ובורח. כשראה שאני מתוחה, וכש־דרשתי לשים קץ לפרשה, אמר לאחותי שאני משוגעת.

נסעתי לדרום־אמריקה, רציתי לשכוח הכל. אז התחיל להטריד גם את אחותי ולא חדל לטלפן אליה. בין השאר טען כי קולה דומה לשלי, ואילו עלי טען אצל אחותי שהשתגעתי.

„... אילו רק חשת אלפית
מעוצמת
האהבה המפעמת בליבי, היית
מבינה את המתחולל בליבי."

בתקופת מילחמת־הלבנון הוא היה אצלי כל הזמן. לאשתו סיפר שהוא במילואים.

לפני חמישה חודשים נפטר אחי (42) ששרת בצי־הסוחר. הוא חלה בכליותיו, ונפטר במרסיי בגלל הזנחה תוך כדי ניתוח מקומי.

היתי שבורה ורצוצה. ללווייה מוטי לא היה מוכן לבוא, אך דאג לצלצל לפניה ולבקש ברחיפות אלף דולר. נסעתי לפני ההלווייה אליו למיפעל, ומסרתי לו את הכסף.

הוא התנהג בצורה מחפירה. הוא היה משגע אותי. הסתכלתי עליו כמו על אלוהים. גם במין הוא שיגע אותי. בחיים לא אהבתי כמו שאהבתי אותו!

„... תודה בעד הזמן המאושר שידעתי איתך. זו היתה חווייה של כל רגע, כל חיוך, כל מגע, כל דאגה."

מאת רחל המרחלת

זמן קצר אחר מות אחי ניסיתי להתאבד. בלעתי 20 כדורי נומבון, כדורי־שינה. אחותי הצילה אותי. הקאתי הכל, סירבתי ללכת לבית־חולים.

לא יכולתי לשכוח את התנהגותו ביום ההלווייה של אחי. התחננתי לפניו שיבוא להלווייה. הוא לא היה מוכן לבוא, רק את הכסף דרש בדחיפות. מיסכנות כל החברות שלי: שעות הייתי יושבת ובוכה אצלן.

הוא היה יושב אצלי ואוכל מעדנים, דג־סלמון מעושן ועוד, ומבטיח שיחזיר לי בקרוב את הכסף. לפעמים היה אומר: „הייתי בטוח שנתת לי את הכסף במתנה."

„...אני רואה את דמותך כה יפה לי.
בפגשי אותך, היית ותהיי
האידיאל
של חיי."

עוד ביום הרביעי האחרון בא אלי, וקיימנו כרגיל יחסי־מין, לפני שהלך הבטיח שיביא למחרת, ביום החמישי, לפחות חלק מהכסף.

מלכת החברה היא ידעה לחיות, וגב־רים פינקו אותה תמיד. היא ניהלה רומנים סוערים עם דמויות ידועות בחברה, במשך שנים, עד שהסתבכה ברומן האחרון שבו איבדה את ראשה. היא מכרה חלק מאוסף היהלומים שלה ואיגרות־חוב, כדי לממן את הרומן.

ביום החמישי הוא לא בא כל היום. צילצלתי אליו. הוא לא רצה לגשת לטלפון. אשתו אמרה לי: „הוא לא רוצה לדבר איתך."

קרעתי את תמונות־העירום שלו, שצולמו בחדר־המיטות שלי. בכלל, בזמן האחרון הייתי כל־כך מרוכאת ושבורה שהתחלתי ליפול על בקבוק מדי פעם בימים ובשעות הארוכות שחיכיתי לו.

ביום החמישי בלילה הייתי מתוחה, ופחדתי להישאר לבד. הלכתי לישון אצל חברה טובה שלי.

חזרתי הביתה ביום השישי בצהריים. התחלתי לשתות הרבה. כשצילצלתי אליו, התחיל לצעוק עלי: „אינני חייב לך שום דבר! אין לך הוכחות שנתת לי כסף."

כבר מהיום החמישי לא אכלתי דבר. גמרתי לאט־לאט חצי בקבוק קוניאק.

בשעה ארבע ירדתי ולקחתי את המכונית ונסעתי לביתו. לא היה לי סכין. ולא לקחתי בקבוק־חומצה, זה הכל סיפורים.

אשתו פתחה לי את הדלת. חיפשתי את מוטי. היא ברחה מהדירה. נעלתי את הדלת אחריה.

„... וידעתי כי אני אוהב אותך בפחד
ידעתי כי אהבה כזו, יש לאדם פעם בחייו."

אני לא זוכרת מה זרקתי. אני נזכרת רק שצעקתי ששילמתי בשביל זה, וששילמתי בשביל זה, כל דבר שזרקתי צעקתי ששילמתי בשבילו.

המישטרה הגיעה, אך בגלל הדלת הנעולה היו צריכים להיכנס דרך הגג. לולא עצרו בעדי, הייתי קופצת מהחלון אחרי כל הדברים שזרקתי. כשהורידו אותי השוטרים, עמדה אשתו ושאלה: „היה כדאי לך בגלל גבר להגיע למצב כזה?"

רציתי שהמישטרה תעצור אותי. לולא בילתי את השבת וחלק מהיום הראשון במעצר, הייתי מתאבדת.

באבו־כביר הכניסו אותי לחדר עם עצירות נוספות, אחת מהן אשה בהריון שנעצרה בגלל צ'קים ללא כיסוי, שסיפרה שבעלה הסתלק. היו עוד נשים בחדר, והתייחסו אלי יפה. גם הסוהרות נהגו בי יפה.

„כנראה שלא היינו ראויים לזה
ועל כל דבר שמת כמו אהבתנו
נאמר
ברוך דיין אמת."

ביום הראשון אחר־הצהריים, בשעה ארבע, שוחררתי. עורך־הדין חיים קאוויס טיפל בעניין. לא רציתי לחזור הביתה. האיש הזה הרס את הבריאות שלי ואת החיים שלי.

בחיים שלי לא שברתי דבר, אך הוא שבר אותי.

אמש באו אחותי וחברה לישון כאן. כל היום מצלצלות החברות. רק אחת לא צילצלה עד כה — זיווה שומרת.

לפני ואחרי ברוריה צוורן היתה מפורסמת בבגדיה המפוארים, ובטבעות היהלומים המרובים והיקרים שנהגה לענוד. מימין היא נראית בתקופה הזוהרת שלה, ומשמאל כפי שצולמה בביתה המפואר ביום שבו שוחררה ממעצר, אחרי שבילתה שלושה ימי מעצר באבו־כביר.

אצל אברהם גינדי

$1 = ש'73

ההשקעה הטובה ביותר
דירה מנשיון

השקלים שלך שווים אצל אברהם גינדי יותר.
אין חוכמות! כל 73 ש' שתשלם בפועל יהיו שווים $1.
זה לא הכל — בנוסף לכך תזכה בהנחה משמעותית של עד $15,000.

תנאי רכישה:

- בהרשמה ---------- $1,000.- במקום $10.000,-
- בחתימת החוזה ---------- $9,000.- במקום $40,000,-
- הלוואות בנקאיות נוחות מכספי אברהם גינדי עד $50,000.- במקום $10,000.-
- היתרה בתשלומים נוחים

בדיקה השוואתית קובעת:
דירה של אברהם גינדי — יותר מכל דירה אחרת — היא ההשקעה היחידה שעולה בערכים דולריים מאז ינואר 1972.

ערבות בנקאית צמודה לכל דורש!

אפשרות לקבל את דירתך הישנה בשיטת TRADE IN

נתניה

"לב נתניה"
פרויקט יוקרתי במרכז העיר. דירות יוקרה דו-מפלסיות, מגרש טניס פרטי, טלויזיה במעגל סגור, מתקני משחקים לילדים, חדר תרבות בכל בנין ועוד ועוד... (כולל פיתוח)

4 חדרים
מחיר מבצע
$64,000 ~~$75,000~~

5 חדרים
מחיר מבצע
$73,000 ~~$90,000~~

ב'גני-ניצה' נויל הים, הפרוייקט היוקרתי ביותר הנבנה כיום בנתניה.
בריכת שחיה, מגרש טניס פרטי ועוד..
3 חדרים
מחיר מבצע
$70,000 ~~$85,000.-~~
3 חדרים + גג + חדר
מחיר מבצע
$125,000 ~~$138,000.-~~

בנין ותיק, 3 חדרים, חזית
מחיר סופי
$49,000 ~~מחיר מבצע~~

פתח-תקוה

בנין חדש!
ברח' ברנדת — אחד האתרים היפים ביותר בעיה"ת — דירות מפוארות דו-מפלסיות בנות 5 חדרים.
$85,000 ~~$100,000~~

מחיר מבצע ל-3 דירות בלבד.
ברח' עין-גנים, 4 חדרים, מסודרת
מחיר סופי
מחיר מבצע
$67,000

ברח' עין גנים, פינת כרמלי, 4½ חדרים
מחיר מבצע
$78,000 ~~$91,000.-~~

רחובות

בבנין יוקרתי בן 6 דירות בלבד, 4 חדרים.
סרויקט חדש!
מחיר מבצע
$68,000 ~~$78,000~~

ראשון-לציון

ב"גן-הברושים", פרוייקט היוקרה בפינת הרחובות קק"ל-טרטנברג דירות בנות 5 חדרים ב-2 מפלסים ו-7 דונמים גן ציבורי צמוד
מחיר מבצע
$85,000 ~~$100,000~~

בגבעת לוינסון, 3 חדרים+חדר
מחיר סופי
מחיר מבצע
$51,000

במערב העיר, בנין מפואר בן 8 דירות בלבד, 4½ חדרים, יוקרתית
מחיר מבצע
$78,000 ~~$90,000~~

קוטג'ים בגני-איתי
בראשון-לציון הירוקה, ברח' ירושלים — שכונת וילות יפהפיה.
קוטגיים בני 5 חדרים + חדר טלוויזיה ב-3 חצאי מפלסים.
מחיר מבצע
החל מ- **$105,000**

רמת-השרון

בפרויקט גני-שרון, בבנין בן 9 דירות בלבד, דירת 3 חדרים (דירה חדשה של לקוח החברה עפ"י השער תרשמי של הדולר).
מחיר מבצע
$70,000

פתוח במוצ"ש

לרגל המבצע יהיו משרדינו בת"א, ראשל"צ, נתניה, ופתח-תקוה פתוחים במוצ"ש החל מצאת השבת.

המחירים אינם כוללים מע"מ

משרדנו בלונדון
Morley house 320 Regent st.
London W1 R-5AB Tel. 6361748

אברהם גינדי

תל-אביב	פתח-תקוה	רמת-השרון	ראשון-לציון	נתניה
כיכר המדינה ה באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 62 צמוד לתחנת הדלק סונול	הרצל 18

העסק המיוחד המעניין
הכניה המכובד בשנה 1983
1983 השנה הנבחר
1983 EXPO-TOUR

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

ימים אחדים לפני תחילת משפטו של שימעון חרמון, הנאשם ברצח כרמלה בלאס, יצאו החובעת, הסניגור והחוקר למקום שבו נמצאה הגופה. „העולם הזה" נלווה אליהם

חזרה למקום הפשע

נרצחת בלאס
בין עצי הזית

נשות־הפרקליטות מביטות בגומחה שבה נמצאה הגופה*
סימני השריפה באבנים

דיה מזג־אוויר סתווי חמים, ובכל זאת עברה צמרמורת קלה כאשר הגענו למקום שבו נמצאה גופתה של כרמלה בלאס, לפני שלושה חדשים בדיוק.

הנוף התנכי השליו, חורשות הזיתים ורכס הרי־ירושלים, לא היו תפאורה מתאימה לפשע אכזרי. בשמש הצהריים החמה היה קשה מאוד לתאר את הרוצח המיסתורי מתקרב במכוניתו אל חורשת הזיתים, עוצר אותה בשוליים הצרים, עומס את גופתה של כרמלה העטופה בשטיחון, יורד לטראסה השנייה ומניח שם את הגופה. אחר כך, בחשכת־הלילה, ערם הרוצח ערימת אבנים, אסף זרדים ושרף את הגופה. בתוך זמן קצר חמק מהמקום, בתיקווה שעקבותיו לא יתגלו.

סיור ללא תקדים

מביוון שברמלה עבדה כמדריכה בבית־ספר לאחיות, ניסתה המישטרה למצוא קשר אל תלמיד או תלמידה תושבי השטחים. אך כאשר התגלה כי כרמלה היתה בהריון מתקדם, נפתח אפיק חקירה חדש. קצין המישטרה מישל חדד, שהיה ראש הצח"ם, התמקד על חברה של כרמלה מזה שנים אחדות, עורך־הדין שימעון חרמון.

כמה פעמים האריכה המישטרה את מעצרו של חרמון, ולבסוף הגישה הפרקליטה רבורה ברלינר כתב־אישום נגד שימעון חרמון, המאשים אותו ברצח כרמלה, וכתב־אישום נגד אחיו הצעיר, מאיר חרמון, עורך־דין גם הוא, המאשים אותו בסיוע לאחר מעשה, בכך שעזר להעלים מנעול רכב, שבו, לדברי התביעה, רצח אחיו את כרמלה.

השבוע עומד בית־המישפט להקריא לחרמון את כתב־האישום ולדרוש ממנו תשובה לאשמה. סניגוריו, הפרופסור דויד ליבאי ועורך־הדין מנחם רובינשטיין, החלו מעניינים בחומר הרב שאספה המישטרה. אך כדי להתרשם ממראה השטח בו נמצאת הגופה, ביקשו הסניגורים כי המישטרה תערוך להם סיור במקום. גם התובעת החליטה כי טוב מראה־עיניים מן התמונות המצויות בתיק, וכך, בסיור בלתי־רשמי — שאין לו תקדים — יצאו כולם בשיירה לעבר נפת רמאללה.

מבטים מלאי־סקרנות

ביום השישי בבוקר נפגשו החוקר חדד, התובעת ברלינר ושתי מתמחות שלה והסניגור רובינשטיין עם הנאשם, מאיר חרמון, במיזנון בית־המשפט בתל־אביב. חדד ונשות התביעה נסעו במכונית מישטרה, ואחריהם נסע עורך־הדין רובינשטיין עם אחי הנאשם והמתמחה.

אחריהם יצא צוות העולם הזה, ששמע על המאורע המסקרן. חדד עצר לפני תחנת המישטרה ברמאללה, ואסף שוטר מקומי המתמצא בשטח. בתוך דקות ספורות הגיעה השיירה כולה לכביש נידח, שבין העיירה בית־זית והכפר עטרה.

השוטר המקומי ירד והוביל את החבורה לעבר הטראסה השנייה מהכביש, מרחק של מטרים ספורים. הוא קפץ מגדר־האבן אל גומחה, שבה נראו עדיין שרידי מדורה על האבנים המפוייחות.

חדד בעל עיני־הקטיפה ענה לשאלות עורכי־הדין, ואחר כך הסתודד עם התובעת ואמר לה משהו על כיתמי־דם. למרות המישפט המתקרב, לא שררה מתיחות בין הצדדים, ואפילו הנאשם מאיר היה שליו וחייכני.

שיירת המכוניות במקום רדום כזה עוררה תשומת־לב של הכפריים. לאט־לאט החלו מגיעים תושבים מהסביבה, שכמו הגיחו מבין השיחים. ישיש בכופיה נעצר בצד הכביש ושלח מבטים מלאי־סקרנות אל העירוניים המוזרים. אחריו החלו מגיעים תלמידי בית־הספר, שמיהרו ברגל מהכפר הקרוב עטרה.

עורכי־הדין התרשמו מהאדמה הטרשית, שנראתה קשה מאוד לחפירה, והזמינה שריפת גופה במקום קבורה. הם מדדו בעיניהם את המרחק מהכביש אל הטראסה השנייה, וחישבו להם איש־איש את חישוביו לגבי הטיעונים במישפט. הסניגור ברק בעניין את השוליים הצרים של הכביש והתעניין אם צמיגי המכונית הותירו בו סימנים.

אם אומנם גילו הצדדים תגליות מעניינות בביקור קצר זה, הם הסתירו זאת היטב, ויגלו אותן רק במהלך המישפט.

אילנה אלון ■

עיקבות בשולי הכביש**
אווירה רגועה

בני־המקום מביטים במבקרים בכביש הנידח
השערות בעניין „כבוד המישפחה"

* *העולם הזה צייר את התנוחה של הגופה בשעה שנמצאה.*

** *קצין־המישטרה מישל חדאד מצביע, לידו הסניגור מנחם רובינשטיין.*

מרים בנימיני

מזל החודש:

עקרב

של בני מזל עקרב. או במלים אחרות איך תיראה עבורם שנת 1984?

לפני שנפרט, נזכיר ששני הכוכבים, שבתאי (סטורן), ופלוטו ישהו השנה במזל עקרב. כוכב שבתאי שוהה בקרבת המזל ובתוכו כבר כמעט שנה. ואילו כוכב פלוטו עומד להיכנס למזל עקרב בחודש נובמבר. העקרבים יהיו נתונים ללחצים, ולא מן הנמנע שהם ימצאו את עצמם מבצעים שינויים מהפכניים בחייהם. למרות שמטיבעם הם אוהבים לתכנן את צעדיהם בדייקנות, הפעם העניינים לא תמיד יהיו בשליטתם. מה שנדחה עד עכשיו, ייעשה בצורה שונה מהמתוכנן, ולא תמיד בדרכים נעימות. מה שחשוב לזכור כעת, זה לשמוע לקול ההרגשה הפנימית ולנהוג לפיה, מאחר ששיקולים הגיוניים עלולים להטעות, ועצות הניתנות מפי קרובים וידידים יטשטשו את הראיה הבהירה והנכונה. בתקופה זו מוטב לא להתחיל במיבצעים חדשים, אבל חשוב לבסס את הקיים.

גם שבתאי וגם פלוטו יהיו השנה בבית עקרב, ולכן העקרבים יהיו נתונים השנה בלחצים ויופתעו על־ידי שינויים מהפכניים

בימים אלה עוברים בני מזל עקרב זמן שלרובם אינו קל. אם ננסה להגדיר תקופה זו באופן כוללני, נוכל לומר שזו תקופה של חשבון־נפש.

חלק מבני המזל מרגישים שהם נמצאים במבוי סתום, ומחפשים מוצא ודרך לשנות את המצב שבו הם נתונים. אחרים מקבלים על עצמם אחריות חדשה, שגם היא עשויה להביא להם קידום, וברגע זה לא קל להם להתמודד עמה.

יש כאלה המרגישים לחוצים דווקא בנושאים שבינו לבינה. כאן הם עומדים על פרשת־דרכים חשובה, וחייבים להגיע להחלטה משמעותית. חלק מבני המזל חש את הבעיה דרך הכיס, זאת אומרת, שלא בקלות הם מוצאים פיתרון לבעיה וכל סידור שנראה טוב ברגע הראשון, מתברר אחר־כך כארעי ולא עונה על הבעיה.

אם כך, מה גורם לקשיים, את מי להאשים, והאם תקופה זו עומדת להסתיים בקרוב? לשאלות אלה ננסה למצוא תשובה על־ידי הצצה במפה האסטרולוגית הכללית של בני עקרב. או במלים אחרות איך תיראה עבורם שנת 1984?

לפני שנפרט, נזכיר ששני הכוכבים, שבתאי (סטורן), ופלוטו ישהו השנה במזל עקרב. כוכב שבתאי שוהה בקרבת המזל ובתוכו כבר כמעט שנה. ואילו כוכב פלוטו עומד להיכנס למזל עקרב בחודש נובמבר. העקרבים יהיו נתונים ללחצים, ולא מן הנמנע שהם ימצאו את עצמם מבצעים שינויים מהפכניים בחייהם. למרות שמטיבעם הם אוהבים לתכנן את צעדיהם בדייקנות, הפעם העניינים לא תמיד יהיו בשליטתם. מה שנדחה עד עכשיו, ייעשה בצורה שונה מהמתוכנן, ולא תמיד בדרכים נעימות. מה שחשוב לזכור כעת, זה לשמוע לקול ההרגשה הפנימית ולנהוג לפיה, מאחר ששיקולים הגיוניים עלולים להטעות, ועצות הניתנות מפי קרובים וידידים יטשטשו את הראיה הבהירה והנכונה. בתקופה זו מוטב לא להתחיל במיבצעים חדשים, אבל חשוב לבסס את הקיים.

עבודה

אי־ההבנות, הסיכסוכים והתכתכים שהיו סביבכם בשנה האחרונה, היקשו על העקרבים ליהנות מהעבודה ומההישגים. אותם שציפו לקידום בקריירה ייתקלו בקשיים ובעיכובים, וגם אם יקבלו סוף־סוף את התפקיד שאותו רצו, הם יתקשו למלאו. הם יווכחו שאנשים מנסים לעצור אותם ולעכב את התקדמותם. הסיבה לכך כמעט תמיד נעוצה בקינאה שמקנאים בהם... מישהו אחר מתחרה על התפקיד.

למרות הכל, חשוב שהעקרבים לא ייותרו יחסר, אך שקט ושלווה סביב הנושא לא יהיו מצויים.

מגורים

השנה לא כדאי לחשוב על שיפוץ דירה או על מעבר לדירה אחרת. גם אם המצב אינו משביע רצון, כדאי לנסות לעבור את השנה מבלי להיכנס להתחייבויות שקשה יהיה לעמוד בהן. נחמה פורתה אפשר למצוא בכך, שבשנה הבאה מבחינה זו תהיינה הזדמנויות נפלאות, ואז יוכלו העקרבים לנהוג כרצונם בנושא זה.

ומה שבינו לבינה

בתחום זה צפויות מתיחויות והמצב לא יהיה פשוט. בני עקרב הרווקים יעמדו לפני אולטימטום. בנות־הזוג או בני־הזוג לא יגלו סבלנות, וידרשו להגיע להחלטה באשר לעתיד הקשרים.

עקרבים רווקים יידרשו להגיע להחלטות באשר לעתיד היחסים עם בני־זוגם ואצל הנשואים יתכנו מריבות

בין הזוגות הנשואים יתכנו מריבות, סיכסוכים וחיכוכים. כל אחד יתעקש על צידקתו, ויהיה קשה למצוא פיתרון למצב.

רצוי להחזיק מעמד ולא להגרר למעשים קיצוניים; מאחר שלא מחליטים ברגע של כעס, ואחרי שהתקופה תעבור, העניינים יסתדרו מאליהם. אותם שעדיין בגפם ומחפשים להם שותף לחיים, יכלו למצוא להם בני־זוג ודווקא בעת נסיעה, או דרך קרובי־משפחה. מה שבטוח – רצוי להרבות בנסיעות קצרות, אלה יביאו עימן הפתעות.

כספים

מבחינה זו מצבם של העקרבים יחסית יותר טוב משל האחרים. אומנם לכולם לא מצפה תקופה קלה בשטח זה. אולם לבני עקרב יינתנו הזדמנויות לתמרן ולהפעיל את החוש הפנימי החזק שלהם. חוסר־יציבות יאפיין את השנה, סכומי־כסף בלתי־צפויים יעזרו להם להתגבר על קשיים, אך אחר־כך שוב יהיו בעיות חדשות. כדי שהכסף לא ויפרשו את הקלפים על השולחן." לא כדאי לשמור את המימצאים לעצמם.

חשוב שהממונים ידעו שאי־אפשר "להחליק" את העניינים כפי שנוח להם. הם יידרשו לתת הסברים ולעמוד מול העקרבים גם אם מצב זה לא יהיה נעים עבורם.

עקרבים שלא יעזו להלחם – ייפגעו כל־כך, שיוכלו אפילו להפסיד את מקום עבודתם.

בעיות כספיות עלולות להקשות עליכם השבוע. החששות באשר לעתיד עלולות להביא אתכם להחל־טות פזיזות, וזה יתברר מאוחר יותר כטעות. טוב להתייעץ עם מומ־חים או קרובי־משפחה מבוגרים. מבחינה ברי־אותיות אתם נוטים לח־לות בשפעת או בהצט־ננות. השגיחו על עצמ־כם ואל תתכננו נסיעות או חופשה בתקופה זו. בשטח הרומנטי מצפה לכם פגישה מלהיבה ומרגשת, במקום הפחות צפוי – בעבודה.

* * *

בתקופה זו אתם עומדים לפני החלטות לא קלות. יהיה עליכם להתחשב בדעתם של בני־זוגכם. הפעם תצ־טרכו לוותר. לבוא לק־ראתם ולא להתעקש על הדרך שלכם. ביו־מיים הראשונים של ה־שבוע אתם עלולים לס־בול מכאבי־ראש, אולם מנוחה ושינה עשויים לעזור לכם לעבור את זה ביתר קלות. בני־משפחה מבוגרים זקו־קים לתשומת־ליבכם ואולי אפילו לעזרתכם. קרוב לוודאי שהם לא יאמרו זאת במפורש.

* * *

בימים אלה מושמעות באוזניכם הצעות עבודה מעניינות. כמה הצעות מושכות בעת ובעונה אחת יביאו אתי־כם להתלבטות קשה. רצוי להתייעץ עם אנ־שים שאינם מעורבים ישירות. מכל מקום: אל תוותרו על ההזדמנות להחליף סוף־סוף את מקום או סוג העבודה. כדאי לזכור, שכבר די נמאס לכם במקום הק־בוע. חשוב שלא תדברו על כך עד שתחליטו סופית. פגישות רומנטיות קלילות ינעימו לכם את השבוע.

* * *

אי־הבנות או סיכסוכים ביניכם ובין קרובי־משפחה או שכנים ניתן יהיה לתקן השבוע. בסוף־השבוע תהיה לכם הזדמנות להזמין אליכם את אותם שעי־מם אתם מסוכסכים, ולשוחח גלויות על המח־לוקת שהיתה ביניכם ובינם. ילדים ידרשו השבוע יותר תשומת־לב. קחו בחשבון שבעיר־תיהם יגזלו מכם זמן רב. מבחינה בריאותית רצוי שבני המזל המבוגרים יותר ילכו לחדי־בדק אצל רופא, נטיה לבעיות־לב מסתמנת.

* * *

השבוע תיאלצו לבלות בבית הרבה יותר מכפי שאתם מתכננים. מצב הבריאות שלכם אינו כתמיד, וא־תם נוטים לחלות בת־קופת זו. עניינים שונים הקשורים לבית יגרמו גם הם לשהייה מאונס בבית. יתכן ויהיה עלי־כם לטפל בהחלפת המ־קרר או תנור הגז. עניי־נים אלה יגזלו מכם זמן רב השבוע. נסיעה שתבצעו השבוע תהיה אומנם קצרה אך חשובה מאוד – בהבזק של רגע תגיעו להחלטה גורלית וחשובה.

* * *

בשורות טובות יגיעו לאוזניכם השבוע ויש־פרו מאוד את מצב־הרוח. הדאגות שהטרידו מכם את השקט הנפשי יעלמו. העניינים מסתד־רים ותוכלו להרשות לעצמכם להירגע. תלמי־די בית־ספר או סטודנ־טים יזכו בשבחים על עבודות טובות, וכן יצ־ליחו במיוחד בבחינות. ציון מיוחד יקבלו אותם העוסקים בפעילות צי־בורית. בשטח הרומנטי אתם מושכים מהרגיל. בנות מזל בתולה ימשכו את עינם של בני המין השני.

אנשים שעימם לא נפגשתם זמן רב יטלפנו או יבואו לביקור־פתע. נסו להמנע מלהעיר להם על שתיקתם המ־משכת – הערות עוקצ־ניות או האשמות עלו־לות להבריח אותם. אפשרות לחידוש הקש־רים שנפסקו תהיה חז־קה השבוע. חבל להח־מיץ אותה, ביחוד אחרי שלפגישה זו ציפיתם זמן ממושך. מבחינה כספית תהיו שוב בקש־יים ובדאגות. קשה למצוא פיתרון למצב ברגע זה, אולם רצוי שלא תבקשו הלוואות.

* * *

למרות שאתם חוגגים את ימי־ההולדת, מצב־הרוח אינו קל. נסו להתעלם מכל מה שמציק וצאו למסיבות ולמיפגשים עם חברים בלב קל יותר. יתכן שב־סוף השבוע תהיו עייפים ונוטים להסתגרות, אך עם קצת מאמץ תכריחו את עצמכם לצאת. הש־הות בבית בשבת עלולה לדכא אתכם ולקלקל את מצב־הרוח. בני המין השני עסוקים ואי־נם יוצרים קשר לאחרונה, מדובר על עק־רבים צעירים. שבקרוב שוב יתקשרו אתם.

* * *

בימים אלה איננכם חשים את עצמכם חז־קים – ואתם זקוקים לשינה רבה ולמנוחה. אל תתכננו לעצמכם סדר־יום גדוש פעילו־יות – תתקשו לעמוד בכל מה שלקחתם על עצמכם. התוכניות ל־עתיד שאתם מתכננים בימים אלה, רצוי שתשארנה בגדר סוד. שיתוף של ידידים או קרובים עלול להביא לביטול. בעיות כספיות יביאו אתכם למריבה עם בני הזוג, אל תבעסו לפני שאתם בודקים את הצעותיכם.

ידידים שעימם תכננתם נסיעה או חופשה משותפת עלולים לגרום לאכזבה השבוע, חישבו על תוכנית אחרת. אפילו הזמנה למסיבה עלולה שלא לצאת לפועל, וגם כאן כדאי להכין מראש תו־כנית נוספת לאותו ערב. במקום העבודה מרר־צים מכם ועומדים לקדם אתכם או לפחות לתת לכם סמכות נר־ספת. מיכתב שיגיע מ־חו"ל יגרום לחקלה. יתכן שבקרוב מאוד תצטרכו לארוז את המיזודה ולצאת לטיול.

* * *

אתם חשים מועקה במקום העבודה. הכל די נמאס ומחפשים שינוי. אולם ברגע זה רצוי להמשיך במה שאתם עושים. האפשרויות ש־עומדות בפניכם השבוע אינן טובות יותר ממה שכבר יש לכם. תחזו לימודים חדש עשוי לעזור לכם לקדם את שאיפותיכם, רצוי לגשת עוד השבוע להרשם או להתעניין בקשר לתחום זה. נסיעה לחוץ־לארץ עלולה להתעכב בגלל מצב בריאותי, השגיחו על עצמכם וגשו להיבדק אצל רופא בזמן.

* * *

שטח לימודים חדש מוסיף עניין והנאה בימים אלה, אל תחששו להראות את ידי־עותיכם – אין לכם במה להתבייש. בשטח הרו־מנטי מצפה לכם שבוע מיוחד במינו, אהבות ישנות ומסובכות עומ־דות להסתיים. אולם הכרויות חדשות, שיתר־חשו בצורה מוזרה, יבי־או להתפתחויות מעניי־נות. הקשר הבא שאתם עומדים לקשור שונה מכל מה שהכרתם עד עכשיו. היזהרו מבני מזל עקרב – הם עלולים לגרום לכם בעיות.

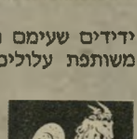

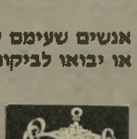

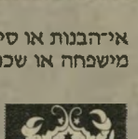

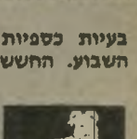

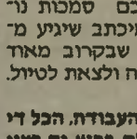

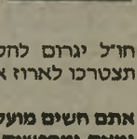

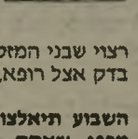

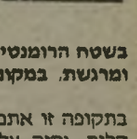

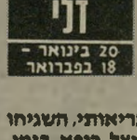

מאת מאיר תדמור

פוקר, רבותי, לא רמי

את התגובה המעניינת ביותר על מה שהתרחש בשבועיים האחרונים, שמעתי מפיו של אחד מחכמי הבורסה, שגם הוא, ככל היתר, הופיע בביגדי שבת לקראת פתיחת־המסחר ב„בנקאיות".

אחרי שיוסי ניצני, מנכ"ל הבורסה, הכריז על ירידת־השעבים האחידה של 17% בכל מניות ה„הסדר", אמר לי אותו חכם: תראה, אמרו לנו כל הזמן שמשחקים רמי ובאמצע המשחק „הם" קמו והודיעו שזה פוקר. „הם" זה כמובן הבנקים.

ובאמת, ההרגשה, או אם תרצו התחושה שסידרו אותנו, היא אולי המניע החזק ביותר, המאיים על הבנקאיות והוא־הוא הגורם העיקרי המאלץ את בנק־ישראל ומישרד־האוצר להוציא, או ליתר דיוק להרפיס, חצי מיליארד דולר ב־שקלים, כדי שאפשר יהיה להמשיך ולקלוט את ההיצעים הכבדים במניות הבנקאיות. זהו אותו חצי מיליארד דולר, או ארבעים וכמה מיליארדי שקלים, ששר־האוצר מתכוון לקצץ בתקציב.

מכאן אני רוצה לעבור לפליאה שהביע אחד החוזרים הפנימיים של הבנקים: הוא שואל־מתפלא איך זה, שמניות הבנקים שב„הסדר" נסחרות בתשואה דולרית של 9.6% נטו; איגרות־חוב מסוג גלבוע נסחרות בתשואה דולרית של כ־7.5% ובפת"ם התשואה היא 4%: איך זה, כאשר ברור היתרון התשואתי של מניות הבנקים, איש לא רוצה לקנות אותן וזה בלשון המעטה, חוץ מבנק־ישראל, ולעומת זאת כולם רוצים להיפטר מהן? המתמטיקה לא עובדת כאן.

אם נחסיר מהתשואה נטו של הבנקאיות את חוסר האמון בשיעור של 50% ואי־ודאות ביכולתה העתידי של הערבה לעמוד בהתחייבויותיה בעוד ארבע, חמש ושש שנים,

אי־ודאות שגם היא שווה אחוזים טובים ויסים, התוצאה תהיה תשואה אפס, במיקרה הטוב, ואפס בלי תשואה, במיקרה הגרוע.

ובאותו עניין. החלטת האוצר ובנק־ישראל לקבוע ירידה אחידה של כל המניות הבנקאיות עשתה חסר לבנקים, שהריצו את מניותיהם בקצב יותר פרוע. קחו למשל את בנק המזרחי, שם היה ההפסד הקטן ביותר, לעומת, למשל, מניות בל"ל, שהמחזיקים בהן „נהנו" מהתשואה השלילית הגבוהה ביותר. שימו לב לטבלה המצורפת. וכרגיל: צריקים מלאכתם נעשית על־ידי אחרים. עובדה: בנק המזרחי.

חשואת מידגם השקעות באחוזים

	סטוק בל"ל	פועלים	אי.די.בי.	מזרחי ע"ש	אגוד	פי.בי.	גליל 3607	שער יציג $	מדד המחירים לצרכן*
חשואה מתחילת חשנה	90.1	94.4	91.2	115.1	105.7	-63.2	119.0	145.6	124.2
חשואה מתחילת החודש	-14.8	-14.0	-14.9	-15.0	-14.8	-6.5	16.3	29.8	

*אומדן עליית מדד חודש אוקטובר בכ־20%

הפיחות הבא הנה הוא בא

בין כל הדברים הלא ברורים שיתרחשו או שלא יתרחשו במשק, יש תהליך אחד ברור, וכל הסיפורים שמספרים לנו שזה לא יקרה, כדי לעבוד עלינו ב„פסיכולוגיה" — לא יעזרו. בשבועות הקרובים יימשך וייתעצם פירזון „הבנקאיות", אפילו יקלוט בנק־ישראל את כל ההיצעים ללא שינוי, וייאלץ לרוקן את מרתפיו

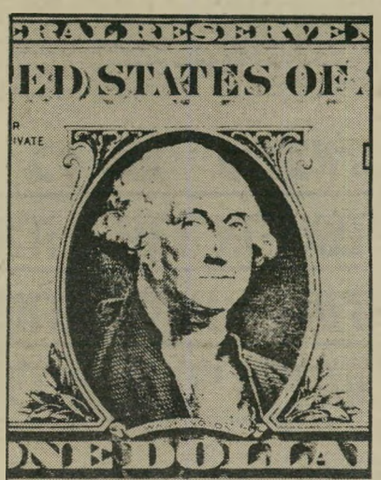

משיטרי החמישה דולר (חמש מאות שקל) — דבר לא יעזור. חוסר־האמון עבר את נקודת החזרה, עכשיו הוא בשטח האין חזרה.

גם אם יחליטו לקלוט בירידה, לא ימצאו קונים, אפילו התשואה הדולרית נטו תוכפל. אם נרצה לצמצם את המישוואה, נוכל לומר שהיחס בין הדולר לערכה של המניה הבנקאית שב„הסדר" חייב להשתנות. את היחס הזה אפשר לשנות בשני אפיקים. האחד — לאפשר למניות הבנקאיות ליפול, כך שתמורתן המיידית תאפשר לקנות פחות דולארים. או, ליקר את הדולר, וגם אז התוצאה זהה, יותר שקלים עבור פחות דולארים.

הסיבה לתהליך זה היא סף הנכונות

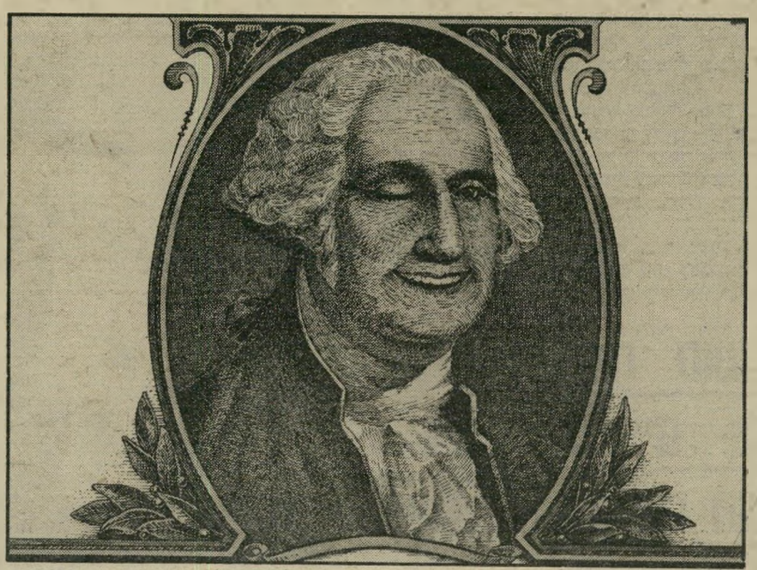

של ממשלת ישראל להקריב דולארים שאין לה, או שהיא חייבת אותם, על מיזבח ריסון הבריחה מהבנקאיות. התהליך איננו בידי הממשלה, לא בידי הבורסה, ולא בל גוף אחר כולל המוסדות הבנקאיים שליבו אותו. התהליך הוא בידי ה„משקיע" הקטן והוא מצביע בעד הדולר. הוא עדיין טוען וימשיך לטעון, כפי שאני טענתי לפני חודשיים וחודש, שבגיזבר אני מעדיף את הנשיא רגן על סני אריזור וגם על סני מחליפו, שכל מה שניתן לאחל לו, הם שלושה חודשי־חסד. הדולריזציה תימשך, אף כי הוגיה ירדו מהבימה.

עוד לא. אבל אולי הערב. כמה שעות לאחר כתיבת הדברים, יום שני בערב, יהיה הפיחות. הפעם בשיעור של נניח 10 עד 12 אחוזים. ולא רק פיחות. נגמר עידן הדולארים, מתחיל עידן חדש — שקלים צמודי דולאר, זה יורד השני עולה. גם אגרות החוב הדולאריות, לשעבר מניות הבנקים, תופסות „טרמפ" — ככל ששערן ירד, הן הופכות לכדאיות יותר, פטנט בלעדי לישראל — מה שיורד עולה ומה שעולה יורד.

הירידה בשערי המניות החופשיות מהווה „תיקון טרני" למפולת של ינואר ולאלה שבאו אחריה. עוד „תיקון" אחד כזה ונוכל לקנות 8 חברות בשווה פרוטה. והנה הזדמנות חדשה, למי שעדיין יש לו כסף לקנות מציאות של ממש.

ביום שני השקיעה הממשלה 40 מיליון דולאר בריסות המניות הבנקאיות (לשעבר), באותו יום עדיין לא הוחלט אם להלוות ל־4000 עובדי אתא 10 מיליון דולאר אבל כמעט שנתנה ערבות לחובותיה של „צים" העולים על 500 מיליון דולאר.

מי שרוצה לקבל מתנות מממשלת ישראל — חייב „ללכת בגדול". עובדה: ממשלת ישראל כבר השקיעה 300 מיליון דולאר ב„בנקאיות" — וזה עוד לא סוף פסוק.

למה מחייקר מה שלא צריך להחייקר

החודש ככל הנראה יעלה המדד בכ־20%. זה הרבה, ואולי אפילו המון, אחרי שכבר התרגלנו לאינפלציה חודשית שנעה בין חמישה ועשרה אחוזים. אבל, בניגוד למה שקורה במדינות אחרות מוכות אינפלציה תלת־ספרתית, האינפלציה אצלנו היא לא רק בשקלים, היא גם כדולארים.

בארגנטינה למשל, שבה יש אינפלציה של 400% לשנה, שווה דולר אחד יותר ממאה אלף פסו. שם קרה דבר פשוט: המטבע המקומי איבד מכוח הקניה שלו, ומה שעלה פעם אלף עולה היום מאה אלף. קרה עוד משהו: כוח הקניה של הדולר עלה. מה שקנית לפני שנתיים בעשרה דולר, אפשר היום לקנות בשניים או לעיתים גם בדולר אחר.

בארץ העסק הזה לא עובד. אנחנו אומנם משלמים יותר שקלים, הרבה יותר עבור הדולר, אך הדולר עצמו הוא זול וכוח הקנייה שלו אצלנו, תחת שיעלה — יורד.

עכשיו יש עוד תופעה מיוחדת לישראל. הנה, לפני שבועיים היה פיחות של 23%. יפה. כולם העלו את המחירים. מה קרה? פיחתו את השקל, לא את הדולר. מהו אחוז הדולרים, נניח, באפונה, במיכנסיים, בריבה, במחברת או במישחת שיניים? למה צריך לייקר אותם בשיעור הפיחות? שטויות, החגיגה היתה הרבה יותר גדולה, העיגול היה בלפי מעלה, למה לא 50%, למה לא? זה היה הגל הראשון.

בינתיים ביטלו חלק מהסובסידיות למוצרי־מזון שונים. במילים אחרות הם באמת התייקרו ב־50%. עוד פעם הועלו המחירים של כל מה שבא ליד. מה זה שייך? שייך: אבל זה עוד לא הכל. יש עוד סיבוב של העלאות. בעוד פחות משבועיים יוריע דובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, שהמדד עלה באוקטובר ב־20%.

עוד סיבה לחגיגה של מחירים. לא חשוב ולא מעניין, שבעצם המדד החדש מבטא את ההתייקרויות שעבורן כבר שילמנו. מה יש? אסור להעלות מחירים.

רק השכר ימשיך לפגר, למרות ההצמדה. מקבלי השכר והמשכורת הם הם התורמים הגדולים לעיקור תוספת־היוקר, במחזורים בני חודשיים ושלושה. ועכשיו גם ברור למה לא מבקש שר־האוצר ממוכיר ההסתדרות לאפשר לו לעקר את תוספת־היוקר.

עצות שלא יזיקו

כמה עצות. מי שיש לו בנקאיות ולא צריך כסף בזמן הקרוב והרחוק — שימשיך להחזיק אותן. יש עוד חודשיים וחצי, זמן מספיק כדי להחליט מה לעשות. מי שלא מאמין, מי שקטן אמונה, או שהספק אוכל אותו מבפנים — שימכור את מה שיש לו בבנקאיות ויקנה מט"ח. לא פת"ם. מט"ח בצבע ירוק. זה כולל גם המחאות נוסעים.

מי שיש לו הרבה בנקאיות, יקנה כמה שאפשר מט"ח, את היתר יחלק לשניים, חלק יחזיק פתוח, ויפרה רק בשעת הצורך, ואז אחרי חמש שנים יקבל עבור כל מאה דולר — 104. את מה שנשאר אחרי שפרה יחלק.

היתר — אין ברירה, יש תשואה נטו, כמו שאומרים הבנקים, שבמרתפיהם ינוחו המניות שלהם ארבע או שש שנים, ואז, אם יצאה השם — וצריך להתפלל חזק שירצה — נקבל חזרה חיסכון בערכו הריאלי, פלוס משהו.

מי שרוצה להמשיך להמר, יש בורסה. מי שרוצה להפסיד על בטוח, הוא לא זקוק לעצה. מי שבכל זאת לא יכול בלי הבורסה, מוטב שיקנה מניות הנסחרות גם בדולארים, או מניות המייצגות חברות שמרכיב הייצוא בהן גבוה. מי שכל אלה לא יספקו אותו, יכול לקחת „טרמפ" על המניה התורנית שמריצים, לעשות כמה עשרות אחוזים ומהר, לפני שהמדד משיג אותו.

מי שרוצה לחסוך בסף, יקנה ברטים ללונדון בשבוע האחרון של השנה, יקנה שם מלתחת חורף חדשה, לו ולכל מי שהוא חפץ ביקרו, ויחזור. זה עדיין יהיה במחיר מציאה, כולל הטיסה והשהייה, לעומת המחירים הצפויים לנו כאן בארץ.

משה דיין על גדת התעלה בשיא מילחמת ההתשה
היא היתה ניצחון או מפלה למצריים?

סערה בקאהיר

ר יכוח מוזר מתנהל בשבועות האחרונים במצריים, בטונים גבוהים מאוד, בין שני עיתונאי־צמרת.

הנושא המרכזי: האם הסתיימה מיל־חמת־ההתשה, אחרי מילחמת ששת־הימים, בניצחון או במפלה למצריים?

בויכוח זה השתרבב נושא שני: מתי היו המגעים הסודיים עם אישי מחנה־השלום הישר־אלי לגיטימיים?

מאחרי ויכוח סוער זה מסתתר העי־מות בין השמאל המצרי, שגיבורו הוא הנשיא המנוח גמאל עבד־אל־נאצר, והימין המצרי, שגיבורו הוא הנשיא המנוח אנוור אל־סאדאת.

מהצד האחד: ההיסטוריון עבד־אל־עזים רמדאן, חסיד של אל־סאדאת, שקיבל על עצמו לנתץ את פולחן עבד־אל־נאצר.

מהצד השני: אחמד חמרוש, חבר קבוצת־הקצינים שחוללה את מהפכת 1952, איש השמאל וחסיד של עבד־אל־נאצר, שהתנגד למדיניותו של אל־סאדאת.

זירת־המאבק: השבועונים הקאהי־ריים הגדולים רוז־אל־יוסוף ואוק־טובר.

קיצוניות הפוכה

ב "22 באוגוסט תקף חמרוש את רמדאן כ„עיתונאי חובב". זה החזיר לו מנה אחת אפיים וכינה את חמרוש „הקצין הזוטר, שהפך לפתע עורך השבועון אל־תחריר, אולם לתקופה קצרה בילבד..." (אל־תחריר, „השיח־רור", היה ביטאון הקצינים המהפכ־ניים.)

זה היה רק המבוא. חמרוש האשים את רמדאן בכך ש„התנהגותו הפולי־טית הפכה אותו לאיש המוחרם על־ידי שבועונים המופצים במדינות הער־ביות." בין השאר: מפני שרמדאן נוהג להיפגש עם ישראלים.

רמדאן לא נשאר חייב. הוא הודה שנפגש „בוועידות בינלאומיות" עם ישראלים, שאותם הוא מגדיר כ„אנשי שלום עכשיו ומיפלגת־העבודה". אר־לם, טען, הרי האדריכל של הקשר הישראלי־מצרי הוא דווקא חמרוש.

האם לא נפגש חמרוש עם ישראלים בשעה שאיש — וגם אל־סאדאת עצמו — לא העז להיפגש עם ישראלים?

גולדה ודיין במעוזי בר־לב במילחמת ההתשה
„כאשר נהרגים תינוקות וחיילים..."

„שלא יספר לנו חמרוש שהוא נפגש איתם כדי לסכם עימם שיש לחסל את ישראל ולהקים מדינה פלסטינית במקומה!" ליגלג רמדאן, „הרי גם הקומוניסטים מכירים, כידוע, בישראל והסכימו להקמתה."

הוסיף רמדאן: „מובן שאיני מגנה את חמרוש על כך. להיפך, אני מכבד אותו על כך מאוד. אולם האם קשריו המוקדמים עם כוחות־שלום ישראליים הם כשרים, ואילו הקשרים שלי אסורים?"

רמדאן הביא מאמר של חמרוש שהתפרסם עוד בפברואר 1972, ובו ציין כי יש בישראל זרם חזק הקורא לנסיגה מהשטחים הכבושים ולביצוע החלטת מועצת־הביטחון. חמרוש תבע אז מהערבים לאמץ לעצמם עמדות אשר יעודדו את הזרם הזה.

„את זאת כתב חמרוש לפני 11 שנה, ואילו ב־1983, כאשר העובדות הסוליטיות אילצו את מנהיג אש"ף להיפגש עם אזרי אבנרי — שעימו נפגש חמ־רוש כבר לפני 11 שנה — מזי־נה דווקא חמרוש את הקושרים עם כוחות־השלום הישרא־ליים. שיתבייש!"

לכאורה נראים הדברים כתעלומה. אך יש להם הסבר פשוט למדי. חמרוש, איש השמאל המצרי, פתח עוד בסוף שנות ה־60 במגעים חשאיים עם עבד־אל־נאצר עצמו, שלפיהן היה מצבה של מצריים בכי רע בימי מילחמת־ההתשה. הוא גילה — אולי לראשונה — קטע מפרוטוקול השי־חות שהתנהלו בין עבד־אל־נאצר והמנ־היג הסובייטי ליאוניד ברז'נייב ב־23 בינואר 1970:

„עבד־אל־נאצר: אני מנהיג שארצו מוכצצת מדי יום... צבאי חשוף ועמי חשוף... הישראלים משתמשים בנשק שאין לנו הגנה מפניו, מפציצים את מצריים לעומק, מתקיפים אזרחים. ובאשר נהרגים תינו־קות וחיילים, אין להם כל אפש־

ויכוח סוער בין שני עיתונאים מצריים מגלה: עבד־אל־נאצר נתן את הפקודה לפתוח במגעים סודיים עם גולדמן, אבנרי וילין־מור

רות 'להתגונן מפני התקפות אלה, המצב הופך בלתי־נסבל!"

הוסיף רמדאן: „האם גם עבד־אל־נאצר הוא אנטי־לאומי, משום שדיבר על הסכל שלנו במילחמת־ההתשה? הוויכוח אינו על הפטריוטיזם של צבאנו ועל גבורתו, אלא על המדיניות של מילחמת־ההתשה. היא עיכבה בשלוש שנים את ההכנות של צבאנו לשיחרור סיני."

ויכוח זה דומה למדי לוויכוח שהתנ־הל בשעתו בישראל, כאשר אנשי המ־מסד, כמו יצחק רבין וחיים בר־לב, טענו כי ישראל היא שניצחה במילחמת־ההתשה, בעוד שעזר וייצמן ואריאל שרון טענו כי ישראל נחלה בה מפלה חמורה.

אישי־שלום ישראליים, שדגלו בהקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל. בין השאר קיים שיחות עם נתן ילין־מור. הוא מתנגד לפגישות של רמדאן וחבריו עם ישראלים ש א י נ ם עומדים על הבסיס הזה ואינם מסכימים להקמת מדינה פלסטינית, כגון אנשי המערך ורוב פעילי שלום עכשיו.

תוך כדי כך הגיעו אנשי השמאל המצריים לקיצוניות הפוכה. בעיקבות שלילתם המוחלטת את יוזמת אל־סאדאת, מפני שהובילה לשלום נפרד ולהפקרת העם הפלסטיני, הם החליטו להימנע מכל מגע עם ישראלים, ובכ־ללם כוחות־השלום שעימם נפגשו בעבר.

„מצב בלתי־נסבל"

ד ויכוח הוא חלק מגל של חשבון־נפש וחיטוט בעבר, העובר עונה על מצריים בעיקבות שני העידנים הגדולים של עבד־אל־נאצר ואל־סאדאת. הד"ר רמדאן תקף בחריפות את מילחמת־ההתשה, שבה פתח גמאל עבד־אל־נאצר אחרי המפלה המיצרית במילחמת ששת־הימים.

חמרוש כתב כי במחקר זה רמדאן „עבר את גבול המותר לאדם לאומי." השיב רמדאן בזעם: „האם כל מי שאינו מסכים לדעתו של חמרוש הוא אנטי־לאומי? האם הוא דורש מן ההיסטוריון לזייף את ההיסטוריה? אין לזייף אמת היסטורית למען עמדה פוליטית!"

כאן הביא רמדאן ציטטות מפי מצביאים מצריים, ובכללם גם

העימות במצריים הסתדר לפי שני קווים מנוגדים. רמדאן, ועימו חסידי אל־סאדאת, טוענים כי מילחמת־ההתשה היתה מישגה חמור. היא ביזבזה את משאביה הצבאיים של מצריים ללא תכלית, ועיכבה את מילחמת־השיחרור, שעליה ניצח סאדאת ב־1973.

ואילו חמרוש, כמו שאר חסידיו של עבד־אל־נאצר, טוענים את ההיפך: שמילחמת־ההתשה היתה הכנה הכרחית למילחמת־יום־הכיפורים, שבה התחשל הצבא המצרי והוחלשה ישראל.

„היכן השלום עכשיו?"

מאחרי עימות זה מסתתר, כמובן, העימות האמיתי: הקרב על יוזמת

היסטוריון רמדאן
.שיתבייש!

אל־סאדאת והסכם־השלום עם ישראל, אשר חסידי עבד־אל־נאצר ואנשי־השמאל שוללים אותם מכל וכל.

רמדאן טען כי חמרוש לא התנגד תחילה ליוזמה ולא יצא נגדה. ואילו בתשובתו הנזעמת הזכיר חמרוש כי נמנה עם העיתונאים המיצריים שנאסר עליהם אז על־ידי השילטונות לכתוב בעיתוני־מיצרים — איסור שנמשך עד 1980. „אני הייתי בין מתנגדיה של יוזמת אל־סאדאת. הייתי בטוח שהיא לא תוביל לשלום כולל וצודק, כי אם רק לבידודה של מצריים. היא משרתת את ישראל והורסת את סיכויי השלום לכל הישראלים ולכל הערבים."

הוא גילה שהביע בשעתו את התנגדותו ליוזמת־סאדאת בעיתונות הכווייתית, ושהתובע הכללי הגיש נגדו תביעה על כך. התביעה לא הובאה למישפט.

הוסיף חמרוש: „אכן, מתנגדי היוזמה צדקו. היא לא הביאה לשלום בין הערבים וישראל. היא גם לא שברה את מחסום העוינות. ממשלת־ישראל לא ביצעה מעולם מעשים כה תוקפניים כפי שביצעה דווקא־מאז חתימת הסכם־השלום. אל נשכח את ההחלטה הישראלית לספח את ירושלים (הכוונה לחוק־ירושלים) ואת הגולן; את הקמתם של 103 התנחלויות בגדה; הפצצת הכור העיראקי; ולבסוף כיבוש לבנון והנסיון לחסל את ההתנגדות הפלסטינית והלבנונית במעשי־טבח מיפלצתיים.

„היכן השלום? הרי אנחנו נמצאים כבר כמעט בפתח השנה השביעית מאז היוזמה. כמה הרוגים מבני אומתנו הערבית נספחו את נישמתם אחרי השלום? איך סובלים אנחנו מפילוג העולם הערבי ומכיתתיות, מאז השלום?"

חמרוש שפך קיתון של לעג על מישאל־העם שערך סאדאת באפריל 1979 לאישור הסכם־השלום עם ישראל. „האם באמת רק 5000 מצרים התנגדו לשלום, כפי שהתברר במישאל? אם כן, מדוע היה צורך לחוקק חוק מיוחד לאיסור הקמתה של מיפלגה המתנגדת להסכם?"

סיכם חמרוש: „מה דעתך על עמדת העם המצרי כיום, אחרי שהתנסה במעשיה של ממשלת־ישראל הלכה למעשה? האם העם המצרי עדיין מריע ליוזמה, שהיתה מלווה בתעמולה שההיסטוריה לא ידעה כמותה? מתברר כיום שלא פתרה את הבעייה!"

„אותו אור' אבנר"

אשר לפגישותיו עם ישראלים כתב חמרוש: „האם לא עקבת אחרי המאמרים שפירסמתי בימי סאדאת על מגעיי עם כמה ישראלים, בהתאם למשימה שהוטלה עלי על־ידי עבד־אל־נאצר, תחת הכותרת סיפורו של גולדמן? איך אתה מעז לרמוז שאתה הולך בדרכי?

„לא, ד"ר רמדאן, דרכך אינה דרכי. יש הבדל גדול בין שני סוגי המגעים. באשר הטיל עלי גמאל עבד־אל־נאצר את המ־שימה, היתה הכוונה לעודד את הכיוחות הישראליים שביקשו לסגת מן האדמות הערביות תמורת שלום.

„זה היה שיא מילחמת־ההתשה. מגעיי לא הוגבלו לקומוניסטים ישראליים, כפי שאתה מנסה לתאר, כי אם נפגשתי עם אנשים מקצה השמאל ועד קצה הימין. מרק"ח ועד נחום גולדמן, זו היתה החזית הרחבה שהפגינה נגד ממשלת גולדה מאיר, כשהיא קוראת ,גולדה למיטבח — גולדמן לקאהיר!'

„הקשר עם הישראלים תומכי־השלום היה, בשעתו, מאבק נגד הממשלה הישראלית, שאימצה לעצמה מדיניות של מילחמת־התפשטות. ואילו הקשרים ש א ת ה הודית בהם, אינם מתקיימים עם יסודות התומכים בשלום. הודית שאתה מקיים קשרים עם חברי מיפלגת־העבודה. והרי מיפלגת־העבודה לא אימצה לעצמה מעולם מדיניות של שלום כולל וצודק לכל הערבים והישראלים."

תשובתו של רמדאן באה בצורה של התקפת־נגד. הוא האשים את הערבים בכך שיוזמת אל־סאדאת לא הביאה לשיחרור כל האדמות הכבושות, כשם שהביאה לשיחרור סיני. „רחיית היוזמה של סאדאת על־ידי אש"ף הביאה לגידול מיספר ההתנחלויות בגדה ל־103!"

ולגבי המגעים עם הישראלים: „חמרוש מדבר על מגעיו עם גולדמן (ב־1969), אך לא על מגעיו עם הישראלים בשנים 1971 ו־1972, בתקופת סאדאת. תחת שיודה באומץ־לב במגעים אלה, שאני מגן עליהם ומכבד את מי שפעל בהם מתוך מניעים לאומיים, חמרוש מנער את חוצנו מהם ואינו רוצה להיזכר בהם!

„האם מגעים עם הישראלים ב־1971 ו־1972 הם בעלי אופי שונה מן המגעים שלי? האם יש הבדל שלילי בין מטרות תנו־עת־השלום בהנהגת אורי אב־נרי בשנים 1971 ו־1972 ובין מטרות תנועת־השלום שאותו

חמרוש (מימין למטה) ואבנרי בוועידת־יז'נבה (1973)
„עם אילו ישראלים מותר לדבר ועם אילו לא?"

חמרוש (ראשון מימין למעלה) ואבנרי בבתבה ב„אוקטובר"
כמה הרוגים מבני אומתנו נפחו את נישמתם מאז השלום?

אורי אבנרי עמד בראשה ב־ 1981?

„יש רק לזכור כי מגעיו של חמרוש היו אחרי מילחמת 1967, כאשר הענ המצרי תבע נקמה, ואילו המגעים של נערכו אחרי מילחמת יום־הכיפורי וקרב חציית־התעלה. ועוד: לחמרוש מותר לשוחח עם הימין הישראלי, עי פי עדותו, ואילו לאחרים אסור לשוחו אפילו עם המרכז הישראלי?"

באישורו של נאצר

דוייכוח, המעניין כשלעצמו מוכיח כמה עובדות, שהיו עד כו שנויות במחלוקת בישראל.

הוא מגלה כי המגעים הסר דיים שניהלו אורי אבנרי, נת יליץ־מור, נחום גולדמן ואחרים עם אישים מצריים משנה 1967 והלאה, היו באישורו ש גמאל עבד־אל־נאצר, שהינחד את השליחים המצריים.

שליחים אלה לא כללו רק אנשי שמאל מובהקים, כמו אחמד חמרוש ולאחר מכן חאלד מוחיי־אל־דין, שנמ נה גם הוא עם הקבוצה המקורית ש הקצינים החופשיים מחוללי־המהפכה אלא גם אנשי־מימסד מובהקים. אבנר פתח עוד ב־1967 במגע סודי עם תחסי בשיר, פקיד בכיר מאוד במישרד־החו המצרי, שכיהן לאחר מכן כיועצ הקרוב של אנוור אל־סאדאת והמכה כיום כשגריר מצריים בקנדה (ראר איגרת העורך בעמוד 4). ברור כי גנ מגע זה התנהל ביוזמתו של עבד אל־נאצר.

בשיא הוויכוח כתב חמרוש: „האנ היתה הצהרה אחת מפי מנהיג מצר אחרי 1967 שדרשה לחסל את ישראל האם אין קבלת ההחלטה שי מועצת־הביטחון 242 (על־ידי מצריים הוכחה לכך שמצריים, ואחריה כ מדינות־ערב, קיבלו את ההחלטו ומכירים בהימצאות ישראל כמדינ במרחב?"

חמרוש ציין בפירוש כי כ מגעיי־השלום הסודיים עם גולדמן, , אבנרי והאחרים בא למען השגת השלום, וכי נועד לעודד את כוחות־השלום היש ראליים ללחוץ על ממשלת ישראל בכיוון לשלום כולל הדבר מאשר את טענתם שי הישראליים האלה, שהושמצ בימי גולדה מאיר, לפני מיל חמת יום־הכיפורים, כבוגדי או כנאיבים.

לאור הוויכוח אין כל ספק: גנ בשיא מילחמת־ההתשה היה גמא עבד־אל־נאצר מוכן לשלום עם ישר אל, כפי שאנוור אל־סאדאת היה מוכ לו מאז עלייתו לשילטון בסוף 1970.

מילחמת יום־הכיפורים, עי אלפיים הרוגיה הישראליים היתה נמנעת, אילו שמעד ישראל לקולם של המעטים שבנו אז את הגשרים הראשו נים עם מצריים.

קרח זה יפה!

נמר הדוגמן בועז תורגמן צבע את ראשו הבלונדי, בעיגולים שחורים. מעל המצח נותרה לו קבוצת שיער באורך חמישה סנטימטר, וזו נצבעה באדום. מתוך כל עיגול גולחה קבוצת השיער, וכך נוצרו הקרחות.

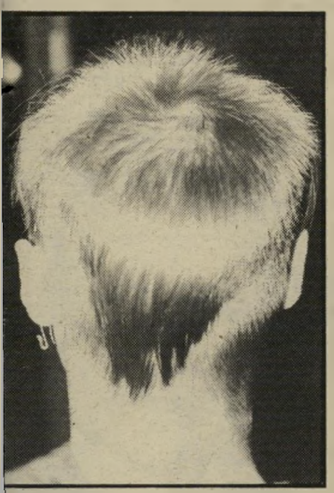

מאחור הראש חייב להיות מגולח. השיער מס־תיים בחוד. מקדימה משאירים שיער ארוך יותר מאשר מאחור.

יוצא־דופן. אלה יכולים גם לשלב כמה בעלי חיים: גווני הנמר ומקור של חסידה.

אצל הספרים הכל הולך.

בשורת האופנה המגולחת מגיעה דווקא מן הארץ האפורה הקרה והמכופתרת, הלוא היא אנגליה.

כמו ספר צבאי

שבוע נחתך היישר משם שני מעצבי־שיער, שתי מעצבות שיער ומומחית לצבעי־שיער. החמישה הגיעו היישר לסטודיו, שהוא במיקרה מיספרה חדשה למדי בתל־אביב. והשתלטו עליו.

הם חפפו 27 ראשים ובדקו כל שיער על ראשו של כל אחד מהמתנדבים, שרצה לצבוע ולגלח את ראשו. שלב ההכנה הסתים בסטודיו של סמי זלצר. משם עברו חמשת המגלחים למלון פאלאס בתל־אביב. שם הועמדו לרשותם בימה, חמישה כסאות

לקטנות לסיגל אדלר (15) קרחת מאחור ו־מראה קלאסי מלפנים. סיגל היא תלמידה בגימנסיה הרצליה.

רחובות תל־אביב מהלכת תופעה חדשה. צו־האופנה לשנת 1984 הוא ראש מגולח.לאלה שהולכים להשתיל שיער בראשם אומרים מעצבי־השיער — סטופי מעצבי־השיער החליטו שכמה שיותר קצר וצמוד לראש, וככל שהקרקפת גלויה יותר — כך יותר יפה.

לעקשנים שרוצים שיער ארוך, אבל רוצים גם להיות אופנתיים, מציעים אופנאי הפרחת לגלח רק חלק מהראש, כלומר צד אחד או את שני צידי הראש (ליד האוזניים), ולהשאיר מאחור זנב שיער ארוך.

לאלה שאוהבים שיער ארוך ולא מגולח בשום צד, הפיתרון הוא דילול השיער — קרחות בלתי מתוכננות. הספר יספר את השיער בכל מקום שנראה לו כי שם יש קבוצת שיער המעיקה על הראש.

ועור למי שרוצה ראש אופנתי — השיער חייב להיות צבוע בצבעים עזים, כמו כחול, אדום, ירוק או סגול. מי שאוהב את המראה הג'ינג'י יכול לגוון את שיערו בצבע אדום חוצפני.

הנועזים שבבעלי השיער האופנתי יכולים להתחפש בכל ימות השבוע לתרנגול, לנמר או לברווז. הכרבולת היא להיט לכל מי שרוצה להיות

הווי

ציבעורלר

ירושלים הביע עיתונאי את דעתו כי הדולריזציה לא היתה רעיון רע כל־כך. מכיוון שזה מה שהיה יכול להוסיף צבע לישראל: כלכלה שחורה, המבוססת על ירוקים, מתוצרת כחול־לבן.

* * *

הרי את מקומנסטת לי

ירושלים פירסם חוקר־דת מחקר על שאלות שנשאלו במשך השנים חכמי־דת מוסלמיים בגדה המערבית, על־ידי המאמינים, אשר ביקשו לדעת, בין השאר, האם הקבר לוחץ על גוף המת; האם יש פגיעה בכבוד הקמיע שעה שהנושא אותו עושה את צרכיו, ומה דין נישואין אם אחד מבני הזוג מגלה אחר החופה כי השני הוא קומוניסט.

* * *

רפואה מונעת

נתניה הודה מנהל סופרמרקט מקומי, כי התעלם מגניבות־הקבע של לקוח, רופא־מומחה, אשתו ובתו, שהירבו בסחיבת שוקולד תוצרת־חוץ, מכיוון שהוא חשש שיום אחד יחלה ויזדקק לטיפול של הרופא ההוא דווקא.

* * *

כשר למנדרין

ניו־יורק הגישה מוצרים כימיים בע"מ, חברה ישראלית המשווקת נרות־שבת, בין יהודי ארצות־הברית, מישפט נגד פיי אימ־פורט־אכספורט. המייבאת לארצות־הברית נרות־שבת מתוצרת סין, באריזה הדומה בכל לאריזה של החברה ה־ישראלית, בצבעים זהים (כחול ולבן) והמוכרת אותם גם במחיר זהה. ההבדל היחיד בין הנרות הישראלים והנרות הסיניים הוא שהישראליים מבליטים על נרותיהם את המלה כשר, שעה שהסינים מסתפקים בציון צ'י (חצי המילה צ'יינה, סין באנגלית).

* * *

החיים המתוקים

יפעת החליטו שש קיבוצניקיות צעירות לשים קץ למעקב שהת־נהל, לדבריהן, אחרי חייהן הפרטיים, פירסמו הודעה לעגנית משותפת ו־חתומה בביטאון התנועה הקיבוצית, שבה הורו כי הן אכן מעשנות, שותות, מקיימות יחסי־מין (גם עם מתנדבים) וחוץ מזה הן אפילו שותות נס־קפה עם כפית סוכר וחצי, ולפעמים גם קצת וודקה.

* * *

אם כבר, אז כבר

לוד נתגלה בביתה של עובדת בחברה המספקת את המזון ומדיחה את הכלים למחלקות הראשו־נות של חברות־התעופה טי־וי־אי וסוויסאייר. אוסף מרשים של יינות מעולים, שימורי־יוקרה, בשר קפוא, צלחות חרסינה ומערכות סכו"ם עשויות כסף, שאותם גנבה העובדת מחברתה במשך שנים, בנמקה כי במיטבחה היא רגילה רק לטוב ביותר.

* * *

הנייר סובל הכל

דוברת גילו חברי־הקיבוץ אשר למרגלות הר־תבור, ששוב אין הם מסתפקים בשעות־הפנאי שלהם בתח־ביבים השיגרתיים כמו צילום, איסוף בולים ומטבעות, גידול דגי־נוי וצמחי־נוי. אחת החברות החלה להת־מחות בקיפולי נייר.

* * *

הביצה קדמה בכל זאת

סינגפור הסבירה חברת כור הישראלית מדוע הקימה מדגרה מקומית בעלת פוטנציאל הדגרה של שלושה מיליון ביצים לשנה: כור הגיעה למסקנה שעדיף לשלוח ביצים מישראל ולהדגירן בסינגפור לאפרו־חים, מאשר לשלוח אפרוחים, שרבים מהם מתים בדרך הארוכה.

סגול ובלונדי הדוגמנית דנה רמון (20) היא דוגמנית מיקצועית. כל ראשה גולח מאחור מלבד זנב קטן באורך 20 סנטימטר. שארית השיער נצבעה בצבעי סגול ובלונדי.

נוחים ועשרה מכשירי טלוויזיה בצבעים, במעגל סגור.

מסביב לבימה ישבו ספרים וספריות שהוזמנו על־ידי חברת דיפלומט, שהיא סוכנת תכשירי היופי של וידאל ששון בארץ. מנחה הערב היה המייצג הבלעדי של וידאל ששון בארץ, מעצב השיער הישראלי סמי זלצר, שתירגם כל מילה של הצוות האנגלי שבא מן הסטודיו של וידאל ששון באנגליה.

תספורת בכורה

הבשורות של האנגלים לא מצאו חן בעיני הספרים הישראליים, ואלה לא ידעו כי לנגד עיניהם מתבשלת אופנת 1984, וכי שום ספר בעולם עדיין לא ראה את החידושים שהם רואים, שכן הצוות של וידאל ששון עדיין לא הספיק לצלם את תיספורות 1984.

את ההצגה גנבה דווקא המומחית לצבע, אלי (45), בלונדית קטנה, שממציאה רעיונות איך לצבוע את השיער בצורה מקורית. לדוגמה: מניחים קבוצת שיער על קרטון גלילי, שצבוע בצבע שרוצים, ומכסים בקרטון אחר. אחת הספריות העירה: „היא מורחת צבע כמו צייר, בלי שום התחשבות מה יקרה אחרי זה לראש."

ציפי מנשה ■

עין מוסתרת למירב גרינברג (23) גולל השיער מאחור. מלפנים הושאר לה שיער שמסתיר עין אחת, והצד השני קצר מאוד, כמעט מגולח. את שיערה הכהה הבהירו וגיוונו בכל מיני פסים דקים בצבעים אדומים וצהובים, כאשר כל התיספורת עשוייה בסיגנון לא סימטרי.

תלתלים כחולים שערו של הנער בן השמונה־עשרה נצבע בכחול, ו־את ראשו מעטרים עכשיו תלתלים כחולים ובלונדיים. מימין: איבון בסקין, שראשה גולח, מלבד קבוצת שיער מלפנים.

קרחת בצדדים גודי סטורוק אינה יש־ראלית. היא הגיעה היישר מאוסטרליה, כשאת ראשה מעטר שיער ג'ינג'י ארוך. לצורך התיסרוקת החדשה גילחו את שיערה משני צידי הראש.

דילול שיער מאחור מגולח לגמרי, מלפ־נים מגולח בעדינות. הדילו־השאיר מעט שיער ארוך שנופל כמו פרוּ על המצח. ארנו סבן (18) מתכוון להתגייס כך לצבא הישראלי

כדורסל

לוח זמנים משונה

הפאשלות הרבות הם עניין של מה־בכך באיגוד הכדורסל. אנשים המקורבים לענף כבר התרגלו להמצאות המשונות של האיגוד. לפני תחילת העונה נקבעו שתי פגרות לקבוצות הליגה הלאומית. אחת מהן במחצית נובמבר, השנייה בחצי השני של דצמבר. מטרת הפגרות היתה להכין היטב את הנבחרת הלאומית לקראת הטורניר הקדם־אולימפי, שייערך בחודש מאי בצרפת.

סידור זה היה מאפשר, לנבחרת, לדעתו של האיגוד, לקיים כמה שיותר מישחקי־מיבחן בינלאומיים, כדי שהשחקנים הצעירים של הנבחרת יצברו נסיון. אך הממונים באיגוד הכדורסל על ביצוע התוכניות הוכיחו שאינם אלא חובבנים. הם ניסו למצוא לנבחרת משחקי־מיבחן באירופה, אך התברר, באיחור, שאף נבחרת ואף קבוצה אינה מוכנה לשחק נגד נבחרת ישראל בפגרת נובמבר.

אחרי שאברו כל התיקוות, יצא יו"ר איגוד הכדורסל, יוסף עינבר, לאירופה, במטרה למצוא בכל זאת יריב כלשהו למישחקים. אך לרוע המזל, לקה היו"ר בהתקף־לב ואושפז בגרמניה.

עומס כסול. כל זה קרה בגלל לוח־הזמנים המשונה של הפגרות. כי באירופה תיכננו את הפגרות לתאריך מוקדם יותר. וכשמתחילה הפגרה של הישראלים, מסתיימת הפגרה של האירופים.

כיצד מתכננים פגרה מבלי לברוק ולתאם עם האיגודים האירופיים מראש?

אין ספק כי פגרה זו גרמה לדוחק רב במישחקי־הליגה, עומס כפול על הקבוצות ונוסף לכך גם לא יהיו הכנסות, והקבוצות יכנסו לבעיות קשות.

הוכחה בבכורה

לא רק קבוצות הליגה הלאומית מגייסות

יו"ר עינבר
לרוע המזל

שחקני תיגבור. גם קבוצות הליגה הארצית עושות זאת. הפועל נהריה. למשל.

הפועל רכשה את קיט קנט, כדורסלן, המתואר בעיתוני הספורט, בלשון עדינה, כ„שחום עור." והוא, באמת, הוכיח את עצמו.

בהופעת הבכורה שלו, ביום ראשון שעבר, נגד הפועל דגניה ב'. קלע 31 נקודות, מתוך ה־80 של קבוצתו, אשר ניצחה 68:80.

כל מיני הערפות

הדיו ההיסטוריים של הדרבי התל־אביבי בכדורסל בין הפועל ומכבי תל־אביב (80:84) יהדהד לבטח עוד שנים רבות. מי שהקשיב בצהרי יום־הדרבי הגורלי לרדיו, יכול היה להבחין שמילחמת היוקרה בין שתי הקבוצות לא התחילה ונגמרה על מיגרש הפארקט של איצטדיון יד־אליהו, אלא כמה שעות קודם.

לא צריך להיות חכם גדול כדי להבין שתחנת הרדיו גלי־צה"ל, שנואה על אנשי מכבי תל־אביב כמעט כמו היריבה העירונית שלה, התחנה הצבאית הפכה לחלק בלתי־נפרד במערך הכוחות בין השתיים. נשוא השינאה המיוחד הוא הוא השדר הוותיק אלי ישראלי, אוהד שרוף וידוע של הפועל, שקשה לו לעבור בתוכניותיו לסדר היום מבלי להצהיר את ריגשותיו־עמדותיו ה־ספורטאיות.

ישראלי
מקשיבים?

איזון. מנהל מכבי, שמלוק מחרובסקי, לא הסתיר ממראיינו באותו היום, מני פאר, את מה שהוא נושא בליבו כבר שנים רבות נגד התחנה.

פאר תפס את אנשי מכבי, במרוכז, בעיצומה של ארוחה חגיגית־מסורתית של טרם־מישחק. הוא ניצל את התיסכול של שמלוק וחבריו נגד התחנה הצבאית, וחגג קטע אותנטי מן החיים על רקע המתח הקיים מעל גלי־האתר.

„מה יש לכם נגד אלי ישראלי, למה אתם לא אוהבים אותו?" היקשה פאר על מרואייניו. לאוזני כל עם ישראל. שמלוק הביע רצון שיעסיקו בתחנה שדר אוהד של מכבי. כדי שההתנצחות תהיה לפחות מאוזנת.

תגובתו של ישראלי: „למה הם מקשיבים לי? את זה אני לא יכול להבין!"

פאר
אוהבים?

תגובה יותר שקולה היתה של רבים שביקשו להזכיר את היחס המועדף שנתן משה דיין בשעתו למכבי תל־אביב. במשך שנים היתה היא הקבוצה היחידה שזכתה ליחס מיוחד משר בממשלה, על כל הנובע מזה. יש גם שהרגישו כי מחלקת־הספורט של הטלוויזיה מזכה את ביחס מועדף על פני הקבוצות האחרות. מישחקיה שודרו כבר בשלבים המוקדמים של גביע אירופה, מה שלא עלה בחלקן של קבוצות אחרות.

כך, שאולי, השד לא נורא כל־כך, ודווקא ישראלי קצת מאזן.

אקשן בדרבי: מרסר וקרמר
לא התחיל ולא נגמר

מי יהיה מאמן נבחרת הכדורסל?

„אני, עכשיו מגיע לי!"

ה מירוץ על איוש מקומו של מאמן נבחרת הכדורסל נכנס השבוע להילוך גבוה. רלף קליין ויתר על התפקיד, שנחשב

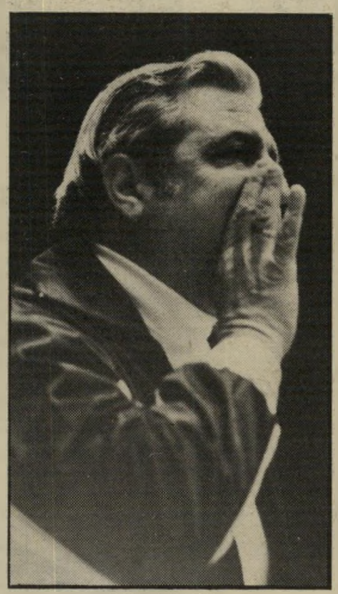

מועמד רוזין
אחד שיש לו קבלות

למכובד בכדורסל הישראלי, לטובת אימונה של נבחרתה הלאומית של גרמניה.

להרבה אנשים בארץ היה קשה לעכל את הדבר, בעיקר בהתחשב בסיפורה של מישפחתו ניצולת־השואה של קליין.

„רלף קליין מוכן לאמן את נבחרת גרמניה שתעמוד מול נבחרת ישראל? קשה לי להאמין!" אמרו השבוע רבים. האם הכסף הוא שהכריע אצל קליין? ומה עם תקיעת־הכף והחוזה החתום עם איגוד הכדורסל? קליין רמז על בעיות אישיות המציקות לו, שעליהן נכתב לא פעם בהעולם הזה.

האם החשש לכישלון בטורניר האולימפי הוא שהכריע? לקליין הפיתרונים.

בינתיים, היחידים השמחים על צעדו זה הם אלה המקווים להיות יורשיו של קליין. איגוד הכדורסל אמור להכריע השבוע את מי ימנה במקומו של קליין.

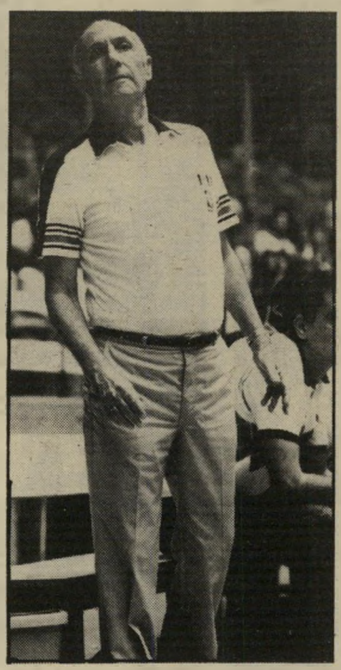

מועמד יעקובסון
עם כל הכבוד

העולם הזה פנה ליורשים האפשריים של המאמן הלאומי של ישראל בכדורסל, עוזר־המאמן אריה מליניאק, מאמן מכבי מוצקין שמואל יעקובסון, מאמן מכבי תל־אביב צביקה שרף, מאמן הפועל תל־אביב יהושע („מר כדורסל") רוזין, ומאמן מכבי חיפה פנחס („פיני") גרשון.

„צריך לעשות חושבים!"

א ומר אריה מליניאק, 33: „מי ראוי להיות המאמן הלאומי? יש לי דיעה בנושא, אבל אני לא מתכונן למסור אותה לעיתונים. אני לא משתתף בחגיגה. בעבר משכו אותי בלשון, וזה פגע בי בסוף. הפעם, אני לא מתכונן להתלכלך בחגיגה.

„אין הנחתום מעיד על עיסתו. אני לא מתכוון להמליץ על עצמי, לא אתן פרנסה לאף אחד. רק אחרי שאיבחר. אני מקווה שזה יהיה אני."

יהושע רוזין, 65: „זה לא פשוט שאני אגיד. יש כל מיני שיקולים, צריך לעשות חושבים ועוד לא חשבתי על כך. לדעתי, זה צריך להיות המאמן שיש לו הצלחה בליגה

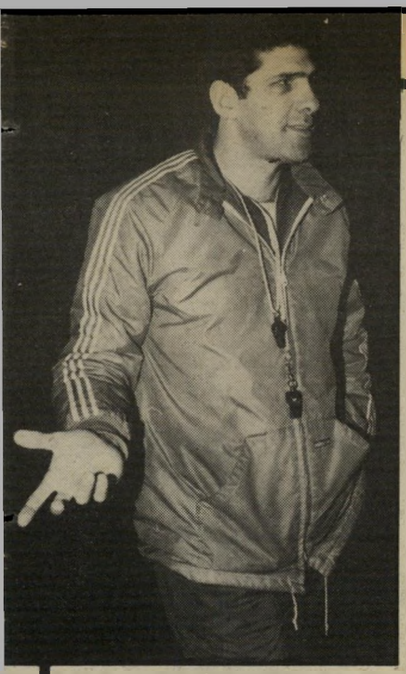

מועמד מליניאק
אין הנחתום מעיד

ועיקביות בעבודה. כמו כן, אחד שיש לו קבלות. זה צריך להיות המועמד.

„על הסיכויים שלי לתפקיד עוד לא חשבתי, זו לא מטרה מיוחדת בשבילי."

„יש גבול לתרומה!"

ש מואל יעקובסון, 47, אומר על המינוי: „מה זה, מי יאמן את הנבחרת? אני. קליין סיים את תפקידו כבר מזמן. יש גבול למה שמאמן יכול לתרום לנבחרת. לי יש הנסיון המירבי ואני נחשב לטאקטיקן מס' 1 בארץ. זה גם טיבעי שאני אהיה המאמן. רוזין היה מאמן לפני חמישים שנה, עכשיו מגיע לי. גם הייתי המועמד מס' 1 לנבחרת לפני חצי שנה, וכולם חזרו לרוץ עוד פעם אחרי קליין.

„על צעדו של קליין אני לא רוצה להגיב. זו בעיה של האיגוד.

„עם כל הכבוד שיש לי למאמנים הצעירים, רק מאמן בעל נסיון יכול להתאים לטורניר הקדם־אולימפי שיהיה במאי. קליין הציע את מליניאק, אבל זוהי עובדה שאף פעם בהיסטוריה בארץ לא הפך עוזר־מאמן למאמן־הנבחרת.

„בכוחו של צביקה שרף ומליניאק במקומם מונח, הם מצויינים, גם תורם יגיע פעם. עכשיו זה תורי לאמן. אני עשיתי יותר מכולם. הבאתי בקיץ האחרון את המקום השישי בטורניר העולמי של האולימפיאדה, וזה הישג עולמי ללא תקדים.

„להיות מאמן נבחרת זו פונקציה של נסיון וידע, לא רק התלהבות של מאמן צעיר. אני מקווה שהוועדה המיקצועית תתייחס לדברים האלה."

דינה ונון ■

חמרורים

נחוג ♦ שבועיים אחרי התפטרותו מן הממשלה, יום־הולדתו ה־50 של **יורם ארידור**, עורך־דין וכלכלן שעלה מתפקיד יו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות, בקדנציה הרביעית שלו כחבר־כנסת, לתפקיד שר־האוצר השמיני של מדינת ישראל, יוום הכלכלה הנכונה. ארידור, שהיה סגן־שר במישרד ראש־הממשלה בימים הראשונים של שילטון הליכוד, ביקש, בשעתו, את תפקיד גיזבר הסוכנות היהודית, אך הדבר לא עלה בידו.

נחוג ♦ ברומא יום־הולדתו ה־54 של **סרג'יו ליאוני**, האיש שיצר את מערבון הספגטי („מערבון עם קריצה") עם בעבור חופן דולארים ב־1964. ליאוני, המולטימיליונר, הוא בנו של מפיק־סרטים איטלקי, שהיה מובטל מעבודה במשך 20 שנה בגלל היותו אנטי־פאשיסט ורק משששה ־דמוקרטיה לאיטליה, חזר האב לסרטים והבן נטש את לימודי המישפטים, שבהם החל, לטובת הקולנוע גם הוא. ליאוני, שהיה עוזר־מפיק בסרט גונבי האופניים (אצל ויטוריו דה־סיקה). החליט להיות עצמאי רק אחרי 58 סרטים. ומאז הלך מחיל אל חיל, שבר את הקופות עם

סיזמונאי חפר
נספח־תרבות עם ילקוט

הטוב, הרע והמכוער (1966), ועובד עתה על היה היו ימים באמריקה, סרט על המאפיה, שגיבורו הוא רוברט דה־נירו.

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־58 של **חיים חפר**, פיזמונאי חד־לשון („המעיל ברח עם המעילה"), שחיבר עד כה יותר מאלף פיזמונים. חפר, יליד פולין (תחת השם פיינר) אשר גדל ברעננה, היה איש פלמ"ח שעבר מיעוסק בהעפלה יבשתית (העלאת יהודים מסוריה ולבנון דרך גבול הצפון) לניהול להקת הפלמ"ח, הצ'יזבאטרון. הוא התפרסם לאחר מכן, במה שכתב ללהקות בצל ירוק, התרנגולים, גשר הירקון, היה שותף בחיבור ילקוט הכזבים, מתרגם מחזות לתיאטרון (כמו אירמה לה־דוס להבימה) ונספח־תרבות של ישראל בוושינגטון בעת ממשלת המערך האחרונה.

נחוג ♦ בירושלים, יום־הולדתו ה־60 של השופט העליון, **פרופסור מנחם אלון**, מי שהיה מועמד לנשיא המדינה השישי והובס על־ידי חיים הרצוג. אלון, יליד גרמניה (בה נולד כמנחם פטר), הוא דוקטור למישפטים ומוסמך לרבנות, אב לחמישה. מחבר סיפרי מישפט (כגון חירות הפרט בדרכי גביית־חוב במישפט העברי) שהתחיל את שירותו הציבורי, בשנות המדינה הראשונות, כמזכיר ועדת־הכספים של הכנסת.

נחוג ♦ בנהריה יום־הולדתה ה־100 של **רזזה גרפונקל**, ילידת גרמניה, אשר ניצלה את יום־הולדתה, שחל בדיוק ביום־הבחירות לרשויות המוניציפאליות, להטיל, כדרכה בכל יום־בחירות מאז בואה ארצה ב־1948, את קולה בקלפי המקומית. גרפונקל, החייה בגפה והמתפקדת בבריאות שלמה, ברחה מגרמניה להולנד, לסין ולפיליפינים לפני שעלתה לארץ והיא מייחסת את בריאותה לכך שמעולם לא עישנה, עד גיל 80 שחתה בכל יום והיא עדיין לוגמת, לעתים מזומנות, כוס יין משובח.

נפטר ♦ בגיל 74, מגידול בלסת, שהיה תוצאה של פציעה קרבית מלפני 45 שנים, במדריד **ולנטין גונזאלס**, מי שהיה בגיל 28 צעיר הגנרלים בהיסטוריה הספרדית ואשר נודע במילחמת־האזרחים כאל קמפסינו (האיכר). גונזאלס, יליד אסטרמדורה, אזור העוני החריף ביותר בספרד, בילה את נעוריו כנווד, ברח אחרי מפלת הרפובליקאים לברית־המועצות, שבה הוגלה, במסע טיהור סטאליני, לסיביר. מסיביר ברח, אחרי שלושה נסיונות, ששניים מהם לא עלו יפה, במסע רגלי של 1600 קילומטר ובקור של מינוס 60 מעלות לאיראן. משם עבר לקובה, לצרפת ־ורק בימיו האחרונים שב למולדתו.

מפיק ליאוני
מולטימיליונר עם קריצה

נפטרה ♦ בגיל 85, ממחלה הסרטן, באמריקוס אשר במדינה ג'ורג'יה של ארצות־הברית, **ליליא גורדי קארטר**, אימו של הנשיא ה־39 של ארצות־הברית, ג'ימי קארטר מיס ליליאן, כפי שכונתה, היתה אחות במקצועה, אם לארבעה, סבתא ל־5 ורב־סבתא לשמונה נינים, אשר התנדבה בגיל 68 לשרת כאחות בחיל־השלום האמריקאי בהודו, ואשר היתה בעת כהונתו של בנה שגרירה של רצון טוב מטעמו וייצגה אותו באירועים רשמיים, בהם לא חסכה בהתבטאויותיה החריפות („לוא היו לי מיליון דולר, הייתי שוכרת מישהו שירצח את חומייני!")

אסיר מגיב על כתבת השוחד ומגלה שהיו מרידות שהועלמו

„יש רעב בבתי־הסוהר, חלק מהאוכל נגנב!"

„חיים אמרו לך שיש מספיק אוכל בכלא? זה שקר, אנשים שאינם יודעים להידחק, יכולים למות שם מרעב. אם אשתי לא היתה מבריחה לי אוכל בכל ביקור, הייתי בוודאי סובל מתת־תזונה," אמר לי האסיר. הוא קרא בכלא את הכתבה מילחמת הנציבים (העולם הזה 12 באוקטובר) והחליט להתקשר אלי כדי לתאר לי את המצב האמיתי.

הוא אקדמאי, שעבר עבירה של צווארון לבן. זו הפעם הראשונה שהוא יושב בכלא, והוא מלא ביקורות ועדיין מנסה לתקן.

פיער האסיר:

מספרים כי האוכל שבבתי־הסוהר הוא בדיוק אותו המזון שמנפקים בצה"ל. אולי זה נכון. יתכן שכאשר שולחים את המיצרכים אל בתי־הכלא הם בדיוק אותם המיצרכים ששולחים לצה"ל, אולם בשירות בתי־הסוהר כל אחד שנוגע במיצרכים מוריד מהם מעשר.

האסירים המטפלים בהספקה, בהעמסת הסחורות ובפריקתן, לוקחים כל אחד משהו. הטבחים, עובדי־המיטבח ועובדי הניקיון המסתובבים בשטח — לוקחים גם הם קצת. וגם אנשי שירות בתי־הסוהר, אפילו הקצינים לא מתביישים לקחת את חלקם במיצרכים, בעיקר מן הבשר. כך שכאשר המנות מגיעות אל האסירים, כל אחד מקבל מנה כמו לילד קטן.

וזה לא מספיק. אחרי שגומרים לחלק את המנות לכל האסירים, אוספים את השיירים בסירים גדולים והאסירים מחכים בחוץ ליד הדלת. הם מתנפלים על סירי השיירים ורוחפים ידיים פנימה. אחד מצליח לסחוב פרוסת־לחם ואחר חופן שעועית מבושלת.

זיתים תוצרת־כלא

דבר יותר טוב באגפים שבהם יש אסירים העובדים במיטבח או בהספקה. אלה מביאים בחזרה לחדרים מיצרכי־מזון, ובערב, אחרי הספירה האחרונה, מתחילה הארוחה האמיתית של היום. הארוחה מורכבת ממיצרכים שהצליחו לסחוב מהמיטבח.

אין כל דרך להשיג מנות־מזון נוספות בכלא. אסור באיסור חמור לקבל מיצרכים מהבית, והקנטינה פתוחה רק פעמיים בחודש. בכלל בקנטינה מותר לקנות כיום בסכום של 1350 שקל לחודש. זה בקושי מספיק עבור קופסת סיגריות ליום לאנשים שמעשנים. אחר כך צריך לקנות סכיני־גילוח, סבון ומישחת שיניים, ואז כמעט שלא נשאר כלום עבור מיצרכי־המזון המצומצמים הנמכרים בקנטינה, כמו אגוזי או ופל מצופה.

בכל ביקור אשתי מבריחה לי מזון. היא יודעת שאני בקושי נכנס לחדר־האוכל, ובשר אינני מקבל בכלל, לכן היא לובשת לביקורים בגדים בעלי כיסים גדולים ורחבים, ובתוכם היא מחביאה חצאי־פיתות ממולאות בכבד או סטק, והיא מגניבה לי אותם בזמן הביקור.

שמעתי שבאחד מבתי־הסוהר יש הרבה עצי זית. כאשר היתה עונת־ הזיתים האסירים החלו אוספים את הפרי. הם מצאו כל מיני מיכלים, קופסאות־שימורים ישנות וצנצנות נס־קפה, והחלו מעבדים את הזיתים.

זה הפך ממש לתחביב. קבוצות שונות התחרו במידשמי הכנת הזיתים שלהם. היו שהמליחו והיו ששמו פילפלים חריפים. לכל המחנה היה במה לעסוק, וכולם נהנו כאשר אפשר היה כבר לאכול את פרי עמלם. היו תחרויות מי הצליח יותר והזיתים של מי טעימים יותר.

השבוע שמעתי כי מישהו החליט שזה אסור. נטלו את כל הזיתים וזרקו אותם.

אפשר להבריח הכל לכל אם רוצים. סמים יש כאן בלי סוף. החל מחשיש וכלה בקוקאין. יש כל מיני דרכים להכניס זאת לכלא, במכוניות־ההספקה ובמכר־ניות פרטיות הנכנסות למחנה בכל יום. לפעמים אפילו מאיימים על אנשים העובדים בכלא, ומכריחים אותם להיות שליחים סמויים להברחת סם לכלא. מאיימים על מישפחתם או על חייהם, ואין להם ברירה.

סוהר עירום

אצלנו בכלא הסוהרים לא מתעניינים בכלל בסמים. כל מה שאיכפת להם זה שיהיה שקט ושלא יהיו מהומות. ולכן הם לגמרי מתעלמים מהסמים.

כאשר סוהר עומד להיכנס לאחד החדרים, הוא משתרל לעשות הרבה רעש, כדי שאם מישהו מעשן או מריח, הוא יספיק להיפטר מזה לפי שהסוהר ייכנס, ולא תהיה תקרית.

בכלא רמלה, לעומת זאת, היו בזמן האחרון כמה וכמה תקריות קשות, שהוסתרו מהציפור. אני יודע שתקפו סוהר והפשיטו אותו עירום. אחר כך נכנסו כמה אנשים לצינוק, התיזו עליהם גז מדמיע שצרב את פניהם והיכו אחרים מכות־רצח.

אילנה אלון ■

זה היה השולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, בחן את האפשרויות לפתיחתה של חזית מיזרחית עם ירדן, במיקרה של מהפיכה פרו־נאצרית במדינה זו. מדור "הנדון" ומישאל־רחוב בחנו את הבעייה: הרוב אמר – "אל הירדן!" בעוד שמיעוט ניכר השיב – "לא!". תחת הכותרת "טרור בשכונת נורדיה?" הובא סיפור העימות בלב תל־אביב בין דחפורים ובין דיירים מנושלים וממורמרים. תחת הכותרת "איברהים עיזאת היה חברי במערכת" נגוד סיפורו של הקריקטוריסט המצרי הנודע "זקי", שהגיע לישראל, אל מישרת קריקטוריסט מערכת "העולם הזה", הישר ממישרתו הקודמות כקריקטוריסט מערכת "רוז אל־יוסוף" המצרי. במדור הקולנוע פירסם מבקר הקולנוע של "הארץ", יוסף שריק,

תשובה לביקורת "העולם הזה" על סרט מקומי, שעסק ב־קטר 70414". בשער האחורי של "העולם הזה" הובאו קטעים נבחרים מתוך הכרך השני של "שלושה בסירה אחת", שנעשה לפי התוכנית הסאטירית הנודעת.

בשער הגיליון: היצעדו גדודי צה"ל אל הירדן?

"העולם הזה" 1101
תאריך: 5.11.1958

שירין בכיכרות תל־אביב ★ מצב יוקר־המחייה

נוסח מפא"י ★ "בריכת המריבה" הראשונה בירושלים

העם

כל העם צבא

אילו קרה הדבר בארץ אחרת, היה הלב מתכווץ למראה המחזה: ילדים קטנים מטפסים על גבי טאנקים, כאילו לא היו מכשירי־השמדה אלא צעצועי־ענק, שנועדו במיוחד בשבילם;

בנות תל־אביב רוכבות על טנק: מתמונות תערוכת ה־שיריון, שנערכה לראווה לעיני הציבור הרחב בכיכרות העיר.

נערות מצטלמות ליד התותחים הקטלניים, כאילו היו אביזרי אופנה חדישים.

אך הדבר קרה בתל־אביב, ועל כן לא ראה בכך איש תוצאה של חינוך מיליטריסטי מסוכן. כי במדינת ישראל עומד הצבא במרכז החיים הלאומיים. הוא היצירה היחידה אשר האומה כולה מתגאה בה. הוא התוכן היחיד בחיי אינספור אזרחים, אשר צו־גיוס גואל אותם מבית אפור, מעבודה משעממת ומתחושה עמוקה של חוסר־תכלית.

האבר החשוב ביותר. השבוע שכן צה"ל כמעט ללא הרף בלב המחשבה הלאומית.

תותחיו ושריוניו תפסו חלק גדול בוויכוח הסמוי אך הכללי, שעבר השבוע בלב האומה: אם לתקוף את ירדן כדי למנוע את נפילתה לידי גמאל עבד אל־נאצר — או לא. הוצהרו הצהרות, הוכחשו הכחשות, שודרו שידורים. אך מאחרי כל פיסות־הנייר עמדה הפלדה הקרה של צבא ההגנה לישראל — וכל ישראלי ידע זאת.

בצורה שונה לגמרי עמד צה"ל השבוע במרכז ויכוח לאומי אחר, שהלך והתפשט. היה זה הוויכוח על פסק־הדין של כפר־קאסם. עיתון אחרי עיתון נגרף בוויכוח זה, פירסם דיעות של אזרחים שייצגו את כל ציבעי הקשת — החל בפאשיזם גס וגלוי־לב, שהרים על נס את הצייתנות העיוורת של רובוטים המוכנים לרצוח נשים וילדים בהינתן הפקודה, וכלה בהומאניזם הנאור של המטיפים ל"נשק טהור", שהצדיקו את הדין ואף ביקשו להרחיבו על בעלי הדרגות הגבוהות, שנתנו את הפקודה.

אלא גם אלה, סוגדי פולחן הכוח ואוהדי החייל־אזרח האחראי למעשיו, הכירו בעובדת־יסוד אחת: למשך זמן רב יישאר צבא ההגנה לישראל החשוב באברי הגוף הלאומי — ועל כן חשוב שבעתיים לדאוג לבריאותו ולשומרו ממחלות מאמרות.

כנפי הגוזל. בעוד שמעמדו של שרת נשאר מעורפל ושום שיפור לא נראה לעין, נמשך המאבק בפינה אחרת של הזירה המיפלגתית. הציפורים הקשישות חברו יחד כדי ללחום בגוזל הטורף שהחל מצמיח כנפיים.

אחרי שהחלים מסידרת נאומיו בישי־המזל ופשט את מדיו, נתן משה דיין כמה ראיונות עיתונאיים, כפתיחה להסתערות מחודשת. הם דמו לפשיטות שנערכו על־ידי צה"ל בימי כהנתו של דיין רמטכ"ל: "פגע וברח". ערכם התעמולתי היה מרתיע, אך הישגם הפוליטי היה אפסי.

אמר דיין: אין לי ויכוח עקרוני על מדיניות־החוץ, אך יש לי ויכוח רק על ענייני־הפנים. במילים אחרות: דיין לא רצה להתגרות בדויד בן־גוריון, החולש על כל ענייני החוץ והביטחון, אך מוכן לתקוף את השלישייה הכלכלית, השולחת את ידה אל הירושה: איש האוצר לוי אשכול, איש ההסתדרות פינחס לבון ואיש המי־סחר והתעשייה פינחס ספיר.

טיבית של השלישייה היא ארוכת־טווח עוד יותר. היא מבוססת על אישיותו של צעיר אחר: אבא אבן.

אבא אבן מבוגר ממשה דיין בשלושה חודשים ו־18 יום בדיוק. שניהם בני 43. אבן מהווה מכל הבחינות את היפוכו הגמור של דיין. הקסם האישי של דיין הוא זה של קצין חיל־הפרשים, השקפת עולמו היא זו של "זבאנג וגמרנו". הקסם האישי של אבא אבן הוא זה של מרינאי צעיר, מתורבת ומשכיל, והשקפת־עולמו נובעת מן המסורת של התרבות האנגלו־סאכסית. דיין נואם כמג"ד פלמ"חאי לפני חייליו, אבן נושא נאומים מצוחצחים ומבריקים.

מקווה השלישייה: בעוד שהזוהר המיוחד של דיין עשוי לדהות במהרה, הרי הזוהר של אבן בנוי על יסודות איתנים יותר, ייגבר בעתיד, ככול שייתקרב אבן לתודעת הציבור הישראלי. נאומו הגדול של אבן בעצרת הזיכרון לחיים וייצמן השבוע, וכניסתו לתפקיד נשיא מכון וייצמן נחשבים לפתיחת מיצעד שקט אך בטוח זה.

היום: 25 שנה אחרי

"בריכת המריבה" תוגלת את שנתה ה־25, למרות מאבקם של דתיי ירושלים. במשך השנים נוספו על בריכה זו עוד 14 בריכות־שחייה. צחוק הגורל הוא, שבמיסגרת ההסכם־הקואליציוני שערכו נציגי אגודת־ישראל עם ראש־הממשלה, יצחק שמיר, שוב עלתה לכותרות "בריכת מריבה" ירושלמית. והפעם: בריכה המוקמת בימים אלה ליד שכונת רמות, בצפון ירושלים.

השלישייה לא ישבה בחיבוק ידיים. היא תיכננה בשקט את המכה הנגדית, כדי לקצץ בכנפיו של הגוזל הנועז. התוכנית הראשונה: להכריח את דיין להיכנס לכנסת, כדי שיאבד שם את הווהר האישי שלו, כפי שקרה לאלופים אחרים לפניו. השיב דיין: אין הוא חולם אפילו להיכנס לכנסת, אלא אם כן תובטח לו מראש מישרה של שר (אחת השמועות המרחפות בירושלים: שדיין נושא את מבטו אל מישרד־הפיתוח, אם לא יקבל את מישרד־החוץ).

זבאנג, לא גמרנו. התוכנית האלטרנ־

סאטירה

תבוא עליו הבריכה!

כמו כל תוכנית אחרת במועדון התיאטרון, בתיאטרון הישראלי, או בכל להקה צבאית, נולדה התוכנית דתיקר לגמרי במיקרה. באחד מערבי שבת נזדמנו יוסף ("פאפו") מילוא, בעל המועדון ובימאי להקתו, לביתו של דן בן־אמוץ בירושלים. שם היה מצוי אותה שעה גם דן אלמגור.

השלושה ישבו וחשבו על נושא לתוכנית החדשה של רביעיית המועדון. אלמגור, שהיה נרגז על הסדרים הדתיים בירושלים, המגבילים את תנועותיו ותנועת ריכבו ביום השבת, הציע לטפל בדתיים. לדן בן־אמוץ לא היתה התנגדות. פאפו אמר, שמה שטוב בשביל השניים — טוב גם בשבילו.

כיוון שכך, לא היו בעיות: במהירות הקבלנית הרגילה שלהם ישבו השלושה, חיברו תוך ארבע שעות את התוכנית כולה. אלמגור ישב בחדר נפרד, חיבר את הפיזמונים. פאפו ובן־אמוץ עסקו בטקסטים.

כשהתכנסו שוב, קרוב לחצות, קרא להם אלמגור את השיר המרכזי, לפי מגנינת שש־עשרה טון האמריקאית:

"שבת בירושלים וסגורות החנויות,/ממאה שערים ועד תלפיות,/שלווה בכול שוררת,/שבת ברוכה —/כי אנו כאן שומרים, על המנוחה./אך אם נראה פתאום מכונית,/נקרא בקול גדול: ,שאבעס יידי!/ החוצה יהודים, צאו בהמון!/הכינו אבנים: זעכצאן טון!!!/את עצמותיו כולם נשבור,/אנחנו נהרג — אך הוא לא יעבור./וזעכצאן טון אבנים נמטיר,/ושוב חוזר השקט לעיר./שבת בירושלים, ישן כול זוג,/שינה בצדרים — תענוג./שינה של צהרים על העיר שפוכה/כי אנו כאן שומרים על המנוחה./ אך אם נראה ברחוב, במידרכה,/אברך ובתולה ההולכים לבריכה,/נקרא בקול גדול: ,פריצעס, יידי!/ושוב נצא יחדיו לחזית./כי הבריכה כאן לא תוקם,/ הקימו מחסומים והכו עד דם!/וזעכצאן טון אבנים נמטיר,/ושוב חוזר השקט לעיר".

אנשים

● המשורר **אורי צבי גרינברג** הבהיר, כי אינו מתכוון לעבור בשתיקה על טעויותיהם של אחרים. המשורר הימני־קיצוני פנה למפקד אחד מזניוני חיל־השיריון בתל־אביב, והתלונן על השמעת מנגינות ג'אז באנגלית ברמקולי החניון. אחרי שהמפקד התנצל לפני המשורר, כי אלה התקליטים שהומצאו לו לצורך בידור חייליו, הבטיח אצ"ג להתלונן חריפות על־כך באוזני ראש עיריית תל־אביב ויושב־ראש הוועד־למען־החייל, האחראים לאידוח השיריון בתל־אביב.

● על **תערוכת המיעוטים שנערכה בעכו, הגיב הצייר והסאטיריקן שימעון צבר:** "סוד גלוי הוא שאנו יושבים כולנו בארץ של מיעוטים. הרוב המכריע בישראל הוא מיעוט. יש רק מיעוט קטן בלבד שהוא רוב. יש לנו מיעוט של אשכנזים, מיעוט של ספרדים, מיעוט של ערבים, מיעוט של פרסים, מיעוט של דרוזים, מיעוט של תימנים, מיעוט של מגנגי אבוב, מיעוט של מיליונרים, מיעוט של קבצנים, מיעוט של אופוזיציה ולדאבוני — גם מיעוט של מרכיבי־משקפיים. אני חושב שהרוב היחיד שיש לנו כאן הוא רוב של משלמי־מיסים. אבל גם הם אינם סובלים מרוב נחת."

מיפלגות

מילחמת היורשים — המשך

שלושת מיסדי פתח־תיקווה, בצאתם לרכוש את אדמות מלאבס, לקחו עימם את הרופא היווני ד"ר מזריקה, כיוון רפואי. יעץ להם הרופא המנוסה: הסתכלו בציפורים. אם תמצאו ציפורים מעל פני השטח המוצע לכם, קנוהו. אם לא תראו ציפורים — אל תיקנו. כי הציפורים יודעות איזה שטחים טובים לבריאות ואיזה לא.

השבוע יכלו עסקני מפא"י להרהר בעצה נבונה זו. לבנו של ח"כ מפא"י עקיבא גוברין נולד בן. מיד התמלא דבר מודעות־ברכה. ציפורי המיפלגה, גדולים כקטנים, מיהרו לברך את הסבא המאושר.

כעבור ימים מעטים נשא חיים שרת, חבר משק חמדיה בעמק בית־שאן, את אחת מבנות המשק לאשה. כל מישפחת שרת התאספה במקום. הדוד יהודה שרת מיגור חיבר מוסיקה מיוחדת, כל השרתים שרו במקהלה, כאשר קולו העליז של חבר־הכנסת משה שרת עולה על כולם.

אולם המאורע החגיגי לא הטביע את רישומו על עמודי דבר. מלבד מודעה קטנה של הוצאת עם עובד – שמשה שרת הוא מנהלה — לא פירסם שום מוסד מיפלגתי מודעות ברכה. ציפורי מפא"י ידעו שכל המבקש בריאות מיפלגתית, מוטב לו להתרחק בימים אלה ממשה שרת.

בלאופונקט

חיים ארוכים-אפס תקלות.

טלוויזיות צבעוניות 16", 20", 22", 27"-עם או בלי שלט-רחוק.

שני דגמי וידאו VHS- עם שלט-רחוק.
חידוש בלעדי!! הוראות ההפעלה בעברית מוקלטות על קסטה וידאו. חינם.

BLAUPUNKT

היבואן הבלעדי: טרכף יבוא בע"מ, רח' בוגרשוב 70, תל-אביב.

TEDELEX

ב״ו בחשון תשמ״ד, 2.11.83 מיספר 2409 שנה 48 המחיר 130 שקלים (כולל מע״מ)

העולם הזה

רחל המרחלת מדווחת על השערורייה שהסעירה השבוע את החברה התל־אביבית

אשת החברה ברוריה צוורן לפני מעצרה

המאהבת הרסה את בית הבעל